

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY NIEMODLIN
NA LATA 2015 – 2025**

SPIS TREŚCI

I CZĘŚĆ – DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY NIEMODLIN.....	3
SFERA PRZESTRZENNA.....	3
1. Charakterystyka gminy	3
1.1 Położenie	3
1.2 Powierzchnia	8
1.3 Historia	9
2. Środowisko naturalne.....	10
2.1 Surowce mineralne.....	10
2.2 Klimat.....	11
2.3 Gleby.....	12
2.4. Wody	13
2.5 Zasoby przyrodnicze	14
3. Infrastruktura techniczna	20
3.1 Drogi.	20
3.2 Połączenia kolejowe	24
3.3 Drogi i ścieżki rowerowe.....	24
3.4 Mieszkalnictwo i inwestycje.	26
3.5 Gazownictwo, energetyka i ciepłownictwo.....	29
3.6 Gospodarka wodno-kanalizacyjna.....	32
3.7 Gospodarka odpadami	35
SFERA SPOŁECZNA.....	39
4. Demografia	39
4.1 Liczba ludności.....	39
4.2 Gęstość zaludnienia i ruch naturalny	41
5. Sfera społeczna.....	51
5.1 Ochrona zdrowia	51
5.2 Pomoc społeczna	53
5.3 Bezpieczeństwo	57
5.4 Edukacja.....	66
6. Kultura czasu wolnego.....	69
6.1. Najważniejsze kulturalne imprezy cykliczne	69
6.2. Biblioteka Publiczna.....	70
6.3 Sport	73
6.4. Potencjał turystyczny, w tym dziedzictwo kulturowe	74

7. Społeczeństwo obywatelskie.....	79
7.1 Organizacje pozarządowe.....	79
7.2 Udział w wyborach.	82
SFERA GOSPODARCZA	84
8. Sfera gospodarcza	84
8.1 Przedsiębiorczość	84
8.2 Bezrobocie	92
8.3 Budżet Gminy	100
PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	114
9. Uwarunkowania rozwoju wynikające z przeprowadzonej diagnozy.....	114
9.1 Uwarunkowania wewnętrzne	114
9.2 Uwarunkowania zewnętrzne.....	123
II CZĘŚĆ – STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIEMODLIN	128
1. Metodologia prac nad Strategią.....	128
2. Wizja i misja oraz kierunku rozwoju do 2025 roku	130
3. Analiza SWOT	132
4. Obszary interwencji istotne dla rozwoju gminy	134
5. Plan operacyjny Strategii: cele strategiczne, operacyjne, zadania oraz kluczowe projekty inwestycyjne.....	137
6. Spójność Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla regionalnego.....	147
7. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacja, aktualizacji i promocji Strategii	151
7.1 Wdrażanie strategii	151
7.2 Monitoring strategii.....	151
7.3 Ewaluacja strategii.....	154
7.4 Aktualizacja strategii	154
7.5 Promocja strategii	154
7.6 Finansowanie strategii.....	155
Spis map, wykresów i tabel	156
Załącznik nr 1 – Zasoby kulturowe gminy Niemodlin.....	160
Załącznik nr 2 – Raport z badań ilościowych	176
Charakterystyka próby badawczej	176
Wyniki badania	178
Aneks: Zestawienia tabelaryczne wyników	186

I CZĘŚĆ – DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY NIEMODLIN

SFERA PRZESTRZENNA

1. Charakterystyka gminy

1.1 Położenie

Gmina miejsko-wiejska Niemodlin położona jest w południowo-zachodniej Polsce, w środkowo-zachodniej części województwa opolskiego i zachodniej części powiatu opolskiego. Od południa gmina Niemodlin graniczy z gminami Łambinowice i Skoroszyce (powiat nyski), od północy z gminami Lewin Brzeski i Olszanka (powiat brzeski), od zachodu z gminą Grodków (powiat brzeski), a od wschodu z gminami Dąbrowa i Tułowice (powiat opolski).

Miasto Niemodlin jest położone nad Ścinawą Niemodlińską, prawobrzeżnym dopływem Nysy Kłodzkiej. Krajobraz gminy w znacznym stopniu warunkują Bory Niemodlińskie – jeden z największych kompleksów leśnych na Opolszczyźnie, będący pozostałością dawnej Puszczy Śląskiej.

Wg regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego większość obszaru gminy położona jest w obrębie mezoregionu Równina Niemodlińska. Jedynie zachodnia i północna część gminy położona jest w mezoregionie Dolina Nysy Kłodzkiej:

1. Prowincja 31 Nizina Środkowoeuropejska
 - 1.1. Podprowincja 318 Niziny Środkowopolskie
 - 1.1.1. Makroregion 318.5 Nizina Śląska
 - 1.1.1.1. Mezoregion 318.55 Równina Niemodlińska:
 - 1.1.1.1.1. Mikroregion Wysoczyzna Niemodlińska – wschodnia część gminy (całość lub większość obszaru sołectw: Rzedziwojowice, Michałowek, Sady, Grodziec)
 - 1.1.1.1.2. Mikroregion Wał Niemodliński – zachodnia część gminy (całość lub większość obszaru sołectw: Gracze, Molestowice, Rutki, Góra, Rogi, Roszkowice, Piotrowa, Brzęczkowice, Grabin, Jakubowice, Jaczowice). Wał Niemodliński stanowi również wododział Nysy Kłodzkiej i Ścinawy Niemodlińskiej
 - 1.1.1.1.3. Mikroregion Obniżenie Niemodlińskie w Dolinie Ścinawy Niemodlińskiej – centrum gminy
 - 1.1.1.2. Mezoregion 318.54 Dolina Nysy Kłodzkiej: zachodnia i północna część gminy (całość lub większość obszaru sołectw: Sarny Wielkie, Radoszowice, Tarnica, Tłustoręby i Krasna Góra)

Gminę Niemodlin tworzą miasto Niemodlin oraz 28 wsi i 2 przysiółki:

- Brzęczkowice
- Gościejowice

- Gościejowice Małe
- Góra
- Mała Góra
- Grabin
- Gracze
- Grodziec
- Grodziec Drugi
- Jaczowice
- Jakubowice
- Krasna Góra
- Lipno
- Magnuszowiczki
- Magnuszowice
- Michałówek
- Molestowice
- Piotrowa
- Radoszowice
- Rogi
- Roszkowice
- Rutki
- Rzędziwojowice
- Sady
- Sarny Wielkie
- Szydłowiec Śląski
- Sosnówka
- Tarnica
- Tłustoręby
- Wydrowice

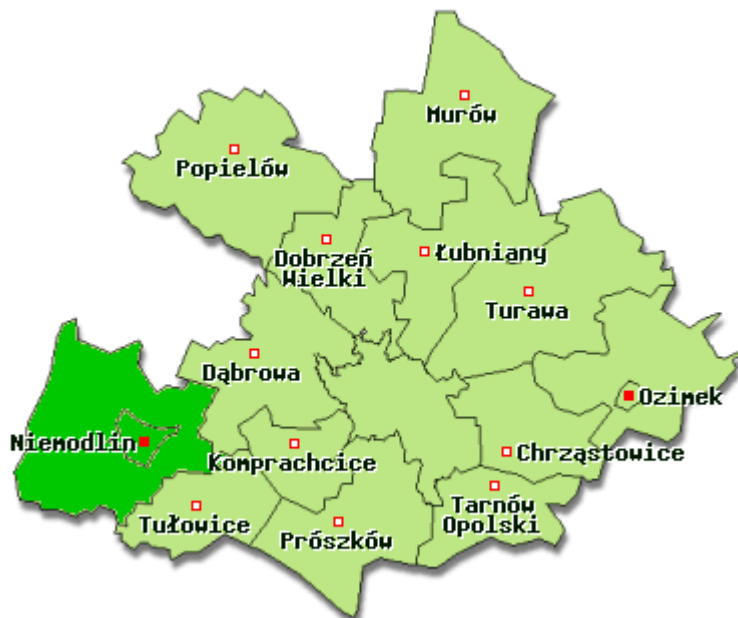
Na obszarze wiejskim gminy utworzono 27 sołectw: Brzęczkowice, Gościejowice, Góra, Grabin, Gracze, Grodziec, Jaczowice, Jakubowice, Krasna Góra, Lipno, Magnuszowice, Magnuszowiczki, Michałówek, Molestowice, Piotrowa, Radoszowice, Rogi, Roszkowice, Rutki, Rzędziwojowice, Sady, Sarny Wielkie, Sosnówek, Szydłowiec Śląski, Tarnica, Tłustoręby oraz Wydrowice. Sołectwa są jednostkami pomocniczymi gminy.

Mapa 1. Mapa gminy Niemodlin

Źródło: www.niemodlin.pl

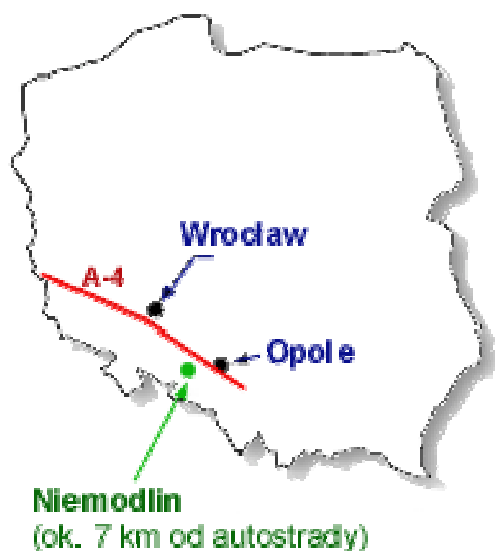
Mapa 2. Położenie gminy Niemodlin na tle powiatu opolskiego

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Niemodlin na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

Mapa 3. Położenie gminy Niemodlin na tle kraju

Źródło: www.niemodlin.pl

Gmina Niemodlin jest jednym z sygnatariuszy *Porozumienia w sprawie utworzenia Aglomeracji Opolskiej*, podpisanego we wrześniu 2012 roku. Aglomeracja Opolska jest płaszczyzną współpracy jednostek terytorialnych województwa opolskiego, utworzonych przez 21 gmin położonych w obrębie obszaru funkcjonalnego Opola: Chrzastowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Gogolin, Izbicko, Komprachcice, Krapkowice, Lewin Brzeski, Łubniany, Murów, Niemodlin, Opole, Ozimek, Popielów, Prószków, Strzeleczyki, Tarnów Opolski, Tułowice, Turawa, Walce i Zdieszowice.

W zawartym *Porozumieniu* samorzady zaplanowały wszechstronne działania, koncentrujące się jednak wokół wybranych dziedzin:

- Planowanie strategiczne i przestrzenne
- Rozwój gospodarczy i wspólne działania na rzecz pozyskiwania inwestorów
- Transfer nowych technologii z centrów naukowych Opola do podmiotów gospodarczych Aglomeracji
- Transport zbiorowy
- Ochrona zasobów przyrodniczych
- Ochrona środowiska
- Ochrona przeciwpowodziowa
- Oświata, kultura, sport i turystyka

Cele strategiczne Aglomeracji Opolskiej obejmują:

1. Rozwój gospodarczy AO: Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej Aglomeracji Opolskiej
2. Poprawę wewnętrznej dostępności komunikacyjnej AO: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i innych przyjaznych środowisku form mobilności w Aglomeracji Opolskiej
3. Wysoką jakość edukacji: Wsparcie kształcenia ogólnego i zawodowego w Aglomeracji Opolskiej
4. Ochronę środowiska:
 - Ograniczenie niskiej emisji przez zwiększenie efektywności energetycznej

- Zwiększenie ochrony ludności i mienia przed skutkami zagrożeń naturalnych

5. Rozwój obszarów wiejskich

W ramach wspólnych działań zaplanowano powstanie szeregu dokumentów strategicznych i programowych:

- Strategia rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014-2020
- Program rozwoju gospodarczego Aglomeracji Opolskiej do 2020 roku
- Studium komunikacyjne Aglomeracji Opolskiej
- Koncepcja programowo-przestrzenna sieci szerokopasmowej
- Studium koncepcyjne dziedzictwa kulturowego Aglomeracji Opolskiej
- Studium koncepcyjne kompleksowej modernizacji systemu edukacji obszaru Aglomeracji Opolskiej
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Opolskiej
- W październiku 2013 roku zawiązało się Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska.

Kolejnym krokiem było powołanie w październiku 2013 roku *Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska*. Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska pełni rolę Związku ZIT w województwie opolskim: jako wspólna reprezentacja jednostek samorządu terytorialnego tworzących obszar funkcjonalny miasta Opola, wdraża Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Na mocy trójstronnego porozumienia zawartego 12.03.2015 roku w sprawie przekazania zadań

z zakresu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska – Związek ZIT pełni rolę Instytucji Pośredniczącej. Instytucji Pośredniczącej ZIT powierzono realizację części zadań w zakresie:

- Osi priorytetowej 2 Konkurencyjna gospodarka:
 - Poddziałanie 2.2.2 – Przygotowanie terenów inwestycyjnych w Aglomeracji Opolskiej
- Osi priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna:
 - Poddziałanie 3.1.2 – Strategie niskoemisyjne w Aglomeracji Opolskiej
 - Poddziałanie 3.2.2 – Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej
- Osi priorytetowej 5 Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego:
 - Poddziałanie 5.3.3 – Dziedzictwo kulturowe i kultura w Aglomeracji Opolskiej
- Osi priorytetowej 9 Wysoka jakość edukacji:
 - Poddziałanie 9.1.2 – Wsparcie kształcenia ogólnego w Aglomeracji Opolskiej
 - Poddziałanie 9.1.4 – Wsparcie edukacji przedszkolnej w Aglomeracji Opolskiej
 - Poddziałanie 9.2.2 – Wsparcie kształcenia zawodowego w Aglomeracji Opolskiej¹.

¹ Za: <http://www.aglomeracja-opolska.pl/pl>

1.2 Powierzchnia

Gmina Niemodlin zajmuje obszar 183 km², co stanowi 11,5% powierzchni powiatu opolskiego i 1,9% powierzchni województwa opolskiego. Większość powierzchni gminy zajmują obszary wiejskie – 170 km² (tj. 92,9%). Miasto Niemodlin zajmuje teren o powierzchni 13 km².

Analiza powierzchni gminy Niemodlin według kierunków wykorzystania wskazuje na dominującą rolę użytków rolnych. Zajmują one 11 690 ha, co stanowi 63,8% powierzchni gminy. 81% użytków rolnych w gminie to grunty orne (9 466 ha), pozostałe 19% zajmują łąki trwałe (1 047 ha), grunty pod stawami (540 ha), pastwiska trwałe (314 ha), grunty rolne zabudowane (201 ha), grunty pod rowami (81 ha) oraz sady (41 ha).

Znaczącą część gminy Niemodlin zajmują również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – ich powierzchnia wynosiła 5287 ha, tj. 28,9% powierzchni gminy. Dominująca jest pozycja lasów rozciągających się na obszarze 5214 ha (28,5% powierzchni gminy).

Zdecydowanie mniejsze obszary gminy są wykorzystywane jako grunty zabudowane i zurbanizowane (1 136 ha, tj. 6,2% powierzchni gminy), a także grunty pod wodami (98 ha; 0,5%), nieużytki (85 ha; 0,5%), tereny różne (10 ha; 0,1%) oraz użytki ekologiczne (8 ha; 0,04%).

Tabela 1. Powierzchnia gminy wg kierunków wykorzystania

Kierunek wykorzystania	Niemodlin	Niemodlin - miasto	Niemodlin - obszar wiejski
Ogółem	18314	1311	17003
użytki rolne razem	11690	948	10742
grunty orne	9466	696	8770
sady	41	4	37
łąki trwałe	1047	168	879
pastwiska trwałe	314	41	273
grunty rolne zabudowane	201	9	192
grunty pod stawami	540	17	523
grunty pod rowami	81	13	68
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	5287	75	5212
Lasy	5214	63	5151
grunty zadrzewione i zakrzewione	73	12	61
grunty pod wodami razem	98	6	92
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	93	6	87
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	5	0	5
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	1136	274	862
tereny mieszkaniowe	202	63	139
tereny przemysłowe	111	77	34
tereny inne zabudowane	77	35	42
tereny zurbanizowane niezabudowane	17	10	7
tereny rekreacji i wypoczynku	92	13	79
tereny komunikacyjne - drogi	545	59	486
tereny komunikacyjne - kolejowe	27	2	25

	tereny komunikacyjne - inne	0	0	0
	użytki kopalne	65	15	50
	użytki ekologiczne	8	0	8
	Nieuzytki	85	8	77
	tereny różne	10	0	10

Źródło: dane GUS/BDL

Gmina Niemodlin charakteryzuje się raczej niskim poziomem gęstości zaludnienia. W 2014 roku na 1 km² przypadało 73 mieszkańców gminy, przy czym na obszarach wiejskich wskaźnik spadał do poziomu 40 osób/ km². Z uwagi na swą specyfikę miasto Niemodlin cechowało się znacznie większą gęstością zaludnienia, na poziomie 502 osób/km². Natomiast średnia gęstość zaludnienia w gminie w znaczny sposób odbiega od średniej krajowej (123 osoby na km²) oraz wojewódzkiej (106 osób/km²), a nawet powiatowej (84 osoby/km²).

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	122	123	123	123	123	123
Opolskie	110	108	108	107	107	106
Powiat opolski	85	84	84	84	84	84
Niemodlin	76	74	74	74	74	73
Niemodlin - miasto	522	518	515	511	505	502
Niemodlin - obszar wiejski	41	40	40	40	40	40

Źródło: dane GUS/BDL

1.3 Historia

Niemodlin należy do jednych z najstarszych miast regionu, którego nazwa wywodziła się od imienia *Niemodlim*. Początkowo, najprawdopodobniej już w X wieku, była to osada targowa z mostem na Ścinawie. Legenda mówi, że właśnie w tym miejscu, leżącym na głównym szlaku do Pragi i Brna, w trakcie swojej podróży misyjnej zatrzymał się św. Wojciech i rozpoczął budowę kościoła. Miasto powstało przed 1228 rokiem, natomiast pierwsza potwierdzona wzmianka o istnieniu Niemodlina pochodzi z 1224 roku. W 1283 roku Niemodlin uzyskał prawa miejskie, nadane przez księcia Władysława I Opolskiego w zamian za koszty poniesione w trakcie otaczania zamku opolskiego wysokim murem.

Rozwój obszaru gminy Niemodlin związany był z niemodlińskim zamkiem. Pierwotnie w miejscu obecnego zamku istniała drewniana kasztelania, a ok. 1313 roku powstała siedziba księcia Bolka I Niemodlińskiego. Był to również początek funkcjonującego do 1460 roku niezależnego Księstwa Niemodlińskiego. Po śmierci Bolka I Niemodlinem władał jego syn, Bolesław, który jako pierwszy z książąt śląskich złożył hołd lenny Janowi Luksemburczykowi. W wyniku prowadzonej przez niego polityki osłabiły się relacje Niemodlina z Koroną Polską, a rozpoczął się proces germanizacji tych ziem. Po bezpotomnej śmierci spadkobierców Bolesława I Księstwo Niemodlińskie przeszło w ręce Przemysława I, księcia cieszyńskiego, a następnie zostało częścią Księstwa Opolskiego. W 1534 roku w Niemodlinie istniało 77 domów – w tym samym okresie w Pszczynie liczba domów wynosiła 82, w Koźlu i Bytomiu – 170, a w Opolu – 282.

W 1552 roku w mieście wybuchł pożar, który strawił doszczętnie m.in. zamek. Dopiero w 1581 roku odbudowę zamku rozpoczął jego kolejny właściciel hrabia Kasper von Pückler. Na początku XVII wieku zamek przeszedł w ręce rodu von Promnitz, a od 1779 roku właścicielem został hrabia Jan II Nepomuk Praschma. Ród Praschmów władał w Niemodlinie aż do 1945 roku, do końca II wojny światowej. Został opuszczony przez właścicieli pośpiesznie, w obawie przed nadejściem Armii Czerwonej. Niemodlin został zdobyty przez żołnierzy 1 frontu Ukraińskiego Armii Czerwonej 18 marca 1945 roku, a kilkanaście tygodni później został oficjalnie włączony do ziem polskich.

Od czasu wojen śląskich aż do końca II wojny światowej miasto należało do Prus (od 1871 roku do zjednoczonych Niemiec) i nosiło nazwę Falkenberg. Od 1816 do 1945 roku w Niemodlinie znajdowała się siedziba starostwa. W latach powojennych 1945-1975 miasto było siedzibą powiatu, po zmianie administracyjnych w 1975 roku należało do starego województwa opolskiego. W wyniku kolejnej zmiany administracyjnej w 1999 roku większość obszaru byłego powiatu niemodlińskiego została włączona do powiatu opolskiego, a częściowo do powiatu nyskiego i brzeskiego. W 2013 roku Niemodlin obchodził 730 rocznicę lokacji miasta².

2. Środowisko naturalne

2.1 Surowce mineralne

Na stan geologiczny obszaru należącego do gminy Niemodlin wpłynął szereg procesów i zjawisk: procesy tektoniczne, neotektoniczne, wulkaniczne, wkroczenia lądolodu, intensywna erozja w okresach interglacjalnych, procesy peryglacjalne, eoliczne, sedymentacja rzeczna oraz zespół procesów denudacyjnych występujących po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia. Szczególne znaczenie miały czynne uskoki tektoniczne. Wynikiem zachodzących w trzeciorzędzie zjawisk tektonicznych w obrębie strefy uskoku środkowej Odry (uskok w kierunku północny zachód – południowy wschód), są aktualnie odkrywane i wydobywane bazalty (unikalne w skali województwa). Natomiast wynikiem czwartorzędowych ruchów tektonicznych było wyodrębnienie się doliny Ścinawy Niemodlińskiej i Nisy Kłodzkiej, a także wyniesień Wału Niemodlińskiego i Wysoczyzny Niemodlińskiej. Z okresu karbonu pochodzą łupki biotynowe z granatami oraz łupki biotynowo-chlorytowe, z triasu – formacje dolnego i środkowego piaskowca (szarobrunatne i szare piaskowce), pstry piaskowiec (osady morskie – dolomity i wapień, w tym wapień marglisty) oraz utwory kredy (na obszarze gminy występuje pełny profil opolskiej kredy, obejmujący warstwy koniak, turonu i cenomanu)³.

Budowa geologiczna obszaru gminy umożliwia rozwój górnictwa. Ze złóż Gracze i Rutki prowadzone jest wydobywanie bazaltu, a ze złoża Wesele – surowce ilaste ceramiki budowlanej (złóżko jest eksploatowane okresowo). Dodatkowo w Graczach znajdują się złoża piasku i żwiru, a w Niemodlinie – nieeksploatowane już złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Dokładną charakterystykę złóż, na podstawie informacji Państwowego Instytutu Geologicznego, przedstawia poniższa tabela:

² Za: M. Woźniak, *Przewodnik atrakcje turystyczne gminy Niemodlin, Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Niemodlin na lata 2009-2013*.

³ Za: *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Niemodlin na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017*

Tabela 3. Zasoby złóż kopalin na terenie gminy Niemodlin

Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby (w tys. m ³)		Wydobycie (w tys. t)
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Gracze	Kamienie łamane i bloczne – bazalt	Eksplloatowane	5 168	4 841	379
Gracze	Piaski i żwiry (złoża zawierające piasek ze żwirem)	Złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (rezerwowe)	22 212	-	-
Rutki	Kamienie łamane i bloczne – bazalt	Eksplloatowane	10 094	5 066	263
Niemodlin II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zaniechane wydobywanie	245	-	-
Wesele	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zagospodarowane, eksploatowane okresowo	4 175	3 419	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2013 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2014

2.2 Klimat

Gmina Niemodlin charakteryzuje się jednym z łagodniejszych klimatów w województwie opolskim. Jest on wynikiem położenia gminy w obrębie jednostki klimatycznej *region Nadodrzański* (w zasięgu klimatu Wielkich Dolin), który odznacza się najłagodniejszym klimatem w regionie oraz jednym z łagodniejszych w całym kraju.

Cechami klimatu gminy Niemodlin są: niskie amplitudy temperatur, umiarkowana ilość opadów, długi sezon wegetacyjny, łagodne i krótkie zimy oraz długie i ciepłe lata. Warunki klimatyczne stwarzają doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa w gminie, szczególnie zaś produkcji roślinnej.

Gminę cechują również zróżnicowane warunki mikroklimatyczne, wynikające ze zróżnicowania rzeźby terenu oraz występujących ekosystemów wodnych, łąkowych i leśnych. Zróżnicowanie to powoduje zmienność uwarunkowań bioklimatycznych (w zakresie insolacji, przewietrzania, produkcji tlenu, uwilgocenia, produkcji ozonu, struktury jonowej, fiaoerozoli i aeroplanktonu) będących czynnikiem rozwoju turystyki ekologicznej i budownictwa⁴.

Warunki klimatyczne w gminie Niemodlin charakteryzują się następującymi parametrami:

- średnia temperatura roczna 8,5⁰ C,
- średnia temperatura stycznia -1,5⁰ C,
- średnia temperatura kwietnia 8,0⁰ C,
- średnia temperatura czerwca 18,0⁰ C,
- średnia temperatura października 9,0⁰ C,
- usłonecznienie 1450 - 1500 h,
- udział usłonecznienia faktycznego do astronomicznie możliwego 32%,
- usłonecznienie w półroczu ciepłym – 1050 - 1100 h,
- usłonecznienie w półroczu zimnym – do 372 h,
- roczne sumy promieniowania całkowitego – 3600 – 3700 MJ/m²,
- stosunek promieniowania faktycznego do dochodzącego do atmosfery – 41%,
- promieniowanie w półroczu ciepłym – 2800 – 2900 - MJ/m²,
- promieniowanie w półroczu chłodnym – do 820 MJ/m²,
- termiczne pory roku:

⁴ Za: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Niemodlin na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

- przedwiośnie – 23 II – 30 III,
 - wiosna – 30 III – 28 IV,
 - przedlecie – 28 IV – 1 VI,
 - lato – 1 VI – 6 IX,
 - polecie – 6 IX – 8 X,
 - jesień – 8 X – 10 XI,
 - przedzimie – 10 XI – 17 XII,
 - zima – 17 XII – 23 II,
- średnia długość okresu bezprzymrozkowego – 170 dni,
 - wilgotność względna – 78%,
 - niedosyt wilgotności – 3,6 h Pa,
 - opady atmosferyczne – 660 mm
 - opady półrocza ciepłego – 420 mm,
 - opady półrocza chłodnego – 240 mm,
 - maksymalne dobowe sumy opadów z p=1% - 100 mm,
 - średnia liczba dni z opadem gradu od IV do X – 1,0 dnia,
 - liczba dni z pokrywą śnieżną – 53 dni,
 - średnia maksymalna grubość pokrywy śnieżnej – do 12 cm,
 - maksymalna grubość pokrywy śnieżnej – 50 cm,
 - data zaniku pokrywy śnieżnej – do 30 III,
 - średnia roczna liczba dni z mgłą – 50 dni,
 - średnia liczba dni z rosą od IV do X – 100 – 120 dni,
 - średnia roczna liczba dni z burzą – 20 dni,
 - średnia roczna prędkość wiatru – S – 17 %, W – 16%,
 - udział energetycznych prędkości wiatru > 4 – 15 m/s – 25 %,
 - udział cisz atmosferycznych – 10 %⁵.

2.3 Gleby

Gmina Niemodlin charakteryzuje się występowaniem różnorodnych typów gleb. Jest to wynik zróżnicowanych uwarunkowań geologicznych, geomorfologicznych, klimatycznych i hydrologicznych. Wśród genetycznych typów gleb występujących w gminie można wyróżnić:

- Gleby piaskowe różnych typów genetycznych (bielicowe, rdzawe, brunatne kwaśne): na piaskach gliniastych lekkich, na piaskach słabo-gliniastych,
- Gleby pseudobielicowe: na piaskach gliniastych lekkich, na piaskach lekkich,
- Gleby brunatne właściwe: na glinach lekkich pylastych,
- Gleby brunatne wylugowane: na piaskach słabo-gliniastych, na piaskach słabo-gliniastych lekkich, na glinach lekkich,
- Czarne ziemie: na glinach lekkich pylastych, na glinach lekkich,
- Gleby opadowo-glejowe: właściwe, stagnoglejowe,
- Gleby gruntowo-glejowe: właściwe, torfiasto-glejowe, mułowo-glejowe,
- Gleby mułowo-torfowe: średnio-głębokie,
- Gleby torfowe i torfowo-murszowe: torfy niskie,
- Mady: średnie, ciężkie.

Natomiast glebami dominującymi są mady rzeczne (w dolinach Nysy Kłodzkiej i Ścinawy Niemodlińskiej) oraz gleby piaszczyste i gliniaste (pozostały obszar gminy), głównie gleby

⁵ Za: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin, 2. Zmiana tekstu ujednolicony, Załącznik nr 1 do Uchwały nr LIII/322/14 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 30 stycznia 2014 r.*

brunatne właściwe, płowe i bielicowe. Marginalne jest znacznie gleb bagiennych, opadowych i gruntowo-glejowych.

Struktura gleb pod względem klas bonitacyjnych wskazuje na dominację gleb klas: V, IVa i IVb. Podobny jest udział powierzchniowy gruntów ornych klas IIIb i VI, najmniej jest gleb klas IIIa i II, a grunty orne klasy I nie występują w ogóle. Ogółem gleby najlepsze (klasy I-III) zajmują 13,4% powierzchni gruntów ornych gminy Niemodlin, przy czym najwięcej jest ich w sołectwach: Sarny Wielkie (55,6%), Radostowice (36,6%), Molestowice (33,0%), Gościejowice (26,9%) i Krasna Góra (21,0%). Powyższe sołectwa odznaczają się najkorzystniejszą strukturą gleb dla potrzeb rolnictwa, jednak istotne znaczenie funkcji rolniczej występuje także w obrębie innych sołectw: Grabinie, Graczach, Magnuszowicach i Rzędziwojowicach.

Gmina Niemodlin (jako całość) charakteryzuje się średnimi wartościami rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jednak zróżnicowanie jakości gleb w poszczególnych sołectwach powoduje występowanie różnych uwarunkowań rozwoju funkcji rolniczej. Dobrymi warunkami dla rozwoju produkcji rolnej odznaczają się sołectwa Sarny Wielkie i Gościejowice, mające najwyższe wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie) Do obszarów średnio dobrych zaklasyfikowano 10 sołectw (w tym najlepsze Radoszowice), zaś do obszarów średnich – 14 sołectw. Najniższą wartością rolniczej przestrzeni produkcyjnej cechuje się sołectwo Jaczowice, które znalazło się wśród obszarów średnio słabych dla produkcji rolnej.

2.4. Wody

Gmina Niemodlin dysponuje dobrymi i łatwo dostępnymi zasobami wód podziemnych, co wynika z położenia na dwóch zbiornikach wód podziemnych GZWP: nr 338 (subzbiornik Paczków-Niemodlin) oraz nr 335 (zbiornik Krapkowice-Strzelce Opolskie). Oba zbiorniki objęte są Obszarem Wysokiej Ochrony Wód Podziemnych. Jedynie wschodnia część gminy leży w granicach leja depresyjnego wód podziemnych.

Gmina odznacza się również bogatym i zróżnicowanym przestrzennie systemem hydrograficznym. Gęstość sieci rzecznej na terenie gminy Niemodlin jest bardzo zróżnicowana. W dolinie Ścinawy Niemodlińskiej (szczególnie Stawy Tułowickie) gęstość sieci rzecznej wynosi 1,75-2,00 km/km², podczas gdy na terenach Wału Niemodlińskiego kształtuje się ona na poziomie 0,50-0,75 km/km². Ponadto, niektóre tereny gminy są całkowicie pozbawione sieci rzecznej. W celu porównawczym można wskazać, że średnia gęstość sieci rzecznej w województwie opolskim dochodzi do 0,75-1,00 km/km². Charakterystyczne dla systemu hydrologicznego gminy są także torfowiska niskie i tereny trwale podmokłe, obecnie w znacznym stopniu zdegenerowane przez melioracje.

Obszar gminy należy w całości do zlewni Nysy Kłodzkiej, a najważniejszymi rzekami są:

- Nysa Kłodzka – stanowiąca zachodnią granicę gminy (długość w granicach gminy – 14,5 km)
- Ścinawa Niemodlińska – prawobrzeżny dopływ Nysy Kłodzkiej, przepływający z południa na północ gminy (długość w granicach gminy – 10,5 km)
- Wytoka – prawobrzeżny dopływ Ścinawy Niemodlińskiej, z ujściem w okolicy Magnuszowiczek (długość w granicach gminy – 4,0 km)

Teren gminy jest bogaty również w wody stojące, tj. jeziora, stawy, sztuczne zbiorniki przepływowe i odpływowe. Największe stawy są wynikiem eksploatacji rudy darniowej, wytapianej w hutach na terenie gmin Niemodlin i Tułowice. Szczególne znacznie mają

stawy usytuowane w południowej (Stawy Tułowickie) i północno-wschodniej (Stawy Niemodlińskie) części gminy. Do największych Stawów Tułowickich zalicza się:

- Loża – powierzchnia ok. 53,4 ha, wysokość lustra wody – 172,7 m. n.p.m.,
- Olszowy – powierzchnia ok. 35,2 ha, wysokość lustra wody – 169,2 m. n.p.m.,
- Zofia – powierzchnia ok. 12,0 ha, wysokość lustra wody – 167,4 m. n.p.m.,
- Pietruszka – powierzchnia ok. 8,0 ha, wysokość lustra wody – 173,2 m. n.p.m.
- Staw w Wydrowicach – powierzchnia ok. 8,0 ha, wysokość lustra wody – 161,9 m. n.p.m.
- Hubert – powierzchnia ok. 3,5 ha, wysokość lustra wody – 167,4 m. n.p.m.,

Natomiast wśród Stawów Niemodlińskich na terenie gminy zlokalizowane są:

- Sangów – powierzchnia ok. 137,0 ha, wysokość lustra wody – 159,0 m. n.p.m.,
- Młyński – powierzchnia ok. 13,2 ha, wysokość lustra wody – 158,8 m. n.p.m.,
- Chłopski – powierzchnia ok. 9,8 ha, wysokość lustra wody – 159,2 m. n.p.m.,
- Staw w Szydłowcu Śląskim – powierzchnia ok. 13,2 ha, wysokość lustra wody – 154,8 m. n.p.m.

Na terenie gminy znajdują się także mniejsze kompleksy stawów oraz zalane wyrobiska surowców mineralnych. Katalog wód stojących na terenie Niemodlina uzupełniają starorzecza Nysy Kłodzkiej i Ścinawy Niemodlińskiej o powierzchni nieprzekraczającej 1 ha.

2.5 Zasoby przyrodnicze

2.5.1 Fauna i flora⁶

Zróżnicowane warunki przyrodnicze gminy Niemodlin sprzyjają istnieniu na tym terenie bogactwa świata roślinnego i zwierzęcego. W szczególnie cennych siedliskach wodnych (i wilgotnych) oraz leśnych występują liczne gatunki roślin i zwierząt, w tym te podlegające ochronie gatunkowej.

Wśród chronionych gatunków **flory** na terenie gminy Niemodlin występują:

- pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior*),
- grzybień biały (*Nymphaea alba*),
- nadwodnik sześciopręcikowy (*Batine hexandra*),
- roszciska okrągłolistna (*Dmsera rotundifolia*),
- śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*).

Do cennych zbiorowisk roślinnych na terenie gminy zalicza się:

- zespół jeżogłówki najmniejszej (*Sparganium minimi*),
- zespół wgłębniaka pływającego (*Ricciocarpetum natantis*),
- zespół jeziorzy morskiej (*Pawopotamo-Zannichelietum*),
- szuwar sitowia korzeniocznego (*Scirpetum radicans*).

Natomiast wśród gatunków grzybów chronionych i rzadkich na terenie gminy Niemodlin można spotkać:

- purchawica olbrzymia (*Langermannia gigantea*),
- piaskowiec kasztanowaty (*Gyroporus castaneus*),
- gwiazdosz frędzelkowy (*Geastrum fimbriatum*),

⁶ Za: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin, 2. Zmiana tekstu ujednolicony, Załącznik nr 1 do Uchwały nr LIII/322/14 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 30 stycznia 2014 r.*

- czyreń sosnowy (*Phellinus pini*),
- drobnoporek łzawiący (*Oligoporus guttulatus* (*Postia guttulata*)).

Wśród gatunków **faunistycznych** występujących na obszarze gminy Niemodlin na szczególną uwagę zasługują gatunki zwierząt żyjące na terenie kompleksów wodnych (i przylegających do nich kompleksów leśnych) Stawy Tułowickie i Stawy Niemodlińskie:

- Stawy Tułowickie:
 - rzekotka drzewna,
 - żaba śmieszka,
 - żaba moczarowa,
 - padalec,
 - zaskroniec,
 - perkoz rdzawoszyi,
 - zausznik,
 - bąk,
 - łąbędź niemy,
 - gęgawa,
 - cyraneczka,
 - krakwa,
 - cyranka,
 - błotniak stawowy,
 - zimorodek,
 - dzięcioł zielonosiwy,
 - dzięcioł średni,
 - turkawka,
 - muchołówka białoszyja,
 - wydra,
 - bóbr.
- Stawy Niemodlińskie:
 - rzekotka drzewna,
 - żaba moczarowa,
 - padalec,
 - zaskroniec,
 - perkoz rdzawoszyi,
 - zausznik,
 - bąk,
 - łąbędź niemy,
 - gęgawa,
 - cyraneczka,
 - krakwa,
 - trzmielojad,
 - błotniak stawowy,
 - żuraw,
 - sieweczka rzeczna,
 - śmieszka,
 - turkawka,
 - dziwonia,
 - muchołówka białoszyja,
 - świerszczak,
 - strumieniówka,
 - brzęczka,
 - wydra.

2.5.2 Obszary prawnie chronione⁷

Bogactwo przyrodnicze gminy Niemodlin sprawia, że na jej terenie występują liczne obszary prawnie chronione. Zgodnie z informacjami zawartymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin, 2. Zmiana tekst ujednolicony, Załącznik nr 1 do Uchwały nr LIII/322/14 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 30 stycznia 2014 r.* na terenie gminy Niemodlin występują:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie” – utworzony Uchwałą WRN w Opolu nr XXIV/193/88. Obejmuje kompleks leśny z licznymi stawami, położony na Równinie Niemodlińskiej, będący ostańcem dawnej Puszczy Niemodlińskiej. Na terenie gminy Niemodlin położona jest jego zachodnia część. Drzewostany Borów Niemodlińskich to przeważnie bory mieszane, a więc zbiorowiska sprzyjające intensywnej penetracji ludzkiej. Bliskie sąsiedztwo ośrodków miejskich (Opole, Krapkowice, Prószków, Niemodlin, Gogolin, Korfantów) stwarza warunki dla rozwoju form turystyki rekreacyjno – wypoczynkowej.
2. Obszar Chronionego Krajobrazu „Grodziec” – utworzony Uchwałą Rady Miejskiej w Niemodlinie nr XVII/136/04.
3. Użytek Ekologiczny „Dzicze Bagno” – utworzony Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr P/2/97 z dnia 3 lutego 1997r. w sprawie wprowadzenia indywidualnych form ochrony przyrody. Jego powierzchnia wynosi 2,75 ha. Przedmiotem ochrony jest tu środowisko bytowania i żerowania ptactwa wodnego oraz ciekawa roślinność wilgociolubna. Istotna jest również funkcja retencyjna zbiornika wodnego.
4. Użytek Ekologiczny „Żurawie Bagno” – utworzony Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr P/2/97 z dnia 3 lutego 1997 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnych form ochrony przyrody. Jego powierzchnia wynosi 5,06 ha. Przedmiotem ochrony jest tu interesujący zespół roślinny oraz stanowisko stałego bytowania żurawia *Grus grus*.
5. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Lipno” – utworzony Uchwałą nr XXXIX/243/98 Rady Miejskiej w Niemodlinie. Jest to pierwszy obiekt indywidualnej ochrony przyrody w Województwie Opolskim (poza pomnikami przyrody) utworzony przez samorząd gminy. Powierzchnia zespołu wynosi 189,53 ha. Celem ochrony jest zachowanie oraz udostępnianie dla celów turystyczno-wypoczynkowych i poznawczych obszaru ekosystemów leśnych i stawowych oraz dawnego zwierzyńca i parku krajobrazowego ze szczególnie cennym ogrodem dendrologicznym.
6. Pomniki Przyrody – głąz narzutowy (nr rej. woj. 5), pojedyncze okazy z gatunku dąb szypułkowy (nr rej. woj. 21, 22, 276, 279, 801, 802, 807, 814, 815), grupa trzech dębów szypułkowych (nr rej. woj. 25), grupa dwóch drzew z gatunku modrzew europejski i sosna pospolita (nr rej. woj. 147), grupa dwóch drzew z gatunku dąb szypułkowy (nr rej. woj. 201) żywotnik olbrzymi (nr rej. woj. 371), trzy głązy narzutowe (nr rej. woj. 403) pojedynczy okaz z gatunku tulipanowiec amerykański (nr rej. woj. 808), pojedynczy okaz z gatunku jałowiec wirginijski (nr rej. woj. 809), pojedynczy okaz gatunku miłorząb dwukłapowy (nr rej. woj. 810), pojedyncze okazy z gatunku sosna wejmutka (nr rej. woj. 811 i 812) pojedynczy okaz z gatunku świerk pospolity (nr rej. woj. 813,817), pojedyncze okazy z gatunku buk zwyczajny (nr rej. woj. 816).
7. Projektowany rezerwat przyrody „Stawy Niemodlińskie” z przylegającymi kompleksami leśnymi – obszar o wyróżniających się walorach faunistycznych.

⁷ Podrozdział zaczerpnięty ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin, 2. Zmiana tekst ujednolicony, Załącznik nr 1 do Uchwały nr LIII/322/14 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 30 stycznia 2014 r*

8. Projektowany rezerwat przyrody „Stawy Tułowickie” z przylegającymi kompleksami leśnymi – obszar o wyróżniających się walorach faunistycznych.
9. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Bory Niemodlińskie” (PLH160005) – większa część ostoi jest zalesiona, głównie lasami o charakterze gospodarczym, wśród których zachowały się liczne fragmenty lasów o charakterze rodzimym. Wśród lasów występują duże kompleksy stawów z charakterystycznymi dla tych ekosystemów zespołami roślinności i fauny wodno-błotnej. Większe kompleksy zbiorowisk łąkowych występują w dolinach rzecznych, w tym Ścinawy Niemodlińskiej i Wytoki oraz ich dopływów. Obszar stanowi część dużego zwartego kompleksu leśnego, którego część zachodnia charakteryzuje się bardzo dużą różnorodnością siedliskową, od siedlisk suchych na wydmach do skrajnie wilgotnych torfowisk i stawów. Mozaikowaty charakter siedlisk oraz silne związki funkcjonalno-przestrzenne między nimi uzasadniły objęcie ochroną większego obszaru niż zespołu chronionych dyrektywą UE siedlisk przyrodniczych. Jednocześnie charakter zagospodarowania oraz liczne strefy nieciągłości występujących siedlisk zadecydowały o konieczności delimitacji ostoi w pięciu podobszarach, niepołączonych ze sobą przestrzennie – obszar składa się z pięciu enklaw w zachodniej części Borów Niemodlińskich. Szczególną wartość przyrodniczą prezentuje zespół torfowisk przejściowych, trzęsawisk i torfowisk wysokich – jedno z ostatnich zachowanych kompleksów tego typu na terenie województwa opolskiego. Torfowiskom towarzyszą bory bagienne o charakterze priorytetowym oraz duże powierzchnie lasów grądowych. Na podkreślenie zasługuje bogata fauna kręgową, z 3 gatunkami nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, których siedliska związane są z licznie występującymi tu zbiornikami wodnymi oraz starodrzewami grądowymi. Jedno z dwóch znanych w województwie, stanowisk *Emys orbicularis*. Do podstawowych zagrożeń należy zaliczyć intensyfikację gospodarki leśnej powiązane z osuszaniem bagien i torfowisk. Na przebiegającej przez obszar autostradzie A4 brakuje przejść ekologicznych dla dużych zwierząt.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) - (0,60% pokrycia),
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris) - (0,10% pokrycia),
- Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - (0,60% pokrycia),
- Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji - (0,60% pokrycia),
- Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea) - (0,60% pokrycia),
- Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion - (0,60% pokrycia),
- Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion) - (0,50% pokrycia),
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) - (3,40% pokrycia),
- Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum) - (2,50% pokrycia),
- Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino - (16,80% pokrycia),
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion) - (3,20% pokrycia),
- Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum) - (0,60% pokrycia).

Gatunki zwierząt:

- Ssaki: *Barbastella barbastellus*, *Myotis dasycneme*, *Myotis myotis*, *Lutra lutra*,
- Płazy i gady: *Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *Emys orbicularis*,
- Ryby: *Cobitis taenia*,
- Bezkręgowce: *Maculinea teleius*, *Maculinea nausithous*.

Klasy siedlisk:

- Lasy iglaste – 26%
- Lasy liściaste – 19%,
- Lasy mieszane – 28%,
- Siedliska leśne (ogólnie) – 6%
- Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie) – 3%
- Siedliska rolnicze (ogólnie) – 7%
- Wody śródlądowe (stojące i płynące) – 11%.

10. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej” (PLH160014) – obszar rozciąga się wzdłuż Nysy Kłodzkiej od okolic Michałowa do Ptakowic. Na terenie gminy Niemodlin znajduje się niewielka część ostoi. Główną część stanowią obszary leśne położone na zachód od koryta rzeki. Obszar obejmuje płaską dolinę zalewową Nysy Kłodzkiej oraz fragmenty teras nadzalewowych. Dolinę wyścielają mady rzeczne podścielone piaskami i żwirami aluwialnymi i wodnolodowcowymi. W spągu występują ily mioceńskie. Rzeźba terenu jest płaska, lokalnie zaznaczają się starorzecza i niewielkie obniżenia terenowe. Koryto rzeki jest silnie wcięte w bazę erozyjną. W ostoi przeważa dobrze wykształcony grąd środkowoeuropejski. Koryto Nysy Kłodzkiej zachowuje naturalny charakter. Ze względu na zwarty charakter siedlisk przyrodniczych występujących głównie w lasach i jednocześnie izolację przestrzenną kompleksów ostoja została podzielona na trzy fragmenty. Główny obejmuje kompleksy przyległe do koryta rzecznoego wraz z krótkim odcinkiem łącznika między nimi wzdłuż koryta rzeki. Pozostałe dwa są izolowane i obejmują kompleks leśny koło Żelaznej i koło Ptakowic.

Gatunki zwierząt:

- Ptaki: *Milvus migrans*, *Alcedo atthis*, *Picus canus*, *Dryocopus martius*, *Dendrocopos medius*, *Ficedula albicollis*, *Lanius collurio*,
- Ssaki: *Lutra lutra*.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* - (1% pokrycia),
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) - (0,4% pokrycia),
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) - (27% pokrycia),
- Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*) - (1,1% pokrycia),
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) - (3,7% pokrycia),
- Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) - (0,4% pokrycia).

Klasy siedlisk:

- Lasy liściaste – 86%,
- Lasy mieszane – 7%,
- Siedliska rolnicze (ogólnie) – 7%.

Główną wartością przyrodniczą obszaru jest dobrze wykształcona i zachowana dolina rzeczna o charakterze podgórskim. Część grądów *Galio-Carpinetum* znajdująca się w proponowanej ostoi jest bardzo dobrze zachowana. Duża część z nich to drzewostany przeszło 150-letnie. Oprócz grądów zachowały się również płaty bardzo dobrze wykształconych łęgów *Ficario-Ulmetum*. Wzdłuż koryta występują również naturalne zbiorniki eutroficzne i starorzecza. Zagrożeniem dla obszaru jest wprowadzanie do zbiorowisk grądów i łęgów gatunków niezgodnych siedliskowo np. świerków; osuszanie łęgów i grądów oraz łąk, regulacja koryta rzecznoego, odwadnianie starorzeczy, przekształcanie łąk na pola uprawne, inwazja obcych gatunków wzdłuż koryta rzecznoego.

W obrębie ostoi znajdują się dwa rezerваты przyrody: Dębina (2000 r, 58,95 ha) oraz Kokorycz (2000 r, 41,30 ha), w których przedmiotem ochrony są bardzo dobrze zachowane grądy i łągi. Rezerваты znajdują się poza granicą gminy Niemodlin, po zachodniej stronie Nysy Kłodzkiej. Część obszaru ostoi zlokalizowana jest w granicach OChK Bory Niemodlińskie.

11. Projektowany Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Grabin-Krasna Góra – powierzchnia projektowanego zespołu wynosi ok. 480 ha, a przedmiotem ochrony wnioskuje się uznać krajobraz zróżnicowanej rzeźby Wału Niemodlińskiego z dobrze zachowanymi drzewostanami i bogatą roślinnością.
12. Projektowany Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Mała Góra-Szydłowiec Śląski – powierzchnia projektowanego zespołu wynosi ok. 150 ha. Za przedmiot ochrony wyznaczono tu zróżnicowane siedliska leśne (od boru mieszanego świeżego, poprzez bór mieszany wilgotny, bór wilgotny do lasu mieszanego świeżego i wilgotnego, po las łąkowy) z właściwymi sobie zespołami roślinnymi, siedliska wodne i wilgotne stawów, cieków i bagien z dużym bogactwem ptactwa i roślinności wodno-błotnej. Do najciekawszych ptaków zaliczyć należy: perkozka, perkoza dwuczubego, perkoza rdzawoszyjnego, bąka, bączka, bociana czarnego, cyrankę i płaskonosą.
13. Projektowane stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej:
 - Gracze – obejmuje wschodnie i odsłonięcia bazaltów w głównym kamieniołomie w Graczach. Problem ochrony tego miejsca należy podjąć po zakończeniu eksploatacji.
 - Radoszowice – obejmuje niewielkie odsłonięcia bazaltów w nieczynnym kamieniołomie w Radoszowicach.
 - Ameryka-Gracze – obejmuje niewielkie odsłonięcia bazaltów w nieczynnym kamieniołomie w okolicach przysiółka Ameryka.
 - Rutki – obejmuje niewielkie odsłonięcia bazaltów w nieczynnym kamieniołomie w Rutkach.
14. Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny rangi krajowej rzeki Nysy Kłodzkiej.
15. Na terenie gminy chroni się 6 zabytkowych parków, które oprócz walorów kulturowych, mają również duże znaczenie przyrodnicze. Są to parki w Lipnie, Grabinie, Jakubowicach, Krasnej Górze, Rogach i Szydłowcu Śląskim.

3. Infrastruktura techniczna

3.1 Drogi.

Transport drogowy w gminie Niemodlin prowadzony jest w oparciu o sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Przez gminę przebiega droga krajowa 46, prowadząca z Opola do Kłodzka, a w bezpośrednim sąsiedztwie usytuowana jest także autostrada A4 ze zjazdem Prądy.

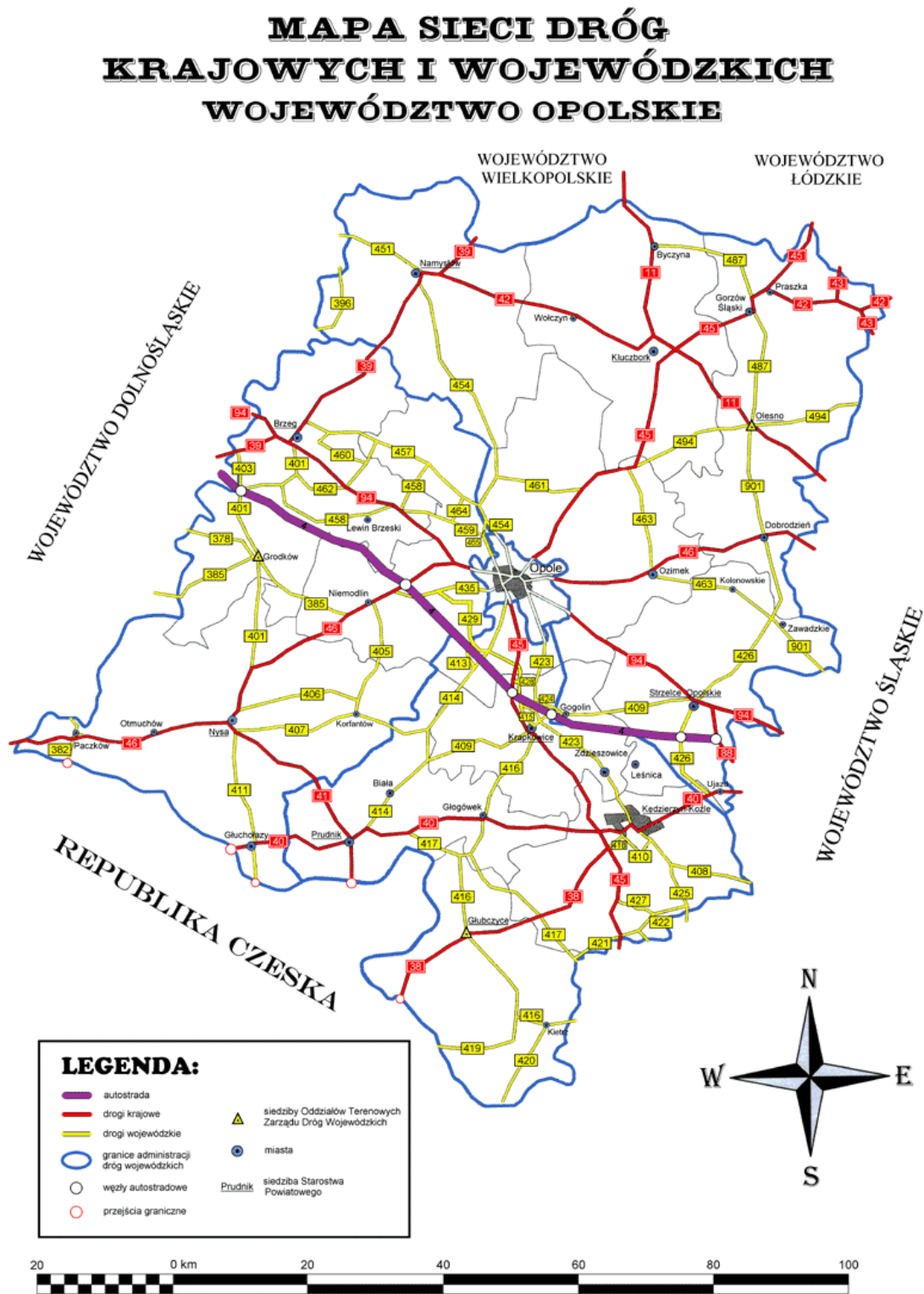
Przez teren gminy Niemodlin poprowadzono drogi następujących kategorii⁸:

- Autostrada A4 (długość 14,5 km):
 - Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) w Rzędziwojowicach i Młyńskim Stawie
- Droga krajowa nr 46 relacji Częstochowa – Opole – Kłodzko (długość 15,1 km)
- Drogi wojewódzkie:
 - DW nr 385 relacji Grodków – Jaczowice (długość 7,4 km)
 - DW nr 405 relacji Niemodlin – Korfantów (długość 3,3 km)
- Drogi powiatowe (długość 83,6 km, w tym 8,35 km dróg powiatowych w granicach miasta Niemodlina zarządzanych przez Burmistrza Niemodlina w wyniku porozumienia zawartego ze Starostą Opolskim):
 - Grabin: nr 1514 (ul. Nyska), nr 1538 (bez nazwy)
 - Gracze: nr 1507 (ul. Niemodlińska), nr 1184 (Kolonja Wielka, ul. Kręta, ul. XX-lecia), 1510 (bez nazwy)
 - Grodziec: nr 1512
 - Gościejowice: nr 1510, nr 1512
 - Góra: nr 1511, nr 1184
 - Jaczowice: nr 1717
 - Jakubowice: nr 1521
 - Krasna Góra: nr 1538
 - Lipno: nr 1717
 - Magnuszowice: nr 1507, nr 1508
 - Magnuszowiczki: nr 1509
 - Michałów: nr 1512
 - Molestowice: nr 15010
 - Niemodlin: nr 1510 (ul. Gościejowicka), nr 1516 (ul. Reymonta), nr 1508 (ul. Brzeska), nr 1512 (ul. Zamkowa, ul. Podmiejska), nr 1515 (ul. Daszyńskiego, ul. Korfantego)
 - Piotrowa: nr 1517
 - Radoszowice: nr 1507, nr 1539
 - Rogi: nr 1517, nr 1184
 - Rutki: nr 1511
 - Rzędziwojowice: nr 1554
 - Sady: nr 1516
 - Sarny Wielkie: nr 1184
 - Szydłowiec Śląski: nr 1510, nr 1508, nr 1511
 - Tłustoręby: nr 1539

⁸ Kategorie dróg oraz ich długość za: *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Niemodlin na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017*

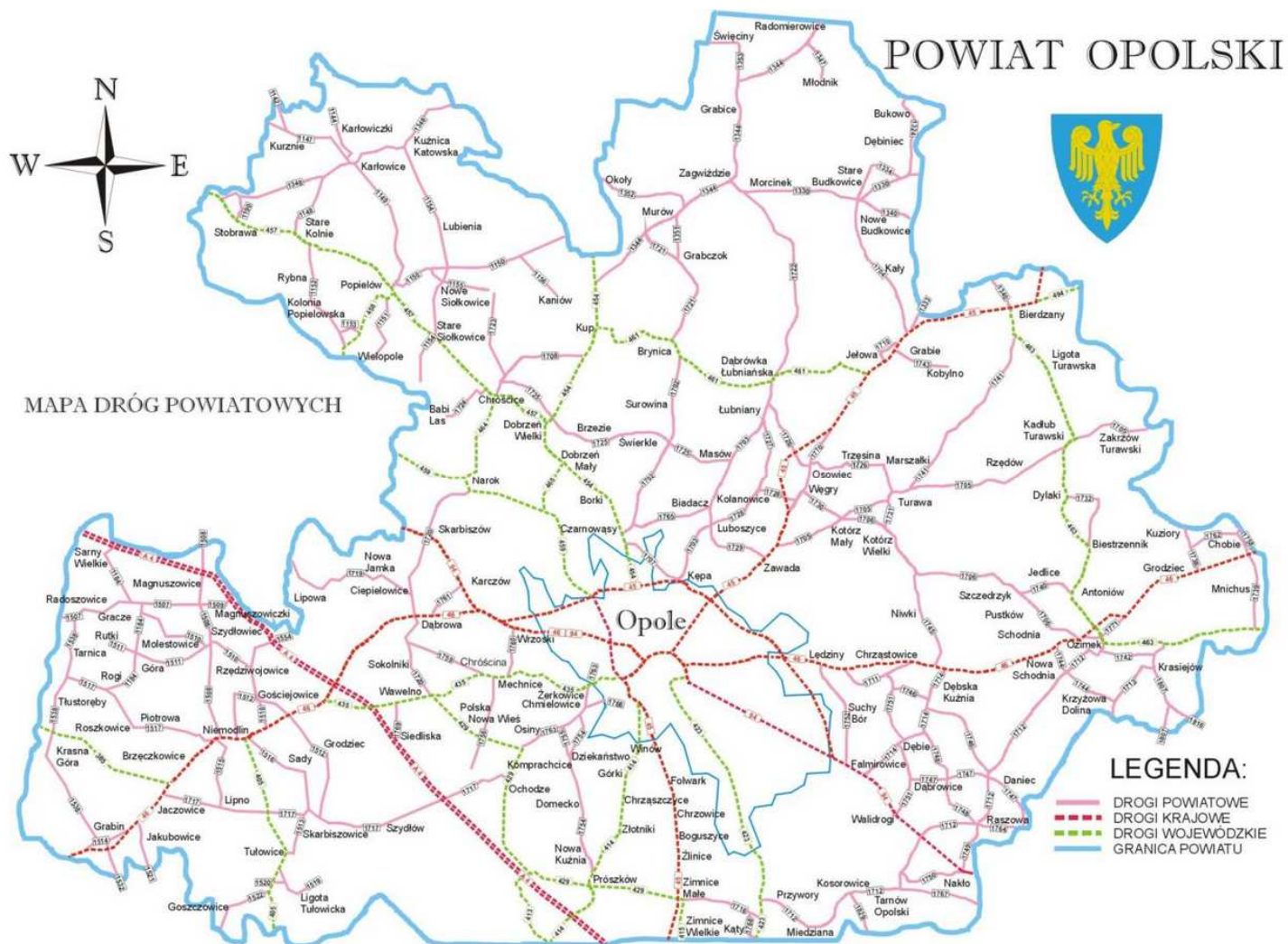
- Tarnica: nr 1539
- Drogi gminne:
 - miejskie (długość 15,86 km)
 - pozamiejskie (długość 48,34 km)

Mapa 4. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie województwa opolskiego

Źródło: www.zdw.opole

Mapa 5. Sieć dróg powiatowych na terenie województwa opolskiego

Źródło: www.zdp.opole

3.2 Połączenia kolejowe

Przez teren gminy Niemodlin przebiega jedna linia kolejowa nr 287 relacji Gracze – Niemodlin – Szydłów – Opole. Linia kolejowa wykorzystywana jest do przewozu towarów.

Mapa 6. Przebieg linii kolejowych na terenie gminy Niemodlin

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Niemodlin na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

3.3 Drogi i ścieżki rowerowe

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na terenie gminy Niemodlin znajdowało się 1,2 km ścieżek rowerowych⁹, w całości pozostających pod zarządem starostwa powiatowego. W przeliczeniu na 10 tys. km² powierzchni gminy daje to wskaźnik na poziomie 65,6 km, co jest wartością znacznie odbiegającą od średniej krajowej (247,1 km) i wojewódzkiej (267,1 km), a nawet powiatowej (155,7 km). Gmina Niemodlin charakteryzuje się także najniższym poziomem wskaźnika ścieżek rowerowych na 10 tys. ludności – w 2013 roku wynosił on 0,9 km, podczas gdy w pozostałych jednostkach był przynajmniej dwukrotnie wyższy: 1,9 km w powiecie opolskim, 2,0 km w kraju i 2,5 km w województwie opolskim.

⁹ Dane dotyczą wyłącznie ścieżek rowerowych służących głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (wyjaśnienie GUS)

Tabela 4. Ścieżki rowerowe w latach 2011-2013

	2011	2012	2013	Zmiana
ścieżki rowerowe ogółem				
Polska	5782,8	6955,3	7726,0	1943,2
Opolskie	251,5	296,0	251,4	-0,1
Powiat opolski	38,4	25,8	24,7	-13,7
Niemodlin	0,0	0,0	1,2	1,2
ścieżki rowerowe na 10 tys. km²				
Polska	184,9	222,4	247,1	62,2
Opolskie	267,2	314,5	267,1	-0,1
Powiat opolski	242,1	162,7	155,7	-86,4
Niemodlin	0,0	0,0	65,6	65,6
ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności				
Polska	1,5	1,8	2,0	0,5
Opolskie	2,5	2,9	2,5	0,0
Powiat opolski	2,9	1,9	1,9	-1,0
Niemodlin	0,0	0,0	0,9	0,9

Źródło: dane GUS/BDL

Zwiększeniu atrakcyjności obszaru pod względem turystyki i rekreacji rowerowej w gminie służył zrealizowany przy udziale środków unijnych (w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*) projekt *Szlak rowerowy „Wokół Niemodlina”*. W efekcie powstała przecinająca gminę trasa rowerowa o długości 70 km. Szlak główny poprowadzony został w formie pętli: z Niemodlina przez Gościejowice, Gościejowice Małe, Rzędziwojowice, Szydłowiec Śląski, Molestowice, Rutki, Rogi, Tłustoręby, Krasną Górę, Grabin, Jakubowice i Lipno, z powrotem do Niemodlina. Oprócz szlaku głównego wyznaczono szlaki pośrednie (z Szydłowca Śląskiego przez Magnuszowiczki, z Małej Góry przez Roszkowice do Krasnej Góry, z Lipna w okolice Goszczowic) oraz szlaki łącznikowe do Siedlisk i Głębocka.

Mapa 7. Mapa szlaku rowerowego „Wokół Niemodlina”

Źródło: http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&lad=a&id_dzi=2&id_men=37

3.4 Mieszkalnictwo i inwestycje.

W 2013 roku całkowita liczba budynków mieszkalnych w gminie Niemodlin wynosiła 2 353 i była o 3,6% wyższa niż w 2009 roku. Mimo szybszego tempa przyrostu liczby budynków mieszkalnych w mieście (6,1%) niż na obszarach wiejskich (2,4%), przez cały okres między 2009 a 2013 rokiem utrzymywała się znaczna przewaga budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarach wiejskich w ogóle budynków mieszkalnych w gminie. W 2013 roku stanowiły one ponad dwie trzecie wszystkich budynków mieszkalnych (67,4%).

Tabela 5. Budynki mieszkalne w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Niemodlin	2272	2290	2311	2331	2353	3,6%
Niemodlin - miasto	722	730	758	760	766	6,1%
Niemodlin - obszar wiejski	1550	1560	1553	1571	1587	2,4%

Źródło: dane GUS/BDL

Zasoby mieszkaniowe w gminie Niemodlin w 2013 roku tworzone były przez 4 463 mieszkania, liczące łącznie 17 764 izby. Powierzchnia mieszkań w gminie wynosiła 343 593 m². Zasoby mieszkań stale rosną, choć tempo wzrostu nie jest znaczne – w latach 2009-2013 przybyło 81 mieszkań (wzrost o 1,8%), w tym 37 w mieście (1,6%) i 44 na obszarach wiejskich gminy (2,1%).

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
mieszkania						
Niemodlin	4382	4400	4416	4437	4463	1,8%
Niemodlin - miasto	2307	2326	2333	2336	2344	1,6%
Niemodlin - obszar wiejski	2075	2074	2083	2101	2119	2,1%
izby						
Niemodlin	16996	17375	17472	17598	17764	4,5%
Niemodlin - miasto	8290	8482	8525	8541	8592	3,6%
Niemodlin - obszar wiejski	8706	8893	8947	9057	9172	5,4%
powierzchnia użytkowa mieszkań						
Niemodlin	325612	333460	335774	338954	343593	5,5%
Niemodlin - miasto	154587	158441	159519	159879	161131	4,2%
Niemodlin - obszar wiejski	171025	175019	176255	179075	182462	6,7%

Źródło: dane GUS/BDL

Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców gminy Niemodlin wynosiła w 2013 roku 331,1. Lepsza sytuacja dotyczyła miasta (353,9 mieszkań) niż obszaru wiejskiego (309,0 mieszkań) gminy. Powyżej średniej dla gminy Niemodlin przedstawiała się liczba mieszkań przypadająca na 1000 ludności Polski (359,9 mieszkań) oraz województwa opolskiego (347,0 mieszkań), natomiast stosunkowo najmniej mieszkań mieli do swojej dyspozycji mieszkańcy powiatu opolskiego – na 1000 ludności przypadało 310,5 mieszkań.

Tabela 7. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	348,5	349,6	352,6	356,1	359,9	11,4
Opolskie	329,7	338,1	340,6	343,4	347,0	17,3
Powiat opolski	297,2	303,0	305,4	307,9	310,5	13,3
Niemodlin	315,9	322,8	325,1	327,3	331,1	15,2
Niemodlin - miasto	337,2	342,4	345,7	348,7	353,9	16,7
Niemodlin - obszar wiejski	295,2	303,3	304,8	306,4	309,0	13,8

Źródło: dane GUS/BDL

Przeciętne mieszkanie w gminie Niemodlin liczyło 77 m², przy czym znacznie większymi mieszkaniami dysponowali mieszkańcy obszarów wiejskich gminy (średnio 86,1 m²) niż

mieszkańcy miasta (średnio 68,7 m²). Jeszcze większe powierzchniowo były mieszkania w województwie i powiecie opolskim – odpowiednio 80,1 m² i 99,2 m². Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w skali kraju wynosiła w tym okresie 73,1 m².

Tabela 8. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	70,5	72,3	72,6	72,8	73,1	2,6
Opolskie	77,5	79,4	79,6	79,8	80,1	2,6
Powiat opolski	94,7	97,8	98,2	98,7	99,2	4,5
Niemodlin	74,3	75,8	76,0	76,4	77,0	2,7
Niemodlin - miasto	67,0	68,1	68,4	68,4	68,7	1,7
Niemodlin - obszar wiejski	82,4	84,4	84,6	85,2	86,1	3,7

Źródło: dane GUS/BDL

Statystycznie, na 1 osobę w gminie Niemodlin przypadało w 2013 roku 25,5 m² powierzchni mieszkania. Więcej powierzchni mieszkaniowej miał do dyspozycji przeciętny mieszkaniec w skali kraju (26,3 m²), województwa (27,8 m²) i powiatu (30,8 m²). Również w tym przypadku mieszkańcy obszaru wiejskiego gminy mieli lepszą sytuację: przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 26,6 m², podczas gdy w mieście było to 24,3 m².

Tabela 9. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	24,6	25,3	25,6	25,9	26,3	1,7
Opolskie	25,6	26,8	27,1	27,4	27,8	2,2
Powiat opolski	28,2	29,6	30,0	30,4	30,8	2,6
Niemodlin	23,5	24,5	24,7	25,0	25,5	2,0
Niemodlin - miasto	22,6	23,3	23,6	23,9	24,3	1,7
Niemodlin - obszar wiejski	24,3	25,6	25,8	26,1	26,6	2,3

Źródło: dane GUS/BDL

Wśród zasobów mieszkaniowych szczególną kategorię stanowią mieszkania należące do Gminy Niemodlin, zarządzane i administrowane przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niemodlinie. Na podstawie *Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Niemodlin na lata 2013-2017* stan zasobów mieszkaniowych gminy można scharakteryzować następująco:

- Zasoby mieszkaniowe Gminy Niemodlin tworzą 362 lokale mieszkalne (o powierzchni 15 179 m²), w tym 79 lokali socjalnych (o powierzchni 2 542 m²).
- 131 lokali (o powierzchni 5 333 m²) znajduje się w budynkach będących w 100% własnością gminy, a 231 lokali (o pow. 9 846 m²) w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy Niemodlin.
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niemodlinie zarządza i administruje 59 budynkami, z czego 50 znajduje się w na terenie miasta, a 9 na obszarach wiejskich. Wśród budynków zarządzanych przez ZGKiM znajdują się 34 budynki stanowiące w 100% własność gminy i 25 budynków stanowiących wspólnoty z udziałem Gminy Niemodlin. Dodatkowo gmina posiada 91 lokali (o powierzchni 3 433 m²) w 37 budynkach administrowanych przez wspólnoty mieszkaniowe.

- Wyposażenie techniczne lokali mieszkalnych należących do Gminy Niemodlin w podstawowe urządzenia i instalacje przedstawia się następująco:
 - instalacja elektryczna – 362 (100,0%)
 - instalacja wodno-kanalizacyjna – 353 (97,5%)
 - toaleta w lokalu – 283 (78,2%)
 - łazienka w lokalu – 184 (50,8%)
 - gaz ziemny – 290 (80,1%)
 - centralne ogrzewanie – 66 (18,2%)
- Struktura wiekowa budynków zarządzanych i administrowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niemodlinie przedstawia się następująco:
 - budynki wybudowane przed 1945 rokiem – 56 (95%)
 - budynki wybudowane w latach 1945-1970 – 1 (2%)
 - budynki wybudowane po 1970 roku – 2 (3%)
- Również wśród budynków stanowiących 100% własności Gminy Niemodlin dominują budynki wybudowane przed 1945 rokiem – 33 (98%). Zaledwie 1 budynek (2%) został wybudowany po 1945 roku.
- W skład zasobów mieszkaniowych administrowanych i zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wchodzi 9 budynków położonych na terenach wiejskich, z czego 7 to budynki stanowiące w 100% własność Gminy, a 2 to wspólnoty mieszkaniowe z udziałem Gminy.
- Wśród lokali mieszkalnych (zarządzanych i administrowanych przez ZGKiM) na terenach wiejskich znajduje się 30 lokali (o powierzchni 1 614 m²) stanowiących własność Gminy oraz 2 inne lokale (o powierzchni 157 m²).
- Wśród budynków będących w zarządzaniu i administrowaniu Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków podłączonych jest 46 budynków (tj. 92% ogółu budynków ZGKiM), z czego wszystkie znajdują się na terenie miasta Niemodlin¹⁰.

3.5 Gazownictwo, energetyka i ciepłownictwo

Zaopatrzenie w **gaz** dla mieszkańców gminy Niemodlin odbywa się za pośrednictwem krajowego systemu przesyłowego. Przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Lewin Brzeski – Paczków, natomiast do sieci miejskiej w Niemodlinie gaz jest doprowadzany poprzez dwustopniową stację redukcyjno-pomiarową przy ul. Dąbrowszczaków. Dystrybucja gazu na terenie miasta prowadzona jest przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Zabrze, Rejon Dystrybucji Gazu w Brzegu, zaś zadania związane z eksploatacją i utrzymaniem sieci gazowej realizuje Pogotowie Gazowe (ul. Dąbrowszczaków).

Sieć gazowa na terenie miasta obejmowała w 2013 roku 31,4 km czynnej sieci przesyłowej i 18,8 km czynnej sieci rozdzielczej oraz 724 przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Gaz sieciowy dostarczany był w 2013 roku do 1 810 gospodarstw domowych (578 z nich, tj. 31,9%, wykorzystywało gaz do ogrzewania mieszkań), w których zamieszkiwało 5 301 osób. Ogółem zużycie gazu w gminie wynosiło 853,3 m³, z czego 517,3 m³ (60,6%) zużyte zostało na ogrzewanie mieszkań.

¹⁰ Za: *Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Niemodlin na lata 2013-2017*

Tabela 10. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
długość czynnej sieci ogółem (m)	49280	49919	49963	50102	50330	2,1%
długość czynnej sieci przesyłowej (m)	31250	31281	31281	31281	31461	0,7%
długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	18030	18638	18682	18821	18869	4,7%
przyłącza do budynków (szt.)	699	706	710	716	724	3,6%
odbiorcy gazu (gosp.)	1813	1806	1795	1787	1810	-0,2%
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gosp.)	544	546	541	546	578	6,3%
zużycie gazu (w tys. m ³)	864,00	970,90	921,20	878,0	853,3	-1,2%
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań (w tys. m ³)	491,5	593,4	545,7	518,6	517,3	5,2%
ludność korzystająca z sieci gazowej (osoba)	5385	5327	5293	5374	5301	-1,6%

Źródło: dane GUS/BDL

Z instalacji gazowej w 2013 roku korzystało 39,8% mieszkańców gminy Niemodlin, w tym 79,9% w mieście. Gmina wyróżniała się pozytywnie pod tym względem na tle powiatu opolskiego, gdzie dostęp do gazu sieciowego miało jedynie 12,1% ludności. Jednocześnie jednak odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w gminie odbiegał znacznie od średniej krajowej wynoszącej 52,4%. Na przestrzeni lat 2009-2013 dostęp mieszkańców do gazu sieciowego nie uległ istotnej poprawie, odsetki ludności korzystającej z tej instalacji zmieniły się nieznacznie.

Tabela 11. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	52,6	52,5	52,5	52,4	52,4	-0,2
Opolskie	41,5	41,6	41,6	42,0	42,0	0,5
Powiat opolski	11,3	11,6	11,6	11,9	12,1	0,8
Niemodlin	38,8	39,1	39,0	39,6	39,3	0,5
Niemodlin - miasto	78,7	78,4	78,4	80,1	79,9	1,2
Niemodlin - obszar wiejski	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1

Źródło: dane GUS/BDL

Jak wskazano powyżej możliwość korzystania z gazu sieciowego mają jedynie mieszkańcy miasta Niemodlin – mieszkańcy obszarów wiejskich korzystają z gazu płynnego w butlach. Brak gazyfikacji obszaru wiejskiego gminy powoduje, że średnie zużycie gazu na 1 mieszkańca (63,3 m³ w 2013 roku) w znaczny sposób odbiegało od średniej krajowej (105,7 m³). Podobna sytuacja dotyczyła powiatu opolskiego (25,7 m³) i województwa opolskiego (67,5 m³). Natomiast dane dla samego miasta wskazują, że przeciętne zużycie gazu sieciowego na 1 mieszkańca miasta kształtowało się na poziomie 128,3 m³. We wszystkich jednostkach terytorialnych w latach 2009-2013 zużywano coraz więcej gazu, jednak zmiany te były nieznaczne: wzrosty na poziomie 0,9 m³ – 5,0 m³.

Tabela 12. Zużycie gazu sieciowego na 1 mieszkańca w latach 2009-2013 (w m³)

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	101,5	110,0	100,1	103,4	105,7	4,2
Opolskie	63,1	75,3	70,9	65,8	67,5	4,4
Powiat opolski	20,7	25,4	23,6	24,1	25,7	5,0
Niemodlin	62,4	71,1	67,7	64,7	63,3	0,9
Niemodlin - miasto	126,2	142,4	135,9	130,6	128,3	2,1

Źródło: dane GUS/BDL

Zaopatrzenie gminy Niemodlin w **energię elektryczną** prowadzone jest z wykorzystaniem elementów Krajowego Systemu Energetycznego:

- Linie NN (najwyższego napięcia):
 - Linia 400 kV Dobrzeń – Wielopole, Dobrzeń – Albrechcie (dwutorowa)
 - Linia 220 kV Opole – Ząbkowice Śląskie – Groszowice (jednotorowa)
- Linie WN (wysokiego napięcia) 110 kV (linie dystrybucyjne):
 - Linia 110 kV Groszowice – Hermanowice, Hermanowice – Gracze i Gracze – Groszowice (dwutorowa)
 - Linia 110 kV Tułowice – Gracze (jednotorowa)
 - Linia 110 kV Gracze – Grodków (jednotorowa)
- Główne Punkty Zasilania (GPZ) – zapewniające dostawy mocy i energii elektrycznej do odbiorców na terenie gminy Niemodlin:
 - Stacja GPZ Gracze 110/15 kV
 - Stacja GPZ Tułowice 110/15 kV
- Linie elektroenergetyczne średniego (SN) i niskiego (nn) napięcia¹¹

Przeciętny mieszkaniec miasta Niemodlina w 2013 roku zużył 732,9 kWh energii elektrycznej. Zużycie energii w mieście było wyższe niż średnia dla obszarów miejskich w powiecie opolskim (706,8 kWh), ale jednocześnie znacznie niższe niż zużycie energii elektrycznej w miastach województwa opolskiego (794,0 kWh) czy całego kraju (759,8 kWh). Zużycie energii elektrycznej w większości jednostek terytorialnych zwiększyło się w latach 2009-2013 – w przypadku miasta Niemodlin wzrost wyniósł 15,5 kWh.

Tabela 13. Zużycie energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca w latach 2009-2013 (w kWh)

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	761,8	785,4	773,7	768,6	759,8	-2,0
Opolskie	782,9	880,5	805,9	794,7	794,0	11,1
Powiat opolski	676,2	766,5	715,2	712,5	706,8	30,6
Niemodlin - miasto	717,4	785,7	756,2	753,3	732,9	15,5

Źródło: dane GUS/BDL

¹¹ Za: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin, 2. Zmiana tekstu ujednolicony, Załącznik nr 1 do Uchwały nr LIII/322/14 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 30 stycznia 2014 r.

Zaopatrzenie w **ciepło** w gminie Niemodlin odbywa się w większości z wykorzystaniem indywidualnych systemów zasilania, głównie w postaci małych kotłowni lokalnych i ogrzewania piecowego. Częściowo występują kotłownie olejowe i gazowe.

Zapotrzebowanie gminy Niemodlin na moc cieplną przedstawiało się następująco:

- Budownictwo mieszkaniowe: zapotrzebowanie na poziomie 29,2 MWt (72% ogólnego zapotrzebowania gminy na moc cieplną)
 - Budynki jednorodzinne: zapotrzebowanie na poziomie 19,8 MWt
 - Budynki wielorodzinne: zapotrzebowanie na poziomie 9,4 MWt
- Budownictwo pozostałe: zapotrzebowanie na poziomie 5,8 MWt (14% ogólnego zapotrzebowania gminy na moc cieplną)
- Zakłady: zapotrzebowanie na poziomie 5,5 MWt (14% ogólnego zapotrzebowania gminy na moc cieplną)

Potrzeby cieplne gminy zaspokajane są w znacznej większości przez węgiel, w znacznie mniejszym stopniu są wykorzystywane inne źródła:

- Węgiel – 74%
- Gaz ziemny – 16%
- Olej opałowy, gaz płynny – 9%
- Energia elektryczna – 1%
- Energia odnawialna – 0%¹²

Gmina Niemodlin zakończyła prace związane z opracowaniem *Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Niemodlin*. Na ten cel gmina pozyskała 33 456,00 zł dotacji z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Opracowany dokument stworzy możliwość korzystania z funduszy unijnych oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację inwestycji związanych z poprawą efektywności energetycznej czy redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza, np. termomodernizację budynków, wymianę źródeł ciepła czy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym kolektorów słonecznych)¹³.

3.6 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Zadania gminy Niemodlin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowane są przez jednostkę budżetową gminy: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Niemodlinie (ul. Wojska Polskiego 3). W obszarze działalności ZGKiM znajduje się prowadzenie i utrzymanie m.in.:

- urządzeń dwóch oczyszczalni ścieków (Gościejowice Małe, Gracze)
- 5 stacji uzdatniania wody (Niemodlin, Gracze, Michałowek, Grabin i Roszkowice) posiadających 12 czynnych ujęć wody
- przepompowni

¹² Za: Studium rozwoju systemów energetycznych województwa opolskiego do 2015 roku

¹³

http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&id_dzi=1&lad=a&id_dok=1264&id_men=1&powrot=1&slovo_szuk=&gdzie_szuk=&id_men_szuk=0,
http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&id_dzi=1&id_men=1&id_dok=1359

- infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej¹⁴.

Infrastrukturę wodociągową na terenie gminy Niemodlin w 2013 roku tworzyło 126,6 km czynnej sieci rozdzielczej oraz 2 325 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (o 114 więcej niż w 2009 roku). Ogółem gospodarstwom domowym w gminie dostarczono 341,1 dam³ wody z wodociągów, z której skorzystało 13 128 osób, w tym 6 499 mieszkańców miasta. Tym samym ludność miejska stanowiła 49,5% ogółu ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie gminy.

Tabela 14. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	126,5	126,5	126,5	126,5	126,6	0,1%
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy (km)	125,5	125,5	125,5	125,5	125,6	0,1%
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	2211	2227	2239	2279	2325	5,2%
woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	369,9	392,1	378,9	389,8	341,1	-7,8%
ludność korzystająca z sieci wodociągowej (osoba)	13496	13265	13217	13197	13128	-2,7%
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach (osoba)	6711	6663	6619	6573	6499	-3,2%

Źródło: dane GUS/BDL

Dostęp do instalacji wodociągowej w gminie Niemodlin jest powszechny. W 2013 roku z wody z wodociągów korzystało 97,4% mieszkańców gminy, w tym 98,1% w mieście i 96,7% na obszarach wiejskich. Nieznacznie niższe odsetki ludności korzystającej z instalacji wodociągowej wystąpiły w powiecie (94,7%) i województwie (94,6%) opolskim. Stosunkowo najmniejszy dostęp do wody z wodociągów dotyczył całego kraju – 88%.

Tabela 15. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	87,3	87,4	87,6	87,9	88,0	0,7
Opolskie	94,5	94,5	94,5	94,6	94,6	0,1
Powiat opolski	94,4	94,4	94,5	94,6	94,7	0,3
Niemodlin	97,3	97,3	97,3	97,4	97,4	0,1
Niemodlin - miasto	98,1	98,1	98,1	98,1	98,1	0,0
Niemodlin - obszar wiejski	96,5	96,5	96,5	96,6	96,7	0,2

Źródło: dane GUS/BDL

Przeciętny mieszkaniec gminy Niemodlin w 2013 roku zużywał 25,3 m³ wody z wodociągów, tj. niemal tyle samo, co mieszkaniec powiatu opolskiego (25,8 m³), ale mniej niż mieszkaniec województwa opolskiego (28,9 m³) oraz kraju (30,9 m³). W obrębie gminy występuje znaczna różnica zużycia wody z wodociągów w zależności od miejsca zamieszkania. Mieszkaniec miasta zużywał średnio 36,4 m³ wody z wodociągów (o 4,9 m³ więcej niż w 2009 roku), podczas gdy mieszkaniec obszaru wiejskiego gminy – 14,5 m³ (o 7,5 m³ mniej niż w 2009 roku).

¹⁴ Za: <http://www.zgkimniemodlin.pl/index.html>

Warto dodać, iż w porównaniu do obszarów miejskich pozostałych jednostek terytorialnych, mieszkańcy miasta Niemodlin zużywali najwięcej wody z sieci (36,4 m³) – w skali kraju w 2013 roku mieszkaniec miasta zużywał 34 m³ wody, mieszkaniec województwa opolskiego – 32,5 m³, zaś mieszkaniec powiatu opolskiego – 31,2 m³.

Odwrotna sytuacja dotyczyła obszarów wiejskich – w tym przypadku zużycie wody z wodociągów na obszarach wiejskich Niemodlina było najniższe. Przeciętny mieszkaniec wsi w skali kraju w 2013 roku zużył 26,3 m³ wody sieciowej, w skali województwa i powiatu było to 24,9 m³.

Tabela 16. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w latach 2009-2013 (w m³)

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	31,3	31,1	31,2	31,2	30,9	-0,4
Opolskie	28,9	29,2	29,0	29,5	28,9	0,0
Powiat opolski	24,5	25,2	24,8	26,0	25,8	1,3
Niemodlin	26,7	28,7	27,8	28,7	25,3	-1,4
Niemodlin - miasto	31,5	36,7	38,6	40,1	36,4	4,9
Niemodlin - obszar wiejski	22,0	20,8	17,1	17,5	14,5	-7,5

Źródło: dane GUS/BDL

Infrastruktura **kanalizacyjna** w gminie Niemodlin tworzona była w 2013 roku przez 26 km czynnej sieci kanalizacyjnej (o 11,4 km więcej niż w 2009 roku) oraz 861 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (o 386 więcej niż w 2009 roku). Wielkość odprowadzonych ścieków z terenu gminy wynosiła 246 dam³. Z sieci kanalizacyjnej korzystało w 2013 roku ogółem 5 494 mieszkańców gminy (o 19,6% więcej niż w 2009 roku), w tym 4 209 osoby zamieszkałe w miastach. Mieszkańcy miasta stanowili 76,6% ogółu korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Niemodlin.

Tabela 17. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	14,5	14,5	14,5	25,7	26,0	79,3%
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy (km)	13,7	13,7	13,7	24,9	25,2	83,9%
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	475	476	490	564	861	81,3%
ścieki odprowadzone (dam ³)	-	-	221	238	246	11,3%
ścieki napływające (dam ³)	346,0	442	458	501	536	54,9%
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	4592	4541	4554	4804	5494	19,6%

Źródło: dane GUS/BDL

Jak wynika z powyżej przedstawionych danych dostęp ludności do sieci kanalizacyjnej kształtuje się na znacznie niższym poziomie niż dostęp do sieci wodociągowej. W 2013 roku z instalacji kanalizacyjnej korzystało 40,8% mieszkańców gminy Niemodlin (o 7,7% więcej niż w 2009 roku), przy czym dostęp uwarunkowany był miejscem zamieszkania. W mieście Niemodlin z instalacji kanalizacyjnej korzystało 63,6% ludności (o 10,9% więcej), zaś na obszarach wiejskich gminy – jedynie 18,7% (o 4,7% więcej). Lepszy dostęp do sieci kanalizacyjnej mieli mieszkańcy innych niż gmina Niemodlin jednostek terytorialnych: w powiecie opolskim było to 60,3% ludności, w województwie opolskim – 63,3%, zaś w skali kraju – 65,1%.

Analiza dostępu do instalacji kanalizacyjnej na obszarach miejskich poszczególnych jednostek również wskazuje na trudniejszą sytuację w mieście Niemodlin (63,8% w 2013 roku). W przypadku powiatu opolskiego z sieci kanalizacyjnej korzystało 77,7% mieszkańców miast, w województwie opolskim – 88,1% mieszkańców miast, zaś w skali kraju – 87,4% mieszkańców miast.

Podobnie trudniejsza sytuacja dotyczyła obszarów wiejskich. W gminie Niemodlin z sieci kanalizacyjnej w 2013 roku korzystało 18,7% mieszkańców obszarów wiejskich. W skali kraju dostęp do kanalizacji miało 30,9% mieszkańców wsi, w skali województwa – 36,2%, zaś w skali powiatu – 57,5% ludności wiejskiej.

Tabela 18. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	61,5	62,0	63,5	64,3	65,1	3,6
Opolskie	58,7	59,2	60,8	61,8	63,3	4,6
Powiat opolski	52,3	52,6	54,8	56,4	60,3	8,0
Niemodlin	33,1	33,3	33,5	35,4	40,8	7,7
Niemodlin - miasto	52,7	52,7	52,8	54,2	63,6	10,9
Niemodlin - obszar wiejski	14,0	14,0	14,5	17,1	18,7	4,7

Źródło: dane GUS/BDL

Na terenie gminy zlokalizowane są dwa systemy zbiorowego odprowadzania ścieków bazujące na oczyszczalni typu „BIOBLOK”: w Niemodlinie i Graczach. W 2004 roku do użytkowania oddano zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków w Gościejowicach Małych. Nieczystości ciekłe z terenu gminy gromadzone są w 2 stacjach zlewnych, 71 oczyszczalniach przydomowych i 1 030 zbiornikach bezodpływowych (w 2013 roku).

Z oczyszczalni ścieków w 2013 roku korzystało 37,1% mieszkańców gminy Niemodlin. Choć w porównaniu z 2009 rokiem nastąpił wzrost o 15,5%, odsetek ludności objętej tego rodzaju usługami nadal pozostawał znacznie poniżej średniej dla powiatu opolskiego (63,9%), województwa opolskiego (70,7%) oraz kraju (70,3%). Dostęp do oczyszczalni ścieków w gminie warunkowany jest miejscem zamieszkania: w mieście usługami objętych było 53,6% ludności, zaś na obszarach wiejskich – 21,1% mieszkańców.

Tabela 19. Korzystający z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	64,2	64,7	65,7	68,6	70,3	6,1
Opolskie	63,6	66,1	68,1	68,7	70,7	7,1
Powiat opolski	47,5	55,9	53,6	58,4	63,9	16,4
Niemodlin	21,6	22,0	23,9	26,6	37,1	15,5
Niemodlin - miasto	29,2	29,4	32,6	32,8	53,6	24,4
Niemodlin - obszar wiejski	14,2	14,6	15,4	20,4	21,1	6,9

Źródło: dane GUS/BDL

3.7 Gospodarka odpadami

W związku z zmianami wprowadzonymi *ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* od 1 lipca 2013 roku właścicielem odpadów komunalnych stały się gminy. Ponoszą one koszty związane z odbieraniem, transportem, zbieraniem, odzyskiwaniem

i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych, stworzeniem i administrowaniem Punktami Selekttywnej Zbiórki Odpadów oraz administrowaniem systemem zbierania odpadów. Zobowiązania gminy obejmują także konieczność segregacji odpadów. Natomiast wysokość opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych ponoszonych przez mieszkańców gminy Niemodlin zależna jest od liczby osób zamieszkujących nieruchomość oraz sposobu segregacji odpadów (wg deklaracji). Wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku w gminie złożono łącznie 2 913 deklaracji, w tym 337 deklaracji zerowych (miejsca niezamieszkałe i zmieniające właściciela w okresie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami). Zdecydowana większość mieszkańców gminy Niemodlin segreguje odpady komunalne – deklaracje o segregowaniu odpadów stanowiły 92% ogółu złożonych deklaracji (2 368). Pozostałe 8% (208 deklaracji) to deklaracje o niesegregowaniu odpadów komunalnych.

Usługi z zakresu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie gminy Niemodlin świadczone są przez firmę REMONDIS Gliwice Sp. z o.o. Natomiast wśród firm wpisanych do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Burmistrza Niemodlina znajdują się¹⁵:

1. Remondis Opole sp. z o.o., Al. Przyjaźni 9, 45-573 Opole
2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej EKOM Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 32, 48-303 Nysa
3. Zakład Usług Komunalnych Jednoosobowa Spółka Gminy Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 13, 48-200 Prudnik
4. Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach, ul. Kosmowskiej 6 m 94, 42-224 Częstochowa
5. VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Krapkowicach, ul. Piastowska 38, 47-303 Krapkowice
6. BIKER Elżbieta Olszewska, Usługi transportowe, Wywóz nieczystości płynnych i stałych, Lipno 33, 49-130 Tułowice
7. „KOMUNALNIK” Sp. z o.o., ul. Sienkiewicza 28-30, 49-200 Grodków
8. Przedsiębiorstwo Komunalne „DARPOL” Dariusz Strach, Korzonek 98, 42-274 Konopiska
9. Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach, Korzonek 98, 42-274 Konopiska
10. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami MB Recykling Sp. z o.o., ul. Bartosza Głowackiego 4A/15, 25-368 Kielce
11. Biosystem S.A., ul. Wodna 4, 30-556 Kraków
12. P.H.U. Komunalnik Sp. z o.o., ul. Św. Jerzego 1a, 50-128 Wrocław
13. Luk-Trans Łukasz Kozłowski, ul. Akacyjowa 6D/13 Skarbimierz-Osiedle, 59-318 Skarbimierz¹⁶.

Na terenie gminy Niemodlin nie funkcjonuje instalacja przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady są przewożone do Regionalnego Centrum Gospodarki Opadami – Nysa w Domaszkowicach¹⁷. Masa wytworzonych w 2014 roku na terenie gminy odpadów komunalnych wynosiła 3 165,5 Mg, w tym:

- odpady niesegregowane (zmieszane odpady komunalne) – 2 193,8 Mg
- odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach – 4,3 Mg
- odpady wielkogabarytowe – 75,8 Mg
- inne odpady nieulegające biodegradacji – 65,9 Mg

¹⁵ Za: *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Niemodlin za 2014 r.*

¹⁶ Jw.

¹⁷ W następstwie dokonanej podziału województwa opolskiego na cztery regiony gospodarki odpadami (RGO) gmina Niemodlin znalazła się w obrębie Południowo-Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami.

- zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu (innych niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03) – 15,6 Mg
- zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych elementów wyposażenia (innych niż wymienione w 17 01 06) – 40,4 Mg
- gruz ceglany – 47,5 Mg
- zmieszane odpady opakowaniowe – 106,2 Mg
- opakowania ze szkła – 233,0 Mg
- opakowania z papieru i tektury – 90,1 Mg
- opakowania z tworzyw sztucznych – 200,8 Mg
- papier i tektura – 48,4 Mg
- odpady ulegające biodegradacji – 421,3 Mg
- odpady kuchenne ulegające biodegradacji – 72,7 Mg
- leki inne niż wymienione w 20 01 31 – 0,1 Mg
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, zawierające niebezpieczne składniki (1) – 0,4 Mg
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 – 0,1 Mg
- urządzenia zawierające freony – 0,1 Mg¹⁸.

Na terenie gminy, przy oczyszczalni ścieków w Gościejowicach Małych, od lipca 2014 roku funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). PSZOK przyjmuje nieodpłatnie odpady od mieszkańców gminy (po okazaniu dowodu tożsamości i dowodu uiszczenia opłaty „śmieciowej”), zgodnie z rodzajem i limitami określonymi w Regulaminie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W PSZOK-u przyjmowane są następujące rodzaje odpadów:

- rozpuszczalniki (0,5 l/rok),
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne (0,5 l/rok).
- zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC,
- zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12
- baterie i akumulatory niklowo-kadmowe,
- opakowania z papieru i tektur,
- opakowania z tworzyw sztucznych,
- opakowania szklane bez zawartości,
- zużyte opony o średnicy nieprzekraczającej 56 cm (4 szt/rok),
- odpady z kodem 16 02 14, m.in.: sprzęt komputerowy, elektroniczny sprzęt biurowy, sprzęt elektroniczny, elektronarzędzia, sprzęt domowy,
- odpady z kodem 16 02 13, m.in. monitory komputerowe, telewizory, urządzenia zawierające kineskopy, urządzenia zawierające rtęć, zasilacze awaryjne, urządzenia zawierające niebezpieczne baterie lub akumulatory, inne urządzenia zawierające niebezpieczne elementy,
- baterie alkaliczne (z wyłączeniem 16 06 03)
- zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 (300 kg/rok)
- papier i tektura,
- odpady ulegające biodegradacji: części roślin z ogrodów i parków (480 l/rok),
- odpady wielkogabarytowe: np. meble, meble tapicerowane, okna, wanny, brodziki z tworzyw sztucznych¹⁹.

¹⁸ Za: *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Niemodlin za 2014 r.*

Według danych GUS, w 2013 roku na 1 mieszkańca gminy zebrano 157,2 kg zmieszanych odpadów komunalnych (o 13 kg więcej niż w 2009 roku). Więcej odpadów przypadało na przeciętnego mieszkańca miasta (167,3 kg) niż obszarów wiejskich (147,3 kg). Mimo to, wartości wskaźnika zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca gminy kształtowały się na znacznie niższym poziomie niż w pozostałych jednostkach terytorialnych. W skali kraju było to 212,9 kg, w województwie – 214,5 kg, zaś w powiecie opolskim – 231,5 kg.

Tabela 20. Zmieszane odpady komunalne zebrane ogółem w ciągu roku na 1 mieszkańca w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	242,8	238,3	229,5	222,5	212,9	-29,9
Opolskie	244,9	237,5	232,3	222,5	214,5	-30,4
Powiat opolski	195,0	198,8	207,9	199,3	231,5	36,5
Niemodlin	144,2	153,5	263,0	166,2	157,2	13,0
Niemodlin - miasto	150,5	147,6	257,5	174,1	167,3	16,8
Niemodlin - obszar wiejski	138,0	159,3	268,4	158,6	147,3	9,3

Źródło: dane GUS/BDL

Również w przypadku zmieszanych odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych gmina Niemodlin odznaczała się niższą wielkością przypadającą na 1 mieszkańca (136,6 kg w 2013 roku) niż w pozostałych jednostkach terytorialnych. Różnica w tym przypadku nie była już tak znaczna: na 1 mieszkańca Polski przypadało 158,7 kg zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych, na 1 mieszkańca województwa – 172,2 kg, zaś na 1 mieszkańca powiatu – 183,8 kg.

Tabela 21. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w ciągu roku na 1 mieszkańca w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	166,8	163,4	160,2	158,4	158,7	-8,1
Opolskie	189,9	185,5	181,2	176,5	172,2	-17,7
Powiat opolski	153,1	158,2	167,5	165,2	183,8	30,7
Niemodlin	129,6	130,4	202,0	141,7	136,6	7,0
Niemodlin - miasto	127,8	123,3	184,9	140,2	136,8	9,0
Niemodlin - obszar wiejski	131,3	137,4	218,9	143,1	136,5	5,2

Źródło: dane GUS/BDL

¹⁹ Za:

http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&lad=a&id_dzi=1&id_dok=1251&id_men=39&powrot=1&slowo_szuk=&gdzie_szuk=&id_men_szuk=0,
http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&lad=a&id_dzi=1&id_dok=1268&id_men=39&powrot=1&slowo_szuk=&gdzie_szuk=&id_men_szuk=0

SFERA SPOŁECZNA

4. Demografia

4.1 Liczba ludności

Wg stanu na 31 grudnia 2014 roku liczba mieszkańców gminy Niemodlin wynosiła 13 154 osoby. W mieście Niemodlin zamieszkiwało wówczas 6 328 osób, co stanowiło 48,1% ogółu ludności gminy. Pozostałe 51,9% stanowiły osoby mieszkające w innych miejscowościach. Wśród nich najliczniejsza była miejscowość Gracze, licząca 1 509 mieszkańców, tj. 11,5% ogółu ludności gminy. Do najmniejszych, pod względem liczby ludności, miejscowości należą: przysiółki Mała Góra (21 mieszkańców) oraz Gościejowice Małe (44 mieszkańców), a także Brzęczkowice (63 mieszkańców) i Rutki (73 mieszkańców).

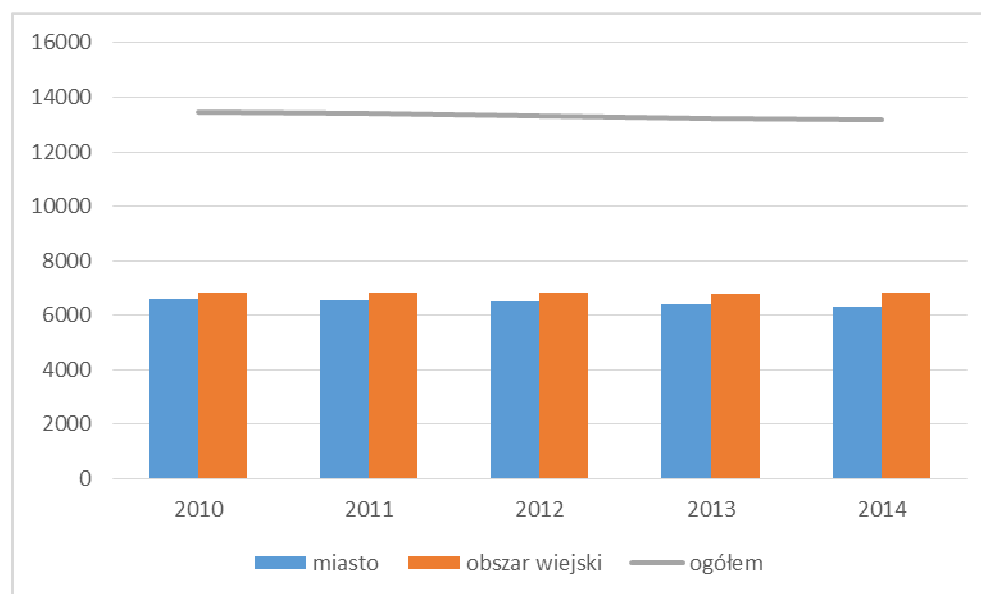
Tabela 22. Statystyka mieszkańców gminy Niemodlin w poszczególnych miejscowościach wg stanu na dzień 31.12.2014 roku

	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział % w ogóle ludności gminy
1	Brzęczkowice	63	0,5%
2	Gościejowice	278	2,1%
3	Gościejowice - Gościejowice Małe	44	0,3%
4	Góra	124	0,9%
5	Góra - Mała Góra	21	0,2%
6	Grabin	612	4,7%
7	Gracze	1509	11,5%
8	Grodziec	215	1,6%
9	Grodziec Drugi	146	1,1%
10	Jaczowice	146	1,1%
11	Jakubowice	157	1,2%
12	Krasna Góra	292	2,2%
13	Lipno	228	1,7%
14	Magnuszowice	346	2,6%
15	Magnuszowiczki	103	0,8%
16	Michałówek	134	1,0%
17	Molestowice	112	0,9%
18	Piotrowa	185	1,4%
19	Radoszowice	321	2,4%
20	Rogi	179	1,4%
21	Roszkowice	152	1,2%
22	Rutki	73	0,6%
23	Rzędziwojowice	219	1,7%
24	Sady	255	1,9%
25	Sarny Wielkie	142	1,1%
26	Sosnówka	127	1,0%
27	Szydłowiec Śląski	129	1,0%
28	Tarnica	118	0,9%
29	Tłustoreby	149	1,1%
30	Wydrowice	247	1,9%
31	Niemodlin	6328	48,1%
	Razem	13154	

Źródło: <http://bip.niemodlin.pl>

Wśród ludności gminy Niemodlin niewielką przewagę ma ludność zamieszkująca obszar wiejski – w 2014 roku stanowiła ona 51,9% ogółu ludności gminy. Na przestrzeni lat 2010-2014 udział ludności miasta Niemodlin w ogóle ludności gminy zmniejszał się, od 49,2% do 48,1%. Było to związane z szybszym tempem spadku liczby ludności miasta niż obszarów wiejskich gminy. W analizowanym okresie liczba mieszkańców gminy Niemodlin zmniejszyła się o 294 osoby, tj. 2,2%. W przypadku miasta spadek wyniósł 4,4%, zaś na obszarach wiejskich liczba ludności pozostała na zbliżonym poziomie (ogółem spadek o 0,04%).

Wykres 1. Liczba ludności gminy Niemodlin w latach 2010-2014

Źródło: dane GUS/BDL

Aby ukazać zmiany, jakie w ostatnich kilku latach dokonały się w liczbie ludności gminy na tle innych jednostek terytorialnych, wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego, obejmujące lata 2009-2013. Wg GUS w 2013 roku gmina Niemodlin była zamieszkiwana przez 13 480 osób. W porównaniu z 2008 rokiem liczba ludności gminy zmniejszyła się o 392 osoby, tj. o 2,8%. Podobna tendencja malejąca występowała w latach 2008-2013 w powiecie i województwie opolskim, jednak tempo zmian w tych jednostkach było mniejsze (odpowiednio o 1,3% i 2,6%).

Tabela 23. Liczba ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	38167329	38529866	38538447	38533299	38495659	0,9%
Opolskie	1031097	1017241	1013950	1010203	1004416	-2,6%
Powiat opolski	135010	133110	133196	133291	133217	-1,3%
Niemodlin	13872	13632	13582	13556	13480	-2,8%
Niemodlin - miasto	6842	6793	6748	6699	6623	-3,2%
Niemodlin - obszar wiejski	7030	6839	6834	6857	6857	-2,5%

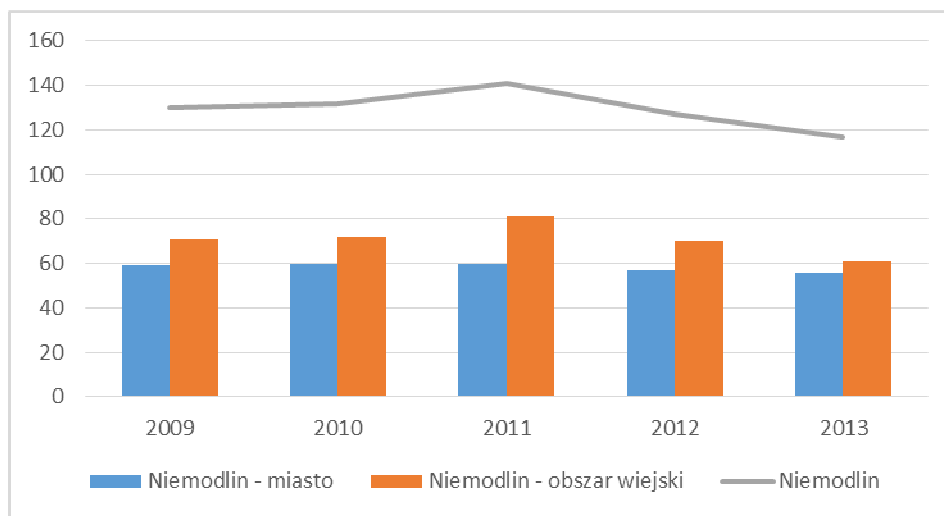
Źródło: dane GUS/BDL

4.2 Gęstość zaludnienia i ruch naturalny

4.2.1 Przyrost naturalny

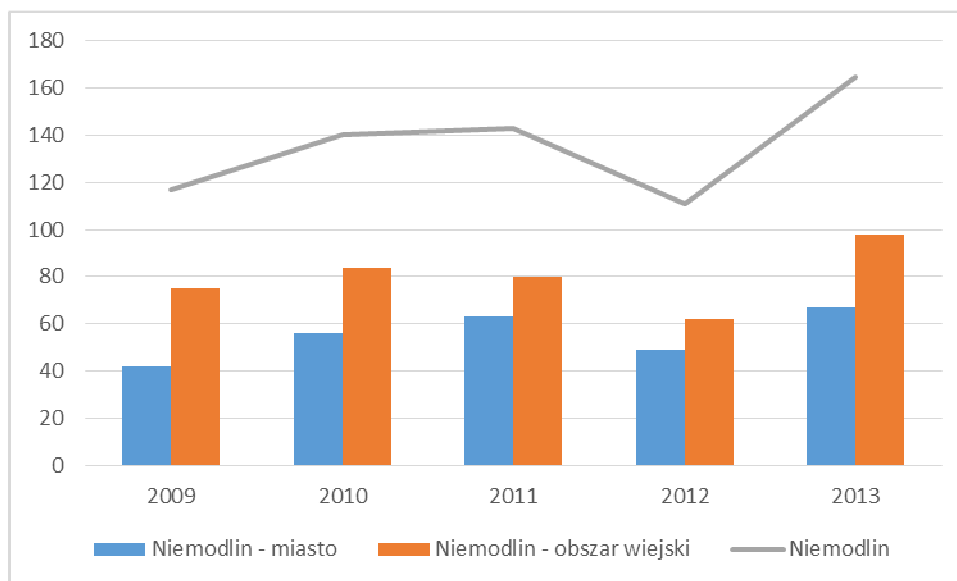
Przyrost naturalny jest wypadkową dwóch czynników – liczby urodzeń i liczby zgonów. W 2013 roku na terenie gminy Niemodlin urodziło się 117 osób, zaś zmarło 165 osób, co oznacza ujemny przyrost naturalny (-48). Ujemny przyrost naturalny w gminie wystąpił również w 2010 (-8) oraz 2011 roku (-2), jednak w 2013 roku kształtował się na najniższym poziomie w całym analizowanym okresie.

Wykres 2. Liczba urodzeń w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

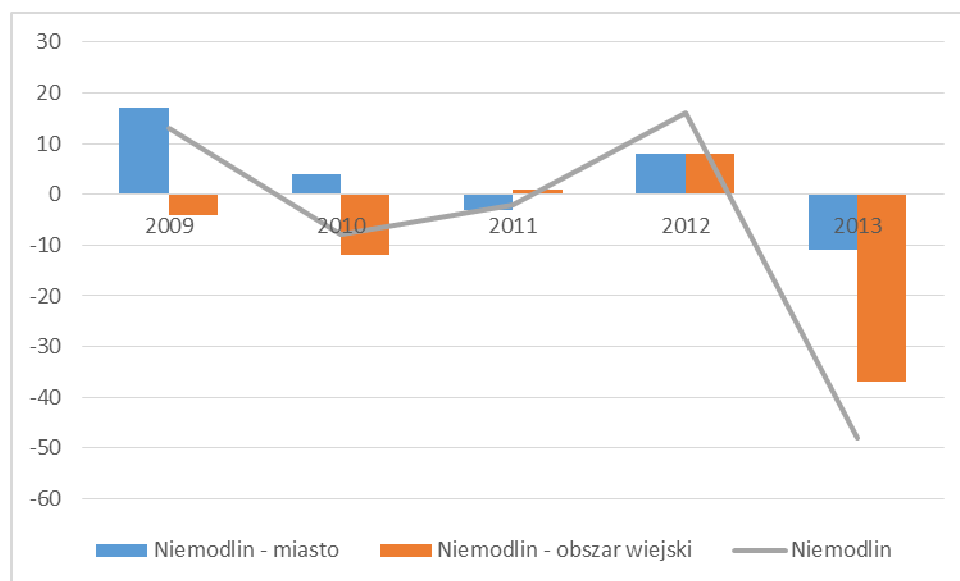
Źródło: dane GUS/BDL

Wykres 3. Liczba zgonów w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

Źródło: dane GUS/BDL

Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

Źródło: dane GUS/BDL

Sytuację w gminie Niemodlin na tle innych jednostek terytorialnych pozwalają porównać wskaźniki urodzeń żywych, zgonów i przyrostu naturalnego na 1000 ludności. Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców gminy Niemodlin wynosił w 2013 roku 8,7 – wyższy był na obszarze wiejskim (8,9) niż w mieście (8,4). Nieco niższe wskaźniki urodzeń żywych na 1000 ludności występowały w powiecie i województwie opolskim (po 8,2), zaś stosunkowo najlepsza sytuacja dotyczyła całego kraju, gdzie w 2013 roku na 1000 mieszkańców odnotowano 9,6 urodzeń żywych.

Tabela 24. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	10,9	10,7	10,1	10,0	9,6	-1,3
Opolskie	9,0	9,0	8,6	8,8	8,2	-0,8
Powiat opolski	8,1	8,4	8,6	8,5	8,2	0,1
Niemodlin	9,3	9,7	10,4	9,4	8,7	-0,6
Niemodlin - miasto	8,6	8,8	8,9	8,5	8,4	-0,2
Niemodlin - obszar wiejski	10,1	10,5	11,9	10,2	8,9	-1,2

Źródło: dane GUS/BDL

Gmina Niemodlin charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem zgonów na 1000 ludności. W 2013 roku kształtował się on na poziomie 12,25 (a na obszarze wiejskim gminy aż 14,37), podczas gdy w powiecie opolskim było to 8,62, w województwie opolskim – 10,20, zaś w skali kraju – 10,06. Gminę Niemodlin dotknął również największy przyrost wartości wskaźnika zgonów na 1000 ludności w latach 2009-2013: wzrósł on o 3,84.

Tabela 25. Zgony na 1000 ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	10,09	9,83	9,75	9,99	10,06	-0,03
Opolskie	9,43	9,70	9,57	10,06	10,20	0,77
Powiat opolski	8,42	8,85	8,70	9,00	8,62	0,20
Niemodlin	8,41	10,25	10,51	8,18	12,25	3,84

Niemodlin - miasto	6,09	8,21	9,29	7,29	10,07	3,98
Niemodlin - obszar wiejski	10,68	12,28	11,72	9,05	14,37	3,69

Źródło: dane GUS/BDL

Tym samym przyrost naturalny na 1000 ludności w Niemodlinie kształtował się na najniższym poziomie wśród porównywanych jednostek terytorialnych. W 2013 roku wynosił on w gminie -3,6, przy czym znacznie niższy był na obszarze wiejskim (-5,4) niż w mieście (-1,7). W tym samym roku przyrost naturalny na 1000 ludności województwa opolskiego wynosił -2, zaś w przypadku powiatu opolskiego i całego kraju kształtował się na poziomie niewiele poniżej zera (odpowiednio -0,4 oraz -0,5).

Tabela 26. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2009-2013

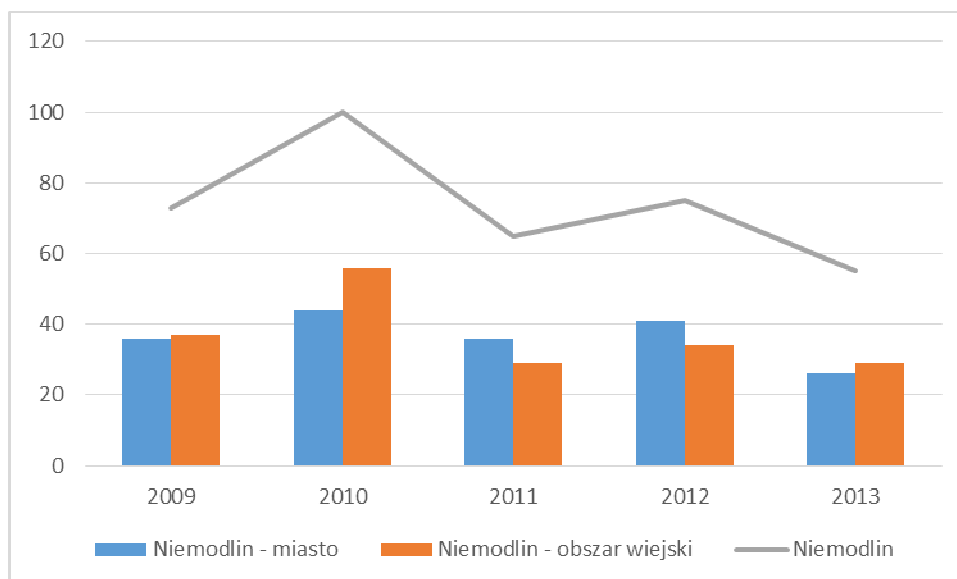
	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	0,9	0,9	0,3	0,0	-0,5	-1,4
Opolskie	-0,4	-0,7	-1,0	-1,2	-2,0	-1,6
Powiat opolski	-0,3	-0,4	-0,1	-0,5	-0,4	-0,1
Niemodlin	0,9	-0,6	-0,1	1,2	-3,6	-4,5
Niemodlin - miasto	2,5	0,6	-0,4	1,2	-1,7	-4,2
Niemodlin - obszar wiejski	-0,6	-1,8	0,1	1,2	-5,4	-4,8

Źródło: dane GUS/BDL

4.2.2 Małżeństwa

W 2013 roku w gminie Niemodlin zawarto 55 małżeństw, w tym 26 w mieście i 29 na obszarze wiejskim gminy. Największa liczba małżeństw wystąpiła w 2010 roku (100 małżeństw), zaś najmniejsza – właśnie w 2013 roku (55 małżeństw).

Wykres 5. Liczba małżeństw zawartych w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

Źródło: dane GUS/BDL

Wskaźnik małżeństw zawartych w 2013 roku na 1000 mieszkańców gminy Niemodlin wynosił 4,1 i był najniższy wśród porównywanych jednostek terytorialnych: 4,5 w powiecie opolskim oraz 4,7 w województwie opolskim i całym kraju. Najtrudniejsza sytuacja dotyczyła miasta Niemodlin, gdzie na 1000 mieszkańców zawarto jedynie 3,9 małżeństw.

Tabela 27. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	6,6	5,9	5,4	5,3	4,7	-1,9
Opolskie	6,0	5,6	5,1	5,3	4,7	-1,3
Powiat opolski	5,3	5,4	5,0	4,9	4,5	-0,8
Niemodlin	5,2	7,3	4,8	5,5	4,1	-1,1
Niemodlin - miasto	5,2	6,5	5,3	6,1	3,9	-1,3
Niemodlin - obszar wiejski	5,3	8,2	4,2	5,0	4,3	-1,0

Źródło: dane GUS/BDL

4.2.3 Migracje ludności

W 2013 roku na terenie gminy Niemodlin odnotowano 187 zameldowań. Przeważały wśród nich zameldowania ze wsi (101 zameldowań, tj. 54% ogółu), mniej było zameldowań z miast (82 zameldowania, tj. 43,9%). Pojedyncze okazały się przypadki zameldowań z zagranicy – w 2013 roku ich liczba wynosiła 4. Liczba zameldowań w gminie Niemodlin w poszczególnych latach okresu między 2009 a 2013 rokiem była zmienna, co uniemożliwia wyznaczenie kierunku zmian tego zjawiska.

Tabela 28. Migracje na pobyt stały w gminie Niemodlin w latach 2009-2013 – zameldowania

	2009	2010	2011	2012	2013
zameldowania ogółem					
Niemodlin	183	174	128	146	187
Niemodlin - miasto	73	69	56	45	80
Niemodlin - obszar wiejski	110	105	72	101	107
zameldowania z miast					
Niemodlin	92	94	42	61	82
Niemodlin - miasto	20	20	9	9	25
Niemodlin - obszar wiejski	72	74	33	52	57
zameldowania ze wsi					
Niemodlin	82	77	68	78	101
Niemodlin - miasto	49	48	35	33	52
Niemodlin - obszar wiejski	33	29	33	45	49
zameldowania z zagranicy					
Niemodlin	9	3	18	7	4
Niemodlin - miasto	4	1	12	3	3
Niemodlin - obszar wiejski	5	2	6	4	1

Źródło: dane GUS/BDL

Liczba wymeldowań z gminy Niemodlin wynosiła w 2013 roku 245, przy czym 133 wymeldowania wystąpiły w mieście, a 112 na obszarze wiejskim. Niemal równoliczne były w 2013 roku wymeldowania z Niemodlina do miast (110), jak i na wieś (108).

Mieszkańcy obszarów wiejskich gminy częściej wymeldowywali się do miast (71 w 2013 roku) niż na wieś (32 w 2013 roku), zaś w przypadku mieszkańców miasta tendencja była odwrotna – więcej wymeldowań następowało na wieś (76 w 2013 roku) niż do miast (39 w 2013 roku). Natomiast wymeldowań za granicę częściej dokonywali mieszkańcy miasta (18 w 2013 roku) niż obszarów wiejskich gminy Niemodlin (9 w 2013 roku).

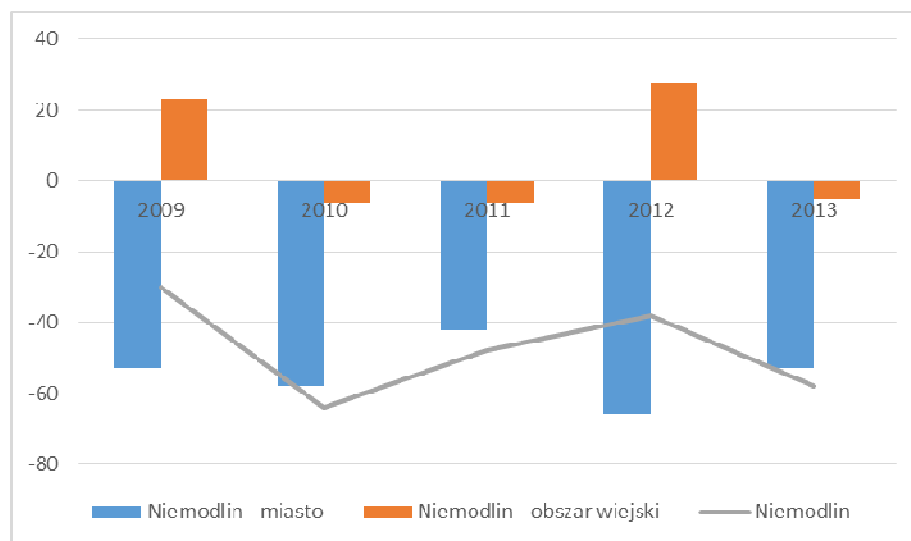
Tabela 29. Migracje na pobyt stały w gminie Niemodlin w latach 2009-2013 – wymeldowania

	2009	2010	2011	2012	2013
wymeldowania ogółem					
Niemodlin	213	238	176	184	245
Niemodlin - miasto	126	127	98	111	133
Niemodlin - obszar wiejski	87	111	78	73	112
wymeldowania do miast					
Niemodlin	91	107	84	79	110
Niemodlin - miasto	35	40	36	30	39
Niemodlin - obszar wiejski	56	67	48	49	71
wymeldowania na wieś					
Niemodlin	98	117	73	74	108
Niemodlin - miasto	74	81	47	58	76
Niemodlin - obszar wiejski	24	36	26	16	32
wymeldowania za granicę					
Niemodlin	24	14	19	31	27
Niemodlin - miasto	17	6	15	23	18
Niemodlin - obszar wiejski	7	8	4	8	9

Źródło: dane GUS/BDL

Przedstawione powyżej dane dotyczące migracji na terenie gminy Niemodlin – przewaga liczby wymeldowań nad zameldowaniami – wskazują na ujemne saldo migracji utrzymujące przez cały okres 2009-2013. Dodatkowo saldo migracji (więcej osób zameldowano niż wymeldowano) wystąpiło jedynie w 2009 i 2012 roku na obszarze wiejskim gminy.

Wykres 6. Saldo migracji w gminie Niemodlin w latach 2008-2013

Źródło: dane GUS/BDL

Gmina Niemodlin charakteryzowała się najwyższym saldem migracji na 1000 osób wśród porównywanych jednostek terytorialnych. W 2013 roku wynosił on -4,3, przy czym istniała wyraźna dysproporcja między miastem (-8,0) a obszarem wiejskim (-0,7). Saldo migracji na 1000 mieszkańców województwa opolskiego w 2013 roku również było wysokie (-3,3), co znacznie odróżniało te dwie jednostki od średniej dla powiatu opolskiego (-0,1) oraz całego kraju (-0,5).

Tabela 30. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,5
Opolskie	-1,7	-1,8	-2,2	-2,1	-3,3	-1,6
Powiat opolski	2,9	2,7	0,8	1,5	-0,1	-3,0
Niemodlin	-2,2	-4,7	-3,5	-2,8	-4,3	-2,1
Niemodlin - miasto	-7,7	-8,5	-6,2	-9,8	-8,0	-0,3
Niemodlin - obszar wiejski	3,3	-0,9	-0,9	4,1	-0,7	-4,0

Źródło: dane GUS/BDL

Lepsza była sytuacja gminy Niemodlin, jeśli chodzi o saldo migracji zagranicznych na 1000 osób. W 2013 roku wskaźnik ten wynosił -1,71 i był niższy niż w województwie opolskim (-2,42) oraz powiecie opolskim (-3,79). Warto zauważyć, iż za granicę częściej emigrowali mieszkańcy miasta (saldo -2,25 w 2013 roku) niż obszarów wiejskich gminy Niemodlin (-1,17 w 2013 roku).

Tabela 31. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	0,00	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52	-0,5
Opolskie	-1,07	-1,10	-1,57	-1,71	-2,42	-1,4
Powiat opolski	-1,74	-1,29	-2,60	-2,71	-3,79	-2,1
Niemodlin	-1,08	-0,81	-0,07	-1,77	-1,71	-0,6
Niemodlin - miasto	-1,90	-0,73	-0,44	-2,98	-2,25	-0,4
Niemodlin - obszar wiejski	-0,29	-0,88	0,29	-0,58	-1,17	-0,9

Źródło: dane GUS/BDL

4.2.4 Struktura ludności ze względu na płeć

Wśród mieszkańców gminy Niemodlin większość stanowiły kobiety – w 2013 roku ich liczba wyniosła 6 804 osoby, przy 6 676 mężczyznach. Na przestrzeni lat 2009-2013 liczba kobiet w gminie zmniejszyła się o 3%, zaś liczba mężczyzn – o 2,6%. Największy spadek liczby ludności ze względu na płeć dotyczył kobiet zamieszkujących miasto Niemodlin (o 4%), zaś najmniejszy spadek nastąpił w przypadku kobiet zamieszkujących obszar wiejski gminy (o 2,1%).

Tabela 32. Struktura ludności gminy Niemodlin wg płci w latach 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Niemodlin	mężczyźni	6856	6744	6706	6726	6676	-2,6%
	kobiety	7016	6888	6876	6830	6804	-3,0%
Niemodlin - miasto	mężczyźni	3278	3283	3249	3234	3200	-2,4%

	kobiety	3564	3510	3499	3465	3423	-4,0%
Niemodlin - obszar wiejski	mężczyźni	3578	3461	3457	3492	3476	-2,9%
	kobiety	3452	3378	3377	3365	3381	-2,1%

Źródło: dane GUS/BDL

Odsetek kobiet w ogóle ludności gminy Niemodlin wahał się w latach 2009-2013 od 50,4% (2012 rok) do 50,6% (2009 i 2011 rok). W 2013 roku udział kobiet wynosił 50,5%, przy czym zauważalna jest rozbieżność między miastem a obszarem wiejskim. Choć różnica ta nie jest znaczna, zgodnie z ogólnopolską tendencją można stwierdzić, że proporcjonalnie (w stosunku do ogólnej liczby ludności) więcej kobiet zamieszkuje miasta niż tereny wiejskie. W 2013 roku kobiety stanowiły bowiem 51,7% ludności miasta Niemodlin i 49,3% ludności obszaru wiejskiego gminy.

Tabela 33. Odsetek kobiet w ogóle ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	51,7%	51,6%	51,6%	51,6%	51,6%
Opolskie	51,7%	51,7%	51,7%	51,6%	51,6%
Powiat opolski	51,4%	51,5%	51,5%	51,5%	51,5%
Niemodlin	50,6%	50,5%	50,6%	50,4%	50,5%
Niemodlin - miasto	52,1%	51,7%	51,9%	51,7%	51,7%
Niemodlin - obszar wiejski	49,1%	49,4%	49,4%	49,1%	49,3%

Źródło: dane GUS/BDL

Wskazane powyżej różnice w odsetku kobiet w ogóle ludności na terenach miejskich i wiejskich obserwowane są także w przypadku współczynnika feminizacji. Na obszarze wiejskim gminy Niemodlin kształtuje się on na znacznie niższym poziomie (na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet) niż w mieście (107 kobiet na 100 mężczyzn). Ogółem współczynnik feminizacji w całej gminie (102) jest niższy niż w powiecie opolskim (106), województwie opolskim (107) oraz całym kraju (107), co oznacza, że gmina cechuje się większą równowagą płciową ludności.

Tabela 34. Współczynnik feminizacji w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	107	107	107	107	107
Opolskie	107	107	107	107	107
Powiat opolski	106	106	106	106	106
Niemodlin	102	102	103	102	102
Niemodlin - miasto	109	107	108	107	107
Niemodlin - obszar wiejski	96	98	98	96	97

Źródło: dane GUS/BDL

4.2.5 Struktura ludności ze względu na wiek

Zarówno na obszarze wiejskim gminy jak i w mieście Niemodlin w 2013 roku najliczniejsza była grupa wiekowa 30-34 lata (odpowiednio 581 i 563 osoby). W większości grup wiekowych przeważała ludność zamieszkująca obszar wiejski gminy, przy czym dysproporcja między miastem i wsią dotyczyła głównie młodszych i najstarszej

kategorii wiekowej. W przypadku osób w wieku 85 i więcej lat na obszarze wiejskim zamieszkiwało 114 osób, tj. 58,2% ogółu ludności gminy w tym wieku. Natomiast w przypadku dzieci w wieku 0-4 lata odsetek zamieszkałych na obszarze wiejskim wynosił 56,1%.

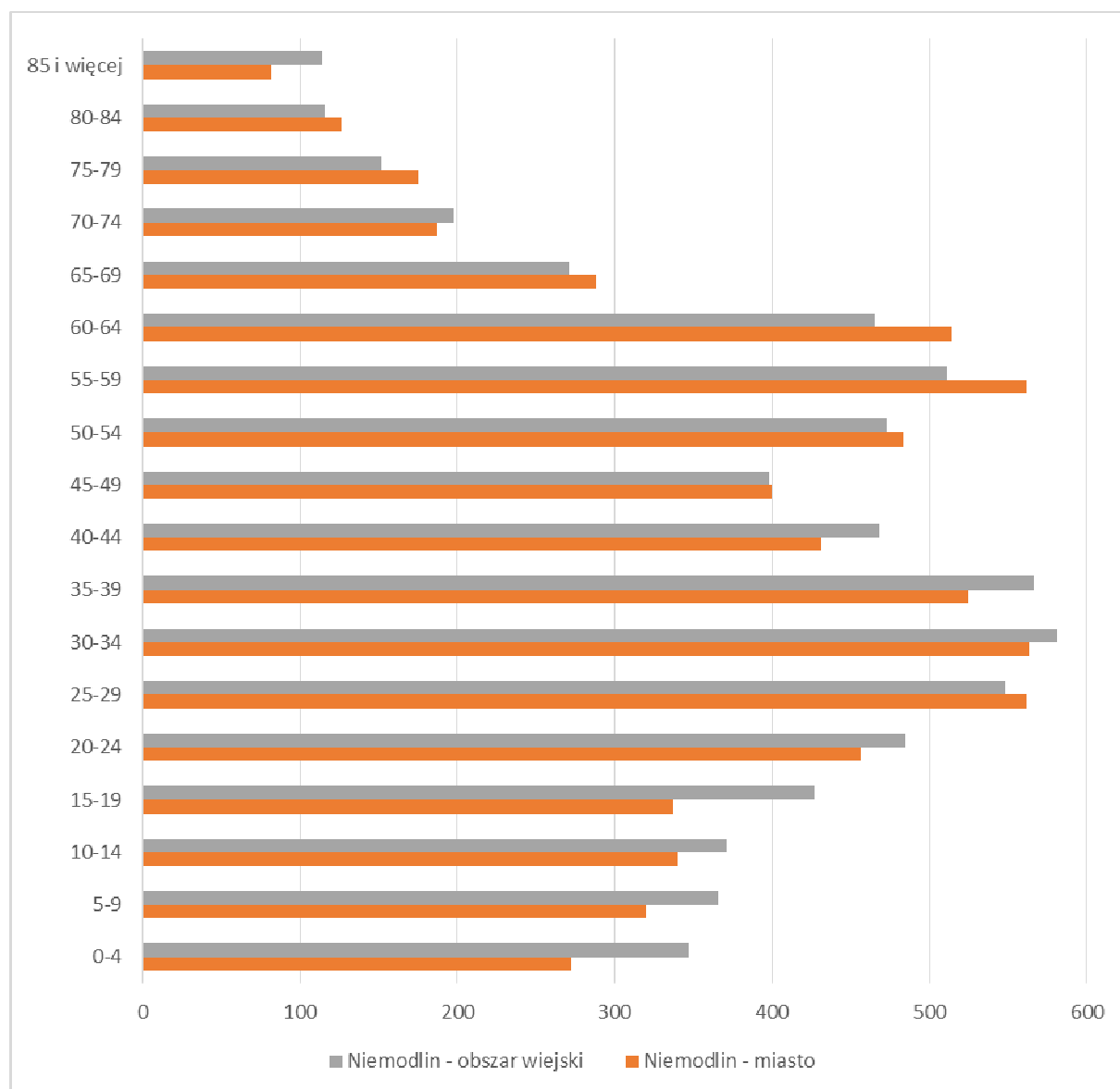
Tabela 35. Struktura ludności gminy Niemodlin ze względu na wiek w 2013 roku

Kategoria wiekowa	Niemodlin	Niemodlin - miasto	Niemodlin - obszar wiejski
0-4	619	272	347
5-9	686	320	366
10-14	711	340	371
15-19	764	337	427
20-24	941	456	485
25-29	1110	562	548
30-34	1144	563	581
35-39	1091	525	566
40-44	899	431	468
45-49	798	400	398
50-54	956	483	473
55-59	1073	562	511
60-64	979	514	465
65-69	559	288	271
70-74	385	187	198
75-79	327	175	152
80-84	242	126	116
85 i więcej	196	82	114

Źródło: dane GUS/BDL

Poniższy wykres ukazuje również falowy układ struktury ludności gminy – widoczne są wyraźne wyższe i niższe demograficzne. Roczniaki wyższe, będące efektem powojennego wyższego demograficznego, obejmują osoby w wieku 50-64 lata, a kolejne ich echo przypadało na przełom lat 70 i 80, obejmując osoby mające obecnie 25-39 lat. Niepokojącym zjawiskiem jest brak wyraźnego echa wyższego z lat 70/80 oraz wąska podstawa piramidy wieku – czynniki te wskazują na zmniejszanie się liczby ludności oraz postępujący problem starzenia się społeczeństwa. Obserwowane w gminie zjawiska (dotyczące struktury wieku ludności), charakterystyczne są dla społeczeństwa całej Polski.

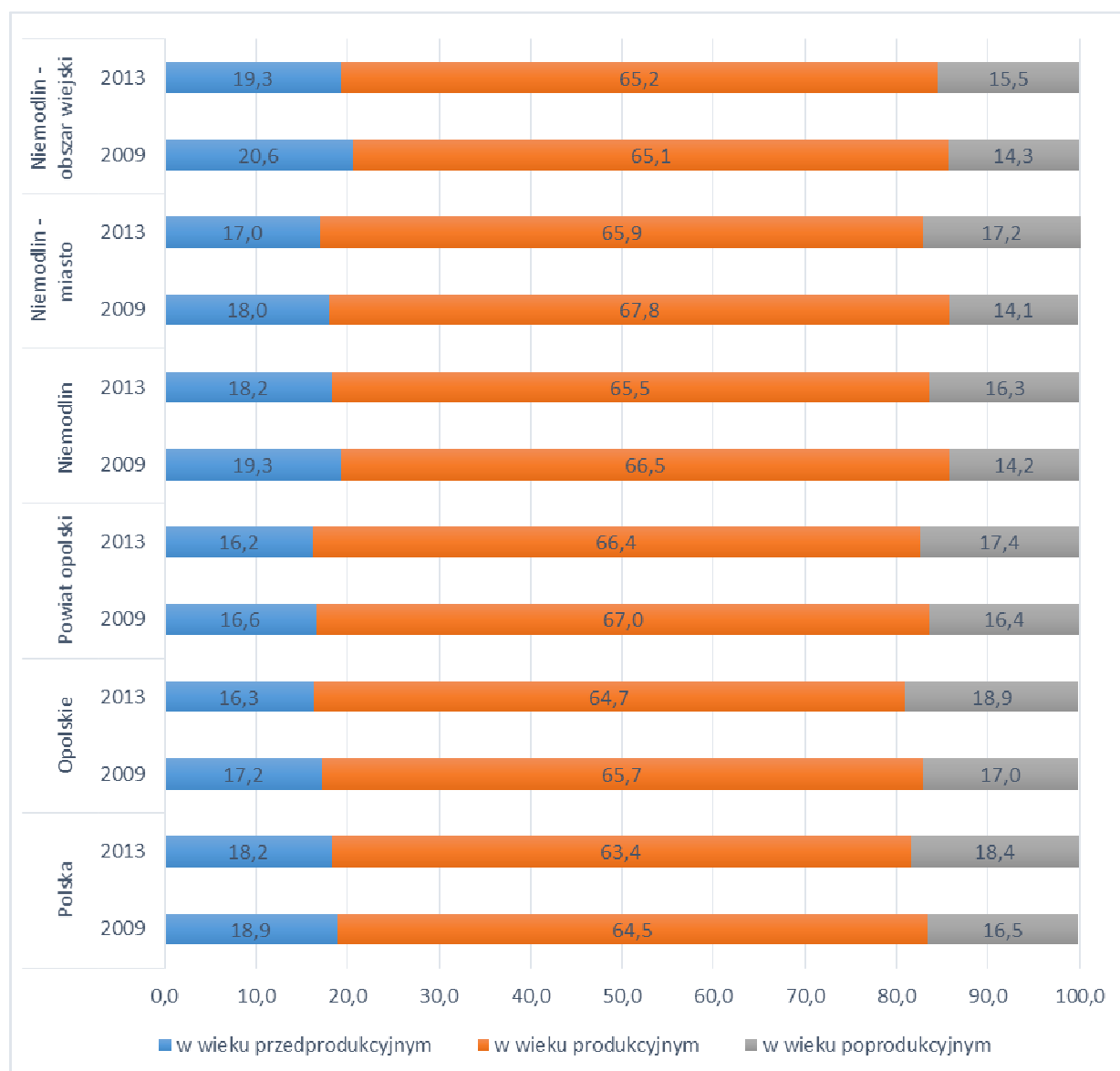
Wykres 7. Struktura ludności gminy Niemodlin wg wieku w 2013 roku

Źródło: dane GUS/BDL

Analiza zmian ludności wg ekonomicznych grup wieku w latach 2009-2013 wskazuje na rosnący problem starzenia się społeczeństwa. W przypadku Niemodlina udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) zmniejszył się w tym okresie o 1,1%, przy jednoczesnym wzroście odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym o 2,1%. Ogółem osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły w 2013 roku 18,2% ludności gminy, przy czym w mieście było to 17%, zaś na obszarze wiejskim – 19,3%. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie wynosił 16,3%, choć mieszkańcy miasta (17,2%) byli relatywnie starsi niż mieszkańcy wsi (15,5%).

Wykres 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku (w %) w latach 2009-2013

Źródło: dane GUS/BDL

O postępującym problemie starzenia się społeczeństwa mówi również współczynnik obciążenia demograficznego, tj. liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2013 roku współczynnik obciążenia demograficznego w gminie wynosił 52,6 i był wyższy niż średnia dla powiatu opolskiego (50,6), a jednocześnie niższy niż średnia dla województwa opolskiego (54,6) oraz całego kraju (57,6).

Tabela 36. Współczynnik obciążenia demograficznego w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	55,0	55,2	55,8	56,6	57,6	2,6
Opolskie	52,1	52,5	52,8	53,5	54,5	2,4
Powiat opolski	49,3	49,4	49,5	49,9	50,6	1,3
Niemodlin	50,5	49,9	50,9	51,8	52,6	2,1
Niemodlin - miasto	47,4	47,1	48,1	50,0	51,8	4,4
Niemodlin - obszar wiejski	53,6	52,9	53,8	53,6	53,4	-0,2

Źródło: dane GUS/BDL

5. Sfera społeczna

5.1 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Niemodlin działalność prowadzą 4 apteki ogólnodostępne (w tym 3 w Niemodlinie i 1 w Graczach) oraz dział farmacji w ZOL w Samorządowym Zakładzie Opieki Zdrowotnej:

- Apteka „Pharmacon”, ul. Rynek 53
- Apteka „JUVENTA”, ul. Opolska 6-8
- Apteka „Dbam o zdrowie”, ul. Opolska 30B
- Apteka „Bazaltowa”, ul. XX-lecia PRL 4, Gracze
- Dział Farmacji Szpitalnej w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym Samorządowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Niemodlinie, ul. Zamkowa 4²⁰.

Na 1 aptekę ogólnodostępną w Niemodlinie przypadło w 2013 roku 4 493 mieszkańców gminy. W lepszej sytuacji byli mieszkańcy miasta (3 312 osób na 1 aptekę) niż obszarów wiejskich gminy (6 857 osób na 1 aptekę). Mimo tego, że w latach 2009-2013 ludność przypadająca na 1 aptekę w gminie Niemodlin znacznie się zmniejszyła (ogółem o 2 443 osoby, w tym o 3 530 osób w mieście oraz o 173 osoby na obszarach wiejskich), to nadal wskaźnik ten pozostawał na poziomie znacznie niższym niż wynosiła średnia wojewódzka (3 261 osób w 2013 roku) oraz krajowa (3 150 osób w 2013 roku).

Tabela 37. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	3528	3411	3290	3211	3150	-378
Opolskie	3777	3646	3403	3334	3261	-516
Powiat opolski	6137	5120	4297	4165	4297	-1840
Niemodlin	6936	4544	4527	4519	4493	-2443
Niemodlin - miasto	6842	3397	3374	3350	3312	-3530
Niemodlin - obszar wiejski	7030	6839	6834	6857	6857	-173

Źródło: dane GUS/BDL

Rodzaje działalności leczniczej prowadzonej na terenie gminy Niemodlin²¹:

²⁰ Za:

<http://ra.rejestrymedyczne.csioz.gov.pl/layouts/15/ra/glowna.aspx?searchAptekaGmina=Niemodlin%3B1&frame=frameApteka>

- I. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne:
 - Zakład Opiekuńczo Leczniczy SZOZ – Niemodlin, ul. Zamkowa 4
- II. Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne:
 1. rehabilitacja lecznicza:
 - Gabinet Fizjoterapii Ambulatoryjnej SZOZ – Niemodlin, ul. Zamkowa 4,
 - NZOZ „Reha-Centrum” – Niemodlin, ul. Rejmonta 7,
 - NZOZ Ośrodek Zdrowia Gracze, ul. XX lecia 4.
 2. Specjalistyczna opieka zdrowotna:
 - Poradnia Chirurgii Urazowo Ortopedycznej SZOZ – Niemodlin, Zamkowa 4,
 - Poradnia Neurologiczna NZOZ „Medyk” – Niemodlin, ul. Opolska 30 B,
 - Poradnia Diabetologiczna NZOZ „Medyk” – Niemodlin, ul. Opolska 30 B,
 - Poradnia Dermatologiczna NZOZ „Medyk” – Niemodlin, ul. Opolska 30 B,
 - Poradnia Laryngologiczna NZOZ „Bormed” – Niemodlin, ul. Wojska Polskiego 5,
 - Poradnia Okulistyczna NZOZ „Visus” – Niemodlin, Rynek 34.
 3. Podstawowa opieka zdrowotna:
 - NZOZ „Medyk” – Niemodlin, ul. Opolska 30 B,
 - Indywidualna Praktyka Lekarska POZ – Niemodlin, ul. Wojska Polskiego 5,
 - NZOZ Ośrodek Zdrowia Gracze, ul. XX lecia 4,
 - NZOZ „Remedium” – Grabin, ul. Nyska 3,
 - NZOZ „Medyk”: świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej – Niemodlin, ul. Zamkowa 4.
 4. Opieka stomatologiczna:
 - Gabinet Stomatologiczny – Grabin, ul. Nyska 3,
 - Gabinet Stomatologiczny Ośrodek Zdrowia – Gracze, ul. XX lecia 4,
 - Gabinet Stomatologiczny: ortodoncja dla dzieci i młodzieży – Niemodlin, Rynek 31-32,
 - Gabinet Stomatologiczny – Niemodlin, ul. Wojska Polskiego 5
- III. Ratownictwo medyczne:
 - Zespół Wyjazdowy Opolskiego Centrum Ratownictwa Medycznego – Niemodlin, ul. Zamkowa 4.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w 2013 roku na terenie gminy Niemodlin udzielono łącznie 57 083 porady lekarskie. Większość z nich – 43 859 porad (tj. 76,8% ogółu) – miała miejsce w mieście, pozostałe 23,2% porad (13 224 porady) zostały udzielone na obszarach wiejskich gminy. Na przestrzeni lat 2009-2013 liczba porad udzielanych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej zmalała: w gminie Niemodlin spadek wyniósł ogółem 4,6%, jednak wyraźna była znaczna dysproporcja między miastem (-0,3%) a obszarami wiejskimi (-16,6%).

Tabela 38. Porady ogółem w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	154550569	152225012	156954237	154328324	157968921	2,2%
Opolskie	4062189	3928561	3942875	3912109	4030968	-0,8%
Powiat opolski	460338	449274	441771	439433	443224	-3,7%
Niemodlin	59836	58973	58051	54995	57083	-4,6%
Niemodlin - miasto	43983	43514	42747	41840	43859	-0,3%
Niemodlin - obszar wiejski	15853	15459	15304	13155	13224	-16,6%

Źródło: dane GUS/BDL

²¹ Źródło: SZOZ Niemodlin

Natomiast w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w gminie Niemodlin w 2013 roku udzielono 70 048 porad lekarskich, z czego zdecydowaną większość w mieście (81,1%). Wynika to z przedstawionej powyżej lokalizacji placówek medycznych, koncentrujących się w obrębie miasta Niemodlin. W latach 2012-2013 liczba udzielonych porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wzrosła w gminie o 2,8%, przy czym dla miasta wzrost wyniósł 3,3%, natomiast dla obszarów wiejskich – 0,5%.

Tabela 39. Porady ogółem w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2012-2013

	2012	2013	Zmiana
Polskie	262085365	268057863	2,3%
Opolskie	6044922	6238458	3,2%
Powiat opolski	532075	536275	0,8%
Niemodlin	68166	70048	2,8%
Niemodlin - miasto	55011	56824	3,3%
Niemodlin - obszar wiejski	13155	13224	0,5%

Źródło: dane GUS/BDL

5.2 Pomoc społeczna

Zadaniem pomocy społecznej jest rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie skutkom niekorzystnych zjawisk, które powodują wzrost zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem osób i rodzin. Działania w tej sferze realizowane są przez administrację publiczną (samorządową i rządową) we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Na poziomie lokalnym wiodącą rolę pełni Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie (ul. Bohaterów Powstań Śląskich 37), którego misją jest ochrona jednostki i rodziny poprzez zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemodlinie wskazują, że w 2014 roku z pomocy społecznej skorzystało 605 niemodlińskich rodzin, liczących łącznie 1 463 osoby. Zarówno liczba rodzin jak i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2014 zmniejszyła się, przy czym spadek liczby rodzin wyniósł 6,3%, zaś spadek liczby osób – 14,7%. Natomiast zasięg korzystania z pomocy społecznej (tj. udział osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem) kształtował się przez cały okres na dość zbliżonym poziomie, 11-13%.

Tabela 40. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
Liczb rodzin	646	633	624	601	616	605	-6,3%
Liczba osób w rodzinach	1 716	1 606	1 566	1 442	1 493	1 463	-14,7%
% w stosunku do liczby ludności zamieszkującej w gminie w danym roku	12,7%	11,9%	11,7%	10,8%	11,3%	11,1%	-1,6%

Źródło: OPS w Niemodlinie

Wśród rodzin korzystających w 2014 roku z pomocy społecznej w gminie Niemodlin znajdowało się 227 rodzin z dziećmi. Stanowiły one 37,5% ogółu rodzin objętych pomocą

OPS i był to odsetek najniższy od 2009 roku – wówczas liczba rodzin z dziećmi wynosiła 315, tj. niemal połowę (48,8%) rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2014 roku w kategorii rodzin z dziećmi znajdowało się 69 rodzin wielodzietnych i 89 rodzin niepełnych, tj. najbardziej narażonych na wystąpienie niedostatku. Zarówno w przypadku rodzin wielodzietnych, jak i niepełnych nastąpił spadek liczby rodzin obejmowanych pomocą społeczną (w porównaniu z 2009 rokiem), jednak był to wynik ogólnego spadku liczby rodzin, które korzystały z pomocy społecznej w Niemodlinie. Udział rodzin wielodzietnych w ogóle rodzin obejmowanych pomocą OPS kształtował się na poziomie ok. 30%, zaś udział rodzin niepełnych – ok. 40%.

W ogóle rodzin znaczący okazał się również udział rodzin emerytów i rencistów. W 2014 OPS obejmował pomocą 78 takich rodzin, co stanowiło 12,9% ogółu korzystających z pomocy rodzin. Rodziny emerytów i rencistów to w większości gospodarstwa jednoosobowe, a korzystanie przez tą grupę społeczną z pomocy jest najczęściej skutkiem otrzymywania zbyt niskich świadczeń emerytalnych czy rentowych w stosunku do potrzeb wynikających z kosztów leczenia i utrzymania.

Tabela 41. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
Liczba rodzin z dziećmi	315	293	310	257	257	227	-27,9%
- liczba rodzin wielodzietnych	93	87	86	76	76	69	-25,8%
- liczba rodzin niepełnych	131	111	100	105	97	89	-32,1%
Liczba rodzin emerytów i rencistów	90	81	81	68	80	78	-13,3%

Źródło: OPS w Niemodlinie

W 2014 roku OPS w Niemodlinie przyznał 397 zasiłków celowych i w naturze oraz zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności, 384 zasiłki okresowe, 153 dodatki mieszkaniowe, 93 dodatków energetycznych i 80 zasiłków stałych. Liczba przyznawanych zasiłków celowych i w naturze systematycznie malała od 2010 roku (wówczas osiągnięto maksymalny poziom, tj. 534 zasiłki), odwrotna tendencja – rosnąca – dotyczyła zasiłków stałych. Natomiast zmienna w poszczególnych latach okazała się liczba udzielanych zasiłków okresowych (maksimum w 2013 roku – 419 zasiłków, minimum w 2014 roku – 384) oraz dodatków mieszkaniowych (maksimum w 2010 roku – 186, minimum w 2009 roku – 95).

Tabela 42. Rodzaj udzielanej pomocy w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
Zasiłek celowy i w naturze, zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności	514	534	498	468	422	397	-22,8%
Zasiłek okresowy	412	399	408	408	419	384	-6,8%
Zasiłek stały	67	70	74	79	77	80	19,4%
Dodatek mieszkaniowy	95	186	182	161	159	153	61,1%
Dodatek energetyczny	-	-	-	-	-	93	-

Źródło: OPS w Niemodlinie

Analiza powodów przyznania pomocy społecznej wskazuje, że główną przyczyną ubiegania się o pomoc w gminie Niemodlin jest ubóstwo. W 2014 roku pomoc z tego tytułu uzyskało 498 rodzin, w tym 236 zamieszkałe na wsi (47,4%). Bardzo częstym

powodem udzielania pomocy jest również bezrobocie, które było przyczyną wsparcia 388 rodzin w 2014 roku. Rzadziej rodziny znajdowały się w trudnej sytuacji życiowej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności. Natomiast wśród pozostałych czynników, które determinowały ubieganie się o pomoc w OPS w Niemodlinie, znajdowały się: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w tym rodziny wielodzietne i niepełne) oraz alkoholizm. Pozostałe powody trudnej sytuacji życiowej znacznie rzadziej występowały jako powody ubiegania się o pomoc społeczną.

Tabela 43. Powód przyznania pomocy społecznej w latach 2009-2014

	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	ogółem	na wsi	%	ogółem	na wsi	%	ogółem	na wsi	%	ogółem	na wsi	%	ogółem	na wsi	%	ogółem	na wsi	%
Ubóstwo	507	256	50%	485	244	50%	482	237	49%	481	234	49%	530	272	51%	498	236	47,4%
Sieroctwo	0	0		0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	1	1	100,0 %
Bezdomność	8	2	25%	10	4	40%	10	3	30%	14	5	36%	17	8	47%	19	6	31,6%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	31	16	52%	41	25	61%	48	29	60%	41	25	61%	37	21	57%	34	15	44,1%
Wielodzietność	17	9	53%	28	17	61%	35	20	57%	30	19	63%	30	17	57%	28	13	46,4%
Bezrobocie	446	220	49%	450	223	50%	439	211	48%	410	205	50%	409	210	51%	388	198	51,0%
Niepełnosprawność	106	54	51%	116	59	51%	118	64	54%	122	63	52%	140	70	50%	140	65	46,4%
Długotrwała lub ciężka choroba	145	76	52%	155	83	54%	155	81	52%	135	65	48%	155	73	47%	145	61	42,1%
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	105	52	50%	83	41	49%	84	42	50%	70	36	51%	73	34	47%	70	28	40,0%
Rodziny niepełne	69	31	45%	58	22	38%	59	22	37%	52	23	44%	55	22	40%	53	19	35,8%
Rodziny wielodzietne	33	20	61%	27	17	63%	25	16	64%	18	12	67%	14	0	0%	13	5	38,5%
Przemoc w rodzinie	2	2	100%	2	2	100%	25	14	56%	23	13	57%	43	7	16%	29	13	44,8%
Alkoholizm	30	13	43%	36	20	56%	42	18	43%	37	16	43%	39	22	56%	41	14	34,1%
Narkomania	4	4	100%	11	9	82%	14	13	93%	22	21	95%		14	0%	0	0	0,0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	1	25%	7	2	29%	8	1	13%	8	2	25%	11	7	64%	4	1	25,0%
Zdarzenie losowe	3	2	67%	1	1	100%	0	0	0%	1	1	100%	3	2	67%	2	1	50,0%
Sytuacja kryzysowa	3	2	67%	0	0	0%	0	0	0%	2	1	50%	30	14	47%	22	9	40,9%

Źródło: OPS w Niemodlinie

Zasięg korzystania z zasiłków rodzinnych w poszczególnych jednostkach można porównać za pomocą odsetka określającego udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny, w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. W 2013 roku w gminie Niemodlin wynosił on 27,9% i był wyższy niż średnia powiatowa (20,2%) oraz wojewódzka (23,1%), ale jednocześnie niższy niż przeciętnie w skali kraju (30,2%). Ponownie jednak największy spadek odsetka dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny, w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2009-2013 wystąpił właśnie w Niemodlinie (o 11,4%).

Tabela 44. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	41,1	37,6	35,1	32,2	30,2	-10,9
Opolskie	32,7	30,2	27,6	24,5	23,1	-9,6
Powiat opolski	29,2	27,2	24,7	21,7	20,2	-9,0
Niemodlin	39,3	38,8	35,5	31,1	27,9	-11,4

Źródło: dane GUS/BDL

Oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemodlinie działania w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców gminy realizują również:

- Świetlica środowiskowa
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin (ul. Bohaterów Powstań Śląskich 34, Niemodlin)
- Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenia Monar w Graczach (ul. XX-lecia PRL 12)
- Placówki oświatowe i ochrony zdrowia
- Organizacje pozarządowe

5.3 Bezpieczeństwo

Zadania z zakresu utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy realizowane są przez funkcjonariuszy policji, straży pożarnej i straży miejskiej. Za zadania z zakresu reagowania kryzysowego odpowiedzialne jest Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego (GCZK) Urzędu Miejskiego w Niemodlinie, a mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z Samorządowego Informatora SMS i otrzymywania bezpłatnych informacji SMS dotyczących zagrożeń meteorologicznych, stanów ostrzegawczych i alarmowych, koniecznych ewakuacji, poważnych awarii wody, prądu i gazu czy ważnych wydarzeń na terenie gminy.

Komisariat Policji znajduje się w Niemodlinie przy ul. Bohaterów Powstań Śląskich 43. Teren gminy jest podzielony na 5 rejonów służbowych:

- Rej. 43 – Niemodlin, ulice: Boczna, Brzeska, Bohaterów Powstań Śląskich, Drzymały, Kilińskiego, Krótka, 700-lecia, Lompy, Lwicka, Podgórna, Poprzeczna, Parkowa, Rynek, Spółdzielcza, Strażacka, Szewska, Szkolna, Zamkowa, Zielona, Wojska Polskiego
- Rej. 44 – Niemodlin, ulice: Bacewicz Grażyny, Brzozowa, Chopina Fryderyka, Dąbrowszczaków, Dębowa, Dworcowa, Gościejowicka, Karłowicza Mieczysława,

Klonowa Lipowa, Lutosławskiego Witolda, Moniuszki Stanisława, Opolska Osiedle Piastów, Podmiejska, Polna, Słowackiego Juliusza, Sportowa, Szymanowskiego Karola, Tysiąclecia, Wieniawskiego Henryka, Żeromskiego Stefana

- Rej. 45 – Niemodlin, ulice: Daszyńskiego, Dąbrowskiej Marii, Korfanteo, Nowa, Kochanowskiego Jana, Konopnickiej Marii, Kraszewskiego Józefa, Podwale, -Lwowska, Aleja Wolności, Reja Mikołaja, Reymonta Władysława, Świętojańska, Orzeszkowej Elizy, Prusa Bolesława, Sienkiewicza Henryka, Wyzwolenia, Mickiewicza Adama
- Rej. 46 – miejscowości: Brzęczkowice, Grabin, Piotrowa, Jaczowice, Jakubowice, Krasna Góra, Lipno, Rogi, Roszkowice, Sady, Michałówek, Tarnica, Tłustoręby, Wydrowice, Grodziec I, Grodziec II, Sosnówka
- Rej. 47 – miejscowości: Gościejowice, Gościejowice Małe, Góra, Góra Mała, Gracze, Magnuszowice, Magnuszowiczki, Molestowice, Radoszowice, Rutki, Rzędziwojowice, Sarny Wielkie, Szydłowiec Śląski

W 2014 roku na terenie gminy Niemodlin odnotowano ogółem 252 zdarzenia, w tym 223 o charakterze kryminalnym. Więcej zdarzeń zanotowano na terenie miasta (152 zdarzenia, w tym 134 o charakterze kryminalnym) niż na obszarze wiejskim (100 zdarzeń, w tym 89 o charakterze kryminalnym). Wykrywalność przestępstw przez Komisariat Policji w Niemodlinie wyniósł w 2014 roku 57,77% (o 0,74% więcej niż w 2013 roku), zaś wykrywalność przestępstw kryminalnych – 45,58% (o 5,54% więcej niż w 2013 roku). Na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu zatrzymano w 2014 roku w Niemodlinie 77 sprawców przestępstw. W 2013 roku było to 106 osób, w 2012 roku – 80, a w 2011 roku – 59 sprawców.

W 2014 roku na terenie gminy odnotowano również 1 120 wykroczeń (o 226 mniej niż w 2013 roku). W większości przypadków czynności zakończyły się postępowaniem mandatowym (734 wykroczenia), rzadziej prowadzono czynności wyjaśniające (260 wykroczeń) lub zastosowano art. 41KW – pouczenie (126 wykroczenia). Wśród wykroczeń w 2014 roku występowało 430 wykroczeń z grupy tzw. „uciążliwych dla społeczeństwa”. Najwięcej, 165 wykroczeń, odnotowano z art. 119KW – były to kradzieże sklepowe artykułów spożywczych i przemysłowych oraz kradzieże paliwa na stacjach paliw. Liczne wykroczenia (156 wykroczeń) wystąpiły również z art. 43’ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, tj. spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. Te dwie kategorie dominowały wśród ujawnionych wykroczeń z grupy tzw. „uciążliwych dla społeczeństwa”.

W 2014 roku na terenie gminy Niemodlin odnotowano 149 zdarzeń drogowych, w tym 22 wypadki i 127 wykroczeń. W zdarzeniach drogowych śmierć poniosły 3 osoby, zaś rannych zostało 27 osób. W zakresie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego funkcjonariusze policji KP w Niemodlinie przeprowadzili w 2014 roku 15 działań kontrolno-prewencyjnych (pn. „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Pieszcy”), a w wyniku ujawnionych wykroczeń ukarano 10 pieszych uczestników ruchu drogowego, zaś 3 osoby pouczone.

W zakresie ograniczania liczby zdarzeń drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego funkcjonariusze policji zatrzymali na terenie gminy 98 nietrzeźwych kierujących. Wobec 35 kierujących stwierdzono popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 kk, zaś wobec 33 kierujących – popełnienie wykroczenia (z art. 87 § 1 kw – 4 kierujących, z art. 87 § 2 kw – 2 kierujących, z art. 87 §1a – 27 kierujących). Ponadto w 2014 roku prowadzono liczne wzmożone działania mające eliminować nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego: „Pasy”, „Alkohol i narkotyki”, „Trzeźwość”, „Bus, Truck”, „Trzeźwy Poranek”, „Taxi”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczny weekend”, „Prędkość”, „Pieszcy” oraz „Niechronieni uczestnicy ruchu”.

W zakresie ograniczania liczby zdarzeń drogowych spowodowanych przez nadmierną prędkość funkcjonariusze policji w Niemodlinie przeprowadzili w 2014 roku 7 akcji „Prędkość”, a za przekroczenie dozwolonej prędkości ukarali 219 kierujących. Natomiast za niestosowanie się do obowiązku używania pasów bezpieczeństwa oraz obowiązku stosowania fotelików przy przewozie dzieci ukarano łącznie 26 osób.

Na terenie gminy Niemodlin w 2014 roku odnotowano 190 interwencji domowych, w tym 52 związane z przemocą w rodzinie. Liczba poszkodowanych w interwencjach domowych wynosiła 52 osoby, zaś liczba wszczętych postępowań z art. 207 kk – 4. Ponadto, do Izby Wytrzeźwień odprowadzono w 2014 roku 94 mieszkańców gminy.

Tabela 45. Liczba przestępstw w gminie Niemodlin w latach 2011-2014

Kategoria	Rok 2011			Rok 2012			Rok 2013			Rok 2014		
	Niemodlin	Tereny wiejskie	Razem	Niemodlin	Tereny wiejskie	Razem	Niemodlin	Tereny wiejskie	Razem	Niemodlin	Tereny wiejskie	Razem
Kradzieże	32	9	41	49	29	78	28	34	62	33	28	61
Kradzież samochodu	4	1	5	4	0	4			0	3	1	4
Kradzież roweru	1		1	4	0	4	3		3	4		4
Usiłowanie kradzieży	1		1	1	0	1			0		1	1
Kradzież z włamaniem	37	24	61	42	8	50	31	11	42	29	24	53
Usiłowanie kradzieży z włamaniem	6	3	9	6	2	8	6		6	3	1	4
Rozboje	2		2	0	0	0			0	2		2
Pobicia				1	1	2	2		2	1		1
Uszczerbek na zdrowiu				4	3	7	2		2	3	1	4
Uszkodzenie mienia	6	2	8	7	5	12	13	10	23	4	14	18
Zabójstwo						0			0			
Znęcanie				3	5	8	1		1	1	1	2
Pożar		3	3	0	1	1		2	2		1	1
Gwałt				0	0	0			0			
Groźby		1	1	5	1	6	1	3	2	3	4	7
Niealimentacja	5	8	13	3	2	5	2	1	3			0
Narkotyki	2		2	1	2	3	1	12	13	16	3	19
Inne				5	15	21	25	22	47	32	10	42
Razem	96	51	147	135	78	213	115	95	210	134	89	223
178 row.	13	9	22	13	15	28	21	24	45			
178 sam.	18	11	29	23	13	36	20	15	35	18	11	29
ŁĄCZNIE	127	71	198	171	106	277	156	134	290	152	100	252

Źródło: dane Komisariatu Policji w Niemodlinie

Tabela 46. Liczba wykroczeń w gminie Niemodlin w latach 2011-2014

	Rok 2011			Rok 2012			Rok 2013			Rok 2014		
	Niemodlin	Tereny wiejskie	Suma	Niemodlin	Tereny wiejskie	Suma	Niemodlin	Tereny wiejskie	Suma	Niemodlin	Tereny wiejskie	Suma
Art. 51	33	8	41	111	36	147	60	12	72	38	6	44
Art. 140	4		4	4	4	8	10		10	4	2	6
Art. 141	3	2	5	16	3	19	14		14	6	2	8
Art. 143				6	5	11			0	1		1
Art. 145	35	10	45	126	29	155	20	2	22	26	5	31
Art. 119	93	44	137	116	50	166	61	37	98	104	61	165
Art. 124	7	4	11	11	9	20	3	1	4	16	3	19
Art. 43'	106	15	121	208	24	232	121	10	131	142	14	156
Suma	281	83	364	598	160	758	289	62	351	337	93	430
Ogółem wykroczenia	931			1668			1346			1120		

Źródło: dane Komisariatu Policji w Niemodlinie

Tabela 47. Stan bezpieczeństwa na drogach gminy Niemodlin w latach 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
ilość zdarzeń drogowych				
ogółem	179	142	151	149
wypadek	35	34	28	22
kolizja	144	108	123	127
ofiary śmiertelne	4	2	6	3
osoby ranne	45	45	46	27
bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu				
działania kontrolno-prewencyjne		16	16	15
wykroczenia popełnione przez pieszych	ukarani - 4 osoby pouczeni - 10 osób	ukarani - 13 osób pouczeni - 44 osoby	ukarani - 6 osób pouczeni - 8 osób	ukarani - 10 osób pouczeni - 3 osoby
ograniczenie liczby zdarzeń drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego				

liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierujących	60	72	98	98
ograniczenie liczby zdarzeń drogowych spowodowanych przez nadmierną prędkość				
liczba ukaranych za przekroczenie dozwolonej prędkości	119	210	398	219
liczba ukaranych za niestosowanie się do obowiązku używania pasów bezpieczeństwa oraz stosowania fotelików do przewozu dzieci	57	80	52	26

Źródło: dane Komisariatu Policji w Niemodlinie

Tabela 48. Działania policji związane z przemocą w rodzinie w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
liczba interwencji domowych	1017	239	208	346	190
liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	10	35	14	25	52
liczba pokrzywdzonych	10	28	13	25	52
ilość wszczętych postępowań z art. 207 kk	0	4	8	5	4
liczba osób odprowadzonych do Izby Wyrzeźwień	80	80	60	90	94

Źródło: dane Komisariatu Policji w Niemodlinie

Straż pożarna na terenie gminy Niemodlin reprezentowana jest przez jedną jednostkę Państwowej Straży Pożarnej oraz 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

JRG nr 3 z siedzibą w Niemodlinie (ul. Podwale 3) wchodzi w skład Komendy Miejskiej PSP w Opolu. Terenem działania jednostki ratowniczo-gaśniczej nr 3, oprócz gminy Niemodlin jest gmina Tułowice oraz część gminy Dąbrowa (Dąbrowa, Nowa Jamka, Lipowa, Sokolniki i Prądy).

Natomiast jednostki OSP mają swoje siedziby w: Graczach, Grodźcu, Rogach, Krasnej Górze i Grabinie. OSP w Graczach i OSP w Grabinie zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG), co pozwala na prowadzenie działań ratowniczych na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju.

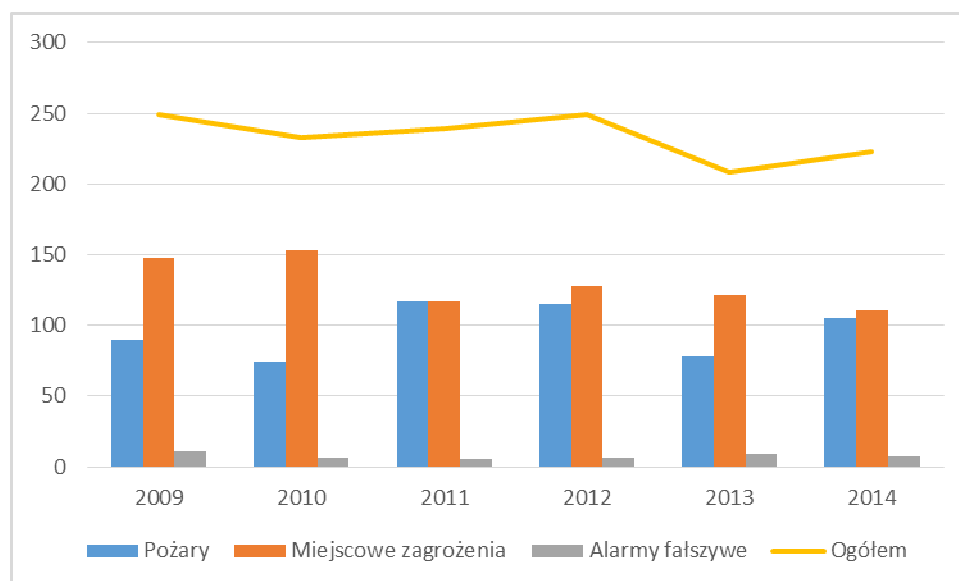
Gmina Niemodlin została sklasyfikowana, jako teren o średnim stopniu zagrożenia (śr. 5,67), co było wynikiem stopnia zagrożenia gminy według poniższych kryteriów:

1. Liczba mieszkańców gminy – małe zagrożenie
2. Rodzaj zabudowy – średnie zagrożenie
3. Palność konstrukcji budynków – małe zagrożenie
4. Wysokość budynków – średnie zagrożenie
5. Kategoria zagrożenia ludzi – małe zagrożenie
6. Zakłady przemysłowe – małe zagrożenie
7. Rurociągi do transportu ropy naftowej i produktów naftowych oraz gazociągi – bardzo duże zagrożenie
8. Drogi – duże zagrożenie
9. Szlaki kolejowe – bardzo małe zagrożenie
10. Transport drogowy materiałów niebezpiecznych – duże zagrożenie
11. Transport kolejowy materiałów niebezpiecznych – bardzo małe zagrożenie
12. Cieki wodne i budowle hydrotechniczne (zagrożenie powodziowe) – małe zagrożenie
13. Cieki i zbiorniki wodne (zagrożenie utonięciami) – małe zagrożenie
14. Zagrożenie pożarami lasów – duże zagrożenie
15. Lotniska lub tereny operacyjne lotnisk (promień 9,3 km) – bardzo małe zagrożenie²².

W 2014 roku na terenie gminy Niemodlin jednostki ochrony przeciwpożarowej przeprowadziły łącznie 223 działania, w tym 105 interwencji przy pożarach, 111 interwencji przy miejscowych zagrożeniach i 7 wyjazdów do alarmów fałszywych.

²² Za: <http://www.opole.pl/wp-content/uploads/2015/02/Druk-nr-86.pdf>

Wykres 9. Liczba zdarzeń prowadzonych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane Straży Pożarnej w Niemodlinie

W działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie gminy Niemodlin w 2014 roku wykorzystano 415 samochodów pożarniczych, w tym 303 samochody należące do JRG Nr 3 w Niemodlinie, 67 samochodów OSP należących do KSRG oraz 45 samochodów należących do pozostałych OSP. W działaniach ratowniczo-gaśniczych uczestniczyło ogółem 1 779 strażaków, w tym 1 230 z JRG Nr 3, 331 członków OSP należących do OSP oraz 218 członków OSP pozostałych OSP.

Tabela 49. Liczba samochodów pożarniczych i strażaków uczestniczących w działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
samochody pożarnicze uczestniczące w działaniach ratowniczo-gaśniczych						
ogółem	460	440	451	484	442	415
samochody JRG nr 3	397	370	359	377	340	303
samochody OSP należących KSRG	41	43	54	79	64	67
samochody pozostałych OSP	22	27	38	27	38	45
strażacy uczestniczący w działaniach ratowniczo-gaśniczych						
ogółem	1708	1674	1855	2001	1859	1779
strażacy JRG nr 3	1391	1354	1394	1466	1348	1230
członkowie OSP należących do KSRG	197	200	275	388	331	331
członkowie pozostałych OSP	120	120	186	141	180	218

Źródło: dane Straży Pożarnej w Niemodlinie

W 2014 roku na terenie gminy Niemodlin odnotowano łącznie 105 pożarów. Najwięcej – 58 pożarów – miało miejsce w innych obiektach, typu: zsypy, śmietniki, obiekty przyrody, trawy itp. Stosunkowo liczne były również pożary upraw i pożary w rolnictwie (21 pożarów) oraz pożary obiektów mieszkalnych (14 obiektów) i pożary środków transportu (9 pożarów).

Tabela 50. Miejsce powstania pożarów na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
obiekty użyteczności publicznej	0	2	2	0	1	0
obiekty mieszkalne	15	12	12	15	10	14
obiekty produkcyjne	0	3	3	2	1	0
obiekty magazynowe	0	1	0	1	2	1
środki transportu	7	5	4	13	9	9
lasy	2	2	1	4	1	2
uprawy, rolnictwo	28	18	55	26	29	21
inne obiekty	38	31	40	54	25	58

Źródło: dane Straży Pożarnej w Niemodlinie

Liczba miejscowych zagrożeń, jakie w 2014 roku wystąpiły na terenie gminy Niemodlin, wynosiła 111. Najczęściej powstawały one w innych obiektach (40 miejscowych zagrożeń) oraz w środkach transportu (39 miejscowych zagrożeń), a także w obiektach mieszkalnych (27 miejscowych zagrożeń).

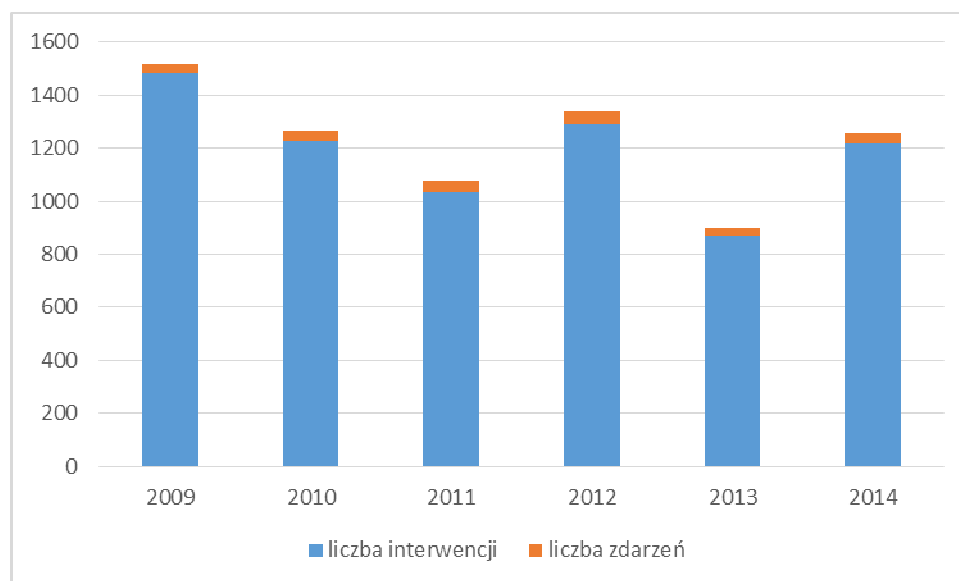
Tabela 51. Miejsce powstania miejscowych zagrożeń na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
obiekty użyteczności publicznej	8	9	5	5	3	4
obiekty mieszkalne	27	40	14	14	17	27
obiekty produkcyjne	0	0	0	0	0	0
obiekty magazynowe	1	2	0	0	2	1
środki transportu	57	64	55	55	48	39
lasy	0	0	1	1	0	0
uprawy, rolnictwo	2	3	0	0	0	0
inne obiekty	53	35	42	42	51	40

Źródło: dane Straży Pożarnej w Niemodlinie

Na obszarze Niemodlina działalność prowadzi również **Straż Miejska**, powołana do ochrony porządku publicznego na terenie miasta i gminy. Liczba odnotowanych zdarzeń i interwencji w poszczególnych latach między 2009 a 2014 rokiem była zmienna i nie wykazywała w tym okresie stałego kierunku zmiany. Najwięcej interwencji zostało podjętych w 2009 roku – 1 483, zaś największą liczbę zdarzeń odnotowano w 2012 roku – 51. W 2014 roku Straż Miejska w Niemodlinie podjęła 1 219 interwencji i 38 zdarzeń.

Wykres 10. Liczba interwencji i działań podejmowanych przez Straż Miejską w Niemodlinie w latach 2009-2014

Źródło: dane Straży Miejskiej w Niemodlinie

5.4 Edukacja

5.4.1 Placówki oświatowe²³

Na terenie gminy Niemodlin nie jest prowadzona instytucjonalna opieka żłobkowa nad dziećmi do lat 3. Natomiast **wychowanie przedszkolne** zapewniają 4 placówki, z których 3 są zlokalizowane w mieście, zaś 1 na obszarze wiejskim gminy, w Graczach. Większość placówek przedszkolnych to jednostki publiczne, jedna placówka jest prywatna:

1. Publiczne Przedszkole Nr 1 im. Bajka w Niemodlinie, ul. Kilińskiego 31
2. Przedszkole Publiczne Nr 2 w Niemodlinie, ul. Opolska 30a
3. Publiczne Przedszkole w Graczach, ul. Kręta 15, Gracze
4. Przedszkole Niepubliczne Artystyczno-Językowe „Dinolandia”, ul. Opolska 54

W 2013 roku 77,6% niemodlińskich dzieci w wieku 3-6 lat objętych było opieką przedszkolną. W porównaniu do 2009 roku odsetek ten wzrósł o 4,6%. Wyższe odsetki dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym dotyczyły powiatu i województwa opolskiego (odpowiednio 78,4% i 81,5%), niższa natomiast była średnia krajowa (75,3%) – choć jednocześnie w skali kraju odnotowano największy przyrost odsetka dzieci objętych opieką w przedszkolach.

Warto zwrócić uwagę także na dysproporcję w dostępie do opieki przedszkolnej w samej gminie Niemodlin: w przypadku obszaru wiejskiego w 2013 roku jedynie 46,2% dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczało do przedszkoli.

²³ Za: Wykaz szkół i placówek województwa opolskiego – stan na dzień 30 września 2014 r. (<http://www.kuratorium.opole.pl/index.php/baza-szkol>)

Tabela 52. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	67,3	68,0	70,8	71,6	75,3	8,0
Opolskie	80,4	78,8	79,0	79,3	81,5	1,1
Powiat opolski	80,3	75,4	75,0	77,8	78,4	-1,9
Niemodlin	73,0	75,3	72,0	74,9	77,6	4,6

Źródło: dane GUS/BDL

Edukacja na poziomie **szkoły podstawowej** prowadzona jest w gminie Niemodlin w 5 placówkach. Dwie z nich zlokalizowane są w mieście, zaś pozostałe trzy na obszarze wiejskim gminy, w miejscowościach: Grabin, Gracze i Rogi:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. J. Korczaka w Niemodlinie, ul. Reymonta 9²⁴
2. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. M. Skłodowskiej-Curie w Niemodlinie, ul. Szkolna 5²⁵
3. Szkoła Podstawowa im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej w Graczach, ul. Niemodlińska 21, Gracze
4. Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Rogach, Rogi 10a²⁶
5. Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Grabinie, ul. Nyska 90, Niemodlin²⁷

Do niemodlińskich szkół podstawowych w 2013 roku uczęszczało 783 uczniów, przy czym większość z nich stanowili uczniowie placówek miejskich (518 uczniów, tj. 66,2% ogółu uczniów). Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie od 2011 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie, choć w 2013 ich liczba w porównaniu z 2009 rokiem zmniejszyła się o 4,7%. Szczególnie wysoki spadek dotyczył jednak szkół podstawowych na obszarze wiejskim gminy – ich liczba zmniejszyła się w latach 2009-2013 aż o 13,7%. Podobna tendencja, tj. spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych w latach 2009-2013, dotyczyła wszystkich pozostałych jednostek terytorialnych, jednak tempo spadku było zróżnicowane i wahało się od -3,7% (Polska) do -9,8% (województwo opolskie).

Tabela 53. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	2210279	2167200	2163399	2137346	2129170	-3,7%
Opolskie	53594	51691	50589	49112	48357	-9,8%
Powiat opolski	6677	6493	6392	6200	6158	-7,8%
Niemodlin	822	814	787	784	783	-4,7%
Niemodlin - miasto	515	514	499	488	518	0,6%
Niemodlin - obszar wiejski	307	300	288	296	265	-13,7%

Źródło: dane GUS/BDL

Edukacja gimnazjalna w gminie Niemodlin prowadzona jest w dwóch placówkach. Jedna z nich, wchodząca w skład Zespołu Szkół im. Bolesława Chrobrego, zlokalizowana jest w Niemodlinie, zaś druga – w Graczach:

²⁴ Za: <http://www.sp1niemodlin.pl>

²⁵ Za: <http://sp2niemodlin.szkolnastrona.pl>

²⁶ Za: <http://www.sp-rogi.pl>

²⁷ Za: <http://pspgrabin.szkolnastrona.pl>

- Publiczne Gimnazjum Zespołu Szkół im. Bolesława Chrobrego w Niemodlinie, ul. Opolska 34 (organ prowadzący: powiat opolski)
- Publiczne Gimnazjum im. Polskich Noblistów w Graczach, ul. Niemodlińska 21, Gracze (organ prowadzący: gmina Niemodlin)

Do gimnazjów na terenie gminy Niemodlin w 2013 roku uczęszczało 349 uczniów, tj. aż o 23,8% mniej niż w 2009 roku. W gimnazjum w mieście liczba uczniów wynosiła w tym czasie 217 osób, zaś na obszarze wiejskim – 132 osoby. Zróżnicowane okazały się zmiany liczby uczniów w poszczególnych gimnazjach w latach 2009-2013. O ile w gimnazjum w Graczach liczba uczniów przez cały okres utrzymywała się na podobnym poziomie 130-132 uczniów (z jedną anomalią w 2012 roku – 124 uczniów), to w gimnazjum w Niemodlinie ich liczba spadła aż o jedną trzecią (-33,8%). Tym samym udział uczniów gimnazjum w Niemodlinie, choć wciąż przeważających w ogóle uczniów na tym etapie edukacji, zmniejszył się z 71,6% (w 2009 roku) do 62,2% (w 2013 roku).

Zmniejszenie liczby uczniów gimnazjów obserwowane było także w pozostałych jednostkach terytorialnych, choć tempo spadku było niższe niż w gminie Niemodlin. W skali kraju liczba młodzieży uczęszczającej do gimnazjów w latach 2009-2013 spadła o 15%, w województwie opolskim spadek wyniósł 17,7%, zaś w powiecie opolskim – 18,3%.

Tabela 54. Uczniowie w gimnazjach dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	1291854	1231648	1181390	1133709	1097686	-15,0%
Opolskie	32135	30605	29255	27779	26440	-17,7%
Powiat opolski	3960	3741	3568	3358	3236	-18,3%
Niemodlin	458	406	398	371	349	-23,8%
Niemodlin - miasto	328	274	267	247	217	-33,8%
Niemodlin - obszar wiejski	130	132	131	124	132	1,5%

Źródło: dane GUS/BDL

Edukację na **poziomie ponadgimnazjalnym** na terenie gminy Niemodlin zapewniają szkoły należące do Zespołu Szkół im. Bolesława Chrobrego:

- Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół im. Bolesława Chrobrego w Niemodlinie, ul. Opolska 34
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Zespołu Szkół im. Bolesława Chrobrego w Niemodlinie, ul. Opolska 34

Do niemodlińskiego liceum ogólnokształcącego w 2013 roku uczęszczało 78 osób, a ich liczba w porównaniu z 2009 rokiem zmniejszyła się ponad dwukrotnie (aż o 53,3%). W skali kraju oraz województwa opolskiego liczba uczniów liceów w latach 2009-2013 również wykazywała tendencję malejącą, jednak tempo zmian było znacznie niższe i wynosiło (odpowiednio): -16,7% oraz -22,4%. Jedynie w powiecie opolskim liczba uczniów liceów ogólnokształcących w 2013 roku była wyższa niż w 2009 roku o 4,8%.

Tabela 55. Uczniowie w liceach ogólnokształcących dla młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	655394	631319	605156	577462	545839	-16,7%
Opolskie	14080	13268	12541	11808	10925	-22,4%
Powiat opolski	608	606	644	652	637	4,8%
Niemodlin	167	127	100	75	78	-53,3%

Źródło: dane GUS/BDL

Natomiast liczba uczniów w zasadniczej szkole zawodowej w Niemodlinie w 2013 roku kształtowała się na poziomie 90 uczniów, tj. o 30,2% mniej niż w 2009 roku. Mniejsze zainteresowanie kształceniem w zsz obserwowane było również w pozostałych jednostkach terytorialnych, przy czym spadek liczby uczniów wynosił od -22% (w skali kraju) do -34,2% (w powiecie opolskim).

Tabela 56. Uczniowie w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	220108	209958	196811	183716	171779	-22,0%
Opolskie	7264	6616	6059	5712	5302	-27,0%
Powiat opolski	465	407	373	330	306	-34,2%
Niemodlin	129	109	109	92	90	-30,2%

Źródło: dane GUS/BDL

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki umożliwiające kształcenie na poziomie średnim zawodowym (technikum) ani policealnym. Natomiast w styczniu 2013 roku działalność zainaugurował Uniwersytet Trzeciego Wieku w Niemodlinie. W poszczególnych sekcjach UTW prowadzone są zajęcia taneczne, językowe (język angielski, język niemiecki), zajęcia wokalne (zespół „Piąty Bieg”), ruchowe, teatralne oraz grupy: rowerowa i turystyczna.

Do placówek oświatowych działających na terenie gminy należy również Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Wojska Polskiego 5), kierująca swoją ofertą do dzieci i młodzieży, rodziców oraz nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek edukacyjnych powiatu opolskiego²⁸.

6. Kultura czasu wolnego

6.1. Najważniejsze kulturalne imprezy cykliczne

Organizatorem życia kulturalnego na terenie gminy Niemodlin jest **Ośrodek Kultury w Niemodlinie** (ul. M. Reja 1). Jego działalność, nastawiona na edukację kulturalną, rozwój zainteresowań i zdolności oraz zapewnienie atrakcji w czasie wolnym, skierowana jest zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy.

Ośrodek Kultury w Niemodlinie oferuje szeroką gamę zajęć:

- Zajęcia wokalne (Studio Piosenki)
- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia taneczne (zespoły Rytmix I, Rytmix II, Rytmix III, Mini Rytmix, Rytmix przedszkolaki)
- Zajęcia teatralne (w grupie młodzieżowej oraz grupie dorosłych)
- Zajęcia instrumentalne (nauka gry na pianinie, saksofonie, keyboardzie, gitarze)
- Zajęcia fotograficzne

²⁸ Za: <http://www.pppniemodlin.prv.pl>

W ośrodku działa również Scena Muzyczna, studio nagrań oraz prowadzone są zespoły wokalne („Piąty Bieg”, „Graczanki”) i zespoły młodzieżowe. Oprócz oferty zajęć kulturalnych, w Ośrodku Kultury w Niemodlinie organizowane są m.in. koncerty, wystawy, imprezy plenerowe, warsztaty, przeglądy, imprezy środowiskowe i okolicznościowe, spektakle teatralne, projekcje filmowe, konferencje naukowe i spotkania i in. Do grudnia 2014 roku Ośrodek Kultury w Niemodlinie był także wydawcą bezpłatnego miesięcznika o tematyce społeczno-kulturalnej „Puls Niemodlina” (od 1 stycznia 2015 roku wydawnictwo zostało zawieszona).

Wśród licznych imprez kulturalnych organizowanych przez Ośrodek Kultury w Niemodlinie na szczególną uwagę zasługują dwie: Ogólnopolski Konkurs na Interpretację Piosenek Agnieszki Osieckiej „Oceany” oraz Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego „Karpik”.

Ogólnopolski Konkurs na Interpretację Piosenek Agnieszki Osieckiej „Oceany” organizowany jest przez niemodliński Ośrodek Kultury od 2005 roku. Celem konkursu jest *popularyzacja twórczości polskiej poetki Agnieszki Osieckiej wśród młodzieży, a także zachęcenie młodych ludzi do śpiewania piosenek z tekstem o wysokich walorach artystycznych*. Rokrocznie patronat honorowy nad konkursem sprawuje Fundacja im. Agnieszki Osieckiej „Okularnicy”. W 2015 roku odbyła się już XI edycja konkursu, który z każdym rokiem zdobywa coraz większą popularność w całym regionie²⁹.

Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego „Karpik” jest głównym punktem Święta Karpia. W 2015 roku odbyła się już trzynasta edycja konkursu przyciągająca artystów zarówno z kraju, jak i całego świata (np. Indie, Birma, Nigeria, Iran). *Celem konkursu jest ukazanie tradycji, cech i przywar narodowych w krzywym zwierciadle – za pomocą unikatowego wyrazu artystycznego, jakim jest rysunek satyryczny, a sama nazwa nawiązuje do tradycji stawów hodowlanych, z których słynie gmina*. W 2011 roku Ośrodek Kultury w Niemodlinie otrzymał statuetkę „Małego Eryka”, a w 2014 roku „Dużego Eryka”, najważniejszej i najbardziej prestiżowej nagrody w dziedzinie rysunku satyrycznego.

Nagroda została przyznana *w uznaniu dotychczasowych, dwunastoletnich dokonań organizacyjnych i artystycznych „Karpika”, a w szczególności za stały jego rozwój, doskonalenie i profesjonalizację, stawiające konkurs w czołówce tego typu imprez w Polsce i w Europie, za konsekwentną promocję polskiej i światowej sztuki karykatury*. „Karpik” jest jedyną cykliczną imprezą satyryczną organizowaną na Opolszczyźnie, zaliczaną jednocześnie do najważniejszych w kraju. Patronat nad konkursem sprawuje Zarząd Stowarzyszenia Polskich Artystów Karykatury³⁰.

6.2. Biblioteka Publiczna

Placówką biblioteczną na terenie gminy Niemodlin jest **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna** (ul. Bohaterów Powstań Śląskich 34a). Placówkę tworzą następujące komórki organizacyjne:

- Wypożyczalnia dla dorosłych
- Oddział dla dzieci
- Dział Informacyjno-Bibliograficzny
- Czytelnia Naukowa
- Czytelnia Internetowa

²⁹ Za: <http://www.okniemodlin.org/400/299/oceany.html>

³⁰ Za: <http://www.okniemodlin.org/280/swieto-karpia.html>

- Dział Komputeryzacji
- Dział Gromadzenia i Opracowywania Zbiorów
- Dział Audiowizualny
- Dział Administracyjno-Gospodarczy i Finansowy
- Filia Biblioteki w Grabinie
- Filia Biblioteki w Graczach
- Filia Biblioteki w Rogach³¹.

Na 1 placówkę biblioteczną w gminie Niemodlin przypadało w 2013 roku 3 370 osób. Znacznie wyższe wartości wskaźnika występowały w mieście (6 623 osoby) niż na obszarach wiejskich gminy (2 286 osób). Najtrudniejsza sytuacja dotyczyła całego kraju, gdzie na 1 placówkę biblioteczną przypadały 4 103 osoby, o 232 więcej niż w 2009 roku. W pozostałych jednostkach odnotowano niższe wartości wskaźnika niż w gminie Niemodlin: w województwie opolskim było to 3 025 osób na 1 placówkę biblioteczną, zaś w powiecie opolskim – 2 775 osób. Oprócz całego kraju, we wszystkich jednostkach terytorialnych

w latach 2009-2013 zmniejszała się liczba ludności przypadającej na 1 placówkę biblioteczną, przy czym spadek ten wahał się od -26 (województwo opolskie) do -219 (miasto Niemodlin).

Tabela 57. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	3871	3940	3990	4072	4103	232
Opolskie	3051	3028	3063	3061	3025	-26
Powiat opolski	2813	2773	2718	2777	2775	-38
Niemodlin	3468	3408	3396	3389	3370	-98
Niemodlin - miasto	6842	6793	6748	6699	6623	-219
Niemodlin - obszar wiejski	2343	2280	2278	2286	2286	-57

Źródło: dane GUS/BDL

Księgozbiór biblioteki publicznej w gminie Niemodlin w 2013 roku liczył 74 162 woluminy, tj. o 9 927 woluminów mniej niż w 2009 roku (o 11,8%). Większy spadek wystąpił w placówce zlokalizowanej w mieście (o 13,7%) niż na obszarach wiejskich (o 7,5%). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców niemodlińskie biblioteki liczyły 5 502 woluminów, znacznie więcej niż wynosiła średnia powiatowa (4 251 woluminów na 1000 ludności), wojewódzka (3 961 woluminów na 1000 mieszkańców) oraz krajowa (3 402 woluminy na 1000 ludności).

Warto dodać jednak, iż tempo spadku wskaźnika księgozbioru bibliotek na 1000 mieszkańców w przypadku gminy Niemodlin w latach 2009-2013 było znacznie szybsze niż w innych jednostkach. W gminie spadek wyniósł -560 woluminów (w tym -929 w mieście), w kraju -116, zaś w województwie opolskim -79. Jedynie w powiecie opolskim nastąpił wzrost wskaźnika o 18 woluminów na 1000 mieszkańców.

³¹ Za: <http://www.biblioteka-niemodlin.pl>

Tabela 58. Księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	3517,9	3458,3	3439,0	3415,7	3402,0	-116
Opolskie	4039,5	4022,5	3968,2	3929,3	3961,0	-79
Powiat opolski	4233,3	4302,1	4287,3	4262,9	4251,0	18
Niemodlin	6061,8	6002,0	5763,7	5544,6	5502,0	-560
Niemodlin - miasto	8605,1	8450,3	8122,0	7651,9	7676,0	-929
Niemodlin - obszar wiejski	3586,5	3570,1	3435,2	3485,9	3401,0	-186

Źródło: dane GUS/BDL

Gmina Niemodlin charakteryzuje się najwyższą liczbą czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności. W 2013 roku wskaźnik ten wynosił 172, podczas gdy w kraju – 167, w województwie opolskim – 161, zaś najniższy był w powiecie opolskim – 126. Widoczna jest jednak znaczna dysproporcja między miastem i obszarem wiejskim gminy Niemodlin. W 2013 roku na 1000 mieszkańców miasta znajdowało się 273 czytelników bibliotek publicznych (o 11 więcej niż w 2009 roku), podczas gdy na obszarach wiejskich wskaźnik ten przyjmował wartość 74 (o 11 mniej niż w 2009 roku).

Tabela 59. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	172	169	168	168	167	-5
Opolskie	154	152	161	162	161	7
Powiat opolski	127	128	128	125	126	-1
Niemodlin	173	178	179	172	172	-1
Niemodlin - miasto	262	271	277	266	273	11
Niemodlin - obszar wiejski	85	86	82	80	74	-11

Źródło: dane GUS/BDL

W gminie Niemodlin następowało również najwięcej wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika – w 2013 roku przeciętny czytelnik niemodlińskich bibliotek wypożyczył 19,4 woluminów. Ponownie więcej książek wypożyczyli czytelnicy z miasta (20,2 wolumina) niż z obszarów wiejskich (16,8 wolumina) gminy. W przypadku pozostałych jednostek terytorialnych wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika wahał się w 2013 roku od 17,9 (powiat opolski) do 18,9 (województwo opolskie).

Tabela 60. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	18,7	18,4	18,6	18,9	18,5	-0,2
Opolskie	20,2	20,2	18,9	18,8	18,9	-1,3
Powiat opolski	17,1	16,9	17,1	17,8	17,9	0,8
Niemodlin	17,1	16,9	17,7	19,3	19,4	2,3
Niemodlin - miasto	17,4	17,4	17,6	19,8	20,2	2,8
Niemodlin - obszar wiejski	16,2	15,3	17,7	17,5	16,8	0,6

Źródło: dane GUS/BDL

6.3 Sport

6.3.1 Najważniejsze imprezy sportowe

Głównym organizatorem życia sportowego na terenie gminy Niemodlin jest **Ośrodek Sportu i Rekreacji** (ul. Reymonta 11). Do głównych zadań OSiR w Niemodlinie należy: *zarządzanie i gospodarowanie gminnymi obiektami sportowymi i rekreacyjnymi, organizacja zawodów, turniejów oraz zajęć sportowo rekreacyjnych, prowadzenie działalności reklamowej w zakresie działania ośrodka, wynajmowanie i wydzierżawianie obiektów sportowych dla potrzeb organizacji szkoleń sportowych oraz imprez sportowych i rekreacyjnych*³².

OSiR w Niemodlinie zarządza następującymi obiektami sportowymi w gminie:

- Stadion Miejski – z boiskiem o wymiarach 110 m x 64 m i widownią na 500 miejsc. W budowie boisko boczne o wymiarach 90 m x 45 m ze sztucznym oświetleniem, zapleczem socjalnym i biurowym oraz salą (rotunda) spotkań działaczy sportowych i sportowców.
- Boisko Orlik 2012 (przy PSP nr 1, ul. Reymonta 8) – boisko ze sztuczną murawą oraz boisko wielofunkcyjne.
- Basen kąpielowy w Lipnie z Parkiem Linowym (ul. Daszyńskiego) – basen z niespotykaną w Polsce niecką dla pływających o wymiarach 100 m x 40 m oraz niecką rekreacyjną dla dzieci i niepływających – położony jest na skraju lasu, otoczony szlakami pieszymi i rowerowymi.
- Hala widowiskowo-sportowa (ul. Reymonta 11) z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych, obejmująca:
 - Widownię z 500 miejscami na widowni
 - Pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej, siatkówki, koszykówki oraz unihokeja
 - Siłownię z pełnym zapleczem sanitarnym
 - Salę fitness z bieżnią, orbitrekami, rowerkami oraz trzema urządzeniami do masażu
 - Dodatkowo na wyposażeniu hali pozostaje sprzęt do gry w badminton, stoły do tenisa stołowego oraz profesjonalne nagłośnienie.

Na bazie dostępnych obiektów sportowych OSiR oferuje szereg zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych:

- Organizacja amatorskich lig halowych: piłki nożnej (Liga Orlików, Niemodlińska Liga Futsalu), siatkówki i koszykówki
- Treningi sekcji specjalistycznych – piłki nożnej halowej, piłki siatkowej, piłki koszykowej, karate, tenisa stołowego
- Zajęcia na siłowni i w sali fitness (m.in. aerobik dla pań)
- Zajęcia nordic walking
- Obozy sportowe
- Organizacja imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych na firm

Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną na terenie gminy uzupełniają:

- Stadion Sportowy w Graczach

³² Za: <http://www.osir-niemodlin.pl/6/4/kontakt.html>

- Boiska piłkarskie w Grabinie, Krasnej Górze, Radoszowicach, Tłustorębach, Magnuszowicach i Grodźcu
- Przyszkolne sale gimnastyczne

Natomiast wśród klubów sportowych prowadzących działalność na terenie gminy Niemodlin można wyróżnić: MKS Sokół Niemodlin, UKS „Sokolik” Niemodlin, UKS „Jedynka” Niemodlin, LKS „Skalnik” Gracze, KS KGKS Krasna Góra, Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых (PZHGP) czy Wędkarski Klub Sportowy „Sokół”.

Oprócz Listopadowego Biegu Skalnika w Graczach, na terenie gminy organizowany jest szereg imprez sportowych: turnieje piłki nożnej, tenisa stołowego, siatkówki, koszykówki, turniej bowlingowy, wyścig kolarski i inne. W 2014 roku w Niemodlinie odbyły się m.in.: Mecz o Super Puchar Opolszczyzny – III memoriał Leszka Opałacza (ZAKSA Kędzierzy Koźle – Stal Nysa), XVI Mistrzostwa Opolszczyzny – STREETBALL NIEMODLIN 2014, Akademickie Mistrzostwa Polski w koszykówce mężczyzn, Mistrzostwa Województwa Opolskiego sędziów piłkarskich czy Street Cars Show.

6.4. Potencjał turystyczny, w tym dziedzictwo kulturowe

6.4.1 Atrakcje turystyczne³³

Długa historia Niemodlina sprzyja obecności wielu zabytków i zasobności w obiekty dziedzictwa kulturowego. Na terenie gminy usytuowane są zabytki ruchome (głównie wyposażenie kościołów) i nieruchome (m.in. obiekty sakralne, budynki mieszkalne) wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu, obszary objęte ochroną konserwatorską na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także podlegające ochronie stanowiska archeologiczne.

Do najważniejszych atrakcji gminy należą:

- Rynek w Niemodlinie – z mieszczkańskimi kamienicami, które zachowały kształt nadany na przełomie XVIII i XIX wieku (stanowiące historyczny układ urbanistyczny).
- Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Niemodlinie – pierwsza murowana budowla powstała w okresie średniowiecza. W drugiej połowie XV wieku wzniesiono ceglana wieżę i nawę, następnie zakrytą, boczne kaplice i przedsionek, a w połowie XVIII wieku – mury nawy obudowano filarami i łukami oraz wzniesiono ogrójec. Kolejne zmiany nastąpiły w XIX wieku, gdy podniesiona wieża uzyskała szpiczasty hełm oraz dobudowano drugi przedsionek. We wnętrzu kościoła uwagę zwracają: wzniesione w XIV wieku prezbiterium, renesansowe sklepienie z XVI wieku, ołtarz główny z obrazem Wniebowstąpienia i rzeźbami świętych Piotra i Pawła, dobudowane w XVII wieku kaplice z bocznymi ołtarzami, ambona, nawa przebudowana w XVIII wieku oraz organy i witraże z połowy XIX wieku.
- Zamek w Niemodlinie – historia zamku związana jest z rodem Piastów. Pierwszą wieżę mieszkalną wzniesiono na początku XIII wieku, kolejna była znacznie większa, otoczona fosą i murami. W obrębie murów w XV wieku powstał książęcy

³³ W tej części opracowania skupiono się na atrakcjach o charakterze kulturalnym i zabytkach, natomiast atrakcje związane z położeniem geograficznym i warunkami naturalnymi zostały przedstawione w 2.5. Pełna lista zabytków w gminie Niemodlin została zamieszczona w Załączniku do Diagnozy.

pałac Piastów, rozbudowywany i przebudowywany w kolejnych latach. W bryle zamku wyróżnia się wieża bramna z ozdobnym hełmem – w dole bramy znajduje się masywna kuta brama z widocznym kartuszem z herbem Praszczów. Wokół zamku usytuowany jest mały park, pochodzący z przełomu XIX i XX wieku, w którym znajduje się wiele okazów drzew (m.in. cisy), most i kamienne posągi świętych: Jana Nepomuka i Antoniego, Wendelina i Floriana. Zamek obecnie znajduje się w rękach prywatnych i nie jest udostępniany zwiedzającym.

- Park miejski w Niemodlinie – mały park miejski usytuowany obok stawu zamkowego, przylegający do brzegu Ścinawy.
- Mury miejskie – najprawdopodobniej zostały wzniesione pod koniec XIV wieku. Mury miejskie były wzmocnione wieżą bramną (tzw. nyską) oraz 8 mniejszymi wieżami obronnymi. Od wschodu, przy zamku, zlokalizowana była wieża bramna zwana opolską, ozdobiona rzeźbą z wizerunkiem św. Urszuli. Obie wieże zostały rozebrane w połowie XIX wieku. Najlepiej zachowane pozostałości murów miejskich znajdują się przy ul. Drzymały.
- Dawna latarnia miejska – pochodząca z 1909 roku żeliwna dawna latarnia miejska. Latarnia jest bogato zdobiona (charakterystyczne zdobienia w kształcie liści akantu, a także dwa skrzydlate smoki, przytwierdzone ogonami do latarni), zwieńczona szklanym kloszem i osadzona na cokole, obłożonym granitowymi belkami w kształcie ośmiokąta.
- Figura św. Floriana – kamienna figura stojąca na skwerze w Rynku od 1906 roku. Obecny posąg zastąpił wcześniejszą figurę, postawioną w 1717 roku.
- Kościół p.w. Imienia NMP w Szydłowcu Śląskim – ufundowany przez Hansa Pücklera i jego żonę Helenę z Siedlnickich. Kościół luterański powstał w miejscu pierwotnego drewnianego kościoła katolickiego, ok. 1629 roku został oddany katolikom. Nad wejściem do kościoła znajduje się kamienna płyta erekcyjna z 1616 roku z herbami Pückler i Odworąż. Wewnątrz kościoła na uwagę zasługują: kilkuczęściowy ołtarz, ambona wsparta na barkach Mojżesza i chrzcielnica, a także kamienne płyty nagrobne fundatorów kościoła. Kościół odgradzony jest od drogi kamiennym murem, w którym zachowały się ślady po otworach strzelniczych.
- Pozostałości zabudowy dworskiej w Szydłowcu Śląskim – do czasów współczesnych zachowały się resztki kamiennie-ceglanych murów, stanowiących granice dawnej posiadłości dworskiej Pücklerów. Na szczególną uwagę zasługują pozostałości po bramie wjazdowej oraz kilkusetletni dąb, zwany dębem Pücklera (zgodnie z inskrypcją wykutą w głazie pod dębem było to miejsce pojedynku dwóch rycerzy, walczących o względy białogłowy).
- Staw Molesty w Molestowicach – tajemniczy mały staw z wyspą, na której posadowiona była wieża rycerska, otoczona fosą i pełniąca funkcje mieszkalno-obronne. Istnienie wieży podawane było już w źródłach z 1451 roku.
- Cmentarz w Molestowicach – przedwojenny, luterański cmentarz wiejski, w ostatnich latach uporządkowany i oczyszczony. W 2010 roku cmentarz był miejscem spotkania obecnych i byłych, niemieckich, mieszkańców wsi.
- Molestowicka Góra – stożek liczący pierwotnie 200 m n.p.m. W większości został zniwelowany, co było wynikiem kilkusetletniej eksploatacji bazaltu. Z wyrobiskiem dawnego kamieniołomu związana jest legenda o mieszkających w Molestowickiej Górze karłach.
- Tzw. most Kopicki – obecna budowla powstała w 1931 roku i zastąpiła poprzednią, drewnianą przeprawę. Wzmianki o istniejącym w tym miejscu moście pojawiają się w dokumentach kupców węgierskich z XVI i XVII wieku. Most był wielokrotnie palony i niszczony, a następująco odbudowywany. Odegrał pewną rolę w trakcie

wojen śląskich w latach 1740-1763 (stacjonowało tam wojsko pruskie, a w 1741 roku główne siły pruskie z królem Fryderykiem Wielkim na czele), a także w trakcie wojen napoleońskich w 1813 roku, gdy przechodziły tędy siły francuskie i rosyjskie. Zgodnie z legendą – w rzece w okolicy mostu zatopiono skarb.

- Zabytki w Krasnej Górze – obiekty będące obecnie własnością prywatną, niedostępne do zwiedzania: dziewiętnastowieczny dwór, fragment parku krajobrazowego oraz spichlerz dworski z przełomu XVIII i XIX wieku. W parku znajduje się wzniesienie, będące niegdyś miejscem usytuowania drewnianej średniowiecznej wieży rycerskiej, otoczonej fosą i wałem pierścieniowym (zamek Sunneberg).
- Kościół p.w. Macierzyństwa NMP w Krasnej Górze – wybudowany w 1857 roku, następnie rozbudowany w 1908 roku. Nad wejściem do kościoła znajduje się tablica erekcyjna z XVII wieku, ozdobiona kartuszem herbowym rodu Donat. Kościół w Krasnej Górze jest filią kościoła w Grabinie.
- Ruiny zamku Jastrzębia koło Krasnej Góry – sztuczne ruiny wybudowane pod koniec XIX wieku przez właścicieli tutejszych dóbr, Schaffgotschów. Ruiny były miejscem romantycznych spacerów i wycieczek, organizacji pikników, a z góry, na której usytuowane były ruiny, rozciągał się widok na dolinę rzeki Nysy.
- Tatarska Górka – zwana również „Baba Jaga”, położona w odległości ok. 4 km od niemodlińskiego rynku. Nazwa „Tarter Berge” pojawiała się na XIX-wiecznych mapach. Wzniesienie ma ok. 170 m n.p.m., a na jego szczycie znajduje się taras widokowy.
- Park w Lipnie – od 1998 roku tworzący Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Lipno”, z licznymi okazami drzew, stawami i ogrodem dendrologicznym. Na terenie Parku znajdują się liczne, interesujące obiekty:
 - Basen kąpielowy w Lipnie – położony ok. 2 km od Niemodlina, na skraju parku. Basen wybudowano w 1935 roku, a do czasów współczesnych zachowały się oryginalne drewniane budynki szatni. W skład kąpieliska wchodzi trzy połączone ze sobą baseny: duży (100 m długości), średni i mały (dla dzieci). W 2012 roku na terenie wokół basenu utworzono park linowy.
 - Ogród dendrologiczny w Lipnie – założony w 1782 roku ogród o powierzchni 4 ha. Rośnie w nim wiele unikalnych gatunków drzew i krzewów, m.in. różaneczniki, ambrowiec amerykański, tulipanowiec amerykański, aralia japońska, grujecznik japoński, miłorząb japoński, cyprysiki czy daglezie.
 - Uroczysko w Lipnie – tzw. „Piekiełko”, stanowiące pozostałości po XVIII-wiecznych urządzeniach parkowych z czasów pierwszego Praszmy, właściciela tych ziem. Ówczesnie znajdowało się tam wiele wysp i kanałów wodnych, pływających gondoli, ukrytych przejść i miejsc o dziwnych nazwach: „Niebo”, „Piekło”, „Poła Elizejskie”. Z uroczyska prowadziły ścieżki do innych obiektów parkowych: Pustelni, Świątynki Węża czy Chińskiego Pawilonu, które nie zachowały się do czasów współczesnych.
 - Kapliczka Pustelnika (Chatka Pustelnika) – zgodnie z legendą, drewniana kapliczka z gankiem i dzwonnica pochodząca z końca XVIII wieku i została wzniesiona przez francuskich emigrantów. W mogile obok kapliczki spoczywają szczątki jednego z jej budowniczych.
 - Źródełko Fryderyka – usytuowane w sąsiedztwie kapliczki Pustelnika, stanowiące pozostałość po XVIII-wiecznym założeniu parkowym. Źródełko posiada kamienne ocembrowanie i jest nakryte daszkiem.

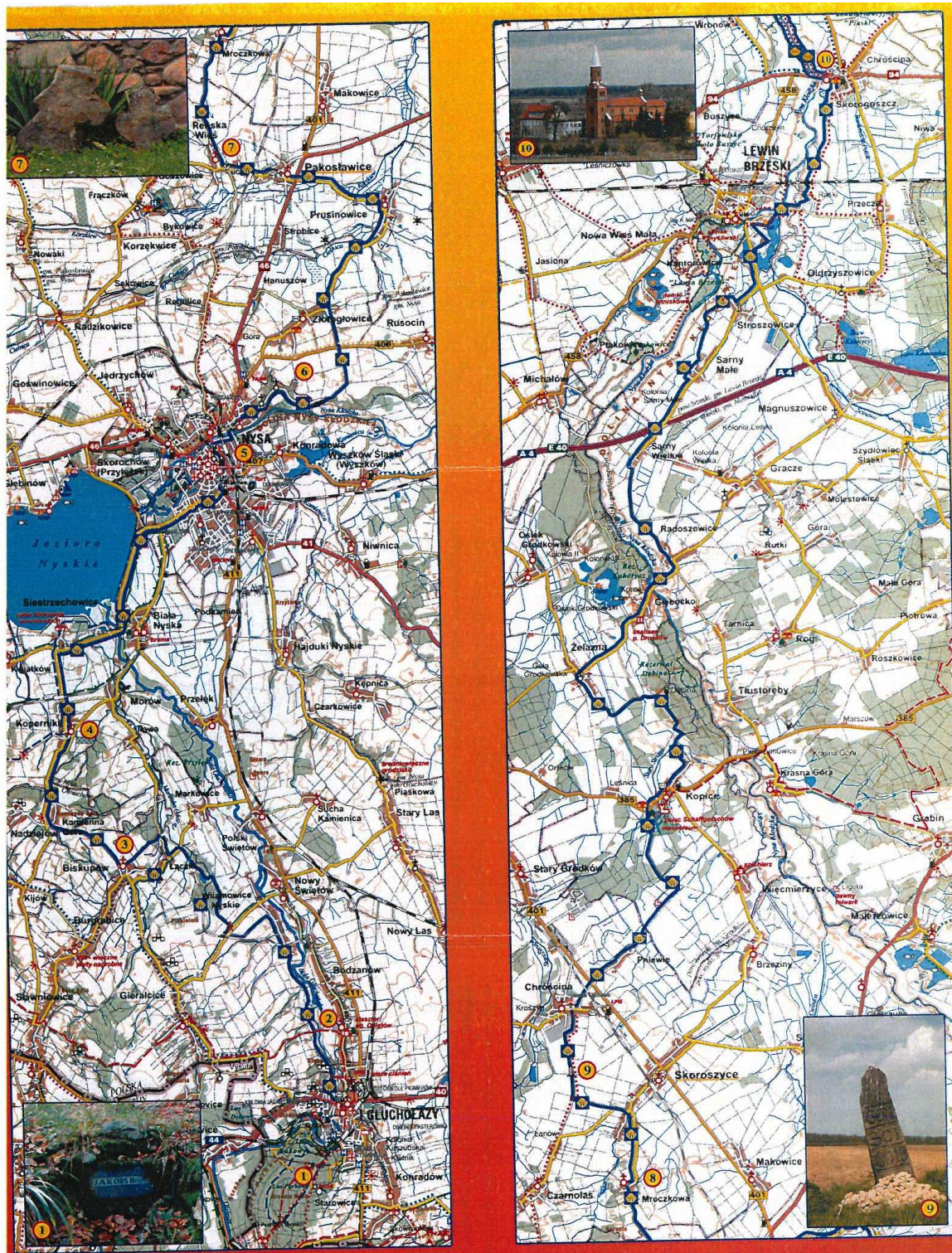
- Inne obiekty w Parku: kapliczka z figurą Madonny (ufundowana w 1909 roku przez Elżbietę Stolberg-Stolberg, żonę Fryderyka II Praschmy, ówczesnego właściciela parku), dawna leśniczówka (wzniesiona w XIX wieku budynek o zabudowie szkieletowej) oraz tzw. brama niemodlińska (jedna z ceglanych XIX-wiecznych bram prowadzących do parku).
- Pozostałe parki zabytkowe (umieszczone w rejestrze zabytków): w Grabinie (z XVIII wieku), Jakubowicach (z przełomu XVIII/XIX wieku), Krasnej Górze (z XIX wieku), Niemodlinie (z II poł. XIX wieku), Rogach (z początku XIX wiek) i Szydłowcu Śląskim (z XVII wieku).
- Cmentarze zabytkowe – ogółem na terenie gminy zlokalizowano 25 cmentarzy zabytkowych, w bardzo różnym stanie utrzymania. Niewiele z nich dotrwało do czasów współczesnych w czytelnej formie, jedynie w 9 zachowały się zabytkowe nagrobki.
- Zabytki archeologiczne – na obszarze gminy odkryto łącznie 88 stanowisk o różnym znaczeniu. Szczególnie istotne są grodziska średniowieczne o własnej formie terenowej – warowny obszar na brzegu Ścinawy Niemodlińskiej, granicy Dolnej i Górnej dzielnicy śląskiej³⁴.

Przez teren gminy poprowadzony został szlak rowerowy „Wokół Niemodlina”³⁵ oraz Szlak Świętego Jakuba. Szlak Świętego Jakuba (hiszp. *Camino de Santiago*) jest szlakiem pielgrzymkowym prowadzącym do katedry Santiago de Compostela w północno-zachodniej Hiszpanii, gdzie, według wierzeń, znajduje się ciało św. Jakuba. Szlak jest oznaczony muszlą św. Jakuba i żółtymi strzałkami. W obrębie gminy Niemodlin Szlak Świętego Jakuba prowadzi przez miejscowości Radoszowice i Sarny Wielkie.

³⁴ Za: M. Woźniak, *Przewodnik atrakcje turystyczne gminy Niemodlin, Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Niemodlin na lata 2009-2013*

³⁵ Szlak został przedstawiony w podrozdziale 3.3.

Mapa 8. Mapa Szlaku Świętego Jakuba

Źródło: http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&lad=a&id_dzi=2&id_men=37

7. Społeczeństwo obywatelskie

7.1 Organizacje pozarządowe

Wśród organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie gminy Niemodlin można wyróżnić podmioty prowadzące działalność w obszarze pomocy społecznej, zrzeszające hobbystów i pasjonatów wybranych dziedzin życia, jednostki ochotniczej straży pożarnej, a także kluby i zespoły sportowe.

Szczególną kategorię stowarzyszeń stanowią stowarzyszenia zarejestrowane w sołectwach należących do Programu Odnowy Wsi Opolskiej. W 2014 roku w programie, którego głównym założeniem jest rozwój miejscowości wiejskich z wykorzystaniem inicjatyw oddolnych ich mieszkańców, uczestniczyły 23 sołectwa gminy Niemodlin: Gracze, Radoszowice, Magnuszowice, Grodziec, Gościejowice, Krasna Góra, Molestowice, Sarny Wielkie, Brzęczkowice, Grabin, Jakubowice, Lipno, Michałówek, Magnuszowiczki, Rogi, Sosnówka, Tłustoręby, Piotrowa, Tarnica, Jaczowice, Wydrowice, Rzędziwojowice i Sady. Stowarzyszenia zostały zawiązane w: Graczach, Grodźcu, Magnuszowicach, Lipnie, Sosnówce, Tarnicy, Rzędziwojowicach, Grabinie i Szydłowcu Śląskim.

Wśród organizacji pozarządowych prowadzących działalność w gminie Niemodlin 4 podmioty mają status organizacji pożytku publicznego, tj. są uprawnione do pozyskiwania 1% podatku dochodowego. Należą do nich: Niemodlińskie Stowarzyszenie

Dobroczyenne „Nadzieja”, Stowarzyszenie „Partnerstwo Borów Niemodlińskich”, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Dolińskiej oraz MKS „Sokół” w Niemodlinie.

Tabela 61. Stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne prowadzące działalność na terenie gminy Niemodlin

Nazwa	Statut OPP
Pomoc społeczna	
Niemodlińskie Stowarzyszenie Dobroczyenne „Nadzieja”	tak
Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym „Kontakt” w Niemodlinie	
Polski Komitet Pomocy Społecznej w Niemodlinie	
Caritas Diecezji Opolskiej w Opolu	
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczyenne z Opola	
Stowarzyszenie „Monar” Ośrodek Gracze	
Inne	
Stowarzyszenie „Partnerstwo Borów Niemodlińskich”	tak
Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Dolińskiej	tak
Niemodliński Uniwersytet Trzeciego Wieku	
Niemodlińskie Towarzystwo Regionalne	
Fundacja Zamku Książąt Niemodlińskich	
Stowarzyszenie „Perspektywy Grabina”	
Fundacja Edukacyjna (Gościejowice Małe)	
Związek Harcerstwa Polskiego – Hufiec Niemodlin	
Stowarzyszenie Ekologiczne w Niemodlinie	
Towarzystwo Właścicieli Obiektów Zabytkowych	
Miejsko-Gminny Związek Kombatantów RP w Niemodlinie	
Koło Pszczelarzy	
Polski Związek Wędkarski	
Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых - sekcja Niemodlin	
Sport	
Gminna Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Niemodlinie	
Miejski Klub Sportowy „Sokół” w Niemodlinie	tak
Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” Niemodlin	
Uczniowski Klub Sportowy „Sokolik” w Niemodlinie	
Ludowy Klub Sportowy „Skalnik” Gracze	
Klub Sportowy KGKS Krasna Góra-Tłustoręby	
Ludowy Zespół Sportowy „Huragan” Grabin	
Ludowy Zespół Sportowy „Fabstyle” Grodziec	
Ludowy Klub Sportowy „Pionier” Magnuszowice	
Ludowy Zespół Sportowy „Walka” Radoszowice	
Ludowy Zespół Sportowy Tłustoręby-Krasna Góra	
Stowarzyszenia w miejscowościach należących do programu Odnowa Wsi	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Grodziec „Tysiącletnie Grodzisko”	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Magnuszowice „Wspólna Sprawa”	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Lipno „Las i woda to Lipna uroda”	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi „Sosnówka drzwi do lasu”	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Tarnica „Lepsza przyszłość”	

Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Rzędziwojowice „Kawał dobrej roboty”	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Grabin „Teraz Grabin”	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Szydłowiec Śląski - Podajmy sobie ręce	
Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Gracze	
Jednostki Straży Pożarnej	
Zakładowa Straż Pożarna przy „Bazalt-Gracze” Sp. z o.o.	
Ochotnicza Straż Pożarna w Graczach	
Ochotnicza Straż Pożarna w Rogach	
Ochotnicza Straż Pożarna w Grabinie	
Ochotnicza Straż Pożarna w Grodźcu	
Ochotnicza Straż Pożarna w Krasnej Górze	

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Gminy Niemodlin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2014,
www.trzecisektor.opole.pl/download/Gmina_Niemodlin.pdf, www.bazy.ngo.pl

Na 10 tys. mieszkańców gminy Niemodlin w 2013 roku przypadało 30 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Pod tym względem gmina przewyższała średnią powiatową, gdzie występowały jedynie 23 podmioty NGO na 10 tys. mieszkańców. Taką samą wartość wskaźnika jak w gminie Niemodlin osiągnięto w województwie opolskim, zaś w skali kraju – na 10 tys. mieszkańców przypadały 32 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Co interesujące, więcej podmiotów III sektora przypadało na mieszkańców obszaru wiejskiego gminy (32 w 2013 roku) niż na mieszkańców samego miasta Niemodlin (27). Również tempo wzrost wskaźnika w latach 2009-2013 na obszarach wiejskich było ponad dwukrotnie szybsze (wzrost o 9 podmiotów) niż w mieście (wzrost o 4 podmioty).

Tabela 62. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	26	27	28	30	32	6
Opolskie	25	27	28	29	30	5
Powiat opolski	20	21	22	23	23	3
Niemodlin	23	27	28	29	30	7
Niemodlin - miasto	23	25	24	25	27	4
Niemodlin - obszar wiejski	23	29	32	32	32	9

Źródło: dane GUS/BDL

Współpraca samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest w oparciu o rokrocznie uchwalany Program współpracy Gminy Niemodlin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Celem Programu jest kształtowanie państwa obywatelskiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami. Służyć temu ma wspieranie organizacji i zrzeszonych w nich mieszkańców w realizacji celów publicznych. Współpraca Gminy z NGO odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności, a jest realizowana w formie finansowej i pozafinansowej. W 2015 roku do priorytetowych zadań publicznych, których realizacja może być zlecona organizacjom należą:

- Zadania z zakresu pomocy społecznej:
 - Świadczenie usług w zakresie wykonywania pracy socjalnej

- Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznego
- Pozyskiwanie i dystrybucja żywności dla potrzebujących
- Przygotowanie i wydawanie posiłków osobom ubogim i potrzebującym
- Zadania z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie):
 - Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży połączonego z realizacją programu profilaktyki uzależnień
- Działania na rzecz osób niepełnosprawnych:
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz ich integracja
- Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym:
 - Prowadzenie różnych form aktywizacji społecznej osób starszych
- Zadania z zakresu sportu:
 - Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu

Zgodnie z uchwalonym na 2015 roku budżetem Gminy Niemodlin na dotacje celowe na zadania zlecane dla podmiotów III sektora przeznaczono kwotę 404 000,00 zł (Załącznik Nr 7 do uchwały Nr IV/8/14 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 18 grudnia 2014 r.)

7.2 Udział w wyborach.

Szczególnym przejawem aktywności obywatelskiej jest udział w wyborach powszechnych. W I turze wyborów prezydenckich w 2015 roku uczestniczyło 46,98% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy Niemodlin, zaś w II turze – 46,65%. Frekwencja wyborcza w gminie okazała się wyższa niż średnia dla powiatu opolskiego (I tura – 38,69%, II tura – 42,92%), ale jednocześnie niższa niż frekwencja w całym kraju (odpowiednio 48,96% i 55,34%). Zbliżona frekwencja w gminie Niemodlin, na poziomie 46-47%, wystąpiła w wyborach prezydenckich w 2010 roku, zaś w 2005 roku kształtowała się w granicach 42-43%. Zgodnie z ogólnopolską tendencją, wybory prezydenckie charakteryzują się najwyższą frekwencją – mieszkańcy kraju, województwa, powiatu i gminy najchętniej uczestniczą właśnie w głosowaniu na prezydenta RP.

Tabela 63. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w latach 2005, 2010 i 2015

	2005		2010		2015	
	I tura	II tura	I tura	II tura	I tura	II tura
Polska	49,74%	50,99%	54,94%	55,31%	48,96%	55,34%
Województwo opolskie	41,24%	42,72%	46,59%	46,67%	42,54%	47,27%
Powiat opolski	33,54%	36,29%	40,92%	41,37%	38,69%	42,92%
Niemodlin	42,51%	42,93%	46,60%	46,97%	46,98%	46,65%

Źródło: dane PKW

W wyborach parlamentarnych w 2011 roku uczestniczyło 38,83% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy Niemodlin. Choć frekwencja w gminie przewyższała średnią powiatową (37,16%), to jednocześnie była znacznie niższa niż w województwie opolskim (40,95%) oraz całym kraju (48,92%). Tendencja ta, tzn. fakt, że mieszkańcy gminy Niemodlina głosowali chętniej niż mieszkańcy powiatu opolskiego, a zarazem mniej chętnie niż mieszkańcy województwa i kraju, utrzymywała się w trakcie wszystkich wyborów parlamentarnych. Natomiast we wszystkich jednostkach terytorialnych najwyższą frekwencję wyborczą odnotowano podczas wyborów w 2007 roku, zaś najniższą – w 2005 roku.

Tabela 64. Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w latach 2005, 2007 i 2011

	2005	2007	2011
Polska	40,57%	53,88%	48,92%
Województwo opolskie	33,47%	45,53%	40,95%
Powiat opolski	27,62%	39,78%	37,16%
Niemodlin	31,90%	43,96%	38,83%

Źródło: dane PKW

Ostatnie wybory samorządowe odbyły się w 2014 roku. Zgodnie z danymi PKW do godz. 17:30 frekwencja wyborcza w gminie Niemodlin wynosiła 38,19%. Była ona wyższa niż frekwencja wyborcza w powiecie opolskim (33,17%) oraz województwie opolskim (34,92%), a także nieznacznie niższa niż frekwencja wyborcza w całym kraju (39,28%). We wszystkich jednostkach najwięcej osób uczestniczyło w wyborach samorządowych w 2010 roku, jednak w żadnym przypadku frekwencja nie przekroczyła progu 50%.

Tabela 65. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w latach 2006, 2010 i 2014³⁶

	2006	2010	2014
Polska	39,56%	47,32%	39,28%
Województwo opolskie	32,73%	40,99%	34,92%
Powiat opolski	35,10%	38,97%	33,17%
Niemodlin	33,41%	42,46%	38,19%

Źródło: dane PKW

Wybory do Parlamentu Europejskiego są tymi, w których mieszkańcy naszego kraju uczestniczą najrzadziej. Frekwencja wyborcza w 2014 roku w gminie Niemodlin kształtowała się na poziomie 16,84%, nieznacznie przewyższając frekwencję w powiecie opolskim (15,24%). Najwyższą frekwencję do PE odnotowuje się w skali całego kraju (ok. 24%), województwo opolskie oraz wchodzące w jego skład jednostki (powiat opolski, gmina Niemodlin) znacznie obiegają od średniej krajowej.

Tabela 66. Frekwencja wyborcza w wyborach do Parlamentu Europejskiego w latach 2009 i 2014

	2009	2014
Polska	24,53%	23,83%
Województwo opolskie	19,65%	17,95%
Powiat opolski	16,16%	15,24%
Niemodlin	16,54%	16,84%

Źródło: dane PKW

³⁶ Dane dotyczą I głosowania; w 2014 roku frekwencja z godz. 17:30

SFERA GOSPODARCZA

8. Sfera gospodarcza

8.1 Przedsiębiorczość

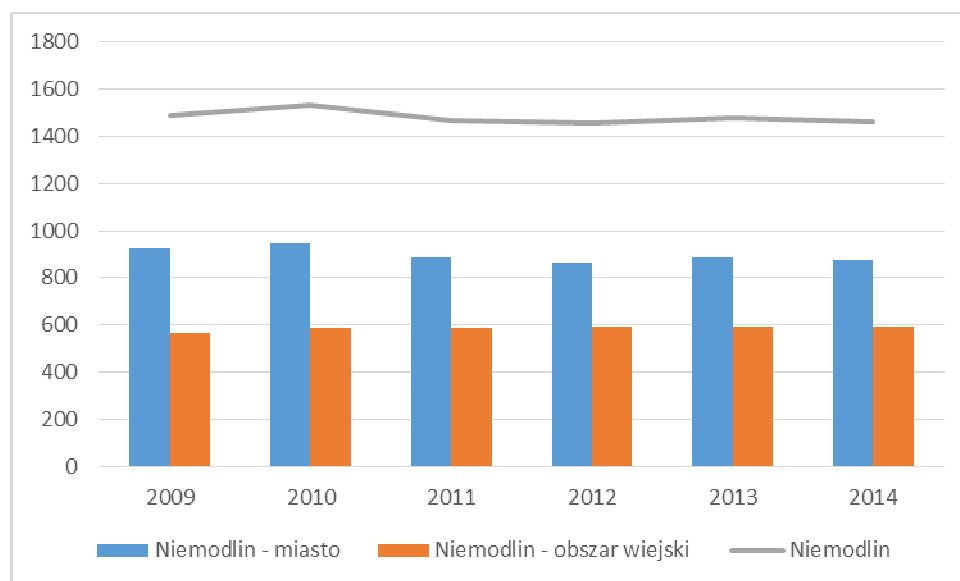
Gmina Niemodlin jest gminą o przeważającym charakterze rolnym, z niewielkimi zakładami produkcyjnymi (konstrukcje stalowe, kopalnie, produkcja jaj, ceramika budowlana). Na obszarach wiejskich dominuje rolnictwo, zaś w mieście Niemodlin największe znaczenie mają usługi, głównie handel.

Do największych pracodawców na terenie gminy Niemodlin należą m.in.:

- Gmina Niemodlin (wraz z jednostkami organizacyjnymi)
- Przedsiębiorstwo Surowców Skalnych „Bazalt-Gracze” Sp. z o.o., 49-156 Gracze
- Fermstal WKS Sp. z o.o, ul. Opolska 39
- Fermy drobiu: Niemodlin, Grodziec, Michałówek, Magnuszowiczki, Magnuszowice, Brzęczkowice, Gościejowice, Gracze, Sady
- Berliner-Luft Sp. z o.o., ul. Gościejowicka 4
- EUROMAT Sp.j., ul. Opolska 38
- Kopalnie Odkrywkowe Surowców Drogowych S.A., ul. Bohaterów Powstań Śląskich 30
- Międzynarodowy Transport Drogowy Kazimierz Skuratowicz, ul. Opolska 56
- Centrum Handlowo-Usługowe STW, ul. Opolska 54
- Cegielnia Niemodlin, ul. Opolska 44
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Wydrowice, Niemodlin
- Wędliniarstwo - Gruszka - Witkowski, Gościejowice 13a
- PSS Społem Niemodlin, Rynek 42
- Wytwórnia Mas Bitumicznych w Niemodlinie, ul. Opolska 31
- RAPEX Grabin, ul. Krótka 26/2, Grabin
- Zakład Inst.- Budowlany ISAN-BUD, ul. Opolska 40
- Zakład Budownictwa Stamura sp.c., ul. Opolska 2a
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Drogowego - Niemodlin Urszula Roszak-Rawska, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 50
- Chempest Niemodlin, ul. Opolska 39

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Niemodlin wynosiła w 2014 roku 1 464. Więcej przedsiębiorstw zlokalizowanych było w mieście (873 podmioty, tj. 59,6%) niż na obszarach wiejskich gminy (591 podmiotów, tj. 40,4%). O ile jednak w latach 2009-2014 liczba podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich wzrosła (o 4,6%), to w przypadku miasta nastąpił spadek o 5,7%. Ogółem liczba przedsiębiorstw w gminie zmniejszyła się w tym okresie o 1,8%.

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane GUS/BDL

Wśród podmiotów gospodarczych dominująca jest rola sektora prywatnego. W 2014 roku liczba przedsiębiorstw prywatnych wynosiła 1 409, tj. 96,2% ogółu przedsiębiorstw w gminie Niemodlin. Pozostałe 55 podmiotów gospodarczych stanowiły przedsiębiorstwa publiczne, w zdecydowanej większości zlokalizowane w mieście (51 podmiotów). W latach 2009-2014 znacznemu zmniejszeniu uległ sektor publiczny – ogółem w gminie ubyło 17 podmiotów publicznych (spadek o 23,6%), w tym 13 w mieście (spadek o 20,3%) oraz 4 na obszarach wiejskich gminy (spadek o 50%).

Tabela 67. Podmioty gospodarki narodowej wg sektora własności w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
sektor publiczny							
Niemodlin	72	66	65	63	59	55	-23,6%
Niemodlin - miasto	64	58	57	55	52	51	-20,3%
Niemodlin - obszar wiejski	8	8	8	8	7	4	-50,0%
sektor prywatny							
Niemodlin	1419	1467	1405	1395	1419	1409	-0,7%
Niemodlin - miasto	862	887	827	812	835	822	-4,6%
Niemodlin - obszar wiejski	557	580	578	583	584	587	5,4%

Źródło: dane GUS/BDL

Wśród przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Niemodlin przeważają firmy mikro, zatrudniające do 9 pracowników. W 2014 roku ich liczba wynosiła 1 415, co stanowiło 96,7% ogółu przedsiębiorstw w gminie. We wskazanym roku działalność prowadziło także 40 firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników oraz 9 przedsiębiorstw z liczbą zatrudnionych od 50 do 249 osób. Na terenie gminy nie były zlokalizowane duże zakłady pracy (tj. 250 i więcej zatrudnionych). Na przestrzeni lat 2009-2014 liczba przedsiębiorstw wg klas wielkości podlegała różnym przekształceniom – nie zmieniła się liczba firm o zatrudnieniu 50-249 osób, nieznacznie zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 pracowników (o 1,3%), zaś największy spadek dotyczył firm zatrudniających od 10 do 49 osób (o 18,4%, w tym o 11,1% w mieście i 38,5% na obszarze wiejskim gminy).

Tabela 68. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
0-9 pracowników							
Niemodlin	1433	1476	1412	1409	1429	1415	-1,3%
Niemodlin – miasto	883	902	839	828	849	834	-5,5%
Niemodlin - obszar wiejski	550	574	573	581	580	581	5,6%
10-49 pracowników							
Niemodlin	49	48	49	40	40	40	-18,4%
Niemodlin – miasto	36	36	38	32	31	32	-11,1%
Niemodlin - obszar wiejski	13	12	11	8	9	8	-38,5%
50-249 pracowników							
Niemodlin	9	9	9	9	9	9	0,0%
Niemodlin – miasto	7	7	7	7	7	7	0,0%
Niemodlin - obszar wiejski	2	2	2	2	2	2	0,0%

Źródło: dane GUS/BDL

Wśród podmiotów gospodarczych na terenie gminy Niemodlin najwięcej jest firm działających w sekcji G, handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. W 2014 roku liczba podmiotów w tej sekcji wynosiła 411, co stanowiło 28,1% ogółu przedsiębiorstw w gminie. Kolejne pod względem liczebności sekcje były znacznie mniej liczne: w sekcji F (budownictwo) działalność prowadziło 196 podmiotów (13,4%), w sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) – 147 podmiotów (10%), w sekcji H (transport i gospodarka magazynowa) – 121 podmiotów (8,3%), w sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) – 116 podmiotów (7,9%), w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo i łowiectwo) – 89 podmiotów (6,1%), w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 86 podmiotów (5,9%), a w sekcjach S (pozostała działalność usługowa) i T (gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) – 84 podmioty (5,7%). W pozostałych sekcjach PKD działalność prowadzi mniej niż 2,5% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni lat 2009-2014 największy spadek liczby podmiotów gospodarczych w gminie Niemodlin dotyczył sekcji A (aż o 23,9%), znacznie niższy spadek wystąpił w sekcji H (o 11%) czy G (o 7%), a także sekcjach K (o 5,6%), M (o 4,4%) i F (o 0,5%). Taka sama jak w 2009 roku okazała się w 2014 roku liczba podmiotów gospodarczych w sekcjach D oraz O, natomiast w pozostałych nastąpił wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą.

Tabela 69. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	117	124	118	112	107	89	-23,9%
sekcja B Górnictwo i wydobywanie	2	2	2	2	2	2	0,0%
sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	104	104	104	105	108	116	11,5%
sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	2	2	2	2	3	0,0%
sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3	3	3	2	4	33,3%
sekcja F Budownictwo	197	218	217	217	213	196	-0,5%
sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów włączając motocykle	442	445	422	419	416	411	-7,0%
sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	136	136	120	115	124	121	-11,0%
sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	30	29	29	28	31	32	6,7%
sekcja J Informacja i komunikacja	12	10	11	10	9	13	8,3%
sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	36	35	29	34	32	34	-5,6%
sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	142	143	144	144	146	147	3,5%
sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	90	93	85	82	86	86	-4,4%
sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23	23	18	20	23	25	8,7%
sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	8	8	8	8	8	0,0%
sekcja P Edukacja	27	32	30	32	37	32	18,5%
sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	30	29	31	31	33	36	20,0%
sekcja R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19	23	24	25	24	25	31,6%
sekcja S (Pozostała działalność usługowa) i T (Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby)	70	74	73	69	75	84	20,0%

Źródło: dane GUS/BDL

Tabela 70. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD w latach 2009-2014 (w %)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7,8%	8,1%	8,0%	7,7%	7,2%	6,1%	-1,8%
sekcja B Górnictwo i wydobywanie	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%
sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	7,0%	6,8%	7,1%	7,2%	7,3%	7,9%	0,9%
sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%
sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,3%	0,1%
sekcja F Budownictwo	13,2%	14,2%	14,8%	14,9%	14,4%	13,4%	0,2%
sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów włączając motocykle	29,6%	29,0%	28,7%	28,7%	28,1%	28,1%	-1,6%
sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	9,1%	8,9%	8,2%	7,9%	8,4%	8,3%	-0,9%
sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2,0%	1,9%	2,0%	1,9%	2,1%	2,2%	0,2%
sekcja J Informacja i komunikacja	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	0,9%	0,1%
sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,4%	2,3%	2,0%	2,3%	2,2%	2,3%	-0,1%
sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9,5%	9,3%	9,8%	9,9%	9,9%	10,0%	0,5%
sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6,0%	6,1%	5,8%	5,6%	5,8%	5,9%	-0,2%
sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1,5%	1,5%	1,2%	1,4%	1,6%	1,7%	0,2%
sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,0%
sekcja P Edukacja	1,8%	2,1%	2,0%	2,2%	2,5%	2,2%	0,4%
sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,0%	1,9%	2,1%	2,1%	2,2%	2,5%	0,4%
sekcja R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1,3%	1,5%	1,6%	1,7%	1,6%	1,7%	0,4%
sekcja S (Pozostała działalność usługowa) i T (Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby)	4,7%	4,8%	5,0%	4,7%	5,1%	5,7%	1,0%

Źródło: dane GUS/BDL

W 2013 roku na 10 tys. ludności gminy do rejestru REGON wpisanych było 1 096 podmiotów gospodarczych. Była to wartość wyższa niż średnia krajowa (1 057 podmiotów), wojewódzka (996 podmiotów) i powiatowa (889 podmiotów). Szczególnie wyróżniało się miasto Niemodlin, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypadało 1 339 podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W przypadku obszarów wiejskich wskaźnik kształtował się na najniższym poziomie: 862. W latach 2009-2013 liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności podlegała fluktuacjom, ogólnie można jednak wskazać na tendencję wzrostową. Największy przyrost wskaźnika wystąpił w powiecie opolskim (o 91), najmniejszy – w gminie Niemodlin (o 21). Natomiast w mieście Niemodlin, jako jedynym z porównywanych, w latach 2009-2013 odnotowano spadek wskaźnika podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (o 14).

Tabela 71. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	981	1015	1004	1032	1057	76
Opolskie	926	974	962	977	996	70
Powiat opolski	798	855	855	866	889	91
Niemodlin	1075	1125	1082	1076	1096	21
Niemodlin - miasto	1353	1391	1310	1294	1339	-14
Niemodlin - obszar wiejski	804	860	857	862	862	58

Źródło: dane GUS/BDL

W przypadku jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności gminy Niemodlin przypadało w 2013 roku 79 podmiotów, przy czym dla miasta wskaźnik kształtował się na poziomie 102 jednostek, zaś dla obszarów wiejskich – 56 jednostek. Liczne wahania wartości wskaźnika w poszczególnych latach między 2009 a 2013 rokiem uniemożliwiają wyznaczenie kierunku zmian.

Tabela 72. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	92	104	90	93	95	3
Opolskie	76	84	68	68	74	-2
Powiat opolski	68	77	69	58	67	-1
Niemodlin	76	90	82	60	79	3
Niemodlin - miasto	93	101	81	52	102	9
Niemodlin - obszar wiejski	59	79	83	67	56	-3

Źródło: dane GUS/BDL

Podobnie licznym fluktuacjom podlegała w latach 2009-2013 wartość wskaźnika jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności, choć w tym przypadku może być obserwowana tendencja malejąca. W 2013 roku na 10 tys. mieszkańców gminy Niemodlin przypadało 57 jednostek wykreślonych z rejestru REGON, tj. o 58 mniej niż w 2009 roku. W mieście wskaźnik ten kształtował się na poziomie 65 (o 80 mniej niż w 2013 roku), zaś na obszarach wiejskich gminy – 50 (o 36 mniej).

Tabela 73. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	94	62	100	65	70	-24
Opolskie	82	49	83	55	60	-22
Powiat opolski	71	39	75	50	48	-23
Niemodlin	115	58	115	64	57	-58
Niemodlin - miasto	145	67	153	74	65	-80
Niemodlin - obszar wiejski	86	48	76	54	50	-36

Źródło: dane GUS/BDL

Gmina Niemodlin cechuje się najwyższym poziomem przedsiębiorczości mieszkańców, wyrażającej się liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności. W 2013 roku wskaźnik ten wynosił 83 i w porównaniu z 2009 rokiem nie uległ zmianie (mimo wahań w poszczególnych latach). Ponownie wyższe wartości wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wystąpiły w mieście (95, o 5 mniej niż w 2009 roku) niż na obszarach wiejskich (70, o 3 więcej niż w 2009 roku).

Tabela 74. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2009-2013

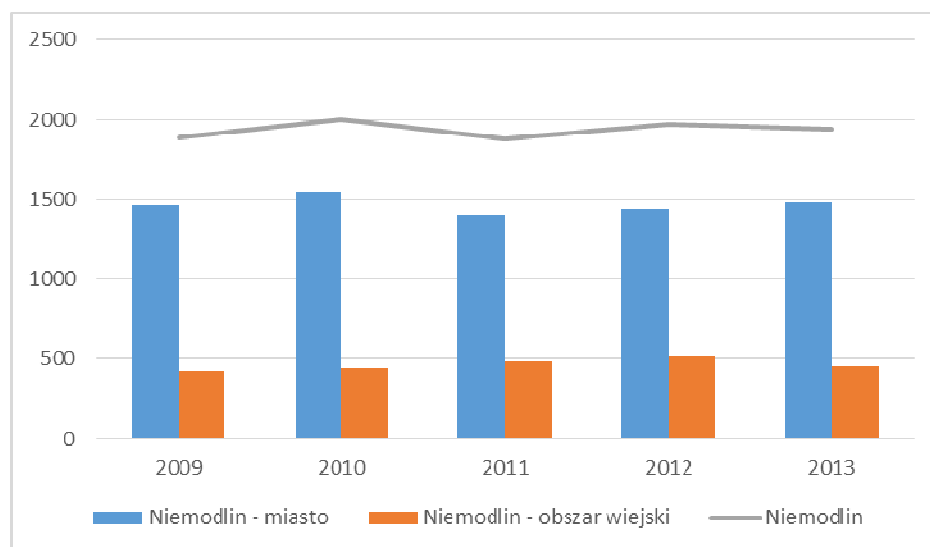
	2009	2010	2011	2012	2013	Zmiana
Polska	74	76	75	76	77	3
Opolskie	69	73	71	71	72	3
Powiat opolski	65	70	69	70	72	7
Niemodlin	83	87	82	81	83	0
Niemodlin - miasto	100	103	94	92	95	-5
Niemodlin - obszar wiejski	67	71	70	70	70	3

Źródło: dane GUS/BDL

W 2013 roku liczba osób pracujących³⁷ na terenie gminy Niemodlin została oszacowana na 1 938 osób. Znajdowały się wśród nich 1 482 osoby pracujące w mieście (76,5% ogółu pracujących) oraz 456 osób pracujących na obszarze wiejskim gminy (23,5% ogółu pracujących). Warto jednak dodać, iż dane te nie odzwierciedlają faktycznego poziomu zatrudnienia w gminie, gdyż odnoszą się wyłącznie do części pracujących, nie obejmując np. zatrudnionych w najmniejszych firmach, do 9 osób (które, jak wynika z wcześniej przedstawianych danych, stanowią ponad 95% ogółu podmiotów gospodarczych) czy pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

³⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 5 osób, (dla lat 1995-1998); bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób (dla 1999 r.); bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.). W 2004 i 2005 r. dla gmin miejsko-wiejskich sporządzane jest jedno sprawozdanie, brak informacji dla części miejskiej i części wiejskiej. Wg faktycznego miejsca pracy (dla lat 1995-2003); wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.) – wyjaśnienie GUS

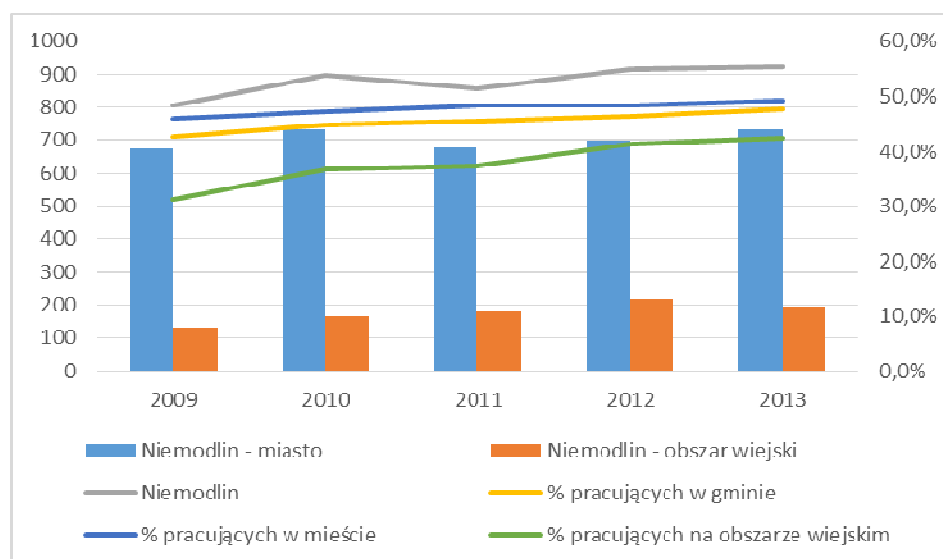
Wykres 12. Liczba pracujących w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

Źródło: dane GUS/BDL

Wśród ogółu pracujących w gminie Niemodlin w 2013 roku znajdowały się 924 kobiety i 1 014 mężczyzn. Kobiety stanowiły zatem 47,7% ogółu pracujących. W latach 2009-2013 liczba pracujących kobiet wzrastała z każdym rokiem (poza anomalią w 2010 roku), co przełożyło się na liniowy wzrost ich udziału w ogóle pracujących: z 42,7% do 47,7%. Choć liczbowo przeważały kobiety pracujące w mieście (731 w 2013 roku) nad tymi pracującymi na obszarach wiejskich (193 w 2013 roku), to tempo wzrostu w przypadku obszarów wiejskich było znacznie szybsze. Ogółem liczba pracujących kobiet zwiększyła się w latach 2009-2013 o 14,6%, przy czym w mieście było to 8,3%, zaś na obszarach wiejskich – 47,3%. W tym samym okresie udział pracujących kobiet w ogóle osób pracujących w mieście wzrósł nieznacznie, z 46% do 49,3%, natomiast udział kobiet w ogóle pracujących na obszarach wiejskich zanotował wzrost z 31,2% do 42,3%.

Wykres 13. Liczba pracujących kobiet w gminie Niemodlin w latach 2009-2013

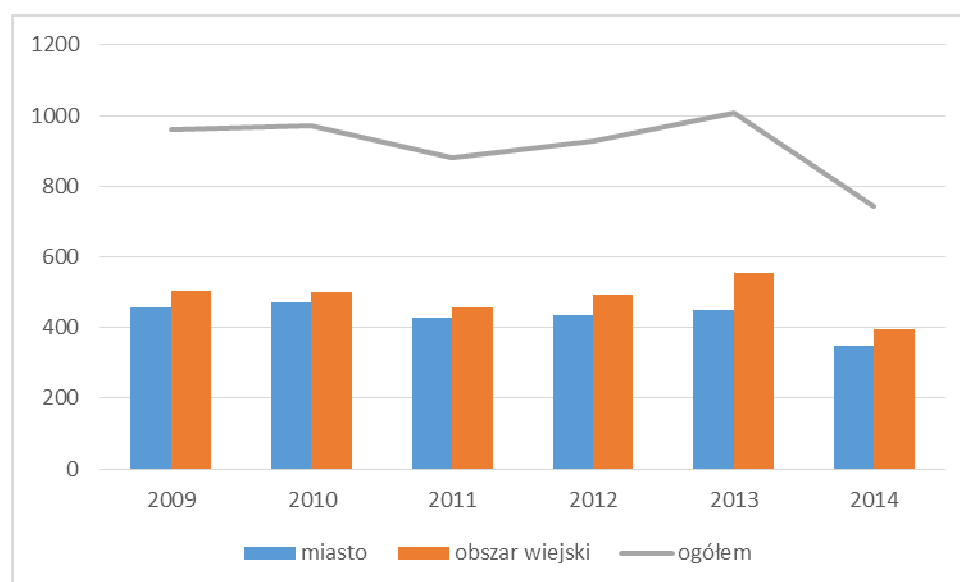
Źródło: dane GUS/BDL

8.2 Bezrobocie

W grudniu 2014 roku liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Niemodlin zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu (Filia w Niemodlinie) wynosiła 744 osoby. W latach 2009-2014 liczba bezrobotnych w gminie podlegała zróżnicowanym tendencjom: początkowo wzrastała (do 973 osób w 2010 roku), następnie spadła w 2011 roku do 881 osób, by ponownie wzrosnąć do maksymalnego poziomu 1 007 zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku. Kolejny rok przyniósł spadek liczby bezrobotnych do wskazanych powyżej 744 osób, tj. liczby najniższej w całym analizowanym okresie. Natomiast porównując skrajne lata okresu 2009-2014 wyraźnie widoczny jest spadek liczby bezrobotnych w gminie: wyniósł on 22,4%.

Wśród bezrobotnych w gminie Niemodlin w nieznacznym stopniu przeważały osoby zamieszkujące obszar wiejski – w 2014 roku było to 396 osób, tj. 53,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Bezrobotni z miasta Niemodlin stanowili pozostałe 46,8% bezrobotnych w gminie (348 osób). Największa dysproporcja między bezrobotnymi z miasta i obszarów wiejskich gminy wystąpiła w 2013 roku, gdy udział osób bezrobotnych z miasta wynosił 44,8%, zaś z pozostałego obszaru gminy – 55,2%.

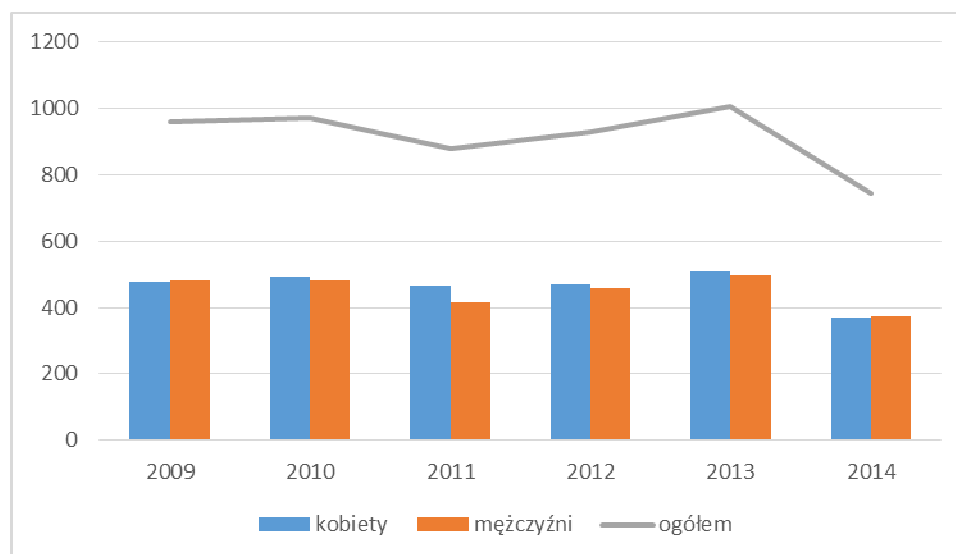
Wykres 14. Liczba bezrobotnych w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane PUP w Opolu

Wśród bezrobotnych z gminy Niemodlin znajdowało się niemal tyle samo kobiet i mężczyzn. W 2014 roku liczba bezrobotnych kobiet wynosiła 370, zaś liczba bezrobotnych mężczyzn – 374. Niemal przez cały okres 2009-2014 różnica między liczbą kobiet a mężczyzn wynosiła kilka – kilkanaście osób: w latach 2009 i 2014 na korzyść mężczyzn, zaś w latach 2010-2013 na korzyść kobiet. Jedynie w 2010 roku liczba bezrobotnych kobiet była o 49 wyższa niż liczba bezrobotnych mężczyzn.

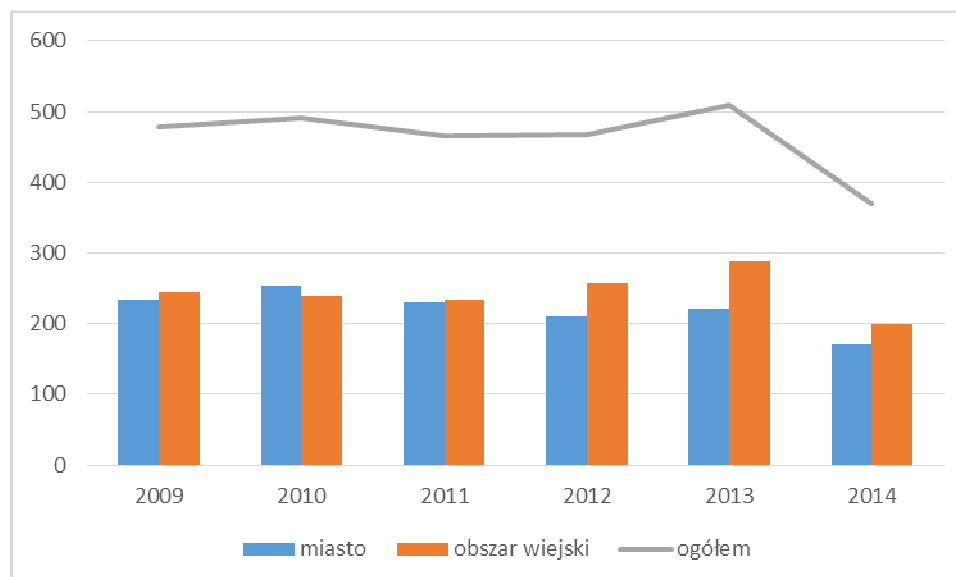
Wykres 15. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane GUS/BDL

Niemal przez cały okres 2009-2014 liczba bezrobotnych kobiet na obszarze wiejskim gminy była wyższa niż liczba bezrobotnych kobiet w mieście Niemodlin – jedynie w 2010 roku wśród zarejestrowanych bezrobotnych kobiet przeważały mieszkanki miasta (253 osoby) nad mieszkankami obszarów wiejskich (239 osób). Największa dysproporcja dotyczyła natomiast 2013 roku, gdy bezrobotne kobiety zamieszkałe w mieście stanowiły 43,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych kobiet, zaś bezrobotne kobiety zamieszkałe na obszarach wiejskich – 56,7%.

Wykres 16. Liczba bezrobotnych kobiet w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane PUP w Opolu

Szczegółowe dane dotyczące bezrobocia w gminie Niemodlin wskazują, że statystyczny bezrobotny z tej gminy pozostaje bez pracy powyżej 24 miesięcy, ma od 25 do 34 lat, wykształcenie gimnazjalne i poniżej lub zasadnicze zawodowe oraz od 1 do 5 lat stażu

pracy. Osoby długotrwale bezrobotne dominują wśród bezrobotnych z niższym wykształceniem, licznie występują także wśród osób w wieku 25-54 lata oraz osób mających od 1 do 5 lat i od 10 do 20 lat stażu pracy, a także osób bez udokumentowanego stażu pracy.

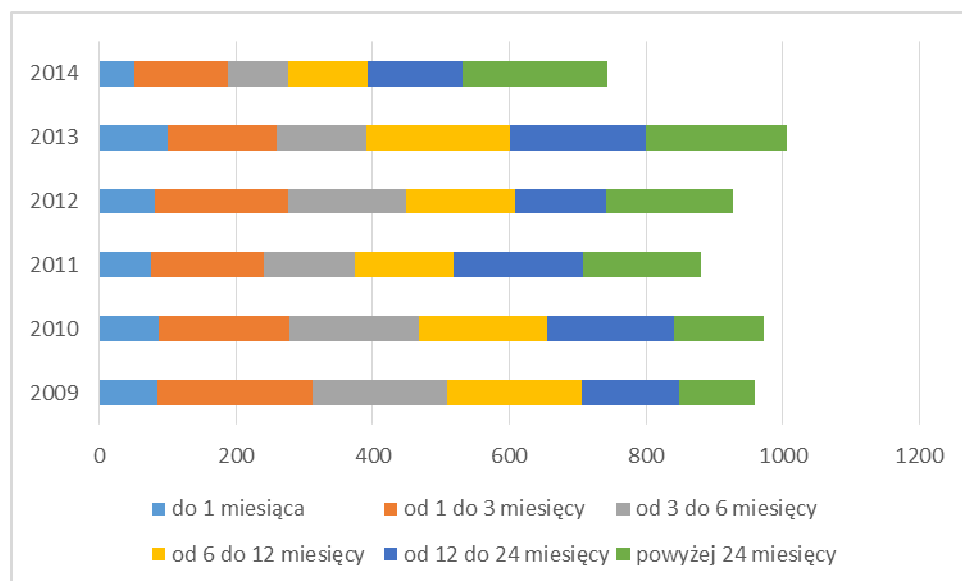
Tabela 75. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Niemodlin wg płci, czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy wg stanu na dzień 31.12.2014 roku

		Liczba bezrobotnych	w tym wg czasu pozostawania bez pracy					powyżej 24 miesięcy
			do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	od 12 do 24 miesięcy	
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1 miesiąca	51	51	x	x	x	x	x
	od 1 do 3 miesięcy	136	x	136	x	x	x	x
	od 3 do 6 miesięcy	90	x	x	90	x	x	x
	od 6 do 12 miesięcy	115	x	x	x	115	x	x
	od 12 do 24 miesięcy	139	x	x	x	x	139	x
	powyżej 24 miesięcy	213	x	x	x	x	x	213
Wiek	18-24 lata	98	11	28	20	16	9	14
	25-34 lata	209	17	41	31	35	35	50
	35-44 lata	149	12	25	17	27	30	38
	45-54 lata	148	6	24	16	21	34	47
	55-59 lat	86	3	14	4	11	21	33
	60-64 lata	54	2	4	2	5	10	31
Wykształcenie	wyższe	60	4	20	8	12	11	5
	policealne i średnie zawodowe	114	8	22	17	25	14	28
	średnie ogólnokształcące	83	9	17	10	14	17	16
	zasadnicze zawodowe	213	15	34	33	31	45	55
	gimnazjalne i poniżej	274	15	43	22	33	52	109
Staż pracy ogółem	do 1 roku	90	8	10	13	21	20	18
	od 1 do 5 lat	173	17	34	28	24	27	43
	od 5 do 10 lat	103	9	13	14	19	25	23
	od 10 do 20 lat	126	7	23	14	15	26	41
	od 20-30 lat	93	4	16	7	14	21	31
	30 lat i więcej	45	5	14	3	8	7	8
	bez stażu	114	1	26	11	14	13	49

Źródło: dane PUP w Opolu

Analiza bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2009-2014 wskazuje na występowanie negatywnych tendencji. W 2009 roku najliczniejsze były kategorie bezrobotnych pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy (227 osób; 23,7%), a także od 3 do 6 miesięcy (197 osób; 20,5%) oraz od 6 do 12 miesięcy (198; 20,6%). Natomiast wśród bezrobotnych w 2014 roku stosunkowo najwięcej osób, 213 (tj. 28,6%) pozostawało bez pracy dłużej niż 24 miesiące. Porównanie liczebności tej kategorii bezrobotnych w 2009 i 2014 roku wskazuje na niemal dwukrotny wzrost liczby osób pozostających bez pracy ponad 2 lata. Oznacza to występowanie i utrwalanie się zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród klientów PUP w Opolu.

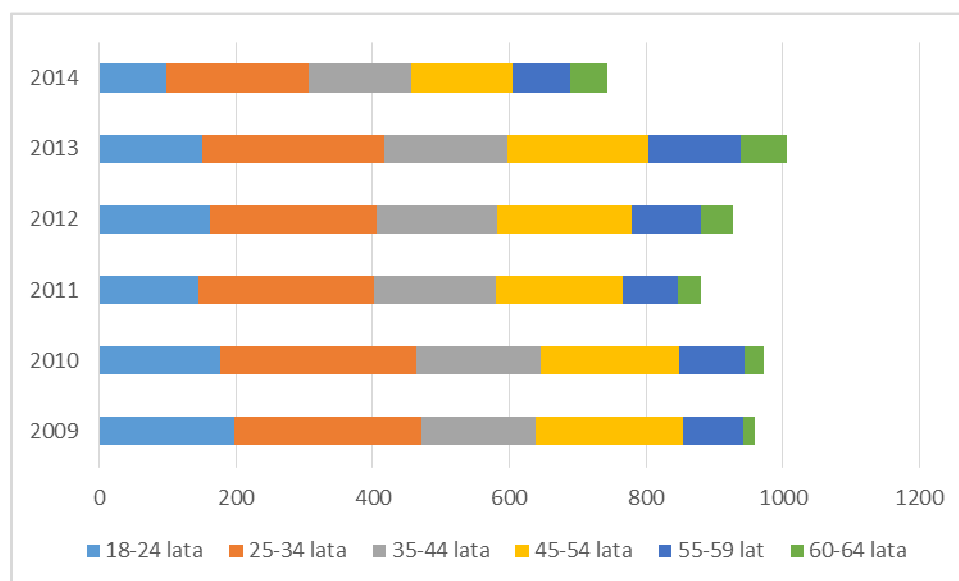
Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach) w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane PUP w Opolu

W poszczególnych latach okresu 2009-2014 stosunkowo najliczniejszą grupą bezrobotnych okazały się osoby w wieku 25-34 lata, przy czym ich liczba wahała się w tym okresie od 209 w 2014 roku (28,1% ogółu bezrobotnych) do 287 w 2010 roku (29,5% ogółu bezrobotnych). Następne w kolejności kategorie to bezrobotni w wieku 45-54 lata oraz 35-44 lata, którzy stanowili rokrocznie około jednej piątej wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. W latach 2009-2014 nastąpiły jednak dwie interesujące zmiany: spadek liczby najmłodszych bezrobotnych, tj. osób w wieku 18-24 lata (spadek o połowę, z 198 do 98 osób) przy jednoczesnym wzroście liczby najstarszych bezrobotnych, tj. osób w wieku 60-64 lata (wzrost ponad trzykrotny, z 17 do 54 osób).

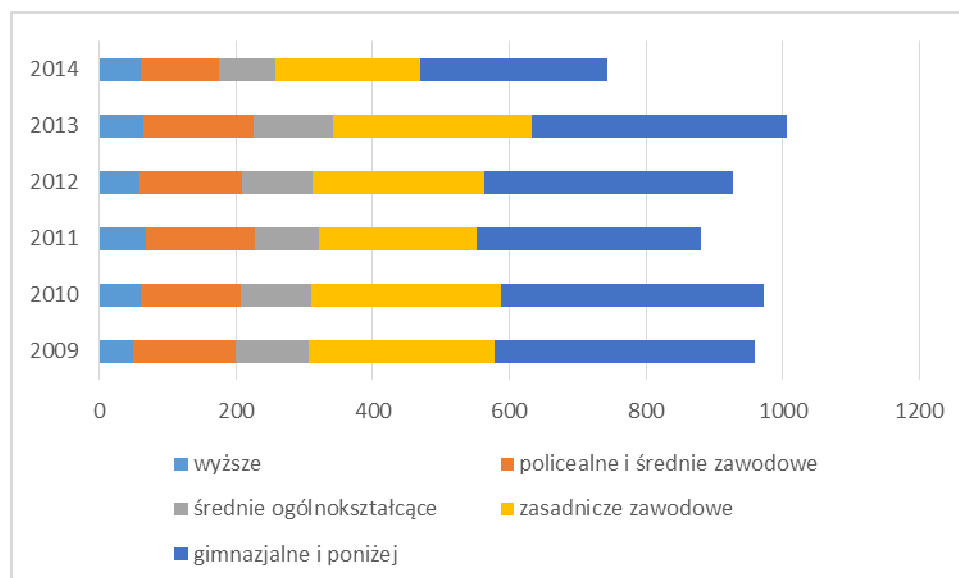
Wykres 18. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane PUP w Opolu

Wśród bezrobotnych z gminy Niemodlin najliczniejszą kategorię stanowiły osoby posiadające wykształcenie maksymalnie gimnazjalne. Ich liczba zmniejszyła się w latach 2009-2014 z 381 do 274, zaś udział w ogóle bezrobotnych spadł z 39,7% do 36,8%. Kolejną pod względem liczebności kategorią bezrobotnych są bezrobotni legitymujący się wykształceniem zasadniczym zawodowym, stanowiący ok. 28% ogółu bezrobotnych. Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym kształtował się na poziomie 15-16%, zaś bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – ok. 11%. Najmniej licznie wśród bezrobotnych był reprezentowane osoby posiadające wykształcenie wyższe, choć ich liczba wzrosła z 49 w 2009 roku (5,1% ogółu) do 60 w 2014 roku (8,1% ogółu).

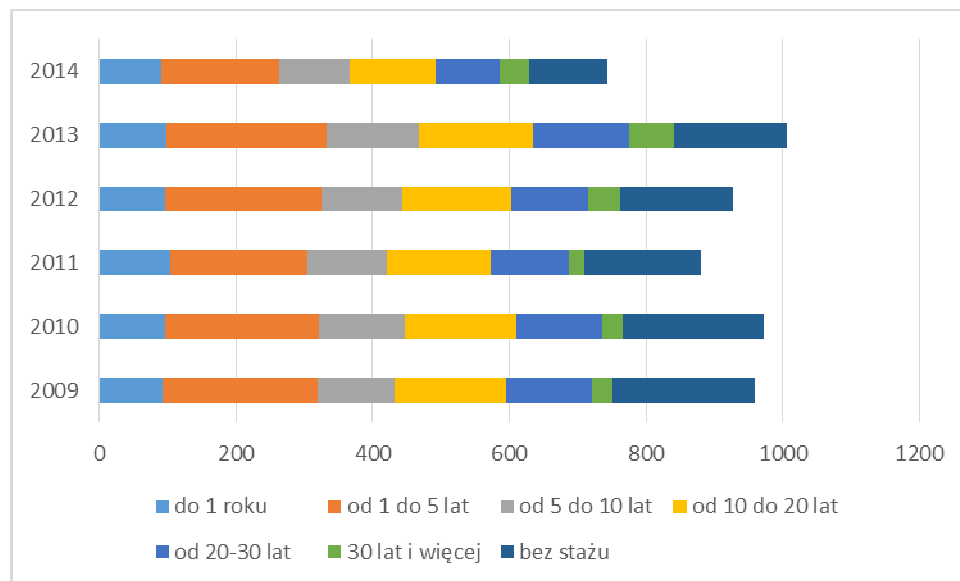
Wykres 19. Bezrobotni zarejestrowani wg wykształcenia w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane PUP w Opolu

Bezrobotni zarejestrowani z gminy Niemodlin stosunkowo najczęściej posiadali od 1 do 5 lat stażu pracy – ta kategoria stanowiła ok. 23% ogółu bezrobotnych w gminie. Na przestrzeni lat 2009-2014 największe zmiany dotyczyły kategorii osób mających 30 i więcej lat stażu oraz osób niemających stażu pracy w ogóle. W pierwszym przypadku liczba bezrobotnych zwiększyła się o 45,3% (z 31 do 45 osób), zaś udział w ogóle bezrobotnych wzrósł z 3,2% do 6,1%. Natomiast w przypadku osób bez stażu pracy nastąpił spadek liczby bezrobotnych z 207 do 114 osób, co przełożyło się na spadek udziału tej kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie z 21,6% (2009 rok) do 15,3% (2014 rok).

Wykres 20. Bezrobotni zarejestrowani wg stażu pracy w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

Źródło: dane PUP w Opolu

Wśród bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy największą grupę stanowią osoby bez wykształcenia średniego. Choć ich liczba w latach 2009-2014 zmniejszyła się z 653 do 487 osób, to spadek udziału w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych nie był znaczny: z 68,1% do 65,5%. Bardzo liczną kategorię bezrobotnych stanowią również osoby długotrwale pozostające bez pracy – w tym przypadku wzrost ilościowy okazał się niewielki (ogółem o 15 osób), jednak znacznie zwiększył się udział w tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie: z 46,3% do 61,7%. Kolejne kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby bez kwalifikacji zawodowych (ok. 37% ogółu zarejestrowanych) oraz bezrobotni powyżej 50 roku życia (wzrost udziału w ogóle bezrobotnych z 23,3% do 31,9%). Najmniej licznymi kategoriami osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy są osoby po zakończeniu kontraktu socjalnego (1 osoba w 2014 roku), osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia (14 osób) oraz osoby niepełnosprawne (38 osób).

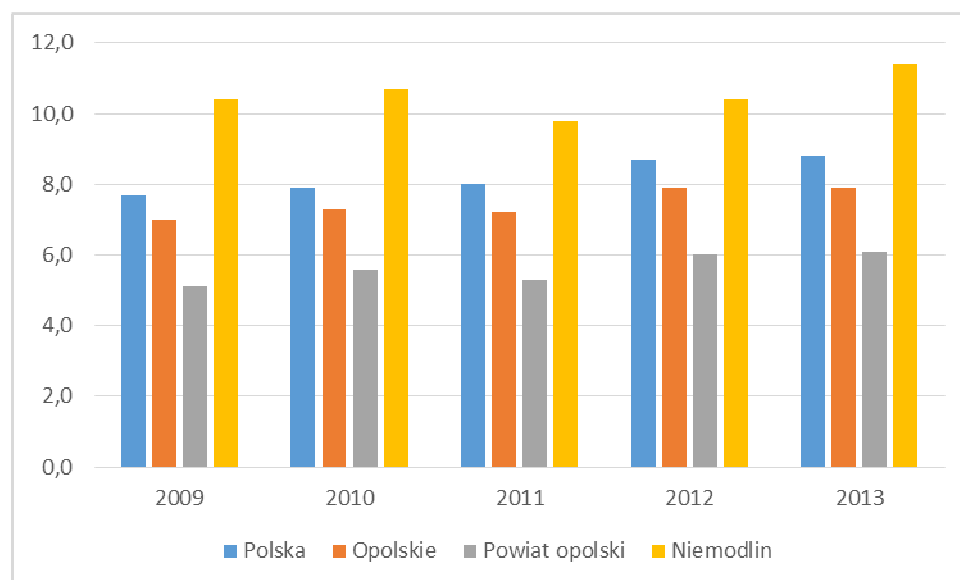
Tabela 76. Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Niemodlin w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
do 25 roku życia	198	177	145	162	151	98
długotrwale bezrobotni	444	514	495	461	542	459
powyżej 50 roku życia	223	246	227	260	327	237
bez kwalifikacji zawodowych	362	378	388	405	434	275
bez doświadczenia zawodowego	245	249	224	207	208	144
bez wykształcenia średniego	653	663	559	616	666	487
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	94	102	113	117	123	111
k którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	11	11	8	14	19	14
niepełnosprawni	43	28	32	44	56	38
po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	x	3	3	3	2	1

Źródło: dane PUP w Opolu

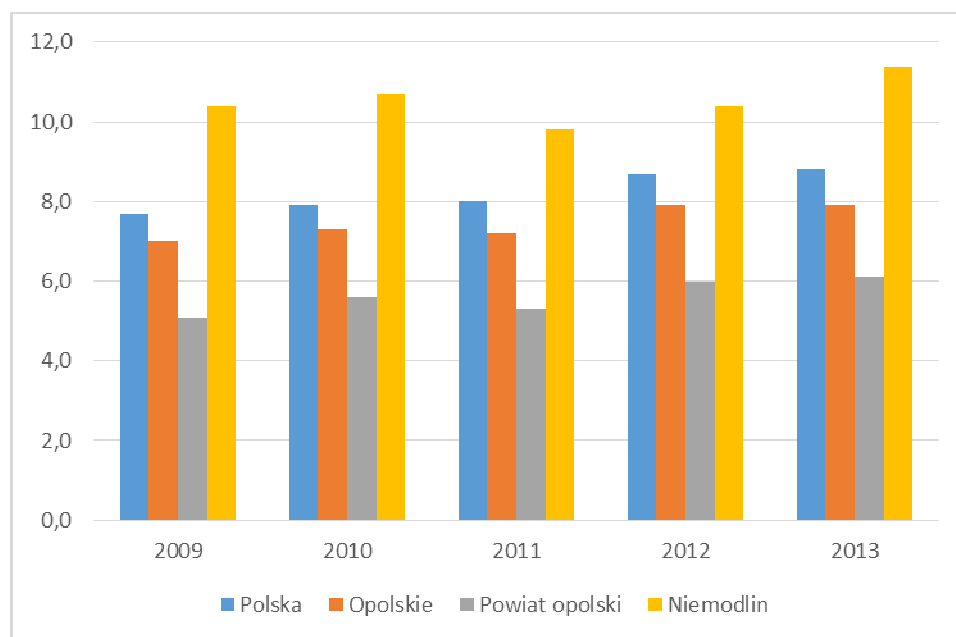
Wraz ze zmianami liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w poszczególnych latach 2009-2013 zmianom podlegał udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W przypadku gminy Niemodlin najniższą wartość odsetka uzyskano w 2011 roku (9,8%), zaś najwyższą – w 2014 roku (11,4%). Niezależnie jednak od roku to w gminie Niemodlin występował najwyższy, w porównaniu z innymi jednostkami terytorialnymi, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Różnica wynosiła ok. 2-3% (w przypadku kraju i województwa opolskiego) lub ok. 5% (w przypadku powiatu opolskiego). Te same tendencje dotyczyły udziału bezrobotnych mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie osób danej płci w wieku produkcyjnym. Jednak we wszystkich jednostkach udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym był wyższy niż udział mężczyzn w liczbie mężczyzn w wieku produkcyjnym (ok. 1-2%).

Wykres 21. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013

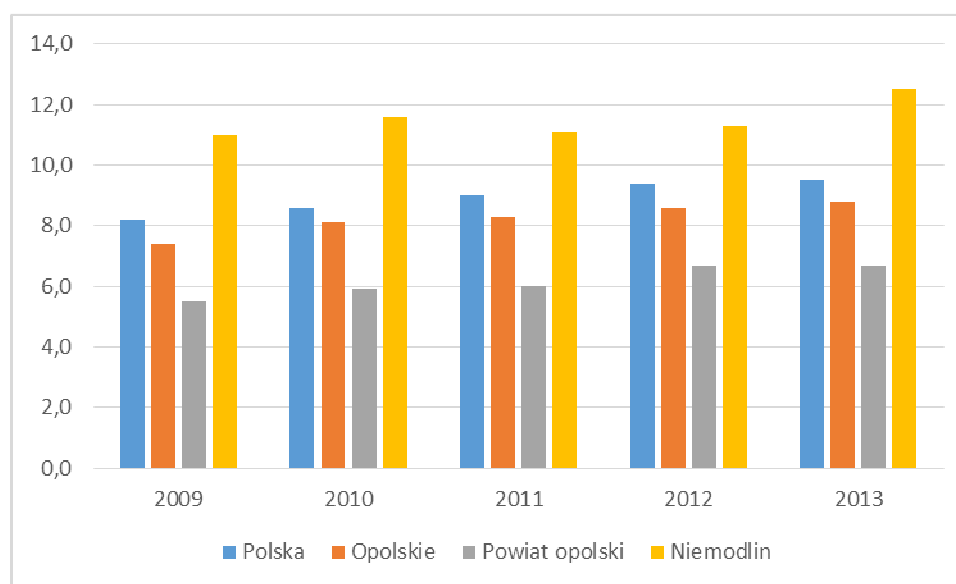
Źródło: dane GUS/BDL

Wykres 22. Udział bezrobotnych mężczyzn zarejestrowanych w liczbie mężczyzn w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013

Źródło: dane GUS/BDL

Wykres 23. Udział bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013

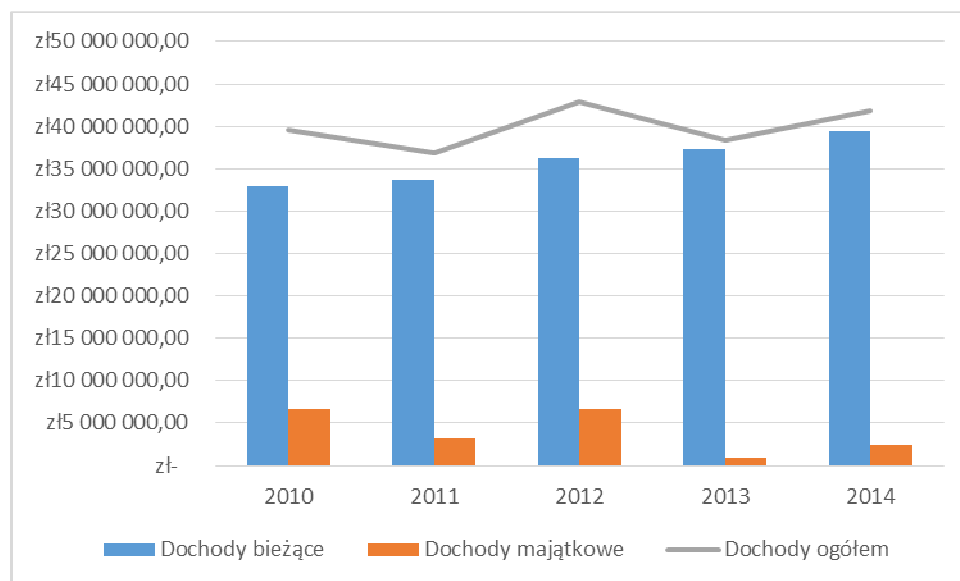
Źródło: dane GUS/BDL

8.3 Budżet Gminy

W ogóle dochodów gminy przeważały dochody bieżące, a ich wartość z każdym rokiem wzrastała. Ogółem w latach 2010-2014 dochody bieżące gminy Niemodlin wzrosły o ponad 6,5 mln zł, tj. o 19,8%. Natomiast wysokość dochodów majątkowych w poszczególnych latach między 2010 a 2014 rokiem kształtowała się na zmiennym

poziomie – najwyższa wartość wystąpiła w 2012 roku – niemal 6,7 mln zł, zaś najniższa w 2013 roku – 963 tys. zł. W 2014 roku dochody bieżące stanowiły 94,1% ogółu dochodów gminy, zaś dochody majątkowe – 5,9% dochodów gminy.

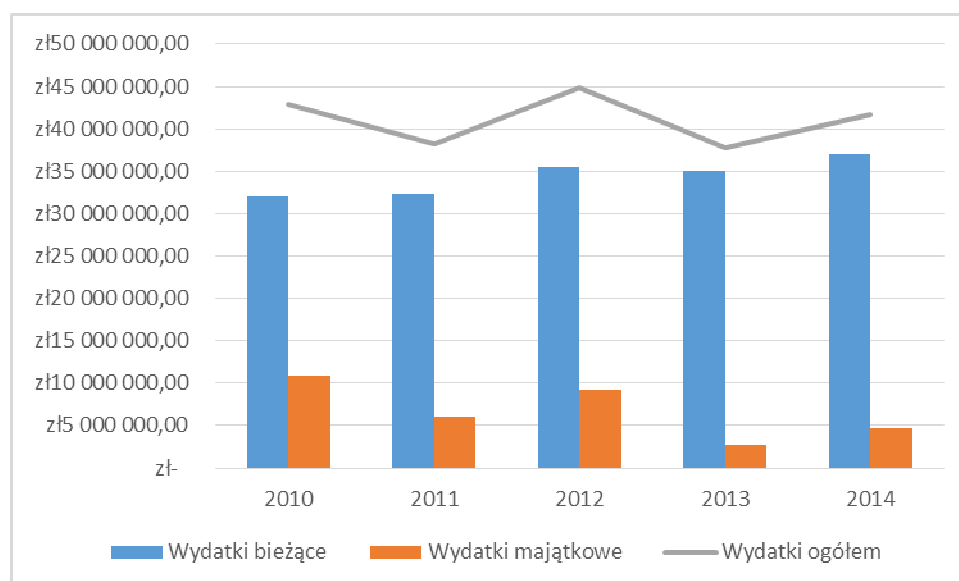
Wykres 24. Dochody budżetu gminy Niemodlin w latach 2010-2014

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Natomiast wydatki z budżetu gminy Niemodlin w latach 2010-2014 wahały się od 37,7 mln zł (2013 rok) do 44,8 mln zł (2012 rok). Ogółem, w 2014 roku były one o 1,2 mln zł niższe niż w 2009 roku (spadek o 2,9%). W wydatkach gminy przeważają wydatki bieżące, ich wysokość wzrastała w latach 2010-2014 niemal liniowo (z jedną anomalią w 2012 roku), z 32 mln zł do 36,9 mln zł. Na różnym poziomie kształtowała się w poszczególnych latach wysokość wydatków inwestycyjnych – najwyższe były w 2010 roku (ponad 10,8 mln zł), zaś najniższe w 2013 roku (ponad 2,7 mln zł). Tym samym ich udział w ogóle wydatków gminy wahał się od 25,3% (2010 rok) do 7,3% (2013 rok). W 2014 roku z budżetu gminy Niemodlin wydatkowano ogółem ponad 41,65 mln zł, w tym 36,9 mln zł przeznaczono na wydatki bieżące, zaś 4,7 mln zł na wydatki majątkowe (5,9%).

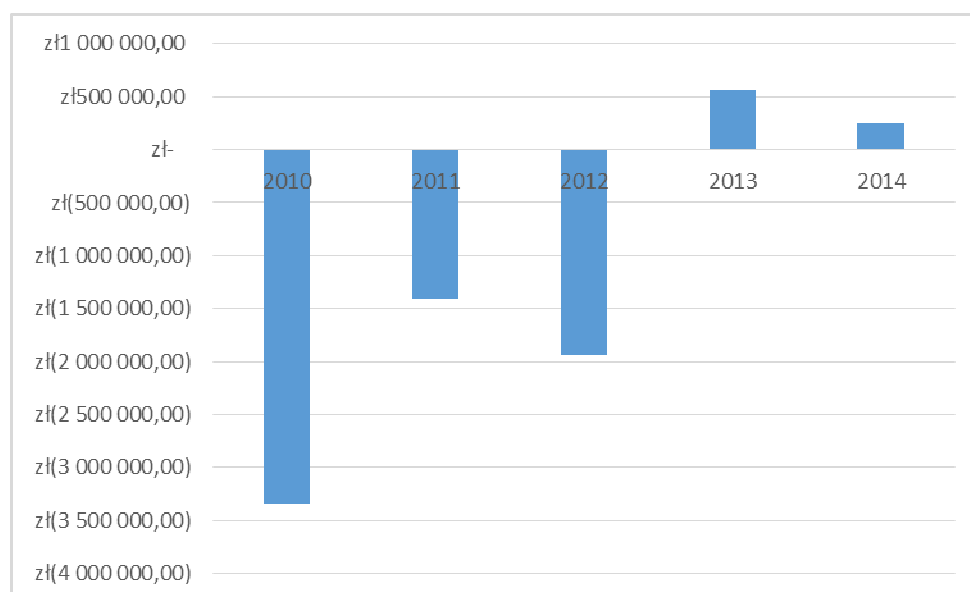
Wykres 25. Wydatki z budżetu gminy Niemodlin w latach 2010-2014

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Jak wskazano powyżej w 2014 roku dochody gminy Niemodlin wynosiły ponad 41,9 mln zł, zaś wydatki ponad 41,6 mln zł. Najwyższy poziom dochodów i wydatków w gminie wystąpił w 2012 roku: odpowiednio 42,8 mln zł i 44,8 mln zł. Natomiast przewaga wydatków nad dochodami gminy Niemodlin w latach 2010-2012 spowodowała deficyt budżetowy, dopiero w latach 2013-2014 osiągnięto nadwyżkę budżetową.

Wykres 26. Nadwyżka/deficyt budżetowy w gminie Niemodlin w latach 2010-2014

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Analiza struktury dochodów wg klasyfikacji budżetowych wskazuje, iż głównym źródłem dochodów gminy Niemodlin są *dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem* – w 2014 roku z tego tytułu osiągnięto dochód na poziomie 17,6 mln zł, co stanowiło 42,01% ogółu dochodów gminy. Znacznie mniejszym źródłem dochodów gminy są dochody sklasyfikowane w działach: *różne rozliczenia* (8,3 mln zł; 19,98%) oraz *pomoc*

społeczna (5,6 mln zł; 13,43%), a także *gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (2,4 mln zł; 5,87%) oraz *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę* (2,2 mln zł; 5,45%). Dochody w pozostałych działach (wg klasyfikacji budżetowych) stanowiły mniej niż 5% ogólnego dochodu gminy.

W przypadku dochodów bieżących ich głównym źródłem są *dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem* – w 2014 stanowiły one 44,66% dochodów bieżących gminy. Istotnymi źródłami dochodów bieżących okazały się także *różne rozliczenia* (21,21% dochodów bieżących) i *pomoc społeczna* (14,27% dochodów bieżących).

Struktura dochodów majątkowych wg klasyfikacji budżetowych była zróżnicowana w poszczególnych latach. W 2014 roku głównymi elementami dochodów majątkowych były *kultura fizyczna* (950 tys. zł; 38,23% ogółu dochodów majątkowych) oraz *gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (810 tys. zł; 32,6%).

W wydatkach gminy Niemodlin stosunkowo największy udział mają wydatki w dziale *oświata i wychowanie* – w 2014 roku na te cele przeznaczono 12,5 mln zł, co stanowiło 30,07% ogółu wydatków z budżetu gminy. Znaczna część budżetu jest wydatkowa także w działach: *pomoc społeczna* (7,3 mln zł; 17,66%), *gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (5,2 mln zł; 12,61%) oraz *administracja publiczna* (4 mln zł; 9,83%). Nieco niższe okazały się wydatki budżetu gminy w działach *kultura fizyczna* (3 mln zł; 7,34%), *gospodarka mieszkaniowa* (2,19 mln zł; 5,28%) oraz *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę* (2,16 mln zł; 5,2%). Natomiast wydatki w pozostałych działach (wg klasyfikacji budżetowych) stanowiły mniej niż 5% całości wydatków gminy.

Wydatki bieżące gminy Niemodlin realizowane są w trzech głównych działach: *oświata i wychowanie* (33,48%), *pomoc społeczna* (19,91%) oraz *administracja publiczna* (11,07%). Znaczny udział w wydatkach bieżących mają również wydatki na *gospodarkę komunalną i ochronę środowiska* (9,19%), *gospodarkę mieszkaniową* (5,95%) oraz *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę* (5,81%).

Struktura wydatków majątkowych w gminie Niemodlin kształtowała się odmiennie w poszczególnych latach okresu między 2010 a 2014 rokiem. W 2014 roku największe wydatki majątkowe zostały poniesione w działach *kultura fizyczna* (47,49%) oraz *gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (39,41%).

Tabela 77. Dochody budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	662 701,37 zł	564 672,33 zł	987 098,30 zł	656 214,43 zł	808 254,75 zł
Leśnictwo	8 557,13 zł	8 350,75 zł	15 308,19 zł	12 995,20 zł	24 255,48 zł
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 012 289,95 zł	2 031 890,36 zł	2 254 559,37 zł	2 180 965,65 zł	2 285 194,74 zł
Transport i łączność	1 234 371,78 zł	2 374 848,30 zł	2 393 790,85 zł	147 925,25 zł	144 900,65 zł
Gospodarka mieszkaniowa	1 703 282,88 zł	1 627 626,19 zł	1 967 453,04 zł	1 902 972,18 zł	1 294 419,79 zł
Działalność usługowa	5 730,95 zł	5 212,15 zł	0 zł	12 000,00 zł	0 zł
Administracja publiczna	185 301,14 zł	362 904,98 zł	210 448,91 zł	182 891,56 zł	297 164,32 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	74 646,29 zł	28 671,16 zł	2 307,33 zł	2 302,40 zł	154 370,86 zł
Obrona narodowa	674,00 zł	795,41 zł	430,40 zł	759,15 zł	992,00 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 940,00 zł	7 520,00 zł	6 577,40 zł	6 097,90 zł	4 743,10 zł
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	11 824 173,51 zł	12 562 596,76 zł	15 707 889,32 zł	16 308 581,87 zł	17 604 910,71 zł
Różne rozliczenia	9 040 133,97 zł	9 206 487,13 zł	8 431 217,57 zł	8 627 997,02 zł	8 373 732,90 zł
Oświata i wychowanie	903 031,49 zł	721 567,78 zł	754 487,39 zł	445 870,38 zł	809 698,09 zł
Ochrona zdrowia	257 430,59 zł	244 589,30 zł	266 409,22 zł	268 055,27 zł	255 758,86 zł
Pomoc społeczna	5 538 619,80 zł	5 199 612,65 zł	5 258 130,66 zł	5 564 851,51 zł	5 626 623,21 zł
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	0 zł	91,86 zł	438,13 zł	0 zł	0 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	231 474,06 zł	218 177,46 zł	223 251,80 zł	265 045,13 zł	254 399,17 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 418 381,86 zł	1 541 185,03 zł	4 237 743,70 zł	1 435 342,81 zł	2 460 443,95 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0 zł	21 000,00 zł	25 000,00 zł	134 225,85 zł	462 048,19 zł
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0 zł	17 150,00 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Kultura fizyczna i sport	2 437 382,59 zł	95 099,00 zł	146 471,87 zł	144 062,01 zł	1 041 237,50 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 78. Dochody budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w ogóle dochodów w latach 2010-2014 (%)

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	1,68%	1,53%	2,30%	1,71%	1,93%
Leśnictwo	0,02%	0,02%	0,04%	0,03%	0,06%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	5,09%	5,52%	5,26%	5,69%	5,45%
Transport i łączność	3,12%	6,45%	5,58%	0,39%	0,35%
Gospodarka mieszkaniowa	4,31%	4,42%	4,59%	4,97%	3,09%

Działalność usługowa	0,01%	0,01%	0,00%	0,03%	0,00%
Administracja publiczna	0,47%	0,99%	0,49%	0,48%	0,71%
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	0,19%	0,08%	0,01%	0,01%	0,37%
Obrona narodowa	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%	0,01%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	29,90%	34,10%	36,62%	42,58%	42,01%
Różne rozliczenia	22,86%	24,99%	19,66%	22,53%	19,98%
Oświata i wychowanie	2,28%	1,96%	1,76%	1,16%	1,93%
Ochrona zdrowia	0,65%	0,66%	0,62%	0,70%	0,61%
Pomoc społeczna	14,01%	14,11%	12,26%	14,53%	13,43%
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,59%	0,59%	0,52%	0,69%	0,61%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8,65%	4,18%	9,88%	3,75%	5,87%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00%	0,06%	0,06%	0,35%	1,10%
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
Kultura fizyczna i sport	6,16%	0,26%	0,34%	0,38%	2,48%

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 79. Wydatki budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	646 353,94 zł	1 199 747,26 zł	732 687,36 zł	737 622,90 zł	974 851,02 zł
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 465 902,66 zł	2 282 772,59 zł	2 162 541,16 zł	2 033 003,19 zł	2 166 616,25 zł
Transport i łączność	2 615 298,80 zł	3 526 959,68 zł	3 130 147,63 zł	312 291,33 zł	532 716,14 zł
Gospodarka mieszkaniowa	1 334 721,27 zł	1 269 541,55 zł	3 465 009,82 zł	2 229 027,00 zł	2 199 205,18 zł
Działalność usługowa	48 245,36 zł	80 726,84 zł	27 869,95 zł	53 206,97 zł	57 643,43 zł
Administracja publiczna	3 763 599,23 zł	3 641 024,18 zł	3 862 096,41 zł	3 975 264,82 zł	4 093 599,37 zł
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	74 646,29 zł	28 671,16 zł	2 307,33 zł	23 906,52 zł	154 370,86 zł
Obrona narodowa	674,00 zł	795,41 zł	430,40 zł	759,15 zł	992,00 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	407 183,19 zł	326 901,98 zł	330 554,69 zł	549 498,38 zł	345 025,89 zł

Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	48 023,81 zł	45 836,22 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Obsługa długu publicznego	319 628,67 zł	494 499,20 zł	561 655,07 zł	442 002,35 zł	399 510,16 zł
Różne rozliczenia	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	124 278,26 zł
Oświata i wychowanie	12 448 013,36 zł	12 123 536,14 zł	12 403 016,92 zł	13 661 313,18 zł	12 525 061,82 zł
Ochrona zdrowia	298 371,10 zł	255 769,19 zł	265 888,38 zł	280 020,21 zł	266 662,41 zł
Pomoc społeczna	7 024 094,91 zł	6 615 519,15 zł	6 695 227,11 zł	7 110 854,43 zł	7 354 860,04 zł
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	9 000,00 zł	14 000,00 zł	14 000,00 zł	0 zł	22 156,20 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	714 167,76 zł	781 354,12 zł	882 315,90 zł	965 033,68 zł	940 009,13 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 622 209,45 zł	3 697 691,00 zł	7 772 922,27 zł	3 113 113,37 zł	5 253 328,81 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 289 077,49 zł	1 281 647,58 zł	1 716 498,43 zł	1 512 864,18 zł	1 183 696,86 zł
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	26 020,48 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Kultura fizyczna i sport	3 730 983,25 zł	575 968,72 zł	802 203,50 zł	734 425,55 zł	3 059 090,43 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 80. Wydatki budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w ogóle wydatków w latach 2010-2014 (%)

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	1,51%	3,14%	1,63%	1,95%	2,34%
Leśnictwo	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	5,75%	5,97%	4,82%	5,39%	5,20%
Transport i łączność	6,10%	9,22%	6,98%	0,83%	1,28%
Gospodarka mieszkaniowa	3,11%	3,32%	7,73%	5,91%	5,28%
Działalność usługowa	0,11%	0,21%	0,06%	0,14%	0,14%
Administracja publiczna	8,78%	9,52%	8,62%	10,53%	9,83%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	0,17%	0,07%	0,01%	0,06%	0,37%
Obrona narodowa	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,95%	0,85%	0,74%	1,46%	0,83%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich	0,11%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%

poborem					
Obsługa długu publicznego	0,75%	1,29%	1,25%	1,17%	0,96%
Różne rozliczenia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,30%
Oświata i wychowanie	29,03%	31,70%	27,67%	36,20%	30,07%
Ochrona zdrowia	0,70%	0,67%	0,59%	0,74%	0,64%
Pomoc społeczna	16,38%	17,30%	14,94%	18,84%	17,66%
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	0,02%	0,04%	0,03%	0,00%	0,05%
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,67%	2,04%	1,97%	2,56%	2,26%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	13,11%	9,67%	17,34%	8,25%	12,61%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,01%	3,35%	3,83%	4,01%	2,84%
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kultura fizyczna i sport	8,70%	1,51%	1,79%	1,95%	7,34%

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 81. Struktura dochodów bieżących w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	543 522,87 zł	564 672,33 zł	631 408,30 zł	656 214,43 zł	656 274,75 zł
Leśnictwo	8 557,13 zł	8 350,75 zł	15 308,19 zł	12 995,20 zł	24 255,48 zł
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 723 617,05 zł	2 031 890,36 zł	2 254 559,37 zł	2 180 965,65 zł	2 285 194,74 zł
Transport i łączność	113 328,44 zł	63 934,22 zł	127 901,76 zł	144 928,77 zł	144 900,65 zł
Gospodarka mieszkaniowa	1 286 048,07 zł	1 210 060,85 zł	1 054 034,28 zł	1 165 621,86 zł	1 148 500,98 zł
Działalność usługowa	5 730,95 zł	5 212,15 zł	0 zł	12 000,00 zł	0 zł
Administracja publiczna	185 244,89 zł	362 904,98 zł	210 448,91 zł	182 891,56 zł	297 164,32 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	74 646,29 zł	28 671,16 zł	2 307,33 zł	2 302,40 zł	154 370,86 zł
Obrona narodowa	674,00 zł	795,41 zł	430,40 zł	759,15 zł	992,00 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 940,00 zł	7 520,00 zł	6 577,40 zł	6 097,90 zł	4 743,10 zł
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	11 824 173,51 zł	12 562 596,76 zł	15 707 889,32 zł	16 308 581,87 zł	17 604 910,71 zł

Różne rozliczenia	9 040 133,97 zł	9 184 626,15 zł	8 414 498,00 zł	8 599 131,18 zł	8 358 510,12 zł
Oświata i wychowanie	874 731,49 zł	721 567,78 zł	422 458,39 zł	444 872,88 zł	739 823,09 zł
Ochrona zdrowia	257 430,59 zł	244 589,30 zł	266 409,22 zł	268 055,27 zł	255 758,86 zł
Pomoc społeczna	5 538 619,80 zł	5 199 612,65 zł	5 258 130,66 zł	5 564 851,51 zł	5 626 623,21 zł
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	0 zł	91,86 zł	438,13 zł	0 zł	0 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	231 474,06 zł	218 177,46 zł	223 251,80 zł	265 045,13 zł	254 399,17 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 199 223,92 zł	1 119 328,19 zł	1 421 843,43 zł	1 374 488,62 zł	1 650 016,81 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0 zł	21 000,00 zł	25 000,00 zł	1 869,85 zł	119 724,79 zł
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0 zł	17 150,00 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Kultura fizyczna i sport	0 zł	95 099,00 zł	146 471,87 zł	144 062,01 zł	90 729,50 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 82. Struktura dochodów majątkowych w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	119 178,50 zł	0 zł	355 690,00 zł	0 zł	151 980,00 zł
Leśnictwo	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	288 672,90 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Transport i łączność	1 121 043,34 zł	2 310 914,08 zł	2 265 889,09 zł	2 996,48 zł	0 zł
Gospodarka mieszkaniowa	417 234,81 zł	417 565,34 zł	913 418,76 zł	737 350,32 zł	145 918,81 zł
Działalność usługowa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Administracja publiczna	56,25 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Obrona narodowa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Różne rozliczenia	0 zł	21 860,98 zł	16 719,57 zł	28 865,84 zł	15 222,78 zł

Oświata i wychowanie	28 300,00 zł	- zł	332 029,00 zł	997,50 zł	69 875,00 zł
Ochrona zdrowia	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Pomoc społeczna	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 219 157,94 zł	421 856,84 zł	2 815 900,27 zł	60 854,19 zł	810 427,14 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0 zł	0 zł	0 zł	132 356,00 zł	342 323,40 zł
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Kultura fizyczna i sport	2 437 382,59	0 zł	0 zł	0 zł	950 508,00 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 83. Struktura wydatków bieżących w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	646 353,94 zł	634 465,48 zł	702 687,36 zł	737 622,90 zł	738 745,52 zł
Leśnictwo	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 138 780,53 zł	2 118 950,66 zł	2 053 066,16 zł	2 005 018,05 zł	2 147 578,15 zł
Transport i łączność	286 133,49 zł	232 733,74 zł	273 053,81 zł	308 291,33 zł	348 169,21 zł
Gospodarka mieszkaniowa	1 316 389,99 zł	1 230 343,91 zł	3 455 108,32 zł	2 229 027,00 zł	2 199 205,18 zł
Działalność usługowa	48 245,36 zł	80 726,84 zł	27 869,95 zł	53 206,97 zł	57 643,43 zł
Administracja publiczna	3 763 599,23 zł	3 630 286,28 zł	3 862 096,41 zł	3 920 468,53 zł	4 088 212,37 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	74 646,29 zł	28 671,16 zł	2 307,33 zł	23 906,52 zł	154 370,86 zł
Obrona narodowa	674,00 zł	795,41 zł	430,40 zł	759,15 zł	992,00 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	407 183,19 zł	326 901,98 zł	310 496,69 zł	291 361,19 zł	331 025,89 zł
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	48 023,81 zł	45 836,22 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Obsługa długu publicznego	319 628,67 zł	494 499,20 zł	561 655,07 zł	442 002,35 zł	399 510,16 zł
Różne rozliczenia	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	124 278,26 zł

Oświata i wychowanie	11 687 222,88 zł	11 970 390,69 zł	12 303 634,14 zł	12 032 847,46 zł	12 365 891,61 zł
Ochrona zdrowia	282 871,10 zł	255 769,19 zł	265 888,38 zł	280 020,21 zł	266 662,41 zł
Pomoc społeczna	7 020 129,91 zł	6 615 519,15 zł	6 695 227,11 zł	7 110 854,43 zł	7 354 860,04 zł
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	9 000,00 zł	14 000,00 zł	14 000,00 zł	0 zł	22 156,20 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	714 167,76 zł	781 354,12 zł	882 315,90 zł	965 033,68 zł	940 009,13 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 852 640,43 zł	1 975 828,06 zł	2 297 358,82 zł	2 726 357,58 zł	3 393 033,97 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 249 159,49 zł	1 263 280,80 zł	1 096 838,34 zł	1 128 914,48 zł	1 183 696,86 zł
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	26 020,48 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Kultura fizyczna i sport	140 187,30 zł	554 848,72 zł	749 949,95 zł	717 428,60 zł	817 201,26 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Tabela 84. Struktura wydatków majątkowych w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	0 zł	565 281,78 zł	30 000,00 zł	0 zł	236 105,50 zł
Leśnictwo	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	327 122,13 zł	163 821,93 zł	109 475,00 zł	27 985,14 zł	19 038,10 zł
Transport i łączność	2 329 165,31 zł	3 294 225,94 zł	2 857 093,82 zł	4 000,00 zł	184 546,93 zł
Gospodarka mieszkaniowa	18 331,28 zł	39 197,64 zł	9 901,50 zł	0 zł	0 zł
Działalność usługowa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Administracja publiczna	0 zł	10 737,90 zł	0 zł	54 796,29 zł	5 387,00 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony praw oraz sądownictwa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Obrona narodowa	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0 zł	0 zł	20 058,00 zł	258 137,19 zł	14 000,00 zł
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Obsługa długu publicznego	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Różne rozliczenia	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł

Oświata i wychowanie	760 790,48 zł	153 145,45 zł	99 382,78 zł	1 628 465,72 zł	159 170,21 zł
Ochrona zdrowia	15 500,00 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Pomoc społeczna	3 965,00 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 769 569,02 zł	1 721 862,94 zł	5 475 563,45 zł	386 755,79 zł	1 860 294,84 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	39 918,00 zł	18 366,78 zł	619 660,09 zł	383 949,70 zł	0 zł
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Kultura fizyczna i sport	3 590 795,95 zł	21 120,00 zł	52 253,55 zł	16 996,95 zł	2 241 889,17 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Niemodlin w latach 2010, 2011, 2012, 2013 i 2014

Na realizację swoich projektów w latach 2007-2014 gmina Niemodlin pozyskała łącznie 17 752 992,60 zł dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Uzyskane dofinansowanie stanowiło 59,2% łącznej wartości całkowitej zrealizowanych projektów.

W tym czasie zrealizowano 5 projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, 9 projektów w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, 14 projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, 1 projekt w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska oraz 2 projekty w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (projekty w trakcie realizacji).

Środki z RPO WO stanowiły 66,1% pozyskanego dofinansowania z Unii Europejskiej, środki z PROW – 17%, środki z PO KL – 9,8%, środki z PO RYBY – 6,5%, zaś środki z POWT Rcz-RP – jedynie 0,5%.

Tabela 85. Projekty realizowane przez gminę Niemodlin przy wykorzystaniu środków pozyskanych z Unii Europejskiej w latach 2007-2014

Program/Nazwa projektu	Wartość całkowita	Kwota dofinansowania
Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego		
Budowa hali widowiskowo-sportowej w Niemodlinie	6 321 183,12	3 086 455,32
Przebudowa dróg śródmieścia Niemodlina	4 653 346,83	3 876 299,86
Ochrona wód powierzchniowych zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie” - budowa kanalizacji sanitarnej w Niemodlinie etap V	6 130 060,24	2 834 176,06
Zakup aparatury medycznej do SZOZ w Niemodlinie	273 999,99	200 019,99
Ochrona wód powierzchniowych zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie” - budowa kanalizacji sanitarnej w Niemodlinie etap VI	3 011 528,18	1 733 678,65
Razem	20 390 118,36	11 730 629,88
Komponent regionalny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki		
Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemodlinie (poddziałanie 7.1.1.)	214 455,00	182 286,75
Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemodlinie (poddziałanie 7.1.1.)	223 979,89	190 382,91
Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Niemodlinie (poddziałanie 7.1.1.)	218 149,28	185 426,89
Upowszechnianie edukacji przedszkolnej w Gminie Niemodlin (poddziałanie 9.1.1)	149 707,00	147 460,00
Aktywne przedszkola w Gminie Niemodlin (poddziałanie 9.1.1)	194 177,00	191 264,35
Aktywne przedszkola w Gminie Niemodlin III edycja (poddziałanie 9.1.1)	375 534,90	369 901,88
Mobilna szkoła w Gminie Niemodlin (poddziałanie 9.1.2)	196 727,00	196 727,00
Mobilna szkoła w Gminie Niemodlin 2009/2010 (poddziałanie 9.1.2)	283 107,00	283 107,00
Razem	1 855 837,07	1 746 556,03
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich		
Przebudowa centrum wsi Gracze	209 930,68	129 055,00
Kanalizacja obszarów wiejskich - etap I - Budowa kanalizacji w Gościejowicach	1 713 960,00	1 069 032,00
Świadek historii - dąb w Szydłowcu	28 670,00	17 150,00
Wirtualny spacer po Gminie Niemodlin	39 000,00	22 400,00
Konserwacja pomnika św. Floriana w Niemodlinie	36 600,00	21 000,00

Renowacja dwuramiennej lampy gazowej w Niemodlinie	76 800,00	25 000,00
Budowa i doposażenie 19 placów zabaw na obszarach wiejskich	684 341,17	446 951,54
Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej w Rzędziwojowicach	448 925,17	212 144,40
Dziedzictwo przyrodnicze Gminy Niemodlin na kartach kalendarza	7 297,00	5 120,00
Wprowadzenie nasadzeń na placu „Obrońców Przebraża” w Niemodlinie	9 787,44	7 249,95
Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej w Lipnie	245 384,99	132 356,00
Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej w Groźcu	213 494,06	130 179,00
Kanalizacja obszarów wiejskich - etap II - Budowa kanalizacji w Wydrowicach	1 333 413,50	792 124,00
Opracowanie i wydanie przewodnika turystycznego po Gminie Niemodlin	16 246,50	11 056,00
Razem	5 063 850,51	3 020 817,89
Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska		
Szlak rowerowy „Wokół Niemodlina”	113 928,00	96 838,80
Razem	113 928,00	96 838,80
Program Operacyjny "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013		
Rewitalizacja Niemodlina- przebudowa stadionu miejskiego w Niemodlinie	2 128 191,17	950 508,00
Rekultywacja zbiornika małej retencji – Staw Młyński na Ścinawie Niemodlińskiej w Niemodlinie	441 742,19	207 642,00
Razem	2 569 933,36	1 158 150,00
RAZEM	29 993 667,30	17 752 992,60

Źródło: Środki pozyskane z Unii Europejskiej przez Gminę Niemodlin w latach 2007-2014 (www.niemodlin.pl)³⁸

³⁸ Za:

http://www.niemodlin.pl/cms/php/strona.php3?cms=cms_niemo&lad=a&id_dzi=0&id_dok=1134&id_men=1&powrot=1&slovo_szuk=&gdzie_szuk=&id_men_szuk=0

PODSUMOWANIE DIAGNOZY

9. Uwarunkowania rozwoju wynikające z przeprowadzonej diagnozy

9.1 Uwarunkowania wewnętrzne

Potencjał społeczno-gospodarczy w dużym stopniu zlokalizowany jest w przestrzeni miejskiej Niemodlina.

Gmina Niemodlin charakteryzuje się raczej niskim poziomem gęstości zaludnienia. W 2014 roku na 1 km² przypadało 73 mieszkańców gminy, przy czym na obszarach wiejskich wskaźnik spadał do poziomu 40 osób/ km². Z uwagi na swą specyfikę miasto Niemodlin cechowało się znacznie większą gęstością zaludnienia, na poziomie 502 osób/km². Natomiast średnia gęstość zaludnienia w gminie w znaczny sposób odbiega od średniej krajowej (123 osoby na km²) oraz wojewódzkiej (106 osób/km²), a nawet powiatowej (84 osoby/km²).

Niemodlin posiada długie tradycje i interesującą historię.

Niemodlin należy do jednych z najstarszych miast regionu, którego nazwa wywodziła się od imienia *Niemodlim*. Początkowo, najprawdopodobniej już w X wieku, była to osada targowa z mostem na Ścinawie. Legenda mówi, że właśnie w tym miejscu, leżącym na głównym szlaku do Pragi i Brna, w trakcie swojej podróży misyjnej zatrzymał się św. Wojciech i rozpoczął budowę kościoła. Miasto powstało przed 1228 rokiem, natomiast pierwsza potwierdzona wzmianka o istnieniu Niemodlina pochodzi z 1224 roku. W 1283 roku Niemodlin uzyskał prawa miejskie, nadane przez księcia Kazimierza w zamian za koszty poniesione w trakcie otaczania zamku opolskiego wysokim murem.

Atutem gminy jest przestrzeń. Ważną funkcję gospodarczą posiada rolnictwo oraz leśnictwo (Bory Niemodlińskie).

Użytki rolne zajmują 11 690 ha, co stanowi 63,8% powierzchni gminy. 81% użytków rolnych w gminie to grunty orne (9 466 ha), pozostałe 19% zajmują łąki trwałe (1 047 ha), grunty pod stawami (540 ha), pastwiska trwałe (314 ha), grunty rolne zabudowane (201 ha), grunty pod rowami (81 ha) oraz sady (41 ha). Znaczącą część gminy Niemodlin zajmują również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – ich powierzchnia wynosiła 5 287 ha, tj. 28,9% powierzchni gminy.

Gmina Niemodlin (jako całość) charakteryzuje się średnimi wartościami rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zróznicowanie jakości gleb w poszczególnych sołectwach powoduje występowanie różnych uwarunkowań rozwoju funkcji rolniczej. Dobrymi warunkami dla rozwoju produkcji rolnej odznaczają się sołectwa Sarny Wielkie i Gościejowice, mające najwyższe wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie). Do obszarów średnio dobrych zaklasyfikowano 10 sołectw (w tym najlepsze Radoszowice), zaś do obszarów średnich – 14 sołectw. Najniższą wartością rolniczej przestrzeni produkcyjnej cechuje się sołectwo Jaczowice, które znalazło się wśród obszarów średnio słabych dla produkcji rolnej.

Budowa geologiczna obszaru gminy umożliwi rozwój górnictwa.

Ze złóż Gracze i Rutki prowadzone jest wydobycie bazaltu, a ze złoża Wesele – surowce ilaste ceramiki budowlanej (złoża jest eksploatowane okresowo). Dodatkowo w Graczach znajdują się złoża piasku i żwiru, a w Niemodlinie – nieeksploatowane już złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Gmina Niemodlin dysponuje dobrymi i łatwo dostępnymi zasobami wód podziemnych.

Wynika to z położenia na dwóch zbiornikach wód podziemnych GZWP: nr 338 (subzbiornik Paczków-Niemodlin) oraz nr 335 (zbiornik Krapkowice-Strzelce Opolskie). Oba zbiorniki objęte są Obszarem Wysokiej Ochrony Wód Podziemnych. Jedynie wschodnia część gminy leży w granicach leja depresyjnego wód podziemnych.

Gmina odznacza się bogatym i zróżnicowanym przestrzennie systemem hydrograficznym.

Gęstość sieci rzecznej na terenie gminy Niemodlin jest bardzo zróżnicowana. W dolinie Ścinawy Niemodlińskiej (szczególnie Stawy Tułowickie) gęstość sieci rzecznej wynosi 1,75-2,00 km/km², podczas gdy na terenach Wału Niemodlińskiego kształtuje się ona na poziomie 0,50-0,75 km/km². Ponadto, niektóre tereny gminy są całkowicie pozbawione sieci rzecznej. W celu porównawczym można wskazać, że średnia gęstość sieci rzecznej w województwie opolskim dochodzi do 0,75-1,00 km/km². Charakterystyczne dla systemu hydrologicznego gminy są także torfowiska niskie i tereny trwale podmokłe, obecnie w znacznym stopniu zdegenerowane przez melioracje.

Gmina Niemodlin charakteryzuje się jednym z łagodniejszych klimatów w województwie opolskim.

Jest on wynikiem położenia gminy w obrębie jednostki klimatycznej *region Nadodrzański* (w zasięgu klimatu Wielkich Dolin), który odznacza się najłagodniejszym klimatem w regionie oraz jednym z łagodniejszych w całym kraju. Cechami klimatu gminy Niemodlin są: niskie amplitudy temperatur, umiarkowana ilość opadów, długi sezon wegetacyjny, łagodne i krótkie zimy oraz długie i ciepłe lata. Warunki klimatyczne stwarzają doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa w gminie, szczególnie zaś produkcji roślinnej. Gminę cechują również zróżnicowane warunki mikroklimatyczne, wynikające ze zróżnicowania rzeźby terenu oraz występujących ekosystemów wodnych, łąkowych i leśnych.

Atutem gminy są warunki przyrodnicze.

Zróżnicowane warunki przyrodnicze gminy Niemodlin sprzyjają istnieniu na tym terenie bogactwa świata roślinnego i zwierzęcego. W szczególnie cennych siedliskach wodnych (i wilgotnych) oraz leśnych występują liczne gatunki roślin i zwierząt, w tym te podlegające ochronie gatunkowej. Bogactwo przyrodnicze gminy Niemodlin sprawia, że na jej terenie występują liczne obszary prawnie chronione.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć drogową.

Transport drogowy w gminie Niemodlin prowadzony jest w oparciu o sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Przez gminę przebiega droga krajowa 46, prowadząca z Opola do Kłodzka, a w bezpośrednim sąsiedztwie usytuowana jest także autostrada A4 ze zjazdem Prądy.

Przez teren gminy Niemodlin poprowadzono drogi następujących kategorii:

- Autostrada A4 (długość 14,5 km),

- Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) w Rzędziwojowicach i Młyńskim Stawie,
- Droga krajowa nr 46 relacji Częstochowa – Opole – Kłodzko (długość 15,1 km),
- Drogi wojewódzkie: DW nr 385 relacji Grodków – Jaczowice (długość 7,4 km), DW nr 405 relacji Niemodlin – Korfantów (długość 3,3 km),
- Drogi powiatowe (długość 83,6 km, w tym 8,35 km dróg powiatowych w granicach miasta Niemodlina zarządzanych przez Burmistrza Niemodlina w wyniku porozumienia zawartego ze Starostą Opolskim),
- Drogi gminne: miejskie (długość 15,86 km), pozamiejskie (długość 48,34 km).

Komunikacja rowerowa obsługująca cele społeczno-gospodarcze nie jest dostosowana do wymogów bezpieczeństwa.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na terenie gminy Niemodlin znajdowało się 1,2 km ścieżek rowerowych, w całości pozostających pod zarządem starostwa powiatowego. *Dane dotyczą wyłącznie ścieżek rowerowych służących głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (wyjaśnienie GUS).*

Gmina inwestowała w rozbudowę tras rowerowych pod kątem turystycznym i rekreacyjnym.

Zwiększeniu atrakcyjności obszaru pod względem turystyki i rekreacji rowerowej w gminie służył zrealizowany przy udziale środków unijnych (w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*) projekt *Szlak rowerowy „Wokół Niemodlina”*. W efekcie powstała przecinająca gminę trasa rowerowa o długości 70 km. Szlak główny poprowadzony został w formie pętli: z Niemodlina przez Gościejowice, Gościejowice Małe, Rzędziwojowice, Szydłowiec Śląski, Molestowice, Rutki, Rogi, Tłustoreby, Krasną Górę, Grabin, Jakubowice i Lipno, z powrotem do Niemodlina. Oprócz szlaku głównego wyznaczono szlaki pośrednie (z Szydłowca Śląskiego przez Magnuszowiczki, z Małej Góry przez Roszkowice do Krasnej Góry, z Lipna w okolice Goszczowic) oraz szlaki łącznikowe do Siedlisk i Głębocka.

Mieszkalnictwo rozwijało się w gminie umiarkowanie.

W 2013 roku całkowita liczba budynków mieszkalnych w gminie Niemodlin wynosiła 2 353 i była o 3,6% wyższa niż w 2009 roku. Tempo przyrostu liczby budynków mieszkalnych w mieście (6,1%), na obszarach wiejskich (2,4%). Zasoby mieszkaniowe w gminie Niemodlin w 2013 roku tworzone były przez 4 463 mieszkania, liczące łącznie 17 764 izby. Zasoby mieszkań stale rosną, choć tempo wzrostu nie jest znaczne – w latach 2009-2013 przybyło 81 mieszkań (wzrost o 1,8%), w tym 37 w mieście (1,6%) i 44 na obszarach wiejskich gminy (2,1%).

Sytuacja mieszkaniowa w gminie zbliżona jest do średniej w kraju.

Statystycznie, na 1 osobę w gminie Niemodlin przypadało w 2013 roku 25,5 m² powierzchni mieszkania. Więcej powierzchni mieszkaniowej miał do dyspozycji przeciętny mieszkaniec w skali kraju (26,3 m²), województwa (27,8 m²) i powiatu (30,8 m²). Również w tym przypadku mieszkańcy obszaru wiejskiego gminy mieli lepszą sytuację: przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 26,6 m², podczas gdy w mieście było to 24,3 m².

Gmina posiada rozwiniętą infrastrukturę zaopatrzenia w gaz. Występuje zróżnicowanie w dostępie do tej infrastruktury pomiędzy miastem i obszarami wiejskimi.

Zaopatrzenie w gaz dla mieszkańców gminy Niemodlin odbywa się za pośrednictwem krajowego systemu przesyłowego. Przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia

relacji Lewin Brzeski – Paczków, natomiast do sieci miejskiej w Niemodlinie gaz jest doprowadzany poprzez dwustopniową stację redukcyjno-pomiarową przy ul. Dąbrowszczaków. Z instalacji gazowej w 2013 roku korzystało 39,8% mieszkańców gminy Niemodlin, w tym 79,9% w mieście. Możliwość korzystania z gazu sieciowego mają jedynie mieszkańcy miasta Niemodlin.

Problemem dla gminy może być system zaopatrzenia w ciepło – który wpływa na zjawisko tzw. niskiej emisji.

Zaopatrzenie w ciepło w gminie Niemodlin odbywa się w większości z wykorzystaniem indywidualnych systemów zasilania, głównie w postaci małych kotłowni lokalnych i ogrzewania piecowego. Częściowo występują kotłownie olejowe i gazowe.

Potrzeby ciepłe gminy zaspokajane są w znacznej większości przez węgiel, w znacznie mniejszym stopniu są wykorzystywane inne źródła:

- Węgiel – 74%
- Gaz ziemny – 16%
- Olej opałowy, gaz płynny – 9%
- Energia elektryczna – 1%
- Energia odnawialna – 0%

W gminie Niemodlin prowadzone są obecnie prace związane z opracowaniem *Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Niemodlin*.

Dalszych inwestycji w gminie Niemodlin wymaga instalacja kanalizacyjna.

W 2013 roku z instalacji kanalizacyjnej korzystało 40,8% mieszkańców gminy Niemodlin (o 7,7% więcej niż w 2009 roku), przy czym dostęp uwarunkowany był miejscem zamieszkania. W mieście Niemodlin z instalacji kanalizacyjnej korzystało 63,6% ludności (o 10,9% więcej), zaś na obszarach wiejskich gminy – jedynie 18,7% (o 4,7% więcej).

Z oczyszczalni ścieków w 2013 roku korzystało 37,1% mieszkańców gminy Niemodlin. Choć w porównaniu z 2009 rokiem nastąpił wzrost o 15,5%, odsetek ludności objętej tego rodzaju usługami nadal pozostawał znacznie poniżej średniej dla powiatu opolskiego (63,9%), województwa opolskiego (70,7%) oraz kraju (70,3%).

Dostęp do instalacji wodociągowej w gminie Niemodlin jest powszechny. W 2013 roku z wody z wodociągów korzystało 97,4% mieszkańców gminy, w tym 98,1% w mieście i 96,7% na obszarach wiejskich.

Gmina posiada uregulowany system gospodarki odpadami.

W związku z zmianami wprowadzonymi *ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* od 1 lipca 2013 roku właścicielem odpadów komunalnych stały się gminy. Usługi z zakresu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie gminy Niemodlin świadczone są przez firmę REMONDIS Gliwice Sp. z o.o.. Na terenie gminy Niemodlin nie funkcjonuje instalacja przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady są przewożone do Regionalnego Centrum Gospodarki Opadami – Nysa w Domaszkowicach. Na terenie gminy, przy oczyszczalni ścieków w Gościejowicach Małych, od lipca 2014 roku funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Według danych GUS, w 2013 roku na 1 mieszkańca gminy zebrano 157,2 kg zmieszanych odpadów komunalnych (o 13 kg więcej niż w 2009 roku). Więcej odpadów przypadało na przeciętnego mieszkańca miasta (167,3 kg) niż obszarów wiejskich (147,3 kg). Mimo to, wartości wskaźnika zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na 1 mieszkańca gminy kształtowały się na znacznie niższym poziomie niż

w pozostałych jednostkach terytorialnych. W skali kraju było to 212,9 kg, w województwie – 214,5 kg, zaś w powiecie opolskim – 231,5 kg.

Gmina Niemodlin wyludnia się. Odpowiada za to malejąca liczba urodzeń i rosnąca liczba zgonów. Maleje liczba zawieranych małżeństw. Gmina notuje ujemne wskaźniki migracji.

Wg GUS w 2013 roku gmina Niemodlin była zamieszkiwana przez 13 480 osób. W porównaniu z 2008 rokiem liczba ludności gminy zmniejszyła się o 392 osoby, tj. o 2,8%. Podobna tendencja malejąca występowała w latach 2008-2013 w powiecie i województwie opolskim, jednak tempo zmian w tych jednostkach było mniejsze (odpowiednio o 1,3% i 2,6%).

Przyrost naturalny jest wypadkową dwóch czynników – liczby urodzeń i liczby zgonów. W 2013 roku na terenie gminy Niemodlin urodziło się 117 osób, zaś zmarło 165 osób, co oznacza ujemny przyrost naturalny (-48). Ujemny przyrost naturalny w gminie wystąpił również w 2010 (-8) oraz 2011 roku (-2), jednak w 2013 roku kształtował się na najniższym poziomie w całym analizowanym okresie.

W 2013 roku w gminie Niemodlin zawarto 55 małżeństw, w tym 26 w mieście i 29 na obszarze wiejskim gminy. Największa liczba małżeństw wystąpiła w 2010 roku (100 małżeństw), zaś najmniejsza – właśnie w 2013 roku (55 małżeństw).

Przewaga liczby wymeldowań nad zameldowaniami – wskazuje na ujemne saldo migracji utrzymujące przez cały okres 2009-2013. Dodatkowo saldo migracji (więcej osób zameldowano niż wymeldowano) wystąpiło jedynie w 2009 i 2012 roku na obszarze wiejskim gminy.

Na obszarze gminy Niemodlin występuje dynamiczny proces starzenia się społeczności.

W strukturze ludności gminy wg wieku widoczne są wyraźne wyże i niższe demograficzne. Roczники wyżowe, będące efektem powojennego wyżu demograficznego, obejmują osoby w wieku 50-64 lata, a kolejne ich echo przypadało na przełom lat 70 i 80, obejmując osoby mające obecnie 25-39 lat. Niepokojącym zjawiskiem jest brak wyraźnego echa wyżu z lat 70/80 oraz wąska podstawa piramidy wieku – czynniki te wskazują na zmniejszanie się liczby ludności oraz postępujący problem starzenia się społeczeństwa. Obserwowane w gminie zjawiska (dotyczące struktury wieku ludności), charakterystyczne są dla społeczeństwa całej Polski.

Politykę senioralną, czyli ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się, w gminie Niemodlin należałoby traktować jako jeden z priorytetów. Działania na rzecz seniorów powinny obejmować nie tylko zaspokajanie potrzeb osób starszych, ale tworzenie warunków do rozwoju ich pasji, zainteresowań, w szczególności wspierania mechanizmów dzielenia się wiedzą i doświadczeniem.

Ważnym elementem potrzeb seniorów będzie dostępność do służby zdrowia, w tym dostępność do badań profilaktycznych. W polityce społecznej oczekiwać można wzrostu potrzeb z zatrudnieniem opiekunów osób starszych.

Wedle Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020, przyjętych 24 grudnia 2013 r. uchwałą nr 238 Rady Ministrów i opublikowanych w Monitorze Polskim 4 lutego 2014 r. (Poz. 118) – celem polityki senioralnej w Polsce będzie wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości

prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

W oparciu o ten dokument, w strategii rozwoju gminy Niemodlin warto zaplanować zadania, które kompleksowo odnosić się będą do polityki senioralnej na szczeblu gminy. Wśród działań dla seniorów warto wskazać w szczególności na następujące propozycje: wspieranie uniwersytetu trzeciego wieku, działalność gminnej rady seniorów i innych organizacji zajmujących się działaniami na rzecz seniorów, wspieranie inicjatyw na rzecz integracji środowiska seniorów oraz wymiany międzypokoleniowej. Działania takie mogą mieć istotny wkład w aktywność społeczną seniorów.

Z pomocy społecznej korzysta znaczny odsetek mieszkańców gminy Niemodlin.

Mimo wskazanych powyżej znacznych spadków liczby gospodarstw domowych i osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w Niemodlinie, zasięg korzystania z pomocy społecznej (tj. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem) nadal jest największy właśnie w gminie. W 2013 roku kształtował się on na poziomie 10,7%, podczas gdy w powiecie opolskim wynosił 6,1%, w województwie – 6,4%, zaś w całym kraju – 8,3%.

Mieszkańcy obszarów wiejskich w dużo mniejszym stopniu korzystają z opieki przedszkolnej w gminie.

W 2013 roku 77,6% niemodlińskich dzieci w wieku 3-6 lat objętych było opieką przedszkolną. W porównaniu do 2009 roku odsetek ten wzrósł o 4,6%. Wyższe odsetki dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym dotyczyły powiatu i województwa opolskiego (odpowiednio 78,4% i 81,5%), niższa natomiast była średnia krajowa (75,3%) – choć jednocześnie w skali kraju odnotowano największy przyrost odsetka dzieci objętych opieką w przedszkolach. Warto zwrócić uwagę także na dysproporcję w dostępie do opieki przedszkolnej w samej gminie Niemodlin: w przypadku obszaru wiejskiego w 2013 roku jedynie 46,2% dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczało do przedszkoli.

Spada liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Niemodlin, w ciągu najbliższych lat trend ten będzie się utrzymywał.

Do niemodlińskich szkół podstawowych w 2013 roku uczęszczało 783 uczniów, przy czym większość z nich stanowili uczniowie placówek miejskich (518 uczniów, tj. 66,2% ogółu uczniów). Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie od 2011 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie, choć w 2013 ich liczba w porównaniu z 2009 rokiem zmniejszyła się o 4,7%. Szczególnie wysoki spadek dotyczył jednak szkół podstawowych na obszarze wiejskim gminy – ich liczba zmniejszyła się w latach 2009-2013 aż o 13,7%.

Maleje liczba uczniów szkół gimnazjalnych.

Do niemodlińskich gimnazjów w 2013 roku uczęszczało 349 uczniów, tj. aż o 23,8% mniej niż w 2009 roku. W gimnazjum w mieście liczba uczniów wynosiła w tym czasie 217 osób, zaś na obszarze wiejskim – 132 osoby. Zróżnicowane okazały się zmiany liczby uczniów

w poszczególnych gimnazjach w latach 2009-2013. O ile w gimnazjum w Graczach liczba uczniów przez cały okres utrzymywała się na podobnym poziomie 130-132 uczniów (z jedną anomalią w 2012 roku – 124 uczniów), to w gimnazjum w Niemodlinie ich liczba spadła aż o jedną trzecią (-33,8%). Tym samym udział uczniów gimnazjum w Niemodlinie, choć wciąż przeważających w ogóle uczniów na tym etapie edukacji, zmniejszył się z 71,6% (w 2009 roku) do 62,2% (w 2013 roku).

Maleje liczba uczniów liceum i szkoły zawodowej w Niemodlinie.

Do niemodlińskiego liceum ogólnokształcącego w 2013 roku uczęszczało 78 osób, a ich liczba w porównaniu z 2009 rokiem zmniejszyła się ponad dwukrotnie (aż o 53,3%). W skali kraju oraz województwa opolskiego liczba uczniów liceów w latach 2009-2013 również wykazywała tendencję malejącą, jednak tempo zmian było znacznie niższe i wynosiło (odpowiednio): -16,7% oraz -22,4%. Jedynie w powiecie opolskim liczba uczniów liceów ogólnokształcących w 2013 roku była wyższa niż w 2009 roku o 4,8%.

Natomiast liczba uczniów w zasadniczej szkole zawodowej w Niemodlinie w 2013 roku kształtowała się na poziomie 90 uczniów, tj. o 30,2% mniej niż w 2009 roku. Mniejsze zainteresowanie kształceniem w zsz obserwowane było również w pozostałych jednostkach terytorialnych, przy czym spadek liczby uczniów wynosił od -22% (w skali kraju) do -34,2% (w powiecie opolskim).

Organizatorem życia kulturalnego na terenie gminy Niemodlin jest Ośrodek Kultury w Niemodlinie.

Jego działalność, nastawiona na edukację kulturalną, rozwój zainteresowań i zdolności oraz zapewnienie atrakcji w czasie wolnym, skierowana jest zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy. Wśród licznych imprez kulturalnych organizowanych przez Ośrodek Kultury w Niemodlinie na szczególną uwagę zasługują dwie: Ogólnopolski Konkurs na Interpretację Piosenek Agnieszki Osieckiej „Oceany” oraz Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego „Karpik”.

Rośnie poziom czytelnictwa, co jest tendencją odwrotną do obserwowanych w skali kraju i województwa.

W 2013 roku przeciętny czytelnik niemodlińskich bibliotek wypożyczył 19,4 woluminów. Ponownie więcej książek wypożyczyli czytelnicy z miasta (20,2 wolumina) niż z obszarów wiejskich (16,8 wolumina) gminy.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą bazę sportową. Głównym organizatorem życia sportowego na terenie gminy Niemodlin jest Ośrodek Sportu i Rekreacji.

OSiR w Niemodlinie zarządza następującymi obiektami sportowymi w gminie:

- Stadion Miejski – o wymiarach 110 m x 64 m, z bieżnią okólną,
- Boisko Orlik 2012 (przy PSP nr 1, ul. Reymonta 8) – boisko ze sztuczną murawą oraz boisko wielofunkcyjne,
- Basen kąpielowy w Lipnie z Parkiem Linowym (ul. Daszyńskiego) – basen położony jest na skraju lasu, otoczony szlakami pieszymi i rowerowymi,
- Hala widowiskowo-sportowa (ul. Reymonta 11).

Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną na terenie gminy uzupełniają:

- Stadion Sportowy w Graczach,
- Boiska piłkarskie w Grabinie, Krasnej Górze, Radoszowicach, Tłustorębach, Magnuszowicach i Groźcu,
- Przyszkolne sale gimnastyczne.

Długa historia Niemodlina sprzyja obecności wielu zabytków i zasobności w obiekty dziedzictwa kulturowego.

Na terenie gminy usytuowane są zabytki ruchome (głównie wyposażenie kościołów) i nieruchome (m.in. obiekty sakralne, budynki mieszkalne) wpisane do rejestru zabytków

prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu, obszary objęte ochroną konserwatorską na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także podlegające ochronie stanowiska archeologiczne. Są to m. in.:

- Rynek w Niemodlinie,
- Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Niemodlinie,
- Zamek w Niemodlinie,
- Park miejski w Niemodlinie,
- Kościół p.w. Imienia NMP w Szydłowcu Śląskim,
- Park w Lipnie,
- Pozostałe parki zabytkowe,
- Cmentarze zabytkowe.

Mieszkańcy gminy Niemodlin są aktywni społecznie. Poziom aktywności społecznej proporcjonalnie wyższy jest na obszarach wiejskich. Obserwuje się dynamiczny wzrost liczby organizacji społecznych.

Wśród organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie gminy Niemodlin można wyróżnić podmioty prowadzące działalność w obszarze pomocy społecznej, zrzeszające hobbystów i pasjonatów wybranych dziedzin życia, jednostki ochotniczej straży pożarnej, a także kluby i zespoły sportowe. Szczególną kategorię stowarzyszeń stanowią stowarzyszenia zarejestrowane w sołectwach należących do Programu Odnowy Wsi Opolskiej. W 2014 roku w programie, którego głównym założeniem jest rozwój miejscowości wiejskich z wykorzystaniem inicjatyw oddolnych ich mieszkańców, uczestniczyły 23 sołectwa gminy Niemodlin. Na 10 tys. mieszkańców gminy Niemodlin w 2013 roku przypadało 30 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Pod tym względem gmina przewyższała średnią powiatową, gdzie występowały jedynie 23 podmioty NGO na 10 tys. mieszkańców. Co interesujące, więcej podmiotów III sektora przypadało na mieszkańców obszaru wiejskiego gminy (32 w 2013 roku) niż na mieszkańców samego miasta Niemodlin (27). Również tempo wzrost wskaźnika w latach 2009-2013 na obszarach wiejskich było ponad dwukrotnie szybsze (wzrost o 9 podmiotów) niż w mieście (wzrost o 4 podmioty). Na realizację *Programu współpracy Gminy Niemodlin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015* zaplanowano kwotę minimum 200 000 zł.

Gmina Niemodlin jest gminą o przeważającym charakterze rolnym, z niewielkimi zakładami produkcyjnymi (konstrukcje stalowe, kopalnie, produkcja jaj, ceramika budowlana). Na obszarach wiejskich dominuje rolnictwo, zaś w mieście Niemodlin największe znaczenie mają usługi, głównie handel.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Niemodlin wynosiła w 2014 roku 1 464. Więcej przedsiębiorstw zlokalizowanych było w mieście (873 podmioty, tj. 59,6%) niż na obszarach wiejskich gminy (591 podmiotów, tj. 40,4%). O ile jednak w latach 2009-2014 liczba podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich wzrosła (o 4,6%), to w przypadku miasta nastąpił spadek o 5,7%. Ogółem liczba przedsiębiorstw w gminie zmniejszyła się w tym okresie o 1,8%.

Wśród przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Niemodlin przeważają firmy mikro, zatrudniające do 9 pracowników.

W 2014 roku ich liczba wynosiła 1 415, co stanowiło 96,7% ogółu przedsiębiorstw w gminie. We wskazanym roku działalność prowadziło także 40 firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników oraz 9 przedsiębiorstw z liczbą zatrudnionych od 50 do 249 osób. Na terenie gminy nie były zlokalizowane duże zakłady pracy (tj. 250 i więcej zatrudnionych). Na przestrzeni lat 2009-2014 liczba przedsiębiorstw wg klas wielkości

podlegała różnym przekształceniom – nie zmieniła się liczba firm o zatrudnieniu 50-249 osób, nieznacznie zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 pracowników (o 1,3%), zaś największy spadek dotyczył firm zatrudniających od 10 do 49 osób (o 18,4%, w tym o 11,1% w mieście i 38,5% na obszarze wiejskim gminy).

Siła gospodarki gminy Niemodlin są jej mieszkańcy, prowadzący swoją własną działalność.

Gmina Niemodlin cechuje się najwyższym poziomem przedsiębiorczości mieszkańców, wyrażającej się liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności. W 2013 roku wskaźnik ten wynosił 83 i w porównaniu z 2009 rokiem nie uległ zmianie (mimo wahań w poszczególnych latach). Ponownie wyższe wartości wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wystąpiły w mieście (95, o 5 mniej niż w 2009 roku) niż na obszarach wiejskich (70, o 3 więcej niż w 2009 roku).

Wyraźnie widoczny jest spadek liczby bezrobotnych w gminie. Problemem stanowi znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych, posiadających niskie kwalifikacje na rynku pracy.

W grudniu 2014 roku liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Niemodlin zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu (Filia w Niemodlinie) wynosiła 744 osoby. W latach 2009-2014 liczba bezrobotnych w gminie podlegała zróżnicowanym tendencjom: początkowo wzrastała (do 973 osób w 2010 roku), następnie spadła w 2011 roku do 881 osób, by ponownie wzrosnąć do maksymalnego poziomu 1 007 zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku. Kolejny rok przyniósł spadek liczby bezrobotnych do wskazanych powyżej 744 osób, tj. liczby najniższej w całym analizowanym okresie. Natomiast porównując skrajne lata okresu 2009-2014 wyraźnie widoczny jest spadek liczby bezrobotnych w gminie: wyniósł on 22,4%.

Szczegółowe dane dotyczące bezrobocia w gminie Niemodlin wskazują, że statystyczny bezrobotny z tej gminy pozostaje bez pracy powyżej 24 miesięcy, ma od 25 do 34 lat, wykształcenie gimnazjalne i poniżej lub zasadnicze zawodowe oraz od 1 do 5 lat stażu pracy. Osoby długotrwale bezrobotne dominują wśród bezrobotnych z niższym wykształceniem, licznie występują także wśród osób w wieku 25-54 lata oraz osób mających od 1 do 5 lat i od 10 do 20 lat stażu pracy, a także osób bez udokumentowanego stażu pracy.

Widoczny jest systematyczny wzrost dochodów gminy Niemodlin. Gmina aktywnie pozyskuje środki zewnętrzne.

Ogółem w latach 2010-2014 dochody bieżące gminy Niemodlin wzrosły o ponad 6,5 mln zł, tj. o 19,8%.

Analiza struktury dochodów wg klasyfikacji budżetowych wskazuje, iż głównym źródłem dochodów gminy Niemodlin są *dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem* – w 2014 roku z tego tytułu osiągnięto dochód na poziomie 17,6 mln zł, co stanowiło 42,01% ogółu dochodów gminy.

Na realizację swoich projektów w latach 2007-2014 gmina Niemodlin pozyskała łącznie 17 752 992,60 zł dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Uzyskane dofinansowanie stanowiło 59,2% łącznej wartości całkowitej zrealizowanych projektów.

9.2 Uwarunkowania zewnętrzne.

Oczekuje się przyspieszenia procesów modernizacyjnych i rozwojowych Polski, m. in. wskutek inwestycji zrealizowanych w ciągu ostatnich lat – w szczególności inwestycji infrastrukturalnych oraz w kapitał ludzki a także napływu inwestycji zagranicznych.

Zakładana w najbliższych latach intensyfikacja procesów modernizacyjnych i rozwojowych Polski wpłynie bezpośrednio na przyspieszenie i wzmocnienie obserwowanych w ostatnich latach (po wejściu Polski do UE) kierunków zmian polskiej przestrzeni. Proces ten będzie zachodził jednocześnie ze zmianami w przestrzeni europejskiej warunkowanymi globalnymi procesami rozwojowymi oraz pogłębieniem integracji gospodarczej i politycznej wewnątrz UE, a także krajami sąsiednimi.³⁹

Rozwój gminy Niemodlin będzie zależny nie tylko od działań podejmowanych przez władze lokalne i kluczowych interesariuszy ulokowanych w regionie, ale również od napływu inwestorów zewnętrznych. Aby taki napływ był możliwy konieczne jest utrzymanie systematycznego wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej Polski.

Rośnie rola aglomeracji w moderowaniu procesów rozwojowych kraju i regionów. Istotną rolę większych miast będzie moderowanie procesów rozwojowych na obszarach funkcjonalnych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) proponuje nowe ujęcie problematyki zagospodarowania przestrzennego i wprowadza współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej, wiąże planowanie strategiczne z programowaniem działań w ramach programów rozwoju i programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE.

Przestrzeń kraju widziana jest jako obszar różnicowania przebiegu i efektów procesów społeczno-gospodarczych, środowiskowych i kulturowych. Procesy te w dużej mierze są niezależne od istniejących struktur administracyjnych zarządzania procesami rozwojowymi.

Gmina Niemodlin położona jest w sąsiedztwie Opola – gmina Niemodlin jest częścią aglomeracji opolskiej. Gmina Niemodlin jest jednym z sygnatariuszy *Porozumienia w sprawie utworzenia Aglomeracji Opolskiej*, podpisanego we wrześniu 2012 roku. Aglomeracja Opolska jest płaszczyzną współpracy jednostek terytorialnych województwa opolskiego, utworzonych przez 21 gmin położonych w obrębie obszaru funkcjonalnego Opola

Cele strategiczne Aglomeracji Opolskiej obejmują:

- Rozwój gospodarczy AO: Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej Aglomeracji Opolskiej,
- Poprawę wewnętrznej dostępności komunikacyjnej AO: Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i innych przyjaznych środowisku form mobilności w Aglomeracji Opolskiej,
- Wysoką jakość edukacji: Wsparcie kształcenia ogólnego i zawodowego w Aglomeracji Opolskiej,
- Ochronę środowiska: ograniczenie niskiej emisji przez zwiększenie efektywności energetycznej,
- Zwiększenie ochrony ludności i mienia przed skutkami zagrożeń naturalnych,

³⁹ Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

- Rozwój obszarów wiejskich.

Procesy urbanizacji zachodzą na obszarze Aglomeracji Opolskiej z różną dynamiką. W zależności od siły powiązań z Opolem, poszczególne gminy posiadają zróżnicowane potrzeby rozwojowe.

Istotnym czynnikiem wpływającym na obszar Aglomeracji Opolskiej jest postępująca suburbanizacja. Ma ona kluczowy wpływ na postrzeganie Aglomeracji jako zwartej struktury przestrzenno – funkcjonalnej, na którą składają się odrębne administracyjnie jednostki.

Wskazane w syntezie trzy grupy gmin tworzących Aglomerację Opolską będą wymagały indywidualnego podejścia w planowaniu dalszego rozwoju. Wynika to z faktu zróżnicowanego poziomu rozwoju poszczególnych gmin i stopnia ich podobieństwa do teoretycznego wzorca aglomeracji. Gminy o najniższych wartościach punktowych syntezy wymagają wsparcia głównie w zakresie podstawowej infrastruktury sieciowej (w tym zakresie wykazują największe braki), natomiast gminy o najwyższych wartościach w mniejszym stopniu wymagają interwencji o charakterze infrastrukturalnym, a w większym stopniu w rozwiązania o charakterze systemowym i organizacyjnym (np. zintegrowane systemy transportu publicznego do Opola).

Zgodnie z wynikami badania, gmina Niemodlin należy do gmin z tzw. drugiego kręgu (obok gmin: Popielów, Lewin Brzeski i Izbicko.⁴⁰

Oczekuje się poprawy dostępności komunikacyjnej gminy Niemodlin w Aglomeracji Opolskiej.

Wśród istotnych projektów w Aglomeracji Opolskiej, zaplanowanych do realizacji w perspektywie do 2020 roku, są przedsięwzięcia, które usprawnią połączenia drogowe gminy Niemodlin z Opolem. Są to projekty przebudowy ul. Niemodlińskiej na odcinku od ul. Wrocławskiej do granicy m. Opola oraz budowa Obwodnicy Piastowskiej miasta Opola, od ul. Niemodlińskiej do Obwodnicy Północnej, etap II – część I: odcinek ul. Wrocławska – Obwodnica Północna.⁴¹

Jedną z kluczowych polityk rozwoju, mających istotny wpływ na zagospodarowanie przestrzeni kraju jest i będzie polityka transportowa.

Kluczowym elementem polityki transportowej kraju jest Transeuropejska Sieć Transportowa (TEN-T). Przebieg sieci TEN-T tworzonej z punktu widzenia interesów transportowych całej Unii Europejskiej oraz realizacja odpowiedniej jakości inwestycji są kluczowe dla możliwości rozwojowych UE, powiększania dostępności terytorialnej oraz podwyższania konkurencyjności miasta.⁴²

KPZK 2030 wskazuje na potrzebę powiązania największych miast kraju siecią nowoczesnych linii kolejowych. Podstawą systemu komunikacyjnego powinny być multimodalne węzły przesiadkowe, zapewniające łatwy dostęp do przestanków, integrację taryfową i rozkładową. Efektywny i nowoczesny system komunikacyjny wspierać będzie wymianę wiedzy oraz tworzenie powiązań kooperacyjnych zarówno biznesowych, jak też instytucji publicznych. Tym samym przyczyniać się będzie do wzrostu konkurencyjności miast i ich obszarów funkcjonalnych. Dostępność transportowa powinna stać się czynnikiem wzmacniającym rozprzestrzenianie procesów rozwojowych, stwarzającym warunki dla lepszego wykorzystania kapitału ludzkiego.

⁴⁰ Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014 – 2020

⁴¹ Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014 – 2020

⁴² Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Gmina miejsko-wiejska Niemodlin położona jest w południowo-zachodniej Polsce, w środkowo-zachodniej części województwa opolskiego i zachodniej części powiatu opolskiego. Atut lokalizacyjny gminy to m. in.: bliskość autostrady A4 oraz dużego ośrodka miejskiego – Opola oraz położenie w korytarzu drogi krajowej nr 46 łączącej Opole z Nysą.

Ciężar inwestycji rozwojowych przesunięty zostanie w kierunku działań opartych na innowacyjności, edukacji i impecie cyfrowym.

Najbliższa dekada będzie kluczowa dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Konieczne będzie przeprowadzenie niezbędnych reform związanych z polityką równoważenia finansów publicznych i zwiększania oszczędności, przy jednoczesnym wsparciu działań prorozwojowych. Przesunięty zostanie środek ciężkości z działań skierowanych przede wszystkim na likwidowanie największych barier rozwojowych - tj. odrabianie zaległości infrastrukturalnych, na działania wspierające rozwój oparty na innowacyjności, edukacji i impecie cyfrowym.

Kluczowymi motorami rozwoju społecznego i obywatelskiego kraju w najbliższych latach będą:

- Zwiększenie innowacyjności gospodarki, rozumianej szeroko jako innowacyjność różnych sektorów i dziedzin (w tym szkolnictwo wyższe, przemysły kreatywne, kultura, rozwiązania innowacyjne w przedsiębiorstwach, innowacyjność własna itp.), poprzez m.in. zapewnianie warunków dla wzrostu popytu na wyniki badań naukowych, podwyższenie stopnia komercjalizacji badań, zapewnianie kadr dla B+R i zwiększanie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.
- Zwiększanie wykorzystania technologii cyfrowych – stworzenie warunków dla prorozwojowego impetu cyfrowego – z jednej strony jako wsparcie dla rozprzestrzeniania się innowacyjności i kreatywności; z drugiej zaś jako element sprzyjający realizacji działań z zakresu włączenia społecznego, poprzez zapewnienie powszechnego dostępu do szerokopasmowego Internetu, upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych i zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych.
- Rozwój kapitału ludzkiego, stanowiącego podstawę do kreatywności i innowacyjności społeczeństwa (edukacja od najwcześniejszych lat, uczenie się przez całe życie - umiejętności i reagowanie na potrzeby rynku pracy, aktywne starzenie się społeczeństwa).

Jednym z największych wyzwań kraju i regionu będzie polityka demograficzna.

Wyzwaniem polityki demograficznej kraju, a także województwa opolskiego będzie wykorzystanie potencjału społecznego, wynikającego ze zwiększenia długości życia, a z drugiej strony, poniesienie kosztów społeczno-ekonomicznych skutków zmian w strukturze wieku społeczeństwa. Odwrócenie niekorzystnych trendów demograficznych w dużym stopniu uzależnione będzie od poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz poprawy bezpieczeństwa i stabilności zatrudnienia, w szczególności osób młodych, wchodzących na rynek pracy.

Dobry stan zdrowia populacji jest bardzo istotną przesłanką poprawy jakości życia. Zmniejszenie przedwczesnej umieralności, zachorowalności i niepełnosprawności uwarunkowane jest przyspieszeniem postępów w zwalczaniu szkodliwych dla zdrowia zachowań, takich jak używanie tytoniu, szkodliwe skutki spożywania alkoholu, niewłaściwa dieta i brak aktywności fizycznej, które prowadzą do większej zapadalności na przewlekłe choroby niezakaźne (głównie: nowotwory, choroby układu oddechowego, choroby układu krążenia, cukrzyca i choroby psychiczne). Niezbędne jest zatem zintensyfikowanie działań profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, wdrożenie

systemowych międzysektorowych działań eliminujących różnice w zdrowiu wynikające, między innymi z uwarunkowań społecznych oraz poprawa dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, tak by umożliwić szybki i efektywny powrót na rynek pracy.⁴³

Korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości – pozytywnie wpływać będą na konkurencyjność gospodarki.

Wraz ze wzrostem wykształcenia, umiejętności, kompetencji zawodowych mieszkańców Polski rosną także ich aspiracje związane z sytuacją zawodową oraz życiową. Mieszkańcy kraju oczekują, że sytuacja na rynku pracy będzie się poprawiać – w szczególności w zakresie wynagrodzeń oraz dostosowania ofert prac do ich aspiracji.

W Polsce obserwujemy poprawę jakości kompetencji i kwalifikacji obywateli. Przyczynia się do tego m.in. rosnący poziom wykształcenia. Obserwujemy również wzrost zainteresowania kierunkami technicznymi i przyrodniczymi na uczelniach wyższych. W 2009 roku odsetek studiujących na ww. kierunkach wynosił 22,3%, natomiast w 2013 roku już 27,0%. Biorąc pod uwagę spadającą od kilku lat liczbę studentów, odnotowywany wzrost odsetka studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych obrazuje korzystne zmiany społeczne – otóż większa liczba osób z wykształceniem technicznym i inżynierskim daje możliwość wykorzystania szans pojawiających się w takich innowacyjnych branżach jak: biotechnologie, nanorobotyka, konstrukcja maszyn i urządzeń, medycyna molekularna, itp.

W Polsce zauważamy również postęp w zakresie budowania społeczeństwa informatycznego. W 2012 niemal 95% gospodarstw domowych z dziećmi poniżej 16 roku życia posiadało komputer, a ponad 90% posiadało dostęp do Internetu i korzystało z niego. Ponadto z komputera korzystało w ostatnich 3 miesiące niemal 99% osób w wieku 16-24 lata. Biorąc pod uwagę kryterium wieku Polaków oraz korzystanie z komputera widać tendencję, że coraz starsze roczniki rzadziej korzystają z komputera – jedynie 16,9% osób w wieku powyżej 65 lat korzysta z tego urządzenia.

Oczekiwana jest dalsza modernizacja systemu zarządzania procesami rozwojowymi kraju. Rośnie rola inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.

Ważnym elementem zmian w kolejnych dwudziestu latach powinno być, zgodnie z zasadą pomocniczości, zapewnienie swobody obywatelom i samorządom terytorialnym, dobra współpraca administracji rządowej z nimi, deregulacja sprzyjająca postawom przedsiębiorczym i kreatywnym oraz zapewnienie wysokiej jakości stanowionego prawa.⁴⁴

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 podkreśla, że istotnym elementem zmian w zakresie zwiększania sprawności i efektywności państwa jest sposób jego organizacji: struktura, podział kompetencji i odpowiedzialności, mechanizmy koordynacji i współpracy oraz umiejętność zarządzania procesami, tak by państwo mogło skutecznie reagować na wyzwania wynikające z uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. „Sprawne zarządzanie” dotyczy zarówno naczelných organów państwa, centralnej administracji rządowej i podległych jej instytucji, jak i podmiotów funkcjonujących na różnych poziomach terytorialnego podziału kraju, tj. administracji rządowej w terenie oraz administracji samorządowej.

Z kolei KPZK 2030 podkreśla, że konieczna jest też zmiana filozofii i zdecydowane przejście od modelu administrowania do zarządzania rozwojem. Kluczową kwestią jest

⁴³ Tamże

⁴⁴ Źródło: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030

właściwe – a więc równocześnie realistyczne i ambitne - określanie celów rozwojowych i zaprojektowanie instrumentów ich realizacji, a następnie podejmowanie konsekwentnych działań prowadzących do ich urzeczywistnienia. Zarządzanie rozwojem wymaga nie tylko determinacji władzy publicznej, lecz także partnerskiego zaangażowania ze strony uczestników społeczeństwa obywatelskiego i większego otwarcia się instytucji publicznych na idee i rozwiązania płynące od obywateli.

Przesunięcie środka ciężkości działań związanych z zarządzaniem procesami rozwojowymi i modernizacyjnymi kraju związane będzie z integracją społeczno-przestrzenną wybranych obszarów kraju – w szczególności powiązanych ze sobą funkcjonalnie – co pozwolić będzie na prowadzenie efektywniejszej polityki rozwoju. Wiązą się z tym pewne ryzyka, związane np. z silną presją konkurencyjną o czynniki wzrostu poszczególnych obszarów funkcjonalnych kraju, nieefektywna polityka rozwoju regionalnego – widoczna m. in. przy rozdziale środków UE, czy też wzrost liczby zadań zleconych na rzecz gmin – przy jednoczesnym braku wsparcia finansowego ze szczebla centralnego. Istotna jest także gotowość społeczeństwa i jego istotnych grup do współpracy przy realizacji regionalnych i subregionalnych polityk rozwoju.

II CZĘŚĆ – STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIEMODLIN

1. Metodologia prac nad Strategią

Budowa planu strategicznego wymagała realizacji szeregu działań współzależnych, z których część występowała w pewnej ustalonej kolejności (fazy, kroki), inne zaś realizowane były równolegle.

Jednym z najważniejszych działań był **nurt formułowania celów**, realizowany równolegle do szeregu innych kroków procedury, przy **decydującej roli społeczności lokalnej**. Jego początkiem było uświadomienie sobie celów – wartości ważnych dla społeczności obszaru. Związane to było między innymi z rozpoznaniem niezaspokojonych potrzeb i gorących problemów oraz z **tworzeniem społecznej wizji przyszłości**.

Z celów-wartości wynikły kryteria ocen w diagnozie. Czynniki określone jako mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia – ocenione zostały przez pryzmat ich znaczenia w osiągnięciu wizji.

Diagnoza prospektywna pozwoliła dokonać oceny cech obszaru i otoczenia pod kątem ich wpływu na przyszłość. Poza ww. rozpoznaniem otoczenia i możliwych jego zmian, jej zadaniem była ocena poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, analiza struktury i mechanizmów rozwoju, a przede wszystkim ocena wewnętrznych potencjałów.

Na tej podstawie dokonana została ocena skuteczności istniejącej strategii rozwoju i określenie zakresu potrzebnych zmian, w szczególności w odniesieniu do:

- Wizji oraz misji Gminy oraz systemu celów strategicznych (czy wizja i cele rozwoju są nadal aktualna),
- Struktur realizujących strategię.

MISJA GMINY wyraża najwyższego poziomu cele, dostosowane do specyfiki Gminy, ujęte bardzo syntetycznie. Rolą misji jest określenie głównego pola działalności (funkcji) Gminy i jej specyfiki, unikatowości w zakresie oferowanych produktów i warunków, a także koncentracja uwagi uczestników działań strategicznych na istocie strategii i mobilizacja ich do działania.

Budowa struktury celów pozwoliła na selekcję najważniejszych kierunków działań i najbardziej pożądanых - zarazem osiągalnych - stanów przyszłości Gminy.

Projektowanie strategii było procesem wymagającym wielokrotnego formułowania i doskonalenia sposobów osiągnięcia celów.

Tworząc nową strategię rozwoju gminy kierowano się ponadto zasadami:

- **Zasadą zrównoważonego rozwoju** – oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania

możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

- **Zasadą partycypacji** – stanowiącej gwarant praworządności i transparentności gospodarowania przestrzenią i procedur planistycznych. Aktywność społeczna jest niezbędna przy formułowaniu w pierwszej kolejności lokalnych strategii, polityk i prawa miejscowego. Efektywność realizowania polityki przestrzennej wymaga wzmocnienia jakości kapitału ludzkiego i budowy społeczeństwa obywatelskiego, jak również przyjęcia zasady większej partycypacji społecznej, oznaczającej współudział i współodpowiedzialność podmiotów realizujących politykę rozwoju.⁴⁵

⁴⁵ Partycypacja społeczna tworzenia Strategii rozwoju związana była z 4 sesjami warsztatowymi, w trakcie których wypracowano i przedyskutowano najważniejsze założenia strategii. Projekt dokumentu strategii przekazany został do opiniowania szerokiemu gronu mieszkańców gminy Niemodlin w trakcie otwartych konsultacji społecznych.

2. Wizja i misja oraz kierunki rozwoju do 2025 roku

Wizja formułowana w ramach strategii jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dążą samorząd i społeczność lokalna. Wizja rozwoju opisuje pożądaný stan docelowy w perspektywie kilku – kilkunastu lat. Wizja odpowiada zamierzeniom i aspiracjom oraz oczekiwaniom, wynikającym z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału regionu.

Wizja

Gmina Niemodlin – atrakcyjne miejsce do zamieszkania, rekreacji oraz prowadzenia działalności gospodarczej w sąsiedztwie Opola i A4, zapewniające wysoką jakość przestrzeni, środowiska naturalnego oraz usług publicznych – społeczeństwo aktywne gospodarczo i społecznie.

Z tak zdefiniowanej wizji oraz mając na uwadze mocne strony gminy – klarują się następujące cele strategiczne:

- ***Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.***
- ***Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy.***
- ***Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.***
- ***Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.***

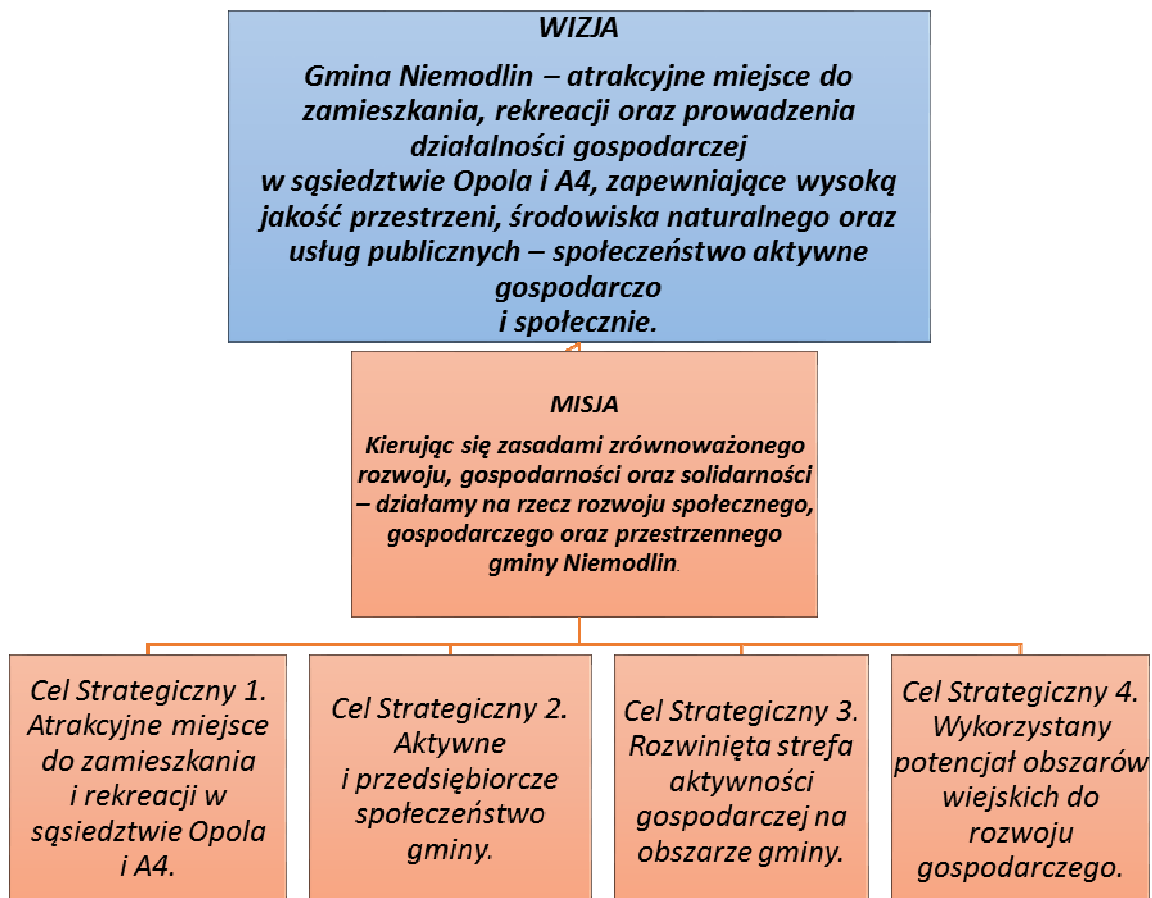
Misja, jako nadrzędny cel funkcjonowania jest krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane. Misja przybiera postać rozwiniętego zdania w czasie przyszłym zapowiadającego ogólny trend rozwojowy, zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza mieszkańców.

Misja

Kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju, gospodarności oraz solidarności – działamy na rzecz rozwoju społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego gminy Niemodlin.

Nadrzędnym celem gminy Niemodlin jest działanie na rzecz rozwoju społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego gminy Niemodlin. Nadrzędne wartości, które powinny być przestrzegane to: zasada zrównoważonego rozwoju, gospodarność oraz solidarność. Przez pryzmat tych wartości oceniane powinny być wszystkie działania i zadania realizowane na rzecz rozwoju gminy Niemodlin.

Grafika 1. Wizja, misja, cele strategiczne

3. Analiza SWOT

Mocne strony	Znaczenie	Słabe strony	Znaczenie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeń i potencjał obszarów wiejskich – na których ważną funkcję gospodarczą posiada rolnictwo oraz leśnictwo. 2. Atuty lokalizacyjne gminy związane z położeniem w obrębie aglomeracji opolskiej, przy węźle autostrady A4. 3. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy. 4. Miasto Niemodlin - lokalny ośrodek wzrostu społeczno-gospodarczego. 5. Zasoby surowców naturalnych – w tym zasobów mineralnych, które umożliwiają rozwój górnictwa oraz zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. 6. Warunki przyrodnicze – położenie w obrębie Borów Niemodlińskich. 7. Rozwinięta oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna na obszarze gminy. 8. Zasoby materialne dziedzictwa kulturowego. 9. Aktywność społeczna mieszkańców gminy. 10. Zmniejszenie liczby bezrobotnych w gminie. 11. Wzrost dochodów gminy Niemodlin oraz aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych. 	<p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malejąca liczba mieszkańców, za co odpowiada malejąca liczba urodzeń i rosnąca liczba zgonów. Maleje liczba zawieranych małżeństw. Gmina notuje ujemne wskaźniki migracji. 2. Dynamiczny proces starzenia się społeczności gminy. 3. Niedostosowany do standardów ochrony środowiska system zaopatrzenia w ciepło, który wpływa na zjawisko tzw. niskiej emisji. 4. Nerozwinięty system kanalizacji, który wymaga dalszych inwestycji. 5. Niedostosowanie komunikacji rowerowej obsługującej cele społeczno-gospodarcze do wymogów bezpieczeństwa. 6. Duży udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. 7. Niski udział dzieci z obszarów wiejskich w edukacji przedszkolnej. 8. Spadek liczby uczniów szkół podstawowych w gminie Niemodlin, który w ciągu najbliższych lat będzie się utrzymywał. 9. Znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych, posiadających niskie kwalifikacje na rynku pracy. 	<p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>
Szanse	Znaczenie	Zagrożenia	Znaczenie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. 	<p>Duże</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystna sytuacja demograficzna kraju i województwa. 	<p>Duże</p>

<p>2. Przyspieszenie procesów modernizacyjnych i rozwojowych Polski, m. in. wskutek inwestycji zrealizowanych w ciągu ostatnich lat – w szczególności inwestycji infrastrukturalnych oraz w kapitał ludzki a także napływu inwestycji zagranicznych.</p> <p>3. Rosnąca rola aglomeracji opolskiej w moderowaniu procesów rozwojowych i regionu.</p> <p>4. Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Niemodlin w aglomeracji opolskiej.</p> <p>5. Budowa obwodnicy Niemodlina.</p> <p>6. Rewitalizacja zamku w Niemodlinie.</p> <p>7. Inwestycje rozwojowe na innowacyjności, edukacji i wykorzystania technologii cyfrowych.</p> <p>8. Korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości.</p> <p>9. Rosnąca rola inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.</p> <p>10. Produkt ponadregionalny oparty o promocję karpia.</p>	<p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>	<p>2. Trudność konkurowania o zasoby ludzkie z dużymi aglomeracjami, a także w obrębie aglomeracji opolskiej.</p> <p>3. Niekorzystne dla rozwoju gospodarczego uwarunkowania prawne.</p> <p>4. Nieefektywna współpraca i polityka rozwoju w obrębie aglomeracji opolskiej oraz województwa.</p>	<p>Duże</p> <p>Umiarkowane</p> <p>Umiarkowane</p>
--	--	---	---

4. Obszary interwencji istotne dla rozwoju gminy

Cel strategiczny	Obszary/kierunki interwencji istotne dla rozwoju gminy
<p>Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.</p>	<p>Atuty lokalizacyjne gminy związane z położeniem w obrębie aglomeracji opolskiej, przy węźle autostrady A4 – sprawiają, że obszar gminy jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania. Gmina, podobnie jak inne samorządy z otoczenia Opola – konkuruje o zasoby ludzkie – także w kontekście ich przyciągania swoją ofertą mieszkaniową. O jakości tej oferty decyduje szereg czynników. Jedną z nich jest jakość powiązań komunikacyjnych, w tym stan infrastruktury drogowej. Mając na uwadze oczekiwane inwestycje na poziomie regionalnym – można oczekiwać poprawy powiązań komunikacyjnych w obrębie aglomeracji opolskiej. Gmina ze swojej strony powinna dążyć do poprawy stanu dróg lokalnych. Ważne jest również rozwijanie i tworzenie sprawnego systemu komunikacji publicznej/zbiorowej.</p> <p>Istotnym elementem jakości życia jest stan środowiska, jakość infrastruktury technicznej oraz bezpieczeństwo mieszkańców. W tym kontekście istotnymi kierunkami rozwoju gminy powinny być działania związane z ochroną środowiska – w tym związane z rozbudową i modernizacją systemu kanalizacji oraz przeciwdziałaniem niskiej emisji. Jakość życia kształtowana jest także poprzez jakość przestrzeni. Istotne są działania mające na celu poprawę jakości przestrzeni, w tym przestrzeni publicznych, ochrony zabytków, rewitalizacji terenów zdegradowanych, czy też poprawy funkcjonalności wybranych obszarów gminy – np. zagospodarowania terenów pod kątem rekreacyjnym. Przyciąganie nowych mieszkańców – odpowiada na wyzwania strategiczne gminy, związane ze starzeniem się społeczeństwa i zmniejszaniem liczby mieszkańców gminy. Kształtowanie jakości życia, w tym przestrzeni publicznych oraz wysokiej jakości usług publicznych, w tym dostępności tych usług – powinno być elementem aktywnego marketingu oferty zamieszkania na obszarze gminy. Przyciąganie nowych mieszkańców wiąże się z kształtowaniem oferty terenów inwestycyjnych dla budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>Proponuje się realizację ww. kierunków ująć w następujące cele operacyjne:</p> <p>1.1 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia. 1.2 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych. 1.3 Kształtowanie atrakcyjnej oferty czasu wolnego. 1.4 Kształtowanie i promocja oferty do zamieszkania dla nowych mieszkańców.</p>
<p>Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo</p>	<p>Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy gwarantuje pełniejsze wykorzystanie atutów gminy Niemodlin, zarówno w sferze gospodarczej jak też obywatelskiej – i pozytywnie wpływać będzie na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy</p>

<p>gminy.</p>	<p>całej gminy. Jednym z ważniejszych składników dochodów własnych gminy – jest udział w podatkach od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Im mocniej rozwinięta przedsiębiorczość na obszarze gminy – tym większe możliwości realizacji polityki rozwoju gminy, np. inwestycji.</p> <p>W kontekście wyzwań strategicznych – tj. działania na rzecz rozwoju aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców – istotne jest umiejętne wspieranie przez gminę rozwoju właściwych kompetencji, wiedzy, umiejętności, np. poprzez działalność inkubatorów przedsiębiorczości, czy wspieranie działalności organizacji pozarządowych.</p> <p>Istotne jest także wspieranie realizacji edukacji na wysokim poziomie, realizowanej na wszystkich etapach nauczania, także edukacji osób dorosłych. Działania edukacyjne na rzecz rozwoju przedsiębiorczości powinny być ukierunkowane na wykorzystanie endogennych zasobów i atutów gminy, w tym potencjału produktów lokalnych.</p> <p>Proponuje się realizację ww. kierunków ująć w następujące cele operacyjne:</p> <p>2.1 Wspieranie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców.</p> <p>2.2 Prowadzenie edukacji na wysokim poziomie.</p> <p>2.3 Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców.</p>
<p>Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.</p>	<p>Atuty lokalizacyjne gminy Niemodlin – związane są nie tylko z atrakcyjnością osiedleńczą. Bliskość aglomeracji opolskiej, a także położenie przy węźle autostrady A4 – otwiera możliwości kształtowania oferty inwestycyjnej dla działalności gospodarczej.</p> <p>Zagospodarowanie potencjału inwestycyjnego gminy Niemodlin związane będzie z wytyczeniem stref aktywności gospodarczej/terenów inwestycyjnych – które docelowo powinny być przygotowane do przyjęcia inwestorów.</p> <p>Istotne będą więc działania związane z uzbrojeniem tych terenów, a także aktywny marketing oferty inwestycyjnej gminy.</p> <p>Proponuje się realizację ww. kierunków ująć w następujące cele operacyjne:</p> <p>3.1 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej w oparciu o tereny inwestycyjne na obszarze gminy.</p> <p>3.2 Aktywne przyciąganie i profesjonalna obsługa inwestorów.</p>
<p>Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.</p>	<p>Atutami gminy Niemodlin jest przestrzeń oraz potencjał przyrodniczy, który kształtuje funkcję rolniczą oraz gospodarkę leśną. Zasoby przyrodnicze gminy to również zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz zasoby naturalne.</p> <p>Kluczowym dla wykorzystania potencjału obszarów wiejskich gminy Niemodlin oraz atutów przestrzeni do rozwoju gospodarczego będzie potencjał kapitału ludzkiego, w tym wiedza i umiejętności mieszkańców gminy.</p> <p>Gmina posiada potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjnej</p>

– w szczególności w oparciu o walory przyrodnicze oraz kulturowe. Gmina to również obszar rolniczy. Strategia ukierunkowana powinna być na podnoszenie konkurencyjności produktów i usług związanych z turystyką/rekreacją oraz branżą rolniczą. Przykładem takich działań mogą być inicjatywy wspierające wschodzenie na rynek produktów lokalnych. Zasobem obszaru gminy jest także przestrzeń, która umożliwia m. in. rozwój różnych form energetyki odnawialnej.

W sferze gospodarczej warto zwrócić uwagę na zmiany demograficzne, które następować będą w przestrzeni kraju, jak też gminy. Zmiany te, które dla najbliższej perspektywy należy traktować jako nie uniknione, należy postrzegać jako szansę rozwoju. W sferze gospodarczej należy szukać możliwości wspierania i kształtowania nowych, specjalistycznych usług i produktów dla starzejącej się populacji. Może to przyczynić się do zdynamizowania rozwoju lokalnej gospodarki, wzbogacenia ilościowego i jakościowego regionalnego rynku pracy oraz udostępnienia zasobów naturalnych i wyspecjalizowanych sposobów ich wykorzystania na potrzeby zdrowia i dobrego życia, także osób starszych.

Proponuje się realizację ww. kierunków ująć w następujące cele operacyjne:

4.1 Wspieranie współpracy przedsiębiorców z gminy – w celu wymiany wiedzy, zwiększania konkurencyjności lokalnych grup przedsiębiorców, tworzenia powiązań gospodarczych (gospodarka lokalna).

4.2 Wspieranie tworzenia i wchodzenia na rynek produktów lokalnych.

4.3 Wspieranie rozwoju turystyki oraz oferty rekreacyjnej gminy.

4.4 Wspieranie wykorzystania atutów przestrzeni i środowiska gminy do rozwijania odnawialnych źródeł energii.

5. Plan operacyjny Strategii: cele strategiczne, operacyjne, zadania oraz kluczowe projekty inwestycyjne

Struktura Strategii zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (cele i wynikające z nich zadania). Osiągnięciu wizji służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i zadania, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe.

Cele zdefiniowane na podstawie diagnozy, w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji. Realizacja zadań prowadzi do osiągnięcia celów. Propozycje zadań wynikają bezpośrednio z analizy, jak również badań i konsultacji w trakcie sesji warsztatowych oraz ewaluacji założeń strategii rozwoju gminy przyjętej w 2008 roku.

Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsce do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.

Cele operacyjne	Zadania
1.1 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia.	1.1.1. Renowacja zabytków, rewitalizacja przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego i tworzenie miejsc atrakcyjnych dla mieszkańców i turystów. 1.1.2. Poprawa estetyki, stanu technicznego obiektów i terenów zdegradowanych. 1.1.3. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni, parków, placów zabaw, etc.– we współpracy ze społecznością lokalną. 1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych oraz chodników. 1.1.5. Budowa ścieżek rowerowych. 1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków. 1.1.7. Rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej. 1.1.8. Przeciwdziałanie niskiej emisji oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. 1.1.9. Ochrona zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci. 1.1.10. Ochrona zasobów przyrodniczych. 1.1.11. Modernizacja oświetlenia ulicznego gminy.
1.2 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	1.2.1. Usprawnienie transportu publicznego – w celu przeciwdziałania wykluczeniu ze względu na położenie. 1.2.2. Poprawa jakości i dostępności świadczenia wybranych usług publicznych (poprzez e-usługi, dążenie do wysokiego standardu obsługi mieszkańców, dostosowanie przestrzeni dla osób niepełnosprawnych). 1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury

	<p>społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.</p> <p>1.2.4. Działania na rzecz poprawy zdrowia i jakości opieki zdrowotnej mieszkańców - na podstawie „Strategii Gminnego Ośrodka Zdrowia”.</p> <p>1.2.5. Realizacja działań na rzecz pomocy społecznej – monitoring potrzeb i dostosowanie pomocy do realnych potrzeb.</p> <p>1.2.6. Podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych.</p>
1.3 Kształtowanie atrakcyjnej oferty czasu wolnego.	<p>1.3.1. Kształtowanie wysokiej jakości oferty kultury fizycznej – dostosowanej do potrzeb wybranych różnych grup wiekowych.</p> <p>1.3.2. Kształtowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej – promocja oraz dostępność do potrzeb różnych grup społecznych.</p>
1.4 Kształtowanie i promocja oferty do zamieszkania dla nowych mieszkańców.	<p>1.4.1. Realizacja zadań związanych z planowaniem przestrzennym (powiększanie terenów objętych MPZP, prowadzenie dialogu z mieszkańcami).</p> <p>1.4.2. Wspieranie procesów budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>1.4.3. Aktywna promocja oferty mieszkaniowej i inwestycyjnej gminy.</p> <p>1.4.4. Wdrażanie wysokiej jakości obsługi inwestorów indywidualnych w gminie.</p>

Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy.

Cele operacyjne	Zadania
2.1 Wspieranie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców.	<p>2.1.1. Promocja i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości – działalność inkubatorów przedsiębiorczości.</p> <p>2.1.2. Wspieranie mieszkańców w rozwijaniu działalności gospodarczej – bieżąca komunikacja potrzeb lokalnych przedsiębiorców oraz możliwości gminy.</p> <p>2.1.3. Wspieranie działań na rzecz marketingu produktów, usług oraz przedsięwzięć lokalnych.</p>
2.2 Prowadzenie edukacji na wysokim poziomie.	<p>2.2.1. Wspieranie mieszkańców w zdobywaniu nowych umiejętności i wiedzy.</p> <p>2.2.2. Realizacja działań na rzecz wysokiej jakości oferty edukacyjnej (zajęcia pozaszkolne, inwestowanie w kadrę oświatową).</p> <p>2.2.3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa gminy.</p>
2.3 Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców.	<p>2.3.1. Wspieranie działalności i aktywności organizacji społecznych w gminie oraz promocja</p>

	<p>wolontariatu.</p> <p>2.3.2. Aktywizacja młodzieży – pobudzenie do aktywności społecznej, w tym integracja wielopokoleniowa.</p> <p>2.3.3. Kształtowanie oferty dla seniorów – w szczególności aktywności społecznej seniorów, wykorzystanie ich wiedzy i zaangażowania – dzienne domy pobytu dla seniorów.</p> <p>2.3.4. Budowanie lokalnej tożsamości i przywiązania do gminy, w tym poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego, tradycji (nie- i materialnych) oraz poprzez produkty lokalne.</p> <p>2.3.5. Integracja osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.</p>
--	--

Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.

Cele operacyjne	Zadania
3.1 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej w oparciu o tereny inwestycyjne na obszarze gminy.	<p>3.1.1. Wyznaczenie terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych w MPZP.</p> <p>3.1.2. Budowa i kształtowanie infrastruktury terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych.</p>
3.2 Aktywne przyciąganie i profesjonalna obsługa inwestorów (promocja, system zachęt podatkowych, funkcja opiekuna inwestora).	<p>3.2.1. Stworzenie systemu zachęt do inwestowania na obszarze gminy.</p> <p>3.2.2. Stworzenie w gminie stanowiska obsługi/opieki nad inwestorami.</p> <p>3.2.3. Promocja gospodarcza gminy, w tym promocja oferty inwestycyjnej wraz z opisem walorów lokalizacyjnych dla działalności gospodarczej.</p> <p>3.2.4. Współpraca z sąsiednimi gminami przy tworzeniu obszarów aktywności gospodarczej oraz przyciąganiu inwestorów. Integracja promocji gospodarczej z działaniami sąsiednich gmin.</p>

Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.

Cele operacyjne	Zadania
4.1 Wspieranie współpracy przedsiębiorców z gminy – w celu wymiany wiedzy, zwiększania konkurencyjności lokalnych grup przedsiębiorców, tworzenia powiązań gospodarczych (gospodarka	<p>4.1.1. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących potencjał gospodarczy obszarów wiejskich gminy.</p> <p>4.1.2. Wspieranie współpracy przedsiębiorców – w celu wymiany wiedzy, zwiększania konkurencyjności lokalnych grup przedsiębiorców, tworzenia powiązań gospodarczych.</p>

lokalna).	
4.2 Wspieranie tworzenia i wchodzenia na rynek produktów lokalnych.	<p>4.2.1. Wspieranie działań na rzecz analizy i rozwoju potencjału produktów lokalnych.</p> <p>4.2.2. Aktywna współpraca i działanie w ramach struktur ponadlokalnych na rzecz wsparcia rozwoju powiązań gospodarczych i rozwoju produktów lokalnych.</p>
4.3 Wspieranie rozwoju turystyki oraz oferty rekreacyjnej gminy.	<p>4.3.1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym szlaków turystycznych.</p> <p>4.3.2. Aktywna współpraca i działanie w ramach struktur ponadlokalnych na rzecz rozwoju produktów turystycznych regionu oraz promocji turystycznej.</p>
4.4 Wspieranie wykorzystania atutów przestrzeni i środowiska gminy do rozwijania odnawialnych źródeł energii.	<p>4.4.1. Wykorzystanie atutów przestrzeni gminy do rozwijania OZE, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.</p>

Kluczowe projekty inwestycyjne

Nr	Nazwa zadania	Zadania strategii	Wartość szacunkowa	Stan przygotowania	% dofinansowania	Źródło finansowania	Lata realizacji	Uwagi
1.	Modernizacja Kąpieliska Miejskiego	1.1.1. Renowacja zabytków, rewitalizacja przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego i tworzenie miejsc atrakcyjnych dla mieszkańców i turystów.	15 150 000 zł	koncepcja	30%	Gmina/PPP/UMWO	2018-2020	Konieczność dodatkowego wprowadzenia funkcji wydłużających sezon oraz niwelujących wpływ niepogody
2.	Remont fragmentu muru zamku z bastijką	1.1.1. Renowacja zabytków, rewitalizacja przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego i tworzenie miejsc atrakcyjnych dla mieszkańców i turystów.	150 000 zł	koncepcja	50%	Gmina/RPO	2016	
3.	Rewitalizacja Parku Miejskiego	1.1.3. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni, parków, placów zabaw, etc. - we współpracy ze społecznością lokalną.	3 015 000 zł	dokumentacja	85%	Gmina/RPO Gmina/Ryby	2016-2018	
4.	Budowa odcinka drogi wew. w Krasnej Górze	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	100 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2016	PROW-max 2 mln. na beneficjenta
5.	Modernizacja drogi gminnej / wykonanie nawierzchni - Niemodlin - Góra	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	3 100 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2019-2025	
6.	Budowa drogi gminnej w Wydwowicach (Osiedle)	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	500 000 zł	dokumentacja	63%	Gmina/PROW	2016	
7.	Budowa drogi gminnej w Wydwowicach (Folwark)	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	750 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2016-2018	
8.	Modernizacja drogi gminnej / wykonanie nawierzchni - Gościewowice - Gościewowice (pod Lasem)	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	2 126 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2016-2018	

9.	Modernizacja drogi gminnej / wykonanie nawierzchni w Graczach - Kolonia Leśna	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	500 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2016-2018	
10.	Przebudowa ul. Sportowej i ul. 1000-lecia wraz z parkingiem przy stadionie	1.1.4. Budowa i modernizacja oraz utrzymanie dobrego stanu dróg lokalnych i chodników.	3 570 000 zł	dokumentacja	50%	Gmina/Schetynówki	2017-2018	
11.	Budowa ścieżek rowerowych na obszarze Gminy, w tym budowa ciągu pieszo-rowerowego z osiedla 700-lecia do Niemodlina - ok. 1,5 km	1.1.5. Budowa ścieżek rowerowych.	2 000 000 zł	koncepcja	85%	Gmina/RPO-AO	2017-2025	
12.	Kanalizacja VII etap - Niemodlin	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	2 200 000 zł	realizacja	85%	Gmina/RPO	2015-2016	
13.	Kanalizacja obszarów wiejskich - Piotrowa	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	1 500 000 zł	opracowanie dokumentacji	63%	Gmina/PROW	2016-2018	
14.	Kanalizacja obszarów wiejskich - Gracze	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	3 200 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2018-2019	
15.	Kanalizacja obszarów wiejskich - Molestowice	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	2 025 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2018-2020	
16.	Kanalizacja obszarów wiejskich - Szydłowiec Śląski	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	2 025 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2019-2021	
17.	Kanalizacja obszarów wiejskich - Rzędziwojowice	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	2 025 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2020-2022	
18.	Kanalizacja obszarów wiejskich - Grabin	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	4 035 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2018-2021	
19.	Budowa kolektora kanalizacji sanitarnej Gracze - Gościejowice	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	4 700 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2015-2017	

20.	Rozbudowa oczyszczalni w Gościejowicach	1.1.6. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i instalacji oczyszczania ścieków.	4 850 000 zł	koncepcja	85%	Gmina/RPO/WFOŚiGW	2015-2017	
21.	Modernizacja SUW – spięcie sieci Niemodlina, Roszkowic, Michałówka	1.1.7. Rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej.	5 200 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2018-2025	
22.	Wymiana azbestowo - cementowej sieci wodociągowej – ul. Słowackiego, Dworcowa, Kilińskiego, Korfantego, Zamkowa	1.1.7. Rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej.	400 000 zł	koncepcja	?%	Gmina/WFOŚiGW	2017-2018	
23.	Termomodernizacja Ośrodka Kultury z likwidacją barier architektonicznych	1.1.8. Przeciwdziałanie niskiej emisji oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.	3 000 000 zł	dokumentacja	85%	Gmina/RPO	2016-2017	
24.	Remont Urzędu - termomodernizacja / e-usługi / bariery /	1.1.8. Przeciwdziałanie niskiej emisji oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.	2 500 000 zł	koncepcja	85%	Gmina/RPO	2018-2019	
25.	Modernizacja oświetlenia ulicznego Gminy	1.1.11. Modernizacja oświetlenia ulicznego Gminy.	500 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2016-2017	
26.	Budowa Centrum Przesiadkowego oraz „Parkuj i Jedź” Gminy Niemodlin na terenie byłego dworca PKP	1.2.1. Usprawnienie transportu publicznego – w celu przeciwdziałania wykluczeniu ze względu na położenie.	Do ustalenia	koncepcja	85%	Gmina/RPO	2019-2025	Obsługa gminnego ruchu autobusowego, samochodowego i rowerowego na tranzyt w kierunku Opola i Nysy
27.	Zagospodarowanie terenów wokół Ośrodka Kultury na Centrum Rekreacji Międzypokoleniowej oraz modernizacja pomieszczeń warsztatowych Ośrodka	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	1 570 000 zł	koncepcja	85%	Gmina/ Interreg	2016-2018	

28.	Adaptacja budynku przy ul. Wojska Polskiego 3, potrzeby Domu Dziennego Pobytu dla Seniorów	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	1 050 000 zł	koncepcja	85%	Gmina/RPO Gmina/Wigor	2017-2018	
29.	Budowa nowego Przedszkola ze stołówką	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	6 500 000 zł	dokumentacja	-	Gmina/ Lemur Gmina/PPP	2017-2018	Realizacja ze środków unijnych nierealna
30.	Modernizacja placówek oświatowych (Rogi, PP1, PSP1, SP2)	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	400 000 zł	koncepcja	100%	Gmina	2016-2018	
31.	Remont z rozbudową świetlicy wiejskiej w Roszkowicach	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	170 000 zł	dokumentacja	63%	Gmina/PROW	2016-2017	PROW-max. 500 tys. na miejscowość
32.	Remont świetlicy wiejskiej w Sadach	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie,	586 000 zł	dokumentacja	63%	Gmina/PROW	2018-2019	

		instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.						
33.	Remont świetlicy wiejskiej w Piotrowej wraz z zagospodarowaniem terenu	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	120 000 zł	dokumentacja	63%	Gmina/PROW	2016-2017	
34.	Budowa remizy OSP oraz świetlicy wiejskiej w Krasnej Górze	1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej (administracja, pomoc społeczna, szkoły, przedszkola, żłobki, place zabaw, świetlice wiejskie, instytucje kultury) – w celu dostosowania jej do potrzeb wybranych różnych grup społecznych.	1 250 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW Gmina	2016-2020	550.000 zł świetlica - 63% 650 000 zł - remiza OSP - 100% gmina
35.	Termomodernizacja i rewitalizacja obiektów szpitala i ZOL	1.2.4. Działania na rzecz poprawy zdrowia i jakości opieki zdrowotnej mieszkańców - na podstawie „Strategii Gminnego Ośrodka Zdrowia”.	5 000 000 zł	dokumentacja	85%	ZOL/Gmina/R PO ZOL/Gmina/ WFOŚiGW	2016-2018	Trudność realizacji w jednym działaniu / oczekiwanie na Ministerialny plan III kw. 2016
36.	Adaptacja lokali na mieszkania socjalne	5. Realizacja działań na rzecz pomocy społecznej – monitoring potrzeb i dostosowanie pomocy do realnych potrzeb.	200 000 zł	opracowanie dokumentacji i realizacja	50%	Gmina/BGK	2017-2025	pożyczka z BGK 30-50% umarzalna
37.	Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią w Grabinie	1.3.1. Kształtowanie wysokiej jakości oferty kultury fizycznej – dostosowanej do potrzeb wybranych różnych grup wiekowych.	200 000 zł	koncepcja	63%	Gmina/PROW	2017-2018	

38.	Budowa boiska treningowego na Stadionie	1.3.1. Kształtowanie wysokiej jakości oferty kultury fizycznej – dostosowanej do potrzeb wybranych różnych grup wiekowych.	156 000 zł	dokumentacja	100%	Gmina	2016	
39.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych ul. Opolska - 2 ha	3.1.2. Budowa i kształtowanie infrastruktury terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych.	2 000 000 zł	koncepcja	?%	Gmina/RPO	2016-2018	

6. Spójność Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla regionalnego

Cel Strategiczny 1. Atrakcyjne miejsca do zamieszkania i rekreacji w sąsiedztwie Opola i A4.

Strategia rozwoju gminy Niemodlin na lata 2015 – 2025	Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku
Cele operacyjne	Cele szczegółowe	Cele operacyjne
1.1 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia.	I.2. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i innych przyjaznych środowisku form mobilności w Aglomeracji Opolskiej. II.3. Stworzenie warunków do zwiększenia podaży e-usług w sferze publicznej na terenie Aglomeracji Opolskiej. IV.1. Ograniczenie niskiej emisji przez zwiększenie efektywności energetycznej. IV.2. Zwiększenie ochrony ludności i mienia przed skutkami zagrożeń naturalnych. V.1. Wzmacnianie funkcjonalności obszarów wiejskich, poprzez rozwijanie i ulepszanie infrastruktury sieciowej oraz poprawę jakości podstawowych usług lokalnych świadczonych dla ludności wiejskiej.	5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury. 6.1. Rozwój powiązań transportowych. 6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych. 7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej. 7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki. 7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności. 9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast. 9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich. 10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią.
1.2 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	I.1. Zwiększanie mobilności poprzez poprawę połączeń wewnętrznego układu komunikacyjnego. I.2. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i innych przyjaznych środowisku form mobilności w Aglomeracji Opolskiej.	1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. 1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych. 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji. 5.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

		6.3. Integracja systemu transportu zbiorowego.
1.3 Kształtowanie atrakcyjnej oferty czasu wolnego.	-	2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej. 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury.
1.4 Kształtowanie i promocja oferty do zamieszkania dla nowych mieszkańców.	-	-

Cel Strategiczny 2. Aktywne i przedsiębiorcze społeczeństwo gminy.

Strategia rozwoju gminy Niemodlin na lata 2015 – 2025	Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku
Cele operacyjne	Cele szczegółowe	Cele operacyjne
2.1 Wspieranie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców.	-	1.3. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia. 3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce. 4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła.
2.2 Prowadzenie edukacji na wysokim poziomie.	III.1. Wsparcie kształcenia ogólnego i zawodowego w Aglomeracji Opolskiej III.2. Wsparcie edukacji przedszkolnej w Aglomeracji Opolskiej	1.1 Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
2.3 Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców.	-	2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej.

Cel Strategiczny 3. Rozwinięta strefa aktywności gospodarczej na obszarze gminy.

Strategia rozwoju gminy Niemodlin na lata 2015 – 2025	Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku
Cele operacyjne	Cele szczegółowe	Cele operacyjne
3.1 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej w oparciu o tereny inwestycyjne na obszarze gminy.	II.1. Wzmocnienie atrakcyjności oferty inwestycyjnej Aglomeracji Opolskiej.	3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji.
3.2 Aktywne przyciąganie i profesjonalna obsługa inwestorów (promocja, system zachęt podatkowych, funkcja opiekuna inwestora).	II.1. Wzmocnienie atrakcyjności oferty inwestycyjnej Aglomeracji Opolskiej.	3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji.

Cel Strategiczny 4. Wykorzystany potencjał obszarów wiejskich do rozwoju gospodarczego.

Strategia rozwoju gminy Niemodlin na lata 2015 – 2025	Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014 - 2020	Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku
Cele operacyjne	Cele szczegółowe	Cele operacyjne
4.1 Wspieranie współpracy przedsiębiorców z gminy – w celu wymiany wiedzy, zwiększania konkurencyjności lokalnych grup przedsiębiorców, tworzenia powiązań gospodarczych (gospodarka lokalna).	-	10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych. 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo. 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego.
4.2 Wspieranie tworzenia i wchodzenia na rynek produktów lokalnych.	II.4. Rozwój gospodarki opartej na zasobach kulturowych i przyrodniczych Aglomeracji Opolskiej.	2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej. 10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych. 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa

		i rybactwo. 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego
4.3 Wspieranie rozwoju turystyki oraz oferty rekreacyjnej gminy.	II.4. Rozwój gospodarki opartej na zasobach kulturowych i przyrodniczych Aglomeracji Opolskiej.	5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury.
4.4 Wspieranie wykorzystania atutów przestrzeni i środowiska gminy do rozwijania odnawialnych źródeł energii.	-	10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią.

7. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacja, aktualizacji i promocji Strategii

7.1 Wdrażanie strategii

Opracowanie i przyjęcie Strategii rozpoczyna istotny etap procesu wdrażania. Proces wdrażania Strategii zależy będzie od działań podejmowanych, a proces realizacji Strategii – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad Strategią, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację Strategii pomiędzy struktury organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia Strategii należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie obszaru funkcjonalnego w zakresie wdrażania Strategii rozwoju.

Skuteczność realizacji Strategii i jej celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności realizacji Strategii, obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

7.2 Monitoring strategii

Monitoring procesu wdrażania Strategii i jej efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania Strategii.

Proces monitorowania powinien polegać na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w odniesieniu do celów wytyczonych w Strategii. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów i działań strategicznych oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów (zarówno efektów ekonomicznych jak i społecznych).

Monitoring Strategii powinien odbywać się w dwóch etapach:

1 etap	Roczne sprawozdania z realizacji kierunków i celów działań , zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
2 etap	Analiza wskaźnikowa , służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi wg wskaźników zaproponowanych dla poszczególnych celów strategicznych, uszczegóławianych w konkretnych programach/ projektach.

Szczegółowe etapy monitoringu Strategii:

- zbieranie danych i informacji (materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analiza danych i informacji - uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty roczne,
- ocena wyników - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami - określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii,
- identyfikacja odchyleń - ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami,
- analiza przyczyn odchyleń - poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji,
- planowanie korekty.

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju Gminy w ramach opracowanej Strategii.

WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII

Sfera przestrzenna oraz usług publicznych (Cel Strategiczny nr 1)

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba bezpośrednich połączeń z obszaru gminy z Opolem.	Dane przewoźników (PKS, PKP)	1 x/rok
Długość ścieżek rowerowych.	Dane JST	1 x/rok
Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg.	Dane JST, zarządów dróg.	1 x/rok
% powierzchni objęty MPZP.	Dane JST/GUS	1 x/rok
Liczba i wartość projektów odnowy wsi.	Dane JST/LGD	1 x/rok
Szacunkowa wartość szkód wywołanych przez zjawiska pogodowe na obszarze gminy.	Dane JST, Izby Rolniczej.	1 x/rok
Odsetek osób objętych systemem kanalizacji.	Dane JST/GUS	1 x/rok
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat.	Dane GUS	1 x/rok
Dostępność szerokopasmowego Internetu.	Dane JST, dane operatorów.	1 x/rok
Liczba e-usług w administracji publicznej.	Dane JST	1 x/rok
Powierzchnia mieszkań przypadająca na 1 mieszkańca.	Dane GUS	1 x/rok
Liczba mieszkań oddanych do użytku.	Dane GUS	1 x/rok
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok
Saldo migracji na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok
% ludności w wieku przedprodukcyjnym.	Dane GUS	1 x/rok
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok

Sfera społeczna (Cel Strategiczny nr 2)

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok
Liczba projektów zrealizowanych we współpracy pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.	Dane JST	1 x/rok
Liczba projektów zrealizowanych we współpracy pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.	Dane JST	1 x/rok
Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych.	Dane GUS	1 x/rok
Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok
Liczba przeszkolonych bezrobotnych w przeliczeniu na liczbę bezrobotnych.	PUP	1 x/rok

Sfera gospodarcza (cel Strategiczny nr 3 i 4)

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru
Dochody własne gmin.	Dane GUS	1 x/rok
Pracujący na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok
Liczba lokacji nowych firm na obszarach aktywności gospodarczej.	Dane JST	1 x/rok
Średnie wynagrodzenia brutto.	Dane GUS dla powiatu	1 x/rok
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego.	ODR	1 x/rok
Liczba grup producenckich.	Izba Rolnicza	1 x/rok
Liczba zarejestrowanych produktów lokalnych, regionalnych.	ODR	1 x/rok
Liczba i wartość projektów związanych z energetyką odnawialnej, w tym moc powstałych instalacji.	Dane JST, dane inwestorów	1 x/rok
Stopa bezrobocia rejestrowanego.	Dane GUS, PUP	1 x/rok
Noclegi udzielone na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok
Liczba produktów turystycznych obejmujących obszar gminy.	Dane operatorów turystycznych, LGD, JST).	1 x/rok

7.3 Ewaluacja strategii

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Strategii, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów strategii,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii),
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie się opierała na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań – czy i w jaki sposób Strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu Strategii na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania Strategii są trwałe.

Strategia będzie podlegała ewaluacji w trakcie jej obowiązywania oraz po zakończeniu okresu, na który została opracowana (ex-post) w 2025 r.

7.4 Aktualizacja strategii

Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

7.5 Promocja strategii

Istotną uwagę władze Gminy przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów z nią związanych, ważne dla przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno – promocyjne Burmistrza.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii,

a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych. Bezpośrednio Strategia prezentowana będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

7.6 Finansowanie strategii

Narzędziami realizacji Strategii poza budżetem Gminy mogą być:

- programy operacyjne na okres programowania 2014-2020 tj. PO Inteligentny Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Polska Cyfrowa, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014 – 2020, Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- krajowe programy rozwoju, w tym programy ministerialne,
- programy fundacji celowych,
- inwestycje prywatne.

W konsekwencji potencjalne pozabudżetowe źródła finansowania Strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Spis map, wykresów i tabel

Mapa 1. Mapa gminy Niemodlin	5
Mapa 2. Położenie gminy Niemodlin na tle powiatu opolskiego	5
Mapa 3. Położenie gminy Niemodlin na tle kraju	6
Mapa 4. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie województwa opolskiego	22
Mapa 5. Sieć dróg powiatowych na terenie województwa opolskiego	23
Mapa 6. Przebieg linii kolejowych na terenie gminy Niemodlin	24
Mapa 7. Mapa szlaku rowerowego „Wokół Niemodlina”	26
Mapa 8. Mapa Szlaku Świętego Jakuba	78
Wykres 1. Liczba ludności gminy Niemodlin w latach 2010-2014.....	40
Wykres 2. Liczba urodzeń w gminie Niemodlin w latach 2009-2013.....	41
Wykres 3. Liczba zgonów w gminie Niemodlin w latach 2009-2013.....	41
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Niemodlin w latach 2009-2013	42
Wykres 5. Liczba małżeństw zawartych w gminie Niemodlin w latach 2009-2013	43
Wykres 6. Saldo migracji w gminie Niemodlin w latach 2008-2013	45
Wykres 7. Struktura ludności gminy Niemodlin wg wieku w 2013 roku.....	49
Wykres 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku (w %) w latach 2009-2013	50
Wykres 9. Liczba zdarzeń prowadzonych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014	64
Wykres 10. Liczba interwencji i działań podejmowanych przez Straż Miejską w Niemodlinie w latach 2009-2014	66
Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Niemodlin w latach 2009-2014	85
Wykres 12. Liczba pracujących w gminie Niemodlin w latach 2009-2013.....	91
Wykres 13. Liczba pracujących kobiet w gminie Niemodlin w latach 2009-2013.....	91
Wykres 14. Liczba bezrobotnych w gminie Niemodlin w latach 2009-2014.....	92
Wykres 15. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Niemodlin w latach 2009-2014.....	93
Wykres 16. Liczba bezrobotnych kobiet w gminie Niemodlin w latach 2009-2014.....	93
Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach) w gminie Niemodlin w latach 2009-2014	96
Wykres 18. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Niemodlin w latach 2009-2014	97
Wykres 19. Bezrobotni zarejestrowani wg wykształcenia w gminie Niemodlin w latach 2009-2014 ..	97
Wykres 20. Bezrobotni zarejestrowani wg stażu pracy w gminie Niemodlin w latach 2009-2014	98
Wykres 21. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013	99
Wykres 22. Udział bezrobotnych mężczyzn zarejestrowanych w liczbie mężczyzn w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013	100
Wykres 23. Udział bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w latach 2009-2013.....	100
Wykres 24. Dochody budżetu gminy Niemodlin w latach 2010-2014	101
Wykres 25. Wydatki z budżetu gminy Niemodlin w latach 2010-2014.....	102
Wykres 26. Nadwyżka/deficyt budżetowy w gminie Niemodlin w latach 2010-2014	102

Wykres 27. Płeć respondentów. N=105	176
Wykres 28. Wiek respondentów. N=105.....	177
Wykres 29. Poziom wykształcenia respondentów. N=105.....	177
Wykres 30. Miejsce zamieszkania respondentów. N=105	178
Wykres 31. Ogólna ocena warunków życia w Gminie Niemodlin. N=105	179
Wykres 32. Ocena warunków życia w Gminie Niemodlin w poszczególnych aspektach, skala <1;5>. N=105	180
Wykres 33. Zmiany jakości życia w Gminie Niemodlin w minionych pięciu latach, skala <-1;1>. N=105	181
Wykres 34. Miejsca, których niewystarczająca liczba doskwiera mieszkańcom Gminy. N=105.....	182
Wykres 35. Inwestycje potrzebne Gminie Niemodlin. N=105	183
Wykres 36. Źródła wiedzy mieszkańców o decyzjach samorządu. N=105.....	185
Wykres 37. Samoocena sytuacji życiowej, skala <-2;2>. N=105	185
Tabela 1. Powierzchnia gminy wg kierunków wykorzystania	8
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w latach 2009-2014	9
Tabela 3. Zasoby złóż kopalin na terenie gminy Niemodlin	11
Tabela 4. Ścieżki rowerowe w latach 2011-2013	25
Tabela 5. Budynki mieszkalne w gminie Niemodlin w latach 2009-2013	27
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie Niemodlin w latach 2009-2013	27
Tabela 7. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2009-2013	27
Tabela 8. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2009-2013	28
Tabela 9. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2009-2013	28
Tabela 10. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2013	30
Tabela 11. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013.....	30
Tabela 12. Zużycie gazu sieciowego na 1 mieszkańca w latach 2009-2013 (w m ³)	31
Tabela 13. Zużycie energii elektrycznej w miastach na 1 mieszkańca w latach 2009-2013 (w kWh) ...	31
Tabela 14. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2013	33
Tabela 15. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013.....	33
Tabela 16. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w latach 2009-2013 (w m ³)	34
Tabela 17. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2013	34
Tabela 18. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności w latach 2009-2013	35
Tabela 19. Korzystający z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności w latach 2009-2013.....	35
Tabela 20. Zmieszane odpady komunalne zebrane ogółem w ciągu roku na 1 mieszkańca w latach 2009-2013	38
Tabela 21. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w ciągu roku na 1 mieszkańca w latach 2009-2013	38
Tabela 22. Statystyka mieszkańców gminy Niemodlin w poszczególnych miejscowościach wg stanu na dzień 31.12.2014 roku.....	39
Tabela 23. Liczba ludności w latach 2009-2013	40
Tabela 24. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2009-2013.....	42
Tabela 25. Zgony na 1000 ludności w latach 2009-2013.....	42
Tabela 26. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2009-2013.....	43
Tabela 27. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności w latach 2009-2013	44
Tabela 28. Migracje na pobyt stały w gminie Niemodlin w latach 2009-2013 – zameldowania	44
Tabela 29. Migracje na pobyt stały w gminie Niemodlin w latach 2009-2013 – wymeldowania	45
Tabela 30. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2009-2013	46

Tabela 31. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2009-2013	46
Tabela 32. Struktura ludności gminy Niemodlin wg płci w latach 2009-2013	46
Tabela 33. Odsetek kobiet w ogóle ludności w latach 2009-2013	47
Tabela 34. Współczynnik feminizacji w latach 2009-2013	47
Tabela 35. Struktura ludności gminy Niemodlin ze względu na wiek w 2013 roku	48
Tabela 36. Współczynnik obciążenia demograficznego w latach 2009-2013	51
Tabela 37. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną w latach 2009-2013	51
Tabela 38. Porady ogółem w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2009-2013	52
Tabela 39. Porady ogółem w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2012-2013	53
Tabela 40. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2009-2014	53
Tabela 41. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2009-2014	54
Tabela 42. Rodzaj udzielanej pomocy w latach 2009-2014	54
Tabela 43. Powód przyznania pomocy społecznej w latach 2009-2014	56
Tabela 44. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2009-2013	57
Tabela 45. Liczba przestępstw w gminie Niemodlin w latach 2011-2014.....	60
Tabela 46. Liczba wykroczeń w gminie Niemodlin w latach 2011-2014	61
Tabela 47. Stan bezpieczeństwa na drogach gminy Niemodlin w latach 2011-2014	61
Tabela 48. Działania policji związane z przemocą w rodzinie w latach 2010-2014.....	62
Tabela 49. Liczba samochodów pożarniczych i strażaków uczestniczących w działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014	64
Tabela 50. Miejsce powstania pożarów na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014	65
Tabela 51. Miejsce powstania miejscowych zagrożeń na terenie gminy Niemodlin w latach 2009-2014	65
Tabela 52. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2009-2013	67
Tabela 53. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013	67
Tabela 54. Uczniowie w gimnazjach dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013	68
Tabela 55. Uczniowie w liceach ogólnokształcących dla młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013.....	68
Tabela 56. Uczniowie w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży (bez specjalnych) w latach 2009-2013	69
Tabela 57. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2009-2013.....	71
Tabela 58. Księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców w latach 2009-2013	72
Tabela 59. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2009-2013	72
Tabela 60. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2009-2013.....	72
Tabela 61. Stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne prowadzące działalność na terenie gminy Niemodlin	80
Tabela 62. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2009-2013.....	81
Tabela 63. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w latach 2005, 2010 i 2015.....	82
Tabela 64. Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w latach 2005, 2007 i 2011	83
Tabela 65. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w latach 2006, 2010 i 2014	83
Tabela 66. Frekwencja wyborcza w wyborach do Parlamentu Europejskiego w latach 2009 i 2014... ..	83
Tabela 67. Podmioty gospodarki narodowej wg sektora własności w gminie Niemodlin w latach 2009-2014.....	85

Tabela 68. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości w gminie Niemodlin w latach 2009-2014.....	86
Tabela 69. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD w gminie Niemodlin w latach 2009-2014	87
Tabela 70. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD w latach 2009-2014 (w %).....	88
Tabela 71. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2013	89
Tabela 72. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2013	89
Tabela 73. Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2009-2013	90
Tabela 74. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2009-2013	90
Tabela 75. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Niemodlin wg płci, czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy wg stanu na dzień 31.12.2014 roku.....	95
Tabela 76. Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Niemodlin w latach 2009-2014	99
Tabela 77. Dochody budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014 ...	104
Tabela 78. Dochody budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w ogóle dochodów w latach 2010-2014 (%).....	104
Tabela 79. Wydatki budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014	105
Tabela 80. Wydatki budżetu gminy Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w ogóle wydatków w latach 2010-2014 (%).....	106
Tabela 81. Struktura dochodów bieżących w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014	107
Tabela 82. Struktura dochodów majątkowych w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014.....	108
Tabela 83. Struktura wydatków bieżących w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014	109
Tabela 84. Struktura wydatków majątkowych w gminie Niemodlin wg klasyfikacji budżetowych w latach 2010-2014.....	110
Tabela 85. Projekty realizowane przez gminę Niemodlin przy wykorzystaniu środków pozyskanych z Unii Europejskiej w latach 2007-2014	112
Tabela 86. Stanowiska archeologiczne w gminie Niemodlin	160
Tabela 87. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	165
Tabela 88. Parki zabytkowe na terenie gminy Niemodlin.....	168
Tabela 89. Cmentarze zabytkowe w gminie Niemodlin	168
Tabela 90. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	169
Tabela 91. Wyróżniki i atuty Gminy Niemodlin w opinii badanych. N=105	186
Tabela 92. Kluczowe inwestycje do wykonania na terenie Gminy Niemodlin. N=105	187
Tabela 93. Najważniejsze problemy Gminy Niemodlin w opiniach mieszkańców. N=105	188
Grafika 1. Wizja, misja, cele strategiczne	131

Załącznik nr 1 – Zasoby kulturowe gminy Niemodlin

Tabela 86. Stanowiska archeologiczne w gminie Niemodlin

Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Funkcja	Kultura	Chronologia	Nr rejestru zabytków
Brzęczkowice	1	Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Gościejowice	1	Ślad osadniczy		pradzieje	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Góra	1	Grodzisko stożkowe		XIV-XV w.	A-401/75
Góra	2	Ślad osadniczy		neolit	
Grabin	2	Grodzisko		XIII-XIV w.	A-453/77
Gracze	1	Punkt osadniczy		średniowiecze XIV-XV w.	
		Punkt osadniczy		XVI-XVIII w.	
Gracze	2	Punkt osadniczy		epoka kamienia	
		Punkt osadniczy		średniowiecze XIV-XV w.	
Gracze	3	Punkt osadniczy	łużycka		
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Gracze	4	Punkt osadniczy		neolit (?)	
		Punkt osadniczy		IX-1 poł. X w.	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Gracze	5	Ślad osadniczy		pradzieje	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Grodziec	1	Punkt osadniczy		średniowiecze	
Grodziec	2	Osada		wczesne średniowiecze	
Grodziec	3	Ślad osadniczy		nieokreślona	
Grodziec	4	Osada produkcyjna	przeworska	faza d	A-69/2009
		Punkt osadniczy		VI-IX w.	
Jakubowice	1	Ślad osadniczy		neolit	

Jakubowice	2	Ślad osadniczy		neolit	
Jakubowice	3	Ślad osadniczy		neolit	
Krasna Góra	1	Grodzisko		XIV-XVI w.	A-356/73
Krasna Góra	2	Punkt osadniczy		XI-XIII w.	
		Osada		XIV-XV w.	
Krasna Góra	3	Osada		wczesne średniowiecze	
Krasna Góra	4	Ślad osadniczy		neolit	
Krasna Góra	5	Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Magnuszowiczki	1	Ślad osadniczy		neolit	
Magnuszowiczki	2	Grodzisko stożkowe		XIII-XIV w.	A-400/75
Magnuszowiczki	3	Ślad osadniczy		neolit	
Magnuszowiczki	4	Ślad osadniczy		nieokreślona	
Molestowice	1	Grodzisko stożkowe		XV w.	A-361/73
Molestowice	2	Ślad osadniczy		neolit	
Niemodlin	1	Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
Niemodlin	2	Grodzisko (?) kasztelania zamek		XIII (?)/XIV-XVIII w.	
Niemodlin	3	Miasto		XIV-XVIII w.	
Niemodlin	4	Osada		średniowiecze	
		Skarb		XIV w.	
Niemodlin	5	Ślad osadniczy		neolit	
Niemodlin	6	Ślad osadniczy		wczesne średniowiecze	
Niemodlin	7	Skarb		XV-XVI w.	
Piotrowa	1	Ślad osadniczy		neolit	
Radoszowice	1	Punkt osadniczy	przeworska	okres rzymski	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Radoszowice	2	Punkt osadniczy	przeworska	okres rzymski	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Radoszowice	3	Ślad osadniczy		młodsza epoka kamienia	
		Punkt osadniczy	łużycka		

		Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
Radoszowice	4	Punkt osadniczy		epoka kamienia	
		Punkt osadniczy	łużycka (?)		
		Punkt osadniczy		IX-X w., XI-XII w.	
		Punkt osadniczy		2 poł. XIII-XV w.	
Radoszowice	5	Punkt osadniczy	łużycka		
Radoszowice	6	Punkt osadniczy		paleolit	
		Punkt osadniczy		neolit	
		Punkt osadniczy	kultura pucharów lejowatych	neolit	
		Punkt osadniczy		pradzieje	
Radoszowice	7	Osada		epoka brązu	
Radoszowice	8	Punkt osadniczy		pradzieje	
		Punkt osadniczy		IX-X w.	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Radoszowice	9	Punkt osadniczy		epoka kamienia	
		Punkt osadniczy		XI-XII w.	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
		Punkt osadniczy		XVI-XVIII w.	
Radoszowice	10	Punkt osadniczy		epoka brązu/okres halsztacki	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Radoszowice	11	Punkt osadniczy		paleolit	
		Punkt osadniczy		neolit	
Rogi	1	Grodzisko domniemane		późne średniowiecze - okres nowożytny	
Rogi	2	Kopiec		późne średniowiecze - okres nowożytny	
Roszkowice	1	Punkt osadniczy		neolit	
		Osada		późny OWR	
		Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Roszkowice	2	Grodzisko		XIV-XVI w.	A-574/80
Roszkowice	3	Ślad osadniczy		neolit (?)	

Roszkowice	4	Osada		XII w. (?)	
	5	Punkt osadniczy		neolit	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Roszkowice	6	Punkt osadniczy		pradzieje	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Rzędziwojowice	1	Punkt osadniczy		XIV-XV w.	A-557/80
Rzędziwojowice	2	Ślad osadniczy		wczesne średniowiecze	
Rzędziwojowice	3	Punkt osadniczy		epoka kamienia - mezolit	
		Ślad osadniczy		wczesne średniowiecze	
Rzędziwojowice	4	Ślad osadniczy		pradzieje	
Sady	1	Obozowisko		mezolit (?)	
		Punkt osadniczy	łużycka	(?)	
		Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Sady	2	Punkt osadniczy		pradzieje	
Sarny Wielkie	1	Ślad osadniczy		neolit	
Sarny Wielkie	2	Punkt osadniczy		neolit	
Sarny Wielkie	3	Osada		średniowiecze	
Sarny Wielkie	4	Osada hutnicza	przeworska	faza d	
Sarny Wielkie	5	Osada		średniowiecze	
Sarny Wielkie	6	Ślad osadniczy		neolit	
Sarny Wielkie	7	Ślad osadniczy		neolit	
Sarny Wielkie	8	Ślad osadniczy		neolit	
Tarnica	1	Grodzisko stożkowe		XIII-XIV w.	A-60/2007
Tarnica	2	Ślad osadniczy		pradzieje	
		Osada		XIV-XV w.	
Tarnica	3	Ślad osadniczy	łużycka		
Tarnica	4	Punkt osadniczy	łużycka	epoka brązu	
		Punkt osadniczy	przeworska	okres rzymski	
Tarnica	5	Punkt osadniczy		epoka kamienia	

Tarnica	6	Punkt osadniczy		epoka kamienia	A-543/80
		Punkt osadniczy	łużycka	V okres epoki brązu - okres halsztacki	
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Tarnica	7	Punkt osadniczy	przeworska (?)	okres wpływów rzymskich	A-561/80
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Tarnica	8	Ślad osadniczy		mezolit	
Tarnica	9	Punkt osadniczy		pradzieje	A-542/80
		Punkt osadniczy		XIV-XV w.	
Tarnica	10	Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
Tarnica	11	Punkt osadniczy		epoka kamienia	
Tarnica	12	Punkt osadniczy	łużycka (?)	V okres epoki brązu - okres halsztacki	
Tarnica	13	Punkt osadniczy		neolit	
Tarnica	14	Punkt osadniczy		epoka kamienia	
Tarnica	15	Punkt osadniczy		mezolit	
		Punkt osadniczy		pradzieje	
Tłustoręby	1	Punkt osadniczy		neolit	
		Osada	łużycka	V okres epoki brązu - okres halsztacki	
		Osada produkcyjna		OWR	
		Punkt osadniczy		średniowiecze	
		Punkt osadniczy		IX-X w.	
Tłustoręby	2	Grodzisko		XI-XII w.	A-7/2001
		Grodzisko		XIV-XV w.	
Tłustoręby	3	Punkt osadniczy	neolit		
Tłustoręby	4	Punkt osadniczy		okres wpływów rzymskich	
		Punkt osadniczy		wczesne średniowiecze	
Tłustoręby	5	Ślad osadniczy		neolit	
Tłustoręby	6	Punkt osadniczy		neolit	A-560/80
		Punkt osadniczy	łużycka	?	
		Punkt osadniczy		X-XII w.	
Tłustoręby	7	Punkt osadniczy	łużycka	?	
		Punkt osadniczy		OWR	

Tłustoręby	8	Ślad osadnictwa		paleolit	
Tłustoręby	9	Punkt osadniczy		neolit	
		Punkt osadniczy		epoka brązu	
Tłustoręby	10	Ślad osadniczy	?	?	
Tłustoręby	11	Osada		XIV-XV w.	
Tłustoręby	12	Punkt osadniczy		epoka kamienia	

Źródło: Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin. 2 Zmiana tekst ujednolicony

Tabela 87. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Adres dawny	Nr ewidencyjny działki	Data powstania	Nr decyzji o wpisie do rejestru
Gościejowice	Dawny młyn wodny			1846	1650/66 z 22.09.1966
Grabín	Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja	Kościół parafialny	227, karta 4	XVI – XVIII	1069/66 z 20.01.1966
Grabín	Spichlerz dworski		221/20 k. m. 4	XIX	1651/66 z 22.09.1966
Gracze	Kościół parafialny p.w. św. Trójcy, mur kościelny		94, karta 2	1696, 1824	624/59 z 13.11.1959
Jakubowice	Dzwonnica wiejska		37/5 k. m. 1	XIX	1652/66 z 22.09.1966
Krasna Góra	Dwór		79/62 k. m. 1	II poł. XVIII, poł XIX	1013/65 z 08.05.1965
Krasna Góra	Spichlerz		79/63 k. m. 1	XVIII/XIX	1013/65 z 08.05.1965
Lipno	Kaplica		281	XVIII	1654/66 z 22.09.1966
Niemodlin	STARE MIASTO	Miasto w ramach średniowiecznego założenia			56/50 z 12.03.1950
Niemodlin	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP		454 k. m. 8	II poł. XIII-XIX	300/58 z 20.02.1958
Niemodlin	Zespół zabudowań plebanii: plebania		447 k. m. 8	XV	856/64 z 08.05.1964
Niemodlin	Zespół zabudowań plebanii: organistówka		449 k. m. 8	XIX	856/64 z 08.05.1964
Niemodlin	Zespół zabudowań plebanii: budynek		447 k. m. 8	XVIII	856/64 z

dlin	gospodarczy				08.05.1964
Niemo dlin	Zamek	Zamek Praschmów	521/1 k. m. 9		20/50 z 22.05.1950
Niemo dlin	Oficyna i stajnia zespołu zamkowego		521/1 k. m. 9	II poł. XVIII, I poł. XIX	848/64 z 08.05.1964
Niemo dlin	Budynek bramny zamku		521/1 k. m. 9	II poł. XVIII	849/64 z 08.05.1964
Niemo dlin	Most zamkowy nad dawną fosą		521/1 k. m. 9	I poł. XVIII	850/64 z 08.05.1964
Niemo dlin	Mur z basteją w parku zamkowym		521/1 k. m. 9	XVI/XVII	852/64 z 08.05.1964
Niemo dlin	Mury obronne		575/2, 573, 572 k. m. 9	XIV	403/58 z 15.06.1958
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 3	Dom, ul. Nyska 3	485 k. m. 8	XVIII/XIX	1342/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 5	Dom, ul. Nyska 5	484/1 k. m. 8	XVIII/XIX	1343/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 7	Arsenał	482/1 k. m. 8	XII	322/58 z 10.03.1958
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 10	Dom, ul. Nyska 10	440/2 k. m. 8	XIX	1344/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 11	Dom, ul. Nyska 11	480 k. m. 8	XVIII	1345/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 13	Dom, ul. Nyska 13	479 k. m. 8	XVIII	1346/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Bohaterów Powstań Śląskich 18	Dom, ul. Nyska 18		XIX	1347/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Brzeska 1		127 k. m. 4	XIX	1340/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Drzymały 4	Dom, ul. Drzymały 2	573/2 k. m. 9	1800	1341/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 1		570/4 k. m. 9	XVIII	1318/66 z 16.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 2	Dom, Rynek 3	568/4 k. m. 9	1 poł. XIX	1319/66 z 16.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 3	Dom, Rynek 4	568/2 k. m. 9	XVIII	1320/66 z 16.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 10		562 k. m. 9	1 poł. XIX	1321/66 z 16.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 11		561 k. m. 9	1 poł. XIX	1322/66 z 16.04.1966
Niemo	Dom, Rynek 18		553/1 k. m. 9	XVIII-XIX	1323/66 z

dlin					16.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 20		551/4 k. m. 9	XVIII-XIX	1324/66 z 18.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 21		550/3 k. m. 9	1 poł. XIX	1325/66 z 18.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 23		547/1 k. m. 9	XVIII-XIX	1326/66 z 18.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 34		456/17 k. m. 8	XIX	1327/66 z 18.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 39		541 k. m. 9	XVIII	1328/66 z 18.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 41		539 k. m. 9	XIX	1329/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 43		537/2 k. m. 9	XVIII	1330/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 45	Dom, Rynek 46	533/2 k. m. 9	XIX	1331/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 46	Dom, Rynek 47	532/2 k. m. 9	XIX	1332/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 47	Dom, Rynek 48	531/5 k m 9	XVIII/XIX	1333/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 48	Dom, Rynek 50	528/1 k. m. 9	XIX	1335/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 49	Dom, Rynek 51, dawny ratusz	527/11 k. m. 9	XIX	1336/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 50	Dom, Rynek 52	527/10 k. m. 9	XVIII	1337/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 53	Dom, Rynek 56	524 k. m. 9	XIX	1338/66 z 23.04.1966
Niemo dlin	Dom, Rynek 54	Dom, Rynek 57	523 k. m. 9	XVIII	1339/66 z 25.04.1966
Niemo dlin	Dom, ul. Szewska 1	Dom, Rynek 49	530 k. m. 9	XIX	1334/66 z 23.04.1966
Rogi	Folwark (budynki mieszkalne, 2 stodoły, dawny spichlerz, stajnia, obora)	Dwór z zabudowaniami folwarcznymi (budynki mieszkalne, 2 stodoły, dawny spichlerz, stajnia, obora)	145/2, 109/4, 145/2, 143/2, 109/4, 144/1, 110 k. m. 1	1 poł. XIX	966/65 z 27.01.1965
Szydło wiec	Kościół filialny p.w. Imienia Marii	Kościół filialny	149 k. m. 1.	1616-1617	853/64 z 08.05.1964
Szydło wiec	Ruina dworu		150, karta 1.	XVII	1017/65 z 08.05.1965
Szydło wiec	Ruina kaplicy grobowej		150, karta 1.	XVII	1017/65 z 08.05.1965

Źródło: Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemo dlin. 2 Zmiana tekst ujednolicony

Tabela 88. Parki zabytkowe na terenie gminy Niemodlin

Miejscowość	Obiekt	Data powstania	Nr decyzji o wpisie do rejestru	Stan zachowania
Grabin	park	XVIII	77/83 z 01.08.1983	zaniedbany
Jakubowice	park	XVIII/ XIX	78/83 z 01.08.1983	zaniedbany
Krasna Góra	park	XIX w.	98/84 z 02.02.1984	zaniedbany
Lipno	park, zespół przyrodniczo-krajobrazowy	Koniec	P/1/54 z 17.04.1954	dobry
Niemodlin	park	II poł. XIX	87/83 z 13.10.1983	852/64 z 08.05.1964
Rogi	park	Pocz. XIX	85/83 z 01.10.1983	zadawalający
Szydłowiec Śląski	park	XVII	106/84 z 05.03.1984	bardzo zaniedbany

Źródło: Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin. 2 Zmiana tekst ujednolicony

Tabela 89. Cmentarze zabytkowe w gminie Niemodlin

Nr	Miejscowość	Data założenia	Nr działki	Stan zachowania	Uwagi
1	Gościejowice	XV-XIX w.	213	zły	zaniedbany
2	Góra	II połowa XIX w.	86	zły	przeznaczony do likwidacji, teren przeznaczyć pod zieleń
3	Grodziec	II połowa XIX w.	349	dobry	-
4	Gracze	połowa XIX w.	-	zdeprawowany	zdeprawowany
5	Gracze	1916r.	78	bdb.	-
6	Jaczowice	1900r.	140	bdb	-
7	Jakubowice	II połowa XIX w.	lut-76	dobry	-
8	Krasna Góra	II połowa XIX w.	80	bdb.	-
9	Lipno	Pocz. XX w.	281	bdb	-
10	Niemodlin	II połowa XIX w.	274	zły	zlikwidowany
11	Niemodlin	II połowa XIX w.	-	zły	zdeprawowany
12	Niemodlin	1802r.	242	dobry	-
13	Magnuszowice	II połowa XIX w.	239	zły	Przeznaczony do likwidacji
14	Magnuszowice	I połowa XIX w.	-	zdeprawowany	zdeprawowany
15	Magnuszowiczki	II połowa XIX w.	-	zły	Przeznaczony do likwidacji
16	Molestowice	II połowa XIX w.	sty-58	zły	zamknięty,
17	Radoszowice	II połowa XIX w.	52	zły	zamknięty,
18	Rogi	I połowa XX w.	80	dobry	-
19	Roszkowice	II połowa XIX w.	-	zły	zaniedbany
20	Sady	-	-	-	przeznaczony do likwidacji,

21	Sady	II połowa XIX w.	161	zły	przeznaczony do likwidacji,
22	Sarny Wielkie	II połowa XIX w.	76	zły	zamknięty,
23	Szydłowiec Śląski	-	60	dobry	
24	Rzędziwojowice	1906r.	246	zaniedbany	zaniedbany

Źródło: Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin. 2 Zmiana tekst ujednolicony

Tabela 90. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Ulica	Nr	Nr ewidencyjny działki	Datowanie	Stan zachowania
1.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	50	527/10 k.m.9	II połowa XVIII w.	Dobry
2.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	48	528/1 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
3.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	54	523 k.m.9	I poł.XVIII w., II poł.XIX w.	Dobry
4.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	53	524 k.m.9	I poł.XVIII w., II poł.XIX w.	Bardzo dobry
5.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	42	538 k.m. 9	Koniec XIX w.	Zaniedbany
6.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	44	534/3 k.m. 9	XVIII/XIX, XX w.	Dobry
7.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	41	539 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
8.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	43	537/2 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
9.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	45	533/2 k.m.9	II poł.XVIII w., XIX/XX w.	Dobry
10.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	46	532/2 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
11.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	47	531/5 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
12.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	39	541 k.m.9	I połowa XIX w.	Zaniedbany
13.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	40	540 k.m. 9	Koniec XIX w.	Zaniedbany
14.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	38	542 k.m. 9	II połowa XIX w.	Dobry
15.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	36	544/2 k.m. 9	Koniec XIX w.	Bardzo dobry
16.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	33	456/16 k.m. 8	I połowa XIX w.	Zły
17.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	32	456/2 k.m. 8	I połowa XIX w.	Dobry
18.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	31	456/14 k.m. 8	II połowa XIX w.	Dobry
19.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	30	456/13 k.m. 8	I połowa XIX w.	Zły

20.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	27	487/1 k.m. 8	I połowa XIX w.	Zaniedbany
21.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	11	561 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
22.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	10	562 k.m.9	I połowa XIX w.,	XX w.
23.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	26	489 k.m. 8	II połowa XIX w.	Bardzo dobry
24.	Niemodlin	Hotel „Pod Jeleniem”	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	9	561/3 k.m. 9	I ćwierć XX w.	Bardzo dobry
25.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	8	564 k.m. 9	XIX w.	Dobry
26.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	20	551/4 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
27.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	18	553/1 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
28.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	19	552 k.m. 9	I połowa XIX w.	Bardzo dobry
29.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	21	550/3 k.m.9	I połowa XIX w.	Zaniedbany
30.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	23	547/1 k.m.9	I połowa XIX w.	Bardzo dobry
31.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	12	560 k.m. 9	I połowa XIX w.	Bardzo dobry
32.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	24	546 k.m. 9	1897 rok	Bardzo dobry
33.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	25	489 k.m. 9	II połowa XIX w.	Bardzo dobry
34.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	7	565 k.m. 9	II połowa XIX w.	Bardzo dobry
35.	Niemodlin	Pocztą	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	5 i 6	566/1 k.m. 9	1894 rok	Bardzo dobry
36.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	4	567 k.m. 9	I połowa XVIII, I połowa XIX w.	Dobry
37.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	3	568/2 k.m.9	I połowa XIX	Dobry
38.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	1	570/4 k.m.9	I połowa XVIII, XIX/XX w.	Bardzo dobry
39.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	2	568/4 k.m.9	I połowa XIX	Dobry
40.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Szewska	1	530 k.m.9	I połowa XIX w., XX w.	Bardzo dobry
41.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Opolska	26	977 k.m. 11	Początek XX w.	Dobry
42.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Opolska	29	902 k.m. 11	Koniec XIX w.	Dobry
43.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Spółdzielcza	1	536 k.m. 9	II połowa XIX w.	Dobry
44.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Opolska	28	976 k.m. 11	Początek XX w.	Dobry
45.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Drzymały	4	573/2 k.m.9	XIX w.	Dobry
46.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Kilińskiego	25	506/2 k.m. 9	II połowa XIX w.	Dobry
47.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Kilińskiego	21	504 k.m. 9	I połowa XIX w.	Dobry

48.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Kilińskiego	19	503 k.m. 9	I połowa XIX w.	Dobry
49.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Kilińskiego	17	502 k.m. 9	I połowa XIX w.	Bardzo dobry
50.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	49	527/11 k.m. 9	Około połowy XIX w.	Bardzo dobry
51.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	13	479 k.m.8	II połowa XVIII w.	Bardzo dobry
52.	Niemodlin	Starostwo	Bohaterów Powstań Śląskich	34	431/4 k.m. 8	XIX/XX w.	Dobry
53.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	36	430/1 k.m. 8	XIX/XX w.	Bardzo dobry
54.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	17	477 k.m. 8	I połowa XIX w.	Dobry
55.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	16	478 k.m. 8	II połowa XIX w.	Dobry
56.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	14	439/5 k.m. 8	II połowa XIX w.	Dobry
57.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	10	440/2 k.m.8	I połowa XIX w.	Dobry
58.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	9	481 k.m. 8	II połowa XIX w.	Bardzo dobry
59.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	11	480 k.m.8	1795 r.	Bardzo dobry
60.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	12	439/1 k.m. 8	Po połowie XIX w.	Dobry
61.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	5	484/1 k.m.8	XVIII w.	Dobry
62.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Brzeska	1	127 k.m.4	Początek XIX w., XX w.	Zły
63.	Niemodlin	Dom mieszkalny	Bohaterów Powstań Śląskich	3	485 k.m.8	I połowa XIX w., XX w.	Dobry
64.	Niemodlin	Plebania ewangelicka	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	52	525/1 k.m. 9	Około 1900 rok	Bardzo dobry
65.	Niemodlin	Arsenał	Bohaterów Powstań Śląskich	7a	482/1 k.m.8	XVII/XVIII w.	Bardzo dobry
66.	Niemodlin	Dom mieszkalny, dawny Ratusz	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	51	527/11 k.m.9	I połowa XIX w.	Dobry
67.	Niemodlin	Obwarowanie miejskie	Lwowska, Podwale, Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	-	575/2, 573,572 k.m.9	XV w.	Zaniedbany
68.	Niemodlin	Pozostałości parku zamkowego	-	-	521/1 k.m.9	II połowa XIX w.	Bardzo dobry
69.	Niemodlin	Zamek	-	-	521/1 k.m.9	XIV/XV w., XVI w., XVII w., 1770-1788	Zaniedbany
70.	Niemodlin	Oficyna zamkowa II	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	55a	521/2 k.m. 9	XVIII w., XIX/XX w.	Dobry
70.	Niemodlin	Oficyna zamkowa II	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	55a	521/2 k.m. 9	XVIII w., XIX/XX w.	Dobry
71.	Niemodlin	Oficyna zamkowa I	-	-	521/1 k.m.9	I poł. XVIII w.	Dobry
72.	Niemodlin	Dwór	Daszyńskiego	-	1182/99	XVIII/XIX w.	Dobry
73.	Niemodlin	Folwark przy zespole zamkowym	-	-	520/1 k.m.9	XVIII/XIX w., XIX/XX w.	Bardzo dobry

74.	Niemodlin	Brama zamkowa	-	-	521/1 k.m.9	XIX w.	Bardzo dobry
75.	Niemodlin	Most – cztery figury w zespole zamkowym	-	-	521/1 k.m.9	XVI-XVII w., Figury XVIII w.	Dobry
76.	Niemodlin	Pozostałości obwarowania zamku-basteja	-	-	521/1 k.m.9	XVI/XVII w.	Bardzo dobry
77.	Niemodlin	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N.M.P.	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	-	454 k.m.8	II poł.XIII w., XVI w., XII w., XIII w.	Bardzo dobry
78.	Niemodlin	Budynek gospodarczy plebanii	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	29	447 k.m.8	Koniec XVIII w.	Zaniedbany
79.	Niemodlin	Plebania	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	29	447 k.m.8	XV w., 1803 r., Koniec XIX w.	Dobry
80.	Niemodlin	Budynek wozowni (tzw. basteja)	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	-	521/1 k.m.9	XVIII/XIX w.	Bardzo dobry
81.	Niemodlin	Organistówka	Rynek (dawniej A. Zawadzkiego)	29a	449 k.m.8	I poł.XIX w.	Dobry
82.	Gościewice	Cmentarz	-	-	213 k.m.1	XVIII/XIX w.	Zaniedbany
83.	Grabin	Brama kościelna	Krótką	10	227, karta 4	-	Dobry
84.	Grabin	Kościół parafialny p.w. Św. Michała	Krótką	10	227, karta 4	-	Dobry
85.	Grabin	Kapliczka	Długa	35/37	292/1, 291/1	XVIII/XIX w.	Dobry
86.	Grabin	Kapliczka	Ogrodowa	-	355/2 k.m. 4	XIX w.	Dobry
87.	Grabin	Park	-	-	221/19 k.m.4	XVIII w.	Zaniedbany
88.	Grabin	Spichlerz	-	-	221/20 k.m.4	-	Zaniedbany
89.	Gracze	Kościół	Niemodlińska	76	94,karta 2	XVIII/XIX w.	Dobry
90.	Gracze	Mur kościelny	Niemodlińska	76	94,karta 2	koniec XVIII w.	Dobry
91.	Jaczowice	Kapliczka	-	-	229/1 k.m. 1	I połowa XIX w.	Dobry
92.	Jakubowice	Dzwonnica	--	-	37/5 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
93.	Jakubowice	Park	-	-	3/16 k.m.1	XVIII/XIX w.	Zaniedbany
94.	Krasna Góra	Dwór	-	49	79/62 k.m.1	Połowa XVIII w.	Dobry
95.	Krasna Góra	Spichlerz	-	-	79/63 k.m.1	XVIII/XIX w.	Zaniedbany
96.	Krasna Góra	Kościół filialny p.w. Macierzyństwa N.M.P.	-	-	80 k.m. 1	1862 rok	Dobry
97.	Krasna Góra	Figura św. Jana Nepomucena	-	-	79/4, karta 1	II połowa XVIII w.	Zaniedbany
98.	Krasna Góra	Park	-	-	79/62; 85/3; 85/4;	Połowa XVIII w.	Zaniedbany

					220;221; 222, karta 1		
99.	Lipno	Kaplica leśna	-	-	281, Karta 4	Koniec XVIIIw.	Dobry
100.	Lipno	Kapliczka - Dzwonnica	-	-	158 k.m. 4	I połowa XIX w.	Dobry
101.	Lipno	Zespół Przyrodniczo - krajobrazowy	-	-	154/11 k.m.4	Koniec XVIIIw.	Dobry
102.	Lipno	Leśniczówka	-	33a	154/9, 154/10 k.m. 4	Pocz.XX w.	Dobry
103.	Radoszowice	Dom mieszkalny	-	18	140 k.m. 1	1846 rok	Dobry
104.	Radoszowice	Dom mieszkalny	-	27	126 k.m. 1	1850 rok	Dobry
105.	Rogi	Dwór	-	9	147/1 k.m. 1	1800 rok, 1897 rok	Dobry
106.	Rogi	Dom mieszkalny	-	10	145/2 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
107.	Rogi	Dom mieszkalny	-	14	109/4 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
108.	Rogi	Stodoła	-	10	145/2 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
109.	Rogi	Stodoła	-	12	143/2 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
110.	Rogi	Stajnia	-	14	109/4 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
110.	Rogi	Stajnia	-	14	109/4 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
111.	Rogi	Spichlerz	-	11	144/1 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
112.	Rogi	Obora	-	13	110 k.m.1	I połowa XIX w.	Dobry
113.	Rogi	Cmentarz katolicki	-	30	67 k.m. 1	XIX/XX w.	Dobry
114.	Rogi	Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia N.M.P.	-	30	67 k.m. 1	1901 – 1903 rok	Dobry
115.	Rogi	Mur kościoła p.w. Nawiedzenia N.M.P.	-	-	67 k.m. 1	XVII w.	Dobry
116.	Rogi	Park dworski	-	-	147/1 k.m.1	Pocz.XIX w.	Zadowolający
117.	Rogi	Cmentarz protestancki	-	-	80 k.m. 1	II połowa XIX w.	Dobry
118.	Szydłowiec Śląski	Ruina dworu	-	45	150, karta 1	XVII w.	Zaniedbany
119.	Szydłowiec Śląski	Brama dworska	-	45	150, karta 1	II połowa XIX w.	Dobry
120.	Szydłowiec Śląski	Park	-	-	129,148/2	XVII w.	Zły
121.	Szydłowiec Śląski	Kaplica grobowa	-	45	150, karta 1	Pocz. XVIIIw.	Zły
122.	Szydłowiec Śląski	Młyn	-	43	153, karta 1	I połowa XIX w.	Dobry

123.	Szydłowiec Śląski	Budynek gospodarczy	-	45	150, karta 1	1821 rok	Zaniedbany
124.	Szydłowiec Śląski	Ogrodzenia kościoła p.w. Imienia Marii	-	46	149 k.m. 1	I połowa XVII w.	Dobry
125.	Szydłowiec Śląski	Cmentarz	-	-	60 k.m. 1	II połowa XIX w.	Dobry

Źródło: *Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin. 2 Zmiana tekst ujednolicony*

Obiekty z miasta Niemodlin wytypowane do włączenia do Gminnej Ewidencji Zabytków (wg. „Gminnego programu opieki nad zabytkami”, Gmina Niemodlin 2008 – 2012, za: *Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niemodlin. 2 Zmiana tekst ujednolicony*):

- ul. Wojska Polskiego – domy nr: 1,2,5,7,14,16, 18, 24, 26, 28, Transformator przy dworcu PKS.
- aleja Wolności, domy nr: 1,2,5, 7, 11, 14, 16, 18, 24, 26, 28.
- ul. Świętojańska, domy nr: 1, 2, 3, 4,5, 6, ,7, 8, 9, 10.
- ul. Mickiewicza, domy nr: 9, 11, 13, 15/19, 21/25, 27/30.
- ul. Reymonta, domy nr 1, 2, 3, 5, budynek gospodarczy przy domu nr 1.
- ul. Żeromskiego, domy nr: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11.
- ul. Opolska, domy nr 3/5, 7, 9, 10, 12, 13, 17abc, 27, 29, 32, 38, 40, 48, 46; budynek gospodarczy przy nr 10; budynek gospodarczy przy nr 12; budynek gospodarczy przy nr 46; warsztat kolejowy; zespół zakładu: budynek produkcyjny, komin; zespół cegielni nr 44: stróżówka, budynek cegielni, budynek biurowy.
- ul. Parkowa: dom nr 2, 3, 4, 5.
- ul. Zamkowa: dom nr 3; spichlerz przy domu nr 1; szpital nr 4; stodoła przy szpitalu; budynek gospodarczy przy szpitalu.
- ul. Lwowska: dom nr 1.
- ul. Podwale: domy nr 1, 2, 4; baszta nr 1, 2, 3, 4; pozostałości bramy miejskiej.
- ul. Słowackiego: domy nr 7, 8.
- ul. Dworcowa: domy nr 3; dworzec; 2 budynki gospodarcze przy dworcu.
- ul. Dębowa: domy nr 1, 2, 4, 18, 22.
- ul. Pólna: domy nr 3, 5/7, 9/11, 13/15.
- ul. Lipowa: domy nr 2, 4/6, 8/10, 12/14, 16/18, 20/22.
- ul. Brzozowa: domy nr 7, 9, 11, 13.
- Rynek: domy nr 14, 15, 16, 25A, 27A, 43A, 44A, 49; spichlerz 42A, figura św. Floriana.
- ul. Szewska: domy nr 2, 4.
- ul. Krótka: domy nr 2, 3, 5, 9.
- ul. Spółdzielcza: dom nr 1.
- ul. Kilińskiego: domy nr 1, 5, 5A, 9, 9A, 11, 13, 15, 23, 27, 29, 30; budynek gospodarczy przy nr 23.
- ul. Bohaterów Powstań Śląskich, domy nr 8, 11a, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 33, 33A, 37, 38, 40, 42, 45, 49, 51, 53, 63, 74; transformator za plebanią; budynek warsztatowy przy domu nr 74; ogrodzenie cmentarza; mauzoleum przy cmentarzu; kaplica cmentarna; młyn przy domu nr 53.
- ul. Drzymały: domy nr 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 9a, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18/20.
- ul. Brzeska: domy nr 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 25; budynek gospodarczy przy nr 1; transformator za domem nr 10; stodoła przy domu nr 20; budynek gospodarczy przy domu nr 20, stodoła przy domu nr 21, dom wycużny przy domu nr 25; stodoła przy domu nr 25; transformator przy drodze na Brzeg (przy zrekultywowanym śmietnisku).
- ul. Podgórna: domy nr 1, 2, 3, 4, 5, 7, 11, 12, 15, 18, 19, 21, 29, 31, 35, 47, 49; budynek gospodarczy przy domu nr 2; stodoła przy domu nr 13, stodoła przy domu nr 19.

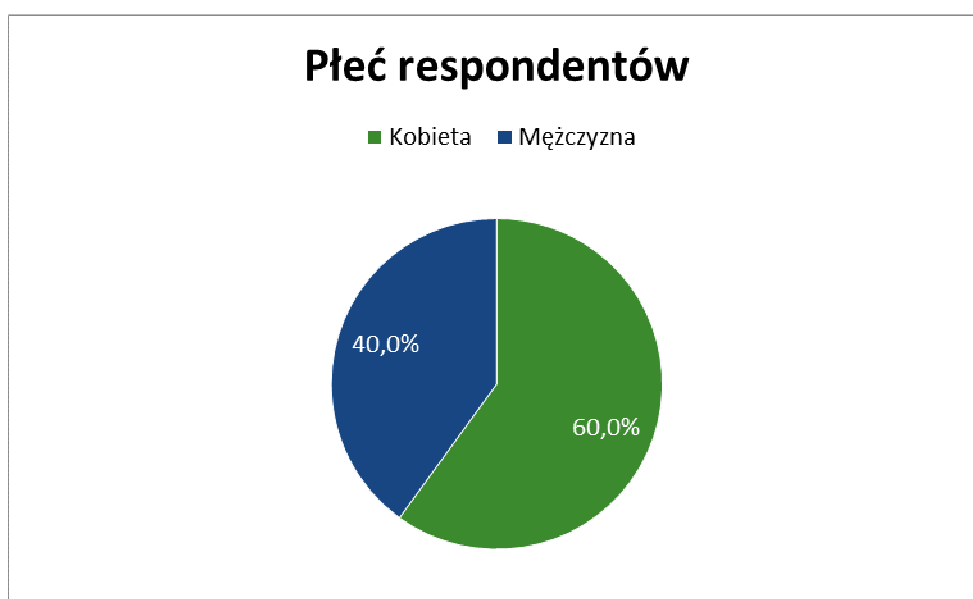
- ul. Boczna: domy nr 2, 5; stodoła przy domu nr 3.
- ul. Zielona: domy nr 2, 3.
- ul. Korfantego: domy nr 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 23, 24, 27, 29, 30, 31, 34, 37, 39; budynek gospodarczy przy domu nr 4; kapliczka przy domu nr 9; stodoła przy domu nr 12; budynek gospodarczy przy domu nr 12, 37, 39; stodoła przy domu nr 13, 15, 16, 20, 23, 29.
- ul. Daszyńskiego: dom nr 1, 2, 11, 13, 40; budynek gospodarczy przy domu nr 1; zespół folwarku: stodoła 1, stodoła 2, spichlerz, obora, oficyna, budynek mieszkalny.
- ul. Nowa: domy nr 1, 2, 4, 5, 6, 8.

Załącznik nr 2 – Raport z badań ilościowych

Charakterystyka próby badawczej

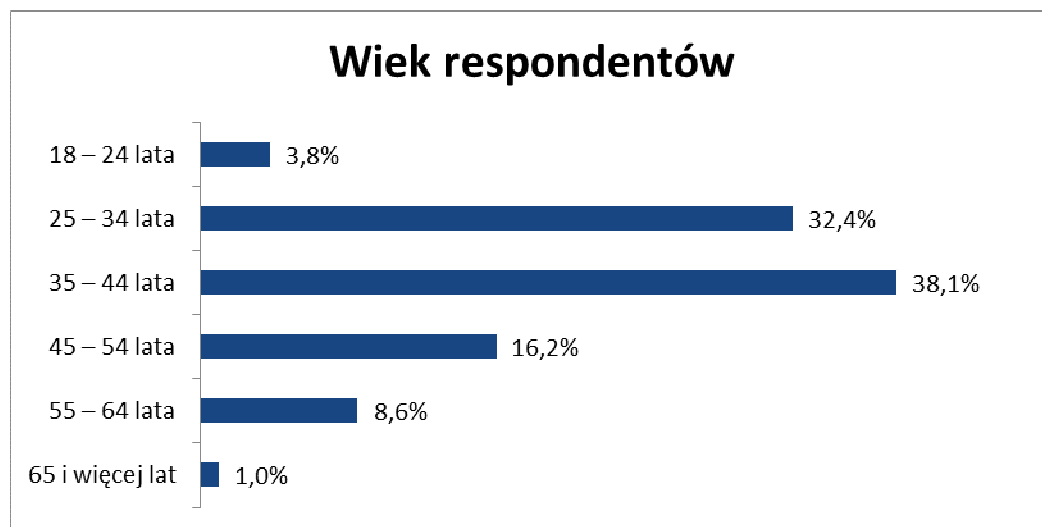
W badaniu udział wzięło 105 osób. Wypełniły one kwestionariusze online – zbieranie danych zrealizowane zostało techniką internetowego wywiadu kwestionariuszowego (ang. CAWI – *Computer Assisted Web Interview*). Rozkład cech demograficznych respondentów w próbie badawczej miał charakter losowy.

Wykres 27. Płeć respondentów. N=105

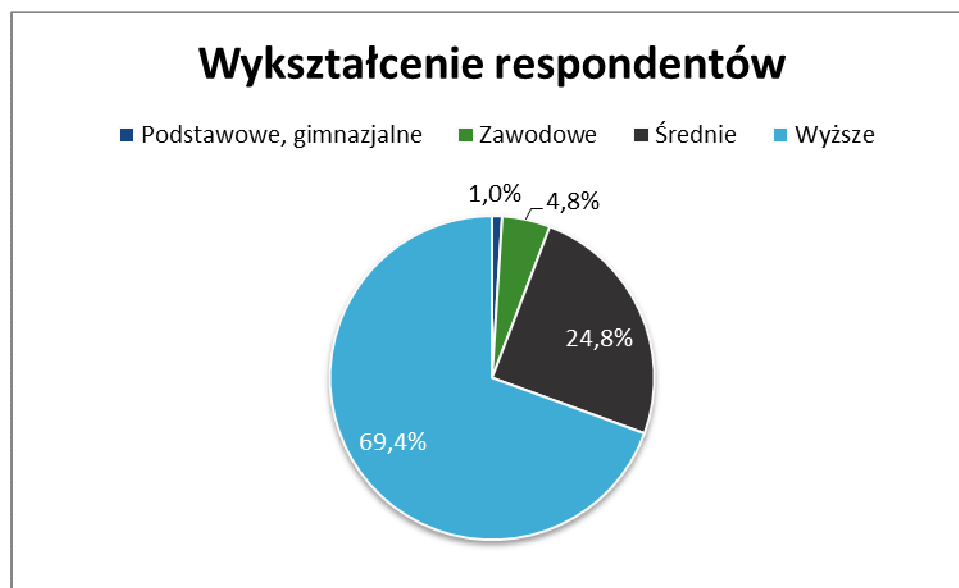
Większość uczestników badania – 60% wszystkich respondentów – stanowiły kobiety.

Wykres 28. Wiek respondentów. N=105

Najchętniej w badaniu uczestniczyły osoby pomiędzy 35. a 44. rokiem życia – stanowiły one aż 38% wszystkich respondentów. Co trzeci uczestnik badania (32%) to osoba w wieku od 25 do 34 lat. Najmniej licznie reprezentowali byli mieszkańcy, którzy nie ukończyli jeszcze 25 lat (niepełna 4% badanych), a także seniorzy (1% wszystkich uczestników badania).

Wykres 29. Poziom wykształcenia respondentów. N=105

Ponad dwie trzecie uczestników badania (69%) to osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, zaś co czwarty respondent (25%) edukację zakończył po uzyskaniu świadectwa dojrzałości. Jeden na dwudziestu uczestników badania natomiast (5%) to osoba o wykształceniu zasadniczym zawodowym.

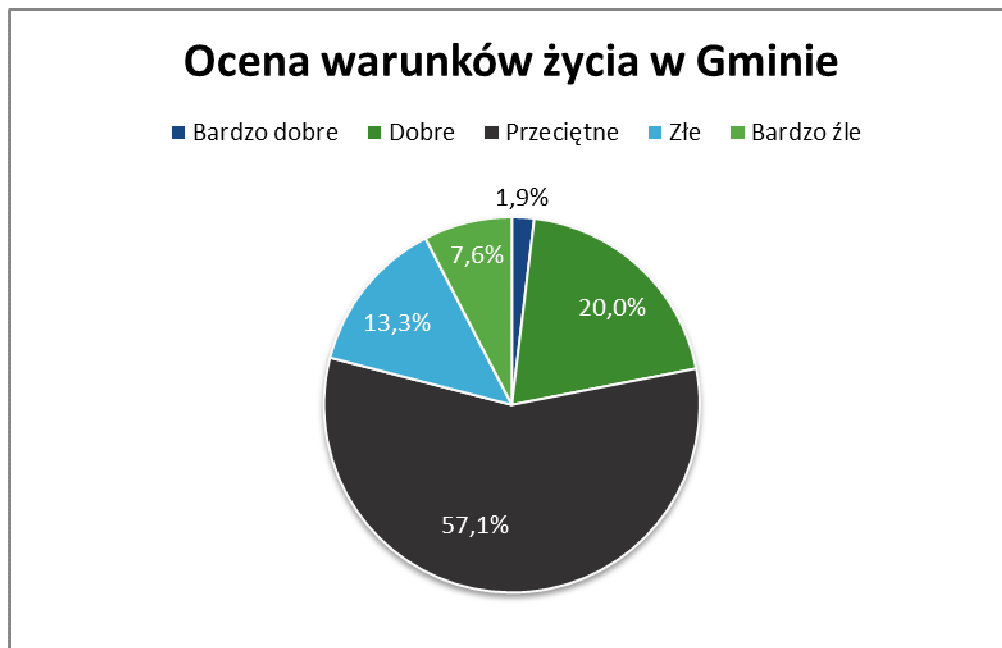
Zdecydowana większość, bo ponad dwie trzecie (69%) uczestników badania to osoby zamieszkujące tereny miejskie. Na wsi mieszka nieco ponad 31% respondentów.

Wyniki badania

Kwestionariusz badawczy poruszał opinie mieszkańców na temat różnych aspektów jakości życia w Gminie Niemodlin. Respondenci pytani byli zarówno o stan obecny, jak i o zmiany, jakie zaobserwowali w ciągu minionych pięciu lat. Pytani byli oni również o najpotrzebniejsze obecnie w Gminie inwestycje oraz o najdotkliwsze problemy społeczne tego obszaru.

Pierwsze pytanie dotyczyło atutów Gminy Niemodlin, jej charakterystycznych cech czy obiektów, które pozytywnie ją wyróżniają. Respondenci najczęściej wskazywali na liczne stawy na terenie Gminy oraz hodowlę karpia i powiązane z tym imprezy okolicznościowe. Kolejnym istotnym atutem Gminy jest Zamek w Niemodlinie – w opinii respondentów po poniesieniu odpowiednich nakładów na jego remont, może być przyciągającą turystów atrakcją, generującą dochody umożliwiające jego utrzymanie. Oprócz Zamku, Niemodlin wyróżnia również w ocenie badanych rynek miejski o charakterystycznym, wrzecionowatym kształcie i oryginalnej zabudowie. Badani kładą również nacisk na walory naturalne Gminy, a szczególnie na jej niewątpliwe atrakcje przyrodnicze, jakimi są Park leśny i ogród dendrologiczny w Lipnie oraz Bory Niemodlińskie. Pełną listę wskazań dotyczących walorów i wyróżników Gminy Niemodlin prezentuje *Tabela 1* w Aneksie do niniejszego opracowania.

Wykres 31. Ogólna ocena warunków życia w Gminie Niemodlin. N=105

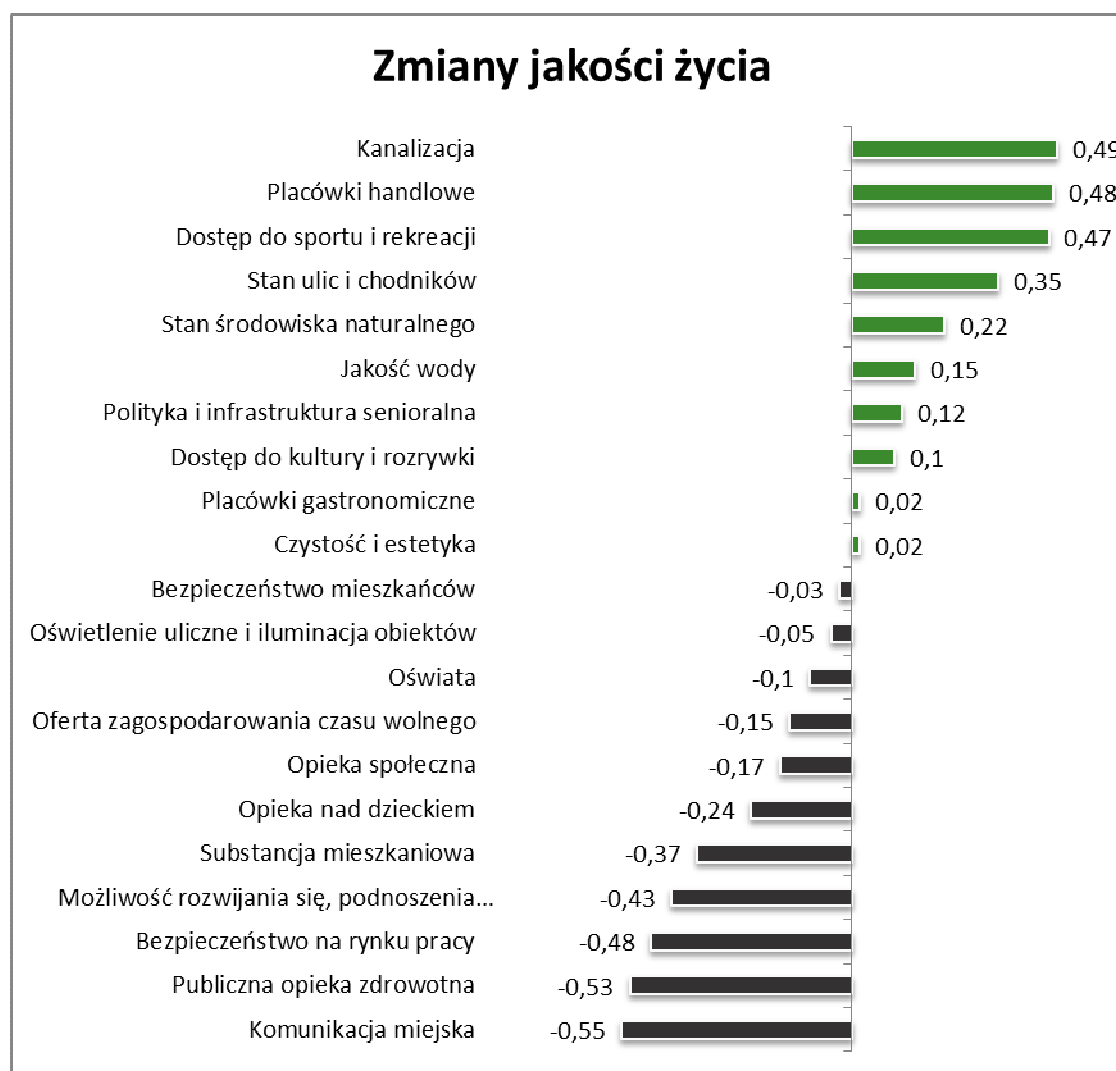
Zaledwie 21% uczestników badania negatywnie ocenia warunki życia w Gminie Niemodlin. Pozytywnie ocenia je porównywalny odsetek mieszkańców (22%), jednak wypowiedzi *zdecydowanie złe* pojawiają się wśród badanych czterokrotnie częściej niż *zdecydowanie dobre*. Ponad połowa badanych (57%) uważa natomiast, że ich warunki życia są *przeciętne*.

Wykres 32. Ocena warunków życia w Gminie Niemodlin w poszczególnych aspektach, skala <1;5>. N=105

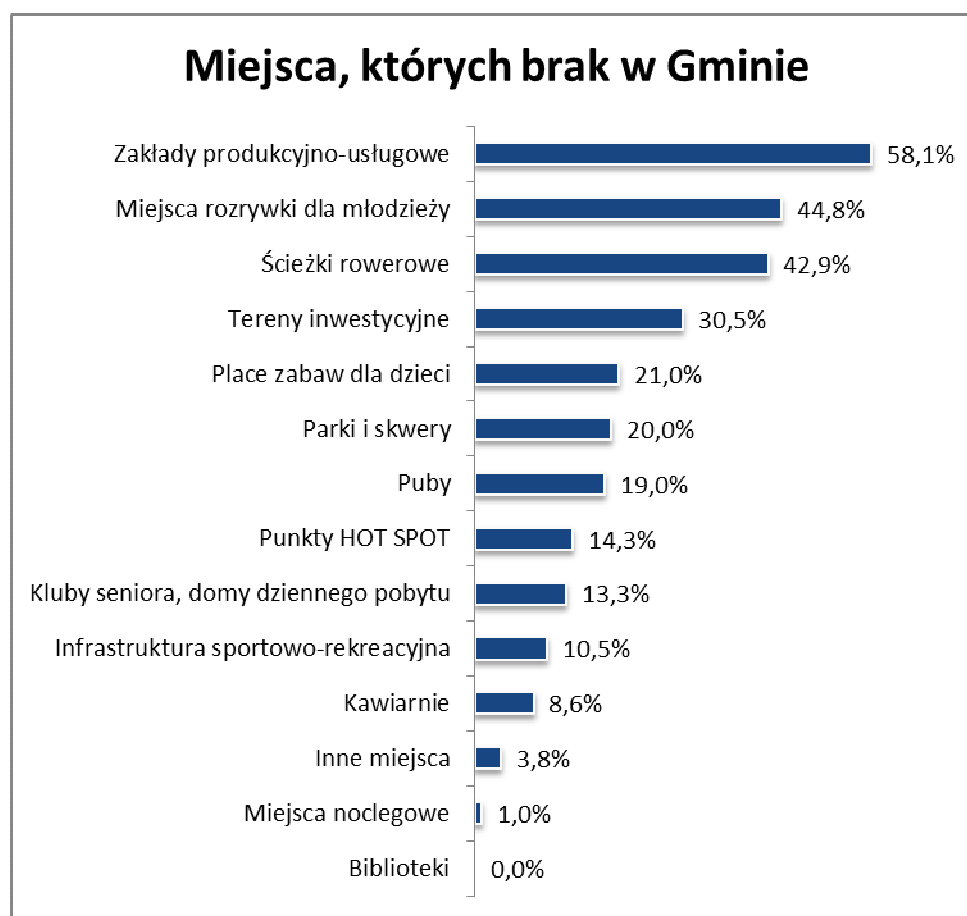
Uczestnicy badania proszeni byli, by posługując się pięciostopniową skalą, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, zaś 5 – ocenę najwyższą, wyrazili opinię o ponad dwudziestu elementach składających się na jakość życia w Gminie Niemodlin. Najlepiej ocenili badani jakość dostępnej wody (m=3,7 punktu) oraz dostępność placówek handlowych (m=3,69). Pozytywnie oceniane były także: dostęp do sportu i rekreacji, stan środowiska naturalnego, poziom skanalizowania Gminy oraz stan lokalnych dróg i chodników. Najwięcej pracy wymaga od władz lokalnych przede wszystkim rynek pracy – najniżej oceniane przez respondentów były takie składowe jakości życia w Gminie, jak możliwość rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji (m=1,93 punktu), czy bezpieczeństwo na rynku pracy (m=1,79). Obszarem wymagającym jak najszybszej interwencji okazuje się być również transport zbiorowy, którego jakość w Gminie badani oceniają bardzo źle (m=1,91 punktu).

Wykres 33. Zmiany jakości życia w Gminie Niemodlin w minionych pięciu latach, skala <-1;1>. N=105

Wraz z oceną jakości życia w Gminie Niemodlin w poszczególnych aspektach, badani proszeni byli także o wskazanie (w trzystopniowej skali: od -1, oznaczającego pogorszenie, do +1, oznaczającego poprawę), jakie zmiany nastąpiły w minionym pięcioleciu w omawianych funkcjach komunalnych. Największą poprawę odnotowano w poziomie skanalizowania poszczególnych miejscowości ($m=0,49$ punktu), rosnącym poziomie dostępności placówek handlowych ($m=0,48$), łatwiejszym dostępem do sportu i rekreacji w Gminie ($m=0,47$) oraz coraz lepszym stanie lokalnych ulic i chodników ($m=0,35$). Zmiany na gorsze dotyczą natomiast przede wszystkim możliwości rozwoju zawodowego i poprawy kwalifikacji ($m=-0,43$ punktu), poczucia bezpieczeństwa na lokalnym rynku pracy ($m=-0,48$), dostępności publicznej opieki zdrowotnej ($m=-0,53$), a przede wszystkim – sposobu funkcjonowania transportu zbiorowego ($m=-0,55$).

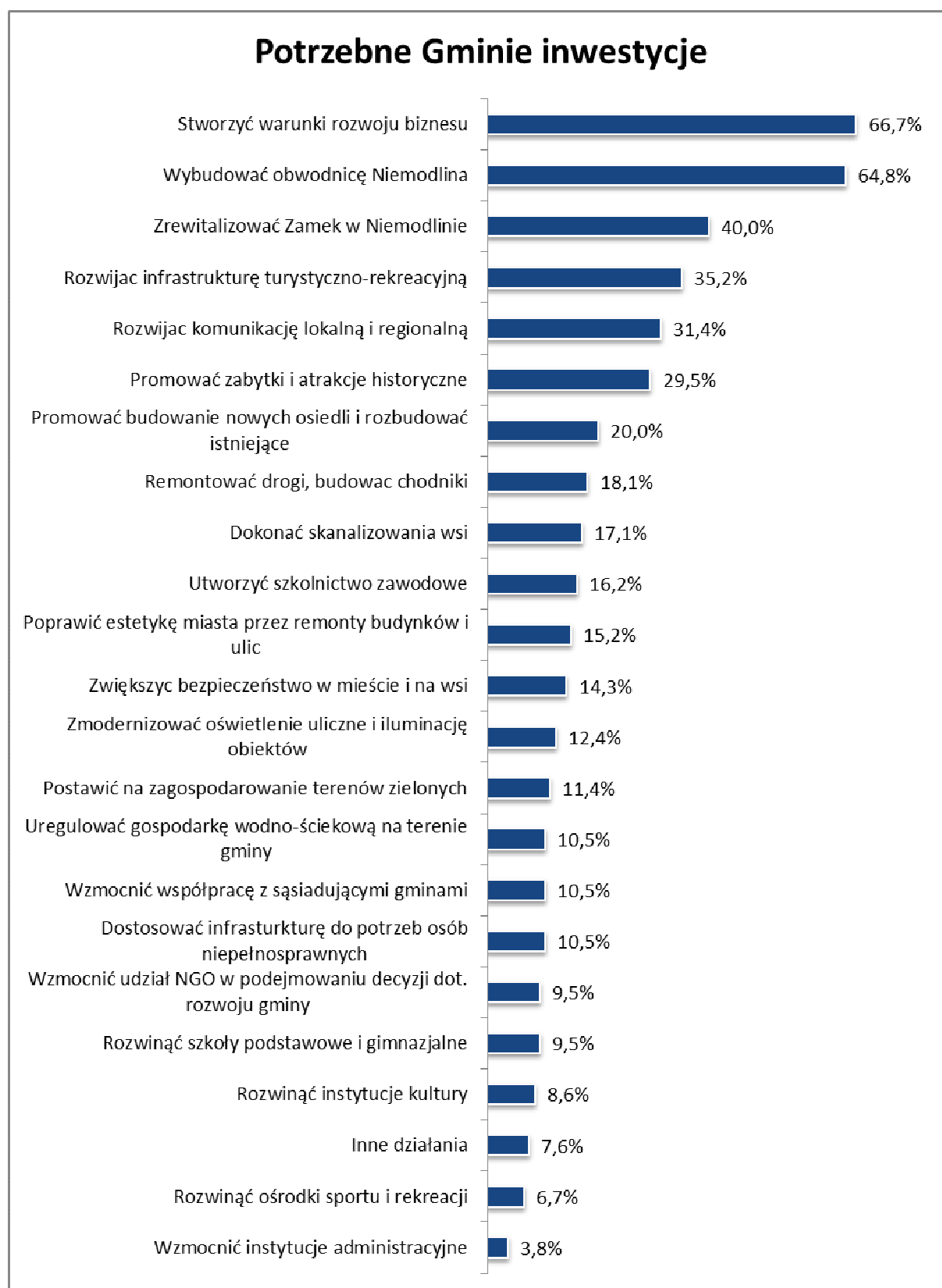
Wykres 34. Miejsca, których niewystarczająca liczba doskwiera mieszkańcom Gminy. N=105

Kolejne pytania kwestionariusza związane było z inwestycjami – badani proszeni byli o wskazanie, jakich miejsc jest w Gminie Niemodlin zbyt mało. Potwierdza się wstępna diagnoza o złej kondycji lokalnego rynku pracy – zdecydowana większość respondentów (ponad 58%) uznaje, że w Gminie brak jest przede wszystkim zakładów produkcyjno-usługowych. Liczne grono respondentów (blisko 45%) uważa, że w okolicy brak jest miejsc, w których spędzać wolny czas mogłaby młodzież; kolejne 43% uważa, że w Gminie brakuje ścieżek rowerowych. Niemal co trzeci badany (31%) uważa, że w Gminie zbyt mało jest terenów inwestycyjnych. Jeden na pięciu badanych oczekuje zwiększenia liczby placów zabaw dla dzieci (21%) oraz parków i skwerów (20%).

Wśród miejsc nieuwjętych w kafeterii odpowiedzi, badani wymienili: placówki kultury, żłobek, kort do tenisa ziemnego, skate park, górkę do zjeżdżania na sankach oraz udostępnienie stadionu miejskiego dla mieszkańców.

Wykres 35. Inwestycje potrzebne Gminie Niemodlin. N=105

W opinii badanych mieszkańców, dla Gminy Niemodlin kluczowe są obecnie dwie inwestycje. Pierwsza z nich to większa aktywność Gminy w pozyskiwaniu nowych

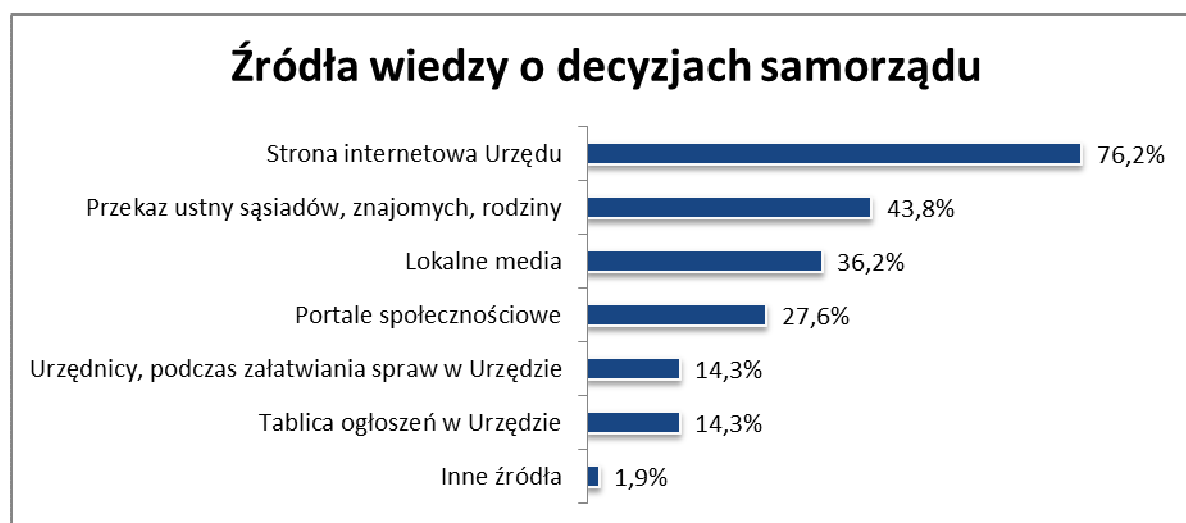
inwestorów, mogących poprawić stan lokalnego rynku pracy – w tym przypadku niezbędne jest zdaniem respondentów przygotowanie terenów pod inwestycje – konieczność tę wskazało ponad dwie trzecie (67%) uczestników badania. Drugi postulat mieszkańców to budowa obwodnicy Niemodlina, uważana za konieczną przez 65% badanych mieszkańców Gminy. Na liście priorytetów inwestycyjnych wysoko znalazły się również kwestie związane ze zwiększeniem ruchu turystycznego na terenie Gminy – rewitalizacja Zamku w Niemodlinie (40% wskazań) oraz rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (35%).

Wśród inwestycji nieuwjętych w kafeterii odpowiedzi znalazły się postulaty bardzo konkretne, jak: budowa krytej pływalni, budowa żłobka, budowa domu kultury w Graczach, ale też kwestie bardziej otwarte – promocja Gminy jako terenów atrakcyjnych turystycznie czy większe wsparcie lokalnych urzędników dla inicjatyw biznesowych mieszkańców.

Uczestnicy badania mieli również możliwość wskazania kluczowej – w ich odczuciu – inwestycji w Gminie Niemodlin w wypowiedzi otwartej. Najczęściej wskazywaną przez mieszkańców koniecznością była budowa obwodnicy Niemodlina i zmniejszenie ruchu samochodowego w mieście (38 głosów). W drugiej kolejności wymieniana była potrzeba skanalizowania całej Gminy, szczególnie gospodarstw wiejskich (17 głosów). Również w tym pytaniu powtórzyła się konieczność rewitalizacji niemodlińskiego Zamku, mogącego być atrakcyjnym miejscem turystycznym – inwestycję tę jako ważną wymieniło 14 badanych. W dalszej kolejności respondenci wskazywali także konieczność tworzenia terenów atrakcyjnych inwestycyjnie, potrzebę budowy żłobka, przedszkola oraz krytej pływalni. Pełną listę odpowiedzi zaprezentowano w *Tabeli 2* w Aneksie do niniejszego opracowania.

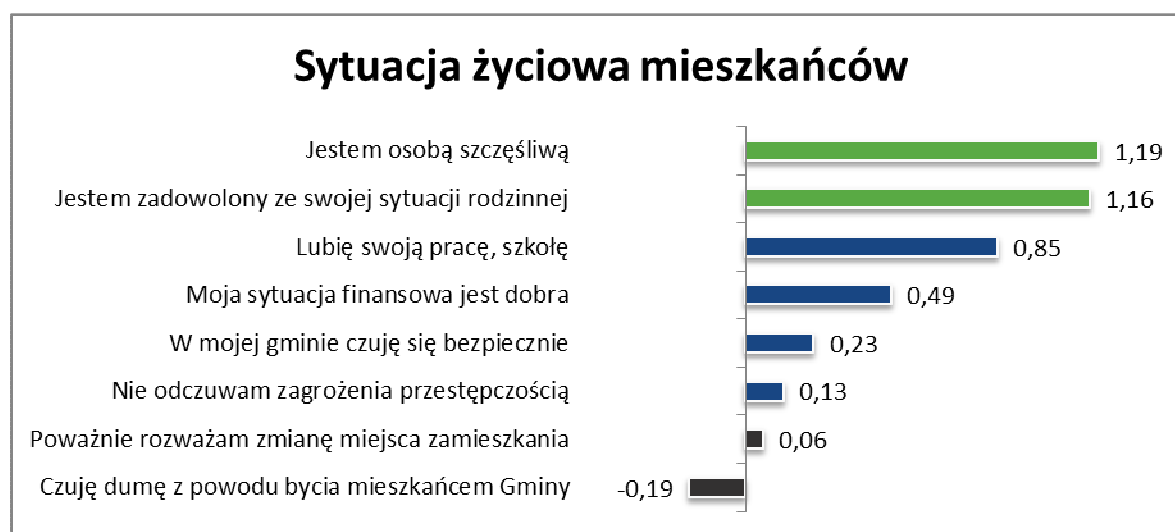
W dalszej części wywiadu mieszkańcy Gminy Niemodlin mieli możliwość swobodnego (tj. poza predefiniowaną kafeterią odpowiedzi) wskazania, jakie są w ich odczuciu największe problemy społeczne, występujące na terenie Gminy. Najczęściej padającą odpowiedzią było bezrobocie (49 wskazań), a w drugiej kolejności – brak wsparcia władz lokalnych dla powstawania nowych inwestycji i przyciągania do Gminy przemysłu (11 wskazań). Relatywnie często wskazywano również problemy infrastrukturalne – niewystarczający poziom skanalizowania Gminy, niewielką liczbę mieszkań komunalnych, brak publicznej opieki dla dzieci (żłobka, miejsc w przedszkolach) oraz konieczność budowy obwodnicy Niemodlina. Pełna lista problemów wskazywanych przez mieszkańców zaprezentowana została w *Tabeli 3* w Aneksie do niniejszego opracowania.

Wykres 36. Źródła wiedzy mieszkańców o decyzjach samorządu. N=105

Uczestnicy badania proszeni byli również o wskazanie, z jakich źródeł czerpią informacje o działaniach samorządu lokalnego oraz podejmowanych przezeń decyzjach. Ponad trzy czwarte respondentów (76%) jako swoje główne źródło wiedzy wskazuje stronę internetową UMiG Niemodlin. Liczna grupa (44% badanych) informacje takie czerpie z ustnych przekazów znajomych i bliskich, a co trzeci respondent (36%) korzysta również z mediów lokalnych. Poza kafeterią odpowiedź wskazywane były: udział w sesjach Rady Miasta oraz plakaty informacyjne.

Wykres 37. Samoocena sytuacji życiowej, skala <-2;2>. N=105

Na zakończenie badania respondenci proszeni byli o odniesienie się do serii twierdzeń – charakterystyk postaw i sytuacji życiowych. Posłużyć się mieli oni pięciostopniową skalą, gdzie -2 oznaczało zdecydowany brak zgody z danym twierdzeniem, zaś +2 – pełną z nim zgodę. Zdecydowana większość respondentów przyznaje, że są *osobami szczęśliwymi*, a liczne grono jest również *zadowolone ze swojej sytuacji rodzinnej* oraz *lubi swoją pracę lub szkołę*. Nieco rzadziej (ale wciąż w większości) zgadzają się badani z twierdzeniem, że ich *sytuacja finansowa jest dobra*, a także że w swojej gminie *czują się bezpiecznie* i *nie odczuwają zagrożenia przestępczością*. Niepokojące, że wśród badanych przeważają osoby *poważnie rozważające zmianę miejsca zamieszkania*. Mniej niż połowa respondentów również odczuwa *dumą z powodu bycia mieszkańcem Gminy*.

Aneks: Zestawienia tabelaryczne wyników

Tabela 91. Wyróżniki i atuty Gminy Niemodlin w opinii badanych. N=105

Wskazanie	Liczba wskazań
Hodowla ryb, karpie	49
Zamek w Niemodlinie	37
Park leśny i ogród dendrologiczny w Lipnie	33
walory przyrodnicze	33
Rynek w Niemodlinie	20
Bory Niemodlińskie	19
Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych	17
Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego "Karpik"	12
nie ma wyróżników	8
liczne referenda	7
Brak obwodnicy, natężenie ruchu drogowego	6
Basen olimpijski w Niemodlinie	5
Bezrobocie, upadły przemysł, emigracja zarobkowa	5
Kopalnie bazaltu	4
Paweł Kukiz, zespół Piersi	4
Dostęp do sportu i rekreacji, imprezy sportowe	3
Historia	3
Kościół w Niemodlinie	3
Ośrodki kultury, imprezy kulturalne	3
Handel, dużo supermarketów	2
Ogólnopolski Konkurs na Interpretację Piosenek Agnieszki Osieckiej "OCEANY"	2
Słabe władze lokalne, arogancja urzędników	2
Szlak Karpia	2
Wysoka jakość wody	2
Zabytki	2
Awanturnictwo	1
Basen miejski w Tułowicach	1
Brak komunikacji miejskiej	1
Brak mieszkań	1
Czyste powietrze	1
Dobre chodniki	1
Jedynе duże miasto w okolicy	1
Liczne zakłady drobiarskie	1
Międzynarodowy Dzień Karpia	1
Niemodlińskie Towarzystwo Regionalne	1
Opieka zdrowotna	1
Pozyskiwanie funduszy	1
Rafał Psierbek	1
Restauracja "Na Wyspie"	1
Rolnictwo	1

Rozsądna burmistrz	1
Szkoła przyjazna 6-latkom PSP nr 1 Niemodlin	1
Wysokie bezpieczeństwo	1

Tabela 92. Kluczowe inwestycje do wykonani na terenie Gminy Niemodlin. N=105

Wskazanie	Liczba wskazań
Obwodnica Niemodlina	38
Skanalizowanie całej gminy	17
Rewitalizacja Zamku w Niemodlinie	14
Tworzenie nowych miejsc pracy	8
Budowa żłobka	8
Budowa krytej pływalni	7
Budowa przedszkola	7
Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych	6
Uzbrojenie terenów pod inwestycje	6
Modernizacja oświetlenia	4
Poprawa infrastruktury dla pieszych	4
Budowa placu zabaw	4
Poprawa komunikacji zbiorowej	3
Remont dróg lokalnych	3
Stworzenie rekreacyjnych terenów zielonych	2
Poprawa dostępności Internetu	2
Stworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów	2
Stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży	2
Rewitalizacja parku miejskiego	2
Dokończenie budowy stadionu miejskiego	1
Stworzenie wypożyczalni rowerów miejskich	1
Parkometry w Rynku	1
Remiza wraz ze świetlicą w Krasnej Górze	1
Remont elewacji zaniedbanych budynków	1
Częstsze wykaszanie trawników	1
Rozwój i promocja turystyki	1
Schronisko dla zwierząt	1
Utworzenie szlaku kajakowego na Ścinawie	1
Budowa ścieżek rowerowych	1
Renowacja zabytków	1
Przebudowa Rynku w Niemodlinie	1
Powiększenie Parku w Lipnie	1
Reaktywacja Browaru Niemodlin	1
Monitoring miejski	1
Remont kąpieliska	1

Tabela 93. Najważniejsze problemy Gminy Niemodlin w opiniach mieszkańców. N=105

Wskazanie	Liczba wskazań
Bezrobocie	49
Brak wsparcia inwestycji, przemysłu	11
Brak mieszkań	9
Brak obwodnicy Niemodlina	9
Kanalizacja	7
Brak opieki dla małych dzieci - żłobka, przedszkoli	7
Niekompetentni, nieuprzejmi pracownicy UMiG w Niemodlinie	6
Patologie społeczne i przestępczość	4
Niewydolny transport zbiorowy	4
Natężenie ruchu ulicznego, ciężarówki	4
Brak zaufania społecznego do władz lokalnych	3
Brak infrastruktury sportowej, rekreacyjnej	3
Nieschludna przestrzeń publiczna	3
Odptyw ludzi młodych	3
Konflikty pomiędzy mieszkańcami	2
Brak placów zabaw	2
Brak chodników	2
Zamek w Niemodlinie	2
Niewystarczające pozyskiwanie środków unijnych	1
Brak organizacji trzeciego sektora	1
Stan techniczny Przedszkola Publicznego nr 2 w Niemodlinie	1
Utrzymywanie Straży Miejskiej	1
Brak inwestycji w okolicach Rynku w Niemodlinie	1
Niedostateczna opieka zdrowotna	1
Zły stan dróg	1
Brak środków finansowych	1
Brak opieki dla seniorów	1
Wyłączanie świateł w nocy	1
Brak pubów	1
Brak miejsc parkingowych w mieście	1
Zbyt mało ścieżek rowerowych	1
Zbyt wiele supermarketów	1